

«Проста оповідь про крадіжку переростає у багаточасову гру в кота й мишки — втім, як завжди у Грішема, історія не виходить надто складною чи заплутаною, і її так само приємно читати».

—| *Kirkus Reviews* |—

ДЖОН ГРІШЕМ

ОСТРІВ
КАМІНО

ДЖОН ГРІШЕМ

ОСТРІВ КАМІНО

*Переклад з англійської
Володимира Зайця*

КМБУКС
видавнича група

УДК 821.111-31
Г82

Переклад з англійської
Володимира Зайця

John Grisham
Camino Island

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced or stored in a retrieval system or transmitted in any form or by any means, whether electronic, mechanical, photocopying, recording or other kind, without the prior permission in writing of the owners.

Усі права застережено. Жодну частину цієї публікації не можна відтворювати, зберігати в системі пошуку інформації чи передавати в будь-якій формі будь-яким способом — електронним, механічним, ксерокопіюванням або іншим чином — без попереднього письмового дозволу власника.

Грішем, Дж.

Г82 Острів Каміно / Джон Грішем ; пер. з англ. В. Зайця — К. : Вид. група КМ-БУКС, 2018. — 344 с.

ISBN 978-966-948-140-5

Вчинено зухвале пограбування: із захищеного сховища під бібліотекою Принстонського університету викрали надцінні рукописи Френсіса Скотта Фіцджеральда. Молодій та нещодавно звільненій письменниці-невдасі Мерсер Манн пропонують влитися до кола літературних знайомств Брюса Кейбла — власника книгарні на тихому курортному острові Каміно у Флориді та відомого колекціонера антикварних видань — аби вивідати про його обладнання на чорному ринку крадених книжок та рукописів. Та зрештою Мерсер вивідує більше, ніж їй належало — і це веде до вибухової розв'язки у фірмовому стилі майстра-детективіста Джона Грішема.

УДК 821.111-31

© Belfry Holdings, Inc., 2017

© В. Заєць, переклад, 2018

ISBN 978-966-948-140-5

© ТОВ «Видавнична група КМ-БУКС», 2018

*Рене,
дякую за сюжет*

Розділ перший

Крадіжка

I

ЗЛОВМИСНИК ВИДАВАВ СЕБЕ ЗА НЕВІЛЛА МАНЧІНА, ЯКИЙ І СПРАВДІ викладав американську літературу в Портлендському державному університеті й невдовзі мав розпочати докторантуру в Стенфорді. У своєму листі, написаному на майстерно підробленому університетському бланку, «професор Манчін» називав себе натхненним спеціалістом-початківцем із життя й творчості Френсіса Скотта Фіцджеральда й висловлював палке бажання поглянути на «рукописи й папери» цього видатного письменника під час своєї поїздки на східне узбережжя США, у яку невдовзі має вирушити. Лист було адресовано д-ру Джеффрі Браунові, керівнику відділу рукописів Департаменту рідкісних книг і спеціальних колекцій Бібліотеки Файрстоуна Принстонського університету. Пройшовши належне сортування, цей лист зрештою потрапив разом із кількома іншими на стіл молодшого бібліотекаря Еда Фолка, серед обов'язків якого, крім низки інших одноманітних справ, була перевірка особистості відправників листів.

Едові щотижня надходило кілька подібних листів від самопроголошених знавців і експертів із Фіцджеральда,

а зрідка навіть і від справжніх учених. За минулий календарний рік він схвалив 190 заявок від таких людей щодо надання їм доступу до бібліотеки. Вони приїздили з усіх куточків світу, трималися захоплено і шанобливо, немов паломники перед святинєю. Уже тридцять чотири роки — адже саме стільки він працював на цьому місці — Ед опрацьовував усі такі запити, і охочих не меншало. Френсіс Скотт Фіцджеральд так само викликав у людей захоплення. Зараз потік прохачів був таким самим інтенсивним, як і три десятиліття тому. Правда, тепер Ед дедалі частіше питав себе, що там іще може такого залишатися в житті великого письменника, що не вивчили б уже найретельнішим чином і не описали б у найдрібніших подробицях. Нещодавно один серйозний учений сказав Едові, що існує вже принаймні сотня книг і понад десять тисяч наукових статей про Фіцджеральда як людину і письменника, про його творчість і про його божевільну дружину.

А він у сорок чотири допився до смерті! Що, якби він дожив до старості і писав далі? Тоді б Едові знадобився помічник, може, навіть два, якщо не цілий штат. Утім, Ед добре знав, що рання смерть часто буває запорукою подальшого визнання (і, ясна річ, підвищених відрахувань для тих, хто успадкує авторські права).

Через кілька днів в Еда нарешті дійшли руки до професора Манчіна. Звірившись із бібліотечним реєстром, Ед одразу з'ясував, що ця людина раніше жодних запитів не відправляла. Деякі з давніх відвідувачів бували в Принстоні так часто, що зазвичай уже просто телефонували йому й казали: «Еде, привіт, я буду наступного вівторка». Едові так було лише зручніше. Але з Манчіном була інша справа. Ед продивився сайт Портлендського державного університету й знайшов там цю людину. Виявилося, що Манчін має ступінь бакалавра з амери-

канської літератури в Університеті Орегону й магістра в Каліфорнійському університеті в Лос-Анджелесі, і вже три роки обіймає посаду ад'юнкта. На фотографії був досить непоказного вигляду чоловік років тридцяти п'яти у вузьких окулярах без оправы і з борідкою — певно, відпущеною недавно, на пробу.

У своєму листі професор Манчін просив відповісти йому електронною поштою й указав особисту адресу на *Gmail*. Пояснював це тим, що свою університетську електронну пошту перевіряє рідко. Ед подумав: «Певно, тому, що ти просто якийсь там ад'юнкт, у якого, мабуть, нема навіть нормального кабінету». Такі думки бували в нього нерідко, але він, звісно, як професіонал ні з ким ними не ділився. Про всяк випадок наступного дня він відправив відповідь через поштовий сервер Портлендського університету. Подякувавши професору Манчіну за лист, Ед запросив його до Принстонського університетського містечка, а також попросив повідомити приблизний час приїзду та зазначив кілька основних правил щодо роботи з колекцією Фіцджеральда. Оскільки цих правил було багато, він запропонував професору Манчіну ознайомитися з ними на сайті бібліотеки.

Надійшла автоматична відповідь, яка повідомляла Еда про те, що з Манчіном кілька днів не можна буде зв'язатися. Один із поплічників Манчіна зламав сайт Портлендського університету так, щоб утрутитись у роботу сервера електронної пошти факультету англійської мови: для досвідченого хакера це була простісінька робота. Про те, що Ед надіслав відповідь, самозванець і його напарник дізнались одразу.

«Хто б сумнівався», — подумав Ед. Наступного дня він відправив те саме повідомлення на особисту електронну адресу професора Манчіна. Не минуло й години, як той відповів із натхненними подяками, поділився своїм

палким бажанням якнайскоріше дістатися до бібліотеки і таке інше. Він захоплено розповідав, що вивчав сайт бібліотеки, що багато годин провів із цифровими архівами Фіцджеральда, що давно володіє багатотомною серією факсимільних видань перших рукописних чернеток цього видатного автора і що особливо його цікавлять рецензії й критичні огляди першого роману Фіцджеральда, «По цей бік раю».

«Чудово», — подумав Ед. Він не раз уже все це бачив. Цей хлопець, вочевидь, хотів справити на нього враження ще до свого приїзду — і то була цілком звична річ.

II

Френсіс Скотт Фіцджеральд вступив до Принстонського університету восени 1913 року. Коли йому було шістнадцять, він мріяв написати великий американський роман — і справді почав працювати над ранньою версією роману «По цей бік раю». Чотири роки по тому він кинув навчання, щоб вступити на військову службу й вирушити на війну, проте війна тоді саме скінчилась, і на фронт він так і не потрапив. Його класичний твір, роман «Великий Гетсбі», було опубліковано в 1925 році, але славу він здобув лише після смерті автора. Фіцджеральд все життя мав грошові труднощі й до 1940 року працював у Голлівуді, штампуючи кепські сценарії й страждаючи від проблем як зі здоров'ям, так і з творчою самореалізацією. 21 грудня він помер від серцевого нападу, який, імовірно, був зумовлений його багаторічним пияцтвом.

У 1950 році Скотті, його дочка і єдина дитина, передала оригінальні рукописи, нотатки й листи автора — його «папери» — Бібліотеці Файрстоуна Принстонського університету. Усі п'ять своїх романів Фіцджеральд писав від руки на дешевому папері, який незабаром почав псу-

ватися. У Бібліотеці швидко зрозуміли, що нерозумно було б дозволяти дослідникам працювати безпосередньо з рукописами. Отже, було виготовлено високоякісні копії, а оригінали було поміщено в захищене підвальне сховище з ретельно контрольованими вологістю й температурою повітря та кількістю світла. Відтоді рукописи діставали лише кілька разів.

III

Чоловік, що видавав себе за професора Невілла Манчіна, прибув у Принстон чудового осіннього дня на початку жовтня. Його направили до Департаменту рідкісних книг і спеціальних колекцій, де він зустрівся з Едом Фолком, який передав його далі своєму колезі, що вивчив пред'явлені Манчіном водійські права штату Орегон і зняв із них копію. Звісно, права були підроблені, але на рідкість майстерно. Виробник цієї підробки — а то був не хто інший, як хакер, про якого нещодавно було згадано, — пройшов підготовку в ЦРУ і мав чималий досвід у темному світі приватного шпигунства. Подолати якусь там систему безпеки кампусу для нього не було проблемою.

Отже, професора Манчіна сфотографували і вручили йому значок-перепустку, який слід було носити протягом усього часу перебування в бібліотеці. Помічник бібліотекаря провів його на другий поверх, до великого приміщення з двома довгими столами й замкненими висувними сталевими ящиками, які було виставлено рядком уздовж стін. У кутках під стелею Манчін помітив принаймні чотири камери спостереження. Він подумав, що були, напевно, й інші камери, але їх добре приховано. Він спробував завести розмову з помічником бібліотекаря, однак з'ясувати вдалося небагато. Манчін жартома

поцікавився, чи можна йому побачити оригінал рукопису «По цей бік раю», на що службовець лише всміхнувся й запевнив, що це неможливо.

— А ви бачили колись оригінали? — поцікавився Манчін.

— Лише одного разу.

Манчін помовчав, очікуючи, чи не скаже його співрозмовник іще щось, потім знову запитав:

— То як вам це вдалося?

— Один відомий вчений хотів на них поглянути. Ми його провели в сховище й показали. Щоправда, торкатися до рукопису йому було не можна. Це дозволено лише старшому бібліотекарю, причому неодмінно в спеціальних рукавичках.

— Так, звісно. Що ж, давайте до роботи.

Службовець відімкнув два великі ящики з написами «По цей бік раю» і дістав із них стіс товстих, об'ємних папок, пояснивши:

— Тут зібрано рецензії на книгу, які вийшли після першої публікації. Крім цього, є ще добірка багатьох більш пізніх рецензій.

— Чудово! — широко посміхнувся Манчін.

Він відкрив свій портфель, дістав блокнот і всім своїм виглядом дав зрозуміти, що готовий негайно з головою поринути у вивчення вмісту папок. Через півгодини, коли Манчін був весь у роботі, помічник бібліотекаря перепросив і пішов. Пам'ятаючи про камери, Манчін жодного разу не підняв очей. Незабаром йому знадобилося відвідати вбиральню, і він покинув робоче приміщення. Повернувши десь не туди, а потім іще раз, він невдовзі загубився і став блукати коридорами спеціальних колекцій, крокуючи якомога обережніше й намагаючись нікому не потрапляти на очі. Скрізь були камери спостереження. Манчін думав, що навряд чи хтось прямо зараз

стежить за його пересуваннями, але, звісно, за потреби завжди можна було би потім переглянути записи. Він знайшов ліфт, але не став ним користуватися, натомість спустився сходами, які були поблизу. Підвальний поверх був схожий на перший, а далі сходи впиралися в масивні двері, за якими знаходився «П2» (підвал 2) й на яких було виведено фарбою жирні літери: «ВХІД ЗАБОРОНЕНО!». Поруч із дверима була цифрова панель, і ще один напис попереджав, що щойно хтось спробує відчинити двері, не маючи «належного дозволу», пролунає сигнал тривоги. На двері й простір навколо них дивилися дві камери спостереження.

Манчін відступив назад і попрямував сходами вгору. Коли він повернувся до робочого приміщення, на нього чекав помічник бібліотекаря.

— Усе гаразд, професоре Манчін? — запитав той.

— Так-так. Боюся, невеликий розлад шлунку. Сподіваюся, нічого заразного.

Помічник відразу пішов, і Манчін провів у бібліотеці весь день, копирсаючись у матеріалах зі сталевих ящиків і читаючи старі рецензії, які його геть не цікавили. Кілька разів він виходив, щоб пройтися, розглянутися, дещо дослідити й запам'ятати.

IV

Манчін повернувся через три тижні, цього разу вже не під виглядом професора. Він був чисто поголений, пофарбував волосся в світлий, пісочний колір, одягнув окуляри в червоній оправі зі склом без діоптрій, а в кишені мав фальшивий студентський квиток зі своєю фотографією. Якби хтось став його розпитувати — а це йому видавалося мало ймовірним, — то він би прикинувся аспірантом із Айови. У реальному житті його звали

Марк, а його «спеціальністю», якщо це можна так назвати, було професійне злодійство. Украй прибуткові, першокласні, ретельно сплановані крадіжки, об'єктами яких були твори мистецтва й рідкісні артефакти, за які потім можна було вимагати викуп у розпачливих власників. Марк був членом банди з п'яти чоловіків, яку очолював Денні — колишній армійський рейнджер, що перекваліфікувався в злочинця, коли його вигнали з армії. Досі ані Денні, ані Марк не потрапляли в руки поліції й не мали судимостей. Утім, двоє інших членів банди таким похвалитися не могли. Трей двічі отримував термін у в'язниці й двічі звідти тікав, останнього разу рік тому, з федеральної в'язниці в Огайо. Саме там він зустрівся з Джеррі — дрібним крадієм творів мистецтва, який тепер був на умовно-достроковому звільненні від покарання. А про рукописи Фіцджеральда Джеррі вперше почув від свого колишнього сусіда по камері, ще одного такого крадія, який відбував тривалий термін.

Вихідна позиція була ідеальна: всього п'ять рукописів, усі зберігаються в одному місці та безцінні для Принстона.

П'ятий член команди зазвичай працював із дому. Ахмед був хакером, виробником фальшивок і майстром всякого дурисвітства, але для озброєних пограбувань і всього такого він був надто боязким. Місцем його роботи був підвал у Буффало, і його досі жодного разу не ловили й не арештовували. Ахмед не лишав жодних слідів. Він брав п'ять відсотків від загального прибутку, а решту порівну ділили інші четверо.

У вівторок о дев'ятій вечора Денні, Марк і Джеррі, які позирали на свої годинники в Бібліотеці Файрстоуна під виглядом аспірантів. Їхні фальшиві студентські квитки спрацювали ідеально й ні в кого не викликали підозр. Денні знайшов місце для засідки в жіночому туалеті

на третьому поверсі. Відхиливши вгору панель у стелі над унітазом, він закинув в отвір свій студентський рюкзак і приготувався до кількох годин очікування в задусі й тісноті. Марк зламав замок на дверях до головного машинного залу на першому підвальному поверсі й почекав, чи не спрацює сигнал тривоги, але все пройшло без проблем, як і в Ахмеда, який легко зламав системи безпеки університету. Марк взявся демонтувати вприскувачі палива в резервному електрогенераторі бібліотеки. Джеррі знайшов місце в кабінці для занять, яку було не видно за полицями, повними книг, що їх уже десятиліттями ніхто не торкався.

Трей, одягнений як студент, вештався кампусом із рюкзаком, обираючи зручні місця для бомб.

Бібліотека закрилася опівночі. Усі члени команди, зокрема й Ахмед у своєму підвалі в Баффало, підтримували між собою радіозв'язок. О чверть на першу Денні, ватажок, оголосив, що все йде за планом. Через п'ять хвилин Трей, одягнений як студент і з громіздким рюкзаком у руках, увійшов у коледж-гуртожиток Мак-Каррена, розташований у центрі кампусу. Минувши камери спостереження, які він уже бачив тиждень тому, Трей піднявся сходами, де камер не було, на другий поверх, прослизнув там до вбиральні й замкнувся в кабінці. О 00:40 він витягнув із рюкзака бляшанку розміром десь із півлітрову пляшку від коли. Увімкнувши пусковий пристрій уповільненої дії, він сховав його за унітазом, після чого вийшов із вбиральні, піднявся на третій поверх і встановив ще одну бомбу в порожній душовій кабіні. О 00:45 Трей дістався до напівтемного коридору на другому поверсі гуртожитку і з безтурботним виглядом кинув там зв'язку з десяти здоровенних петард *Black Cat*. Він похапцем спускався по сходах, коли пролунали вибухи. Через кілька секунд спрацювали обидва

вибухові пристрої, приєднані до димових бомб, і коридори враз заповнилися густими клубами ядучого диму. Коли Трей виходив із будівлі, до нього донеслися перші панічні вигуки. Сховавшись у якихось куцах біля гуртожитку, він дістав з кишені разовий телефон, набрав номер принстонської Служби порятунку і повідомив жахливу новину:

— На другому поверсі гуртожитку Мак-Каррена хтось почав стрілянину!

З одного з вікон на другому поверсі йшов дим. Джеррі, що сидів у темній кабінці в бібліотеці, подзвонив зі схожим повідомленням зі свого мобільного телефона з передплатою. Невдовзі кампус охопила паніка, і дзвінки полилися один за одним.

У всіх американських коледжах є ретельно розроблені плани дій у разі виникнення ситуації з «активним стрілкою», але ніхто не хоче їх застосовувати на практиці. Співробітниця служби безпеки, яка чергувала тієї ночі, остовпіла на кілька секунд, та зрештою натиснула потрібні кнопки, після чого завили сирени. Усі студенти, викладачі та співробітники Принстона отримали SMS та сповіщення електронною поштою: треба було негайно зачинити й замкнути всі двері та перекрити доступ до всіх будівель.

Джеррі знову подзвонив до Служби порятунку й повідомив, що стрілок влучив у двох студентів. З вестибюля коледжу Мак-Каррена клубочився дим. Трей кинув ще три димові бомби в сміттєві баки. Кілька студентів бігали в диму між будівлями, не знаючи, де саме шукати прихисток. Невдовзі з'явилися співробітники служби безпеки кампусу й поліції Принстона, а за ними приїхало півдюжини пожежних машин. Далі машини швидкої допомоги. Нарешті примчали й перші з багатьох патрульних машин поліції штату Нью-Джерсі.

Лишивши рюкзак біля дверей якоїсь офісної будівлі, Трей подзвонив до Служби порятунку й повідомив про нього як про підозрілий предмет. Таймер на останній димовій бомбі, що була всередині рюкзака, мав спрацювати через десять хвилин, саме тоді, коли експерти-підрильники розглядатимуть його здалека.

О 01:05 Трей повідомив спільникам рацією:

— Тут самий розпал паніки. Скрізь дим. Повно поліції. Давайте!

— Вирубаємо світло! — скомандував Денні.

Ахмед, який попивав міцний чай у Баффало, готовий будь-якої миті виконати свою роботу, швидко зламав систему захисту, зайшов у програму електроживлення й вимкнув електропостачання не лише в Бібліотеці Файрстоуна, а ще й у півдюжині сусідніх будівель. Задля більшої надійності Марк, який тепер був в окулярах нічного бачення, повернув головний вимикач у машинному залі. На кілька митей чоловік завмер, а потім зітхнув із полегшенням — резервний генератор не ввімкнувся.

Вимкнення електропостачання запустило аварійні сигнали на центральній станції спостереження в будівлі служби безпеки кампусу, але ніхто навіть не звернув на це уваги. Ще б пак — кампусом розгулював злочинець, який уже встиг когось застрелити. Думати про інші аварійні сигнали не було часу.

Джеррі минулого тижня провів дві ночі в Бібліотеці Файрстоуна і був упевнений, що після закриття будівлі охоронців там не лишається. Уночі поліціант у формі раз чи двічі обходив будівлю і, посвітивши ліхтариком на двері, ішов собі далі. Територію об'їжджала також спеціально позначена патрульна машина, але вона здебільшого мала полювати на нетверезих студентів. Як і в будь-якому кампусі, з першої ночі до восьмої ранку життя тут завмирало.

Однак цієї ночі в Принстоні відбувалася абсолютно екстрена подія: під обстрілом опинилася еліта американського суспільства. Трей повідомив спільникам, що скрізь панує повний хаос: всюди бігають поліціанти, спецпризначенці похапцем натягають екіпіровку, сирени виють, переговорні пристрої шиплять і щось викрикують, все переливається синім і червоним світлом від мільйона мигалок, дерева оповиті димом, мов туманом, а десь згори чути гуркіт вертольота. Повний хаос.

Під покровом темряви Денні, Джеррі і Марк пробралися до сходів і спустилися сходами до підвалу під приміщенням зі спеціальними колекціями. На кожному були окуляри нічного бачення й шахтарська лампа, закріплена на лобі, кожен мав по важкому рюкзаку, а Джеррі ніс ще й невеликий армійський речмішок, який заховав у бібліотеці позаминулої ночі. На третьому, найнижчому підземному рівні вони зупинилися біля товстих металевих дверей, вивели з ладу камери спостереження й стали чекати, щоб Ахмед здійснив своє чаклунство. Той спокійно пробрався в систему сигналізації та вимкнув усі чотири датчики, що були в дверях. Щось голосно клацнуло. Денні натиснув ручку й відчинив двері. За ними виявився вузький коридор з ще двома металевими дверима. Марк посвітив ліхтариком на стелю й знайшов там камеру спостереження.

— Он там, — указав він. — Лише одна.

Джеррі, який зі своїм зростом метр дев'яносто був найвищим у команді, дістав балончик із чорною фарбою і розпилив його на об'єктив камери.

— Може, монетку кинемо? — запропонував Денні, поглянувши на двоє дверей.

— Що у вас там? — поцікавився з Буффало Ахмед.

— Двоє однакових металевих дверей, — відповів Денні.

— У мене нічого, хлопці, — озвався Ахмед. — Після перших дверей у системі нічого немає. Можна різати.

Джері витягнув зі свого речмишка два півметрові балони: один із киснем, другий з ацетиленом. Денні розмістився перед лівими дверима, запалив газовий різак, почав нагрівати місце за п'ятнадцять сантиметрів над замковою щілиною і фіксатором, і вже через кілька секунд посипалися іскри.

Треї тим часом встиг непомітно полишити той хаос, що панував навколо коледжу Мак-Каррена, і ховався тепер у п'ятмі десь через дорогу, навпроти бібліотеки. Підїжджали нові аварійно-рятувальні машини — виття сирен стало ще голоснішим. Нагорі гучно торохтіли вертольоти, проте Трею їх не було видно. Навколо нього не горіли навіть вуличні ліхтарі. Біля бібліотеки не було ані душі. Усі сили було кинуте в інше місце.

— Біля бібліотеки все тихо, — повідомив він. — А у вас що?

— Ріжемо, — лаконічно відповів Марк.

Усі п'ятеро членів групи знали, що розмови слід звести до мінімуму. Денні повільно й вміло врізався в метал язичком насиченого киснем полум'я на кінчику горілки, нагрітої до двох тисяч градусів. Йшли хвилини, розплавлений метал капав на підлогу, з дверей летіли червоні й жовті іскри. Якоїсь миті Денні повідомив, що товщина металевої обшивки — десь три сантиметри. Покінчивши з верхньою стороною квадрата, він став різати прямо донизу. Робота йшла повільно, хвилини тяглися, а напруга зростала, але всі трималися спокійно. Джеррі й Марк присіли позаду Денні й спостерігали за кожним його рухом. Покінчивши, нарешті, з нижньою стороною, Денні смикнув фіксатор, і той зрушив з місця, проте щось його не пускало.

— Там засув, — сказав він. — Я його розріжу.

Через п'ять хвилин двері розчинилися. Ахмед, що стежив на своєму ноутбуці за системою безпеки бібліотеки, не помітив нічого незвичайного.

— Тут чисто, — повідомив він.

Денні, Марк і Джеррі ввійшли в кімнату, яка виявилася такою маленькою, що вони ледь могли там втрьох уміститися. Вздовж усієї дальньої трьохметрової стіни простягався вузький стіл — не ширше шістдесяти сантиметрів. На кожному його боці стояло по чотири великі дерев'яні ящики. Марк, що був у команді зломником, відвернув окуляри, поправив свою налобну лампу й став оглядати один із замків.

— Що ж, не дивно, — сказав він, похитавши головою. — Тут замки із цифровим кодом, який, мабуть, щодня змінює комп'ютер. Зламати такий неможливо. Треба свердлити.

— От і починай, — сказав Денні. — А я поки розріжу другі двері.

Джеррі дістав двадцятиміліметровий акумуляторний дріль з упорами з обох боків. Приставивши свердло до замка, вони з Марком щосили налягли на інструмент. Свердло повискувало й зісковзувало з латуні, яка спершу здавалася надто твердою, щоб її можна було просвердлити. Аж ось полетіла одна стружка, потім ще одна, і під невинним натиском двох чоловіків свердло почало входити в замок. Коли той нарешті піддався, щось усе одно заважало відчинити ящик. Марк примудрився просунути в щілину над замком тонкий лом і відразу щосили наліг на нього. Дерев'яна рама розкололася, і ящик нарешті розчинився. У ньому був футляр для зберігання архівних матеріалів з чорною металевою окантовкою, десь шістдесят сантиметрів завширшки, сімдесят завдовжки й вісім заввишки.

— Обережно, — попередив Джеррі, коли Марк відкрив футляр і акуратно витягнув з нього тонку книжку в твердій обкладинці.

— «Вибрані вірші Дольфа Мак-Кензі», — повільно прочитав Марк. — Саме цього мені завжди бракувало.

— Хто це, в біса, такий?

— Поняття не маю, але ми тут не заради поезії.

Позаду них з'явився Денні й скомандував:

— Гарзд, працюйте далі. Тут іще сім ящиків. Я майже закінчив із другими дверима.

Вони повернулися до роботи. Трей тим часом сидів на лавці в парку через дорогу, потягуючи цигарку й раз у раз поглядаючи на годинник. Божевілля, що панувало в кампусі, поки не йшло на спад, проте вічно воно тривати не могло.

У другому й третьому ящиках першої кімнати виявились інші рідкісні книги невідомих їм авторів. Прорізавшись у другу кімнату, Денні покликав Джеррі й Марка, щоб ті несли дріль. Тут теж було вісім великих ящиків, які виглядали геть так само, як ті, що були в першій кімнаті. О 02:15 на зв'язок вийшов Трей і повідомив, що кампус, як і раніше, заблоковано, але на галявині перед коледжем Мак-Каррена почали збиратися допитливі студенти, щоб подивитися шоу. Поліціанти з мегафонами заклика́ли їх повернутися до своїх кімнат, але студентів було багато, щоб можна було з ними впоратися. Над коледжем кружляло принаймні два вертольоти з репортерами, що лише ускладнювало ситуацію. Трей дивився на смартфоні випуск *CNN*: те, що коїлося в Принстоні, було зараз топ-новиною. Вкрай схвильованому репортеру «на місці подій», який раз у раз згадував про «непідтверджених жертв», вдалося створити враження, що «принаймні один стрілок» уже застрелив кількох студентів.

— «Принаймні один стрілок»? — пробурмотів Трей. — Я думав, для будь-якої стрілянини потрібен принаймні один стрілок...

У Денні, Марка й Джеррі тим часом відбулася дискусія щодо того, чи не скористатися їм паяльною лампою, щоб прорізати ящики, та вони зійшлися на тому, що робити цього не слід, принаймні зараз: ризик влаштувати пожежу завеликий, а від пошкоджених рукописів не буде жодної користі. Тоді Денні витягнув менший, шестиміліметровий, дріль і став свердлити. Марк і Джеррі працювали далі своїм масивнішим інструментом. У першому ящику другої кімнати вони знайшли кілька стосів ламкого паперу з рукописами якогось іншого давно забутого поета, про якого вони ніколи не чули, та все одно тепер його ненавиділи.

О пів на третю по *CNN* підтвердили, що двох студентів вбито і ще принаймні двох поранено. Уперше прозвучали слова «масова стрілянина».

V

Коли було завершено зачистку другого поверху коледжу Мак-Каррена, поліція натрапила на щось схоже на залишки петард. У вбиральні й душі знайшли порожні коробки від димових бомб. Кинутий Треєм рюкзак розкрили експерти-підрильники, і в ньому теж виявилася порожня димова бомба. О 03:10 інспектор уперше вжив слово «хулігани», та у всіх досі з такою силою струмував у жилах адреналін, що слова «відволікальний маневр» не спали на думку нікому.

У решті будівлі коледжу швидко відновили порядок. Усі студенти виявилися на місці й були живі-здорові. Кампус досі було заблоковано, і відкрили його лише через кілька годин, коли було завершено обшук усіх сусідніх будівель.

VI

О 03:30 Трей повідомив:

— Тут усе ніби потихеньку влягається. Хлопці, вже три години минуло. Як там ваше свердління?

— Повільно, — коротко відповів Денні.

І справді, робота в сховищі рухалася повільно, проте рішуче. У перших чотирьох розкритих ящиках знову виявилися старі рукописи: деякі з них були написані від руки, деякі надруковані, і всі вони належали відомим письменникам, однак не тому, який був потрібен. Нарешті, в п'ятому ящику вони натрапили на золоту жилу, коли Денні дістав звідти футляр для зберігання архівних матеріалів, який зовні нічим не відрізнявся від усіх попередніх. Він обережно відкрив його. На довідковій сторінці, доданій бібліотекою, було зазначено: «ОРИГІНАЛЬНИЙ РУКОПИС РОМАНУ „ПРЕКРАСНІЙ ПРИРЕЧЕНІ“ ФРЕНСІСА СКОТТА ФІЦДЖЕРАЛЬДА».

— Бінго, — спокійно промовив Денні. Він витягнув із п'ятого ящика два такі ж футляри, обережно поклав їх на вузький стіл і відкрив. Усередині виявилися оригінали рукописів романів «Ніч лагідна» й «Останній магнат».

Ахмед, що не зводив очей з екрана ноутбука і тепер замість чаю пив енергетичний напій із непомірно високим вмістом кофеїну, почув довгоочікувані слова: «Гаразд, хлопці, є три з п'яти. Десь тут мають бути й „Гетсбі“ з „Раєм“».

— Скільки вам ще треба часу? — спитав Трей.

— Хвилин двадцять, — відповів Денні. — Можеш підганяти фургон.

Трей із невимушеним виглядом покрокував університетським містечком, змішався з натовпом допитливих глядачів і трохи поспостерігав за тим, як метушиться

навколо невеличка армія поліціантів. Вони вже не пригиналися, не ховалися за автівками й не перебігали від одного прикриття до іншого зі зброєю наготові. Небезпека явно минула, проте все навколо досі переливалося у світлі мигалок. Трей непомітно відділився від натовпу, пройшов метрів з вісімсот, покинув територію університетського містечка й дійшов до Джонстрит, де сів у білий вантажний фургон з написами «ДРУКАРНЯ ПРИНСТОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ», нанесеними через трафарет на обоє передніх дверцят. Фургон мав номер 12, що б це не означало, і був дуже схожий на той, який Трей сфотографував тиждень тому. Трей поїхав назад до кампусу, оминувши переполох навколо Мак-Каррена й припаркувався біля пандуса позаду бібліотеки.

— Фургон на місці, — відрпортував він.

— Відкриваємо шостий ящик, — відгукнувся Денні.

Коли Джеррі й Марк підняли свої окуляри й нахилилися ближче до столу, щоб краще освітлити вміст ящика, Денні обережно відкрив футляр для зберігання архівних матеріалів. На довідковому аркуші було написано: «ОРИГІНАЛЬНИЙ РУКОПИС РОМАНУ „ВЕЛИКИЙ ГЕТСБІ“ ФРЕНСІСА СКОТТА ФІЦДЖЕРАЛЬДА».

— Бінго, — знову спокійно констатував він. — Маємо й старого паршивця «Гетсбі».

— Йес! — вигукнув Марк, та попри цю радісну знахідку всі зберігали спокій, принаймні зовні. Джеррі дістав із ящика останній футляр. Там був рукопис першого роману Фіцджеральда — «По цей бік раю», — опублікованого в 1920 році.

— От і п'ятий, — так само спокійно сказав Денні. — Змиваємося.

Джеррі прибрав свердла, різак, каністри з киснем і ацетиленом та ломи. Нахилившись, щоб підняти реч-

мішок, він ненароком подряпав ліве зап'ястя об тріску на третьому ящику. Надто захоплений думками про нещодавні знахідки, він ледве звернув на це увагу й просто квапливо потер поранене місце, знімаючи рюкзак. Денні з Марком обережно помістили п'ять безцінних рукописів у свої три студентські рюкзаки. Крадії ретирувалися зі сховища, навантажені здобиччю й інструментами, і похапцем збігли сходами на перший надземний поверх. Вийшли з бібліотеки службовим входом біля пандуса: ці двері було не видно за густою живою огорожею. Щойно вони застрибнули у фургон через задні дверцята, Трей рушив з пандуса. Коли вони минали патрульну машину з двома охоронцями кампусу, Трей невимушено їм помахав, та ті не відповіли.

Трей поглянув на час: 03:42. Він відрепортував:

— Усе чисто. Виїжджаємо з університетського містечка з паном Гетсбі й компанією.

VII

У будівлях, де було вимкнено електропостачання, в момент вимкнення спрацювало кілька аварійних сигналів. О четвертій ранку інженер-електрик уже встиг проінспектувати університетську комп'ютерну мережу електропостачання й розібратися, в чому була проблема. Електропостачання відновили в усіх будівлях, крім бібліотеки. Начальник служби безпеки відправив туди трьох співробітників. Їм знадобилося десять хвилин, щоб знайти причину аварійного сигналу.

На той час банда зупинилася в дешевому motelі на 295-й Міжштатній автомагістралі, неподалік від Філадельфії. Трей припаркував фургон поруч із вісімнадцятиколісною фурую, подалі від самотньої камери, що стежила за стоянкою. Марк узяв балончик із білою

аерозольною фарбою і зафарбував напис «друкарня ПРИНСТОНСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ» на дверцятах фургона. У номері, в якому вони з Треєм провели попередню ніч, усі четверо швидко переодяглися в мисливські костюми й склали все, у що були вдягнені для справи: джинси, кросівки, світшоти, чорні рукавиці, — в інший речмішок. У ванній Джеррі помітив у себе на лівому зап'ясті маленький поріз. Під час поїздки він затискав його великим пальцем, а тепер побачив, що крові більше, ніж він думав. Він витер ранку рушником, роздумуючи, чи варто про неї розповідати іншим, та зрештою вирішив, що не зараз — може, якось пізніше.

Вони тихо забрали всі речі, складені в номері, вимкнули світло й вийшли. Марк і Джеррі залізли в модний пікап *Toyota*, — за кермом сидів Денні, який взяв його напрокат, — і виїхали з автостоянки слідом за Треєм, що вів фургон, спочатку на вулицю, а потім і на автомагістраль. Обігнувши передмістя Філадельфії з північного боку, вони заїхали штатними магістралями в сільську місцевість Пенсильванії. Біля Квейкертауна вони знайшли місцеву дорогу, яку обрали заздалегідь, і проїхали нею десь півтора кілометра, доки покриття не змінилося на гравій. У цій місцевості зовсім не було будинків. Трей зупинив фургон у невеликому яру, зняв украдені номерні знаки, вилив галон бензину на мішки з інструментами, мобільними телефонами, радіоустаткуванням та одягом і черкнув сірником. Фургон ураз перетворився на вогняну кулю, і крадії, відїжджаючи в пікапі, не сумнівалися, що знищили всі можливі докази. Рукописи було надійно вкладено між Треєм і Марком на задньому сидінні пікапа.

Пагорби помалу вкривалися сонячним світлом, і всі четверо їхали мовчки, роздивляючись навколо,

щоправда, дивитися не було на що: зрідка назустріч проїжджала якась машина; якийсь фермер прямував до хліву, не дивлячись на шосе; якась стара жінка на ганку брала на руки кота. Біля Бетлегема вони виїхали на 78-му Міжштатну автомагістраль і попрямували на захід. Денні навмисно їхав значно повільніше, ніж дозволяло обмеження швидкості. Відтоді як вони покинули Принстонське університетське містечко, їм не трапилася жодна поліційна машина. Вони зупинилися в кафе з обслуговуванням «на ходу» й перекусили сандвічами з куркою та кавою, а потім попрямували 81-ю Міжштатною автомагістраллю на північ, у бік Скрантона.

VIII

Перша пара агентів ФБР прибула в Бібліотеку Файрстоуна одразу після 07:00. Співробітники служби безпеки кампусу й поліції Принстона ввели їх у курс справи. Вони оглянули місце злочину й наполегливо порадили закрити бібліотеку на невизначений термін. В університетське містечко терміново направили слідчих і експертів з відділення ФБР у Трентоні.

Президент університету тільки-но повернувся після безсонної ночі до свого будинку на території університетського містечка, як йому надіслали повідомлення про те, що помічено зникнення деяких цінних предметів. Він помчав до бібліотеки, де зустрівся з головним бібліотекарем, агентами ФБР і місцевою поліцією, і разом вони вирішили якомога довше зберігати цю подію в таємниці. Невдовзі до них мав долучитися начальник вашингтонського Відділу ФБР з повернення рідкісних цінностей: на його думку,

викрадачі найближчим часом мали зв'язатися з університетом і вимагати викуп. Розголос у пресі, вірусно поширюючись, лише ускладнив би ситуацію.

ІХ

Святкування вирішено було відкласти доти, доки четверо мисливців не приїдуть до маленького будиночка в глибині гір Поконо. Денні орендував його на весь мисливський сезон і вже два місяці там жив. Задумувалося, що готівка, яку вони невдовзі мали здобути за свій улов, з лишком компенсує витрати на оренду. Серед чотирьох членів команди постійну адресу мав лише Джеррі. Він знімав зі своєю дівчиною невеличку квартиру в Рочестері, штат Нью-Йорк. Трей, як утікач із в'язниці, більшу частину свого дорослого життя мусив переховуватися. Марк час від часу жив зі своєю колишньою дружиною неподалік від Балтимора, але це ніде не було зафіксовано.

Усі четверо мали по кілька комплектів підроблених документів, зокрема такі паспорти, в яких не розпізнав би підробки жоден співробітник митниці.

У холодильнику були три пляшки дешевого шампанського. Денні відкрив одну з них, розлив напій по чотирьох кавових чашках із різних комплектів і урочисто промовив:

— Вітаю, хлопці, і будьмо! Ми це зробили!

Через півгодини всі пляшки було випито, і втомлені мисливці надовго провалилися в сон. Рукописи, які досі були в однакових архівних футлярах, було складено, мов злитки золота, у сейфі для зберігання зброї, який стояв у коморі, і протягом кількох днів їх мали охороняти Денні і Трей. Що ж до Джеррі й Марка, то вони мали повернутися додому, виснажені після тижневого «полювання на оленів у лісі».

X

Поки Джеррі спав, проти нього на повну потужність працювала нещадна машина федерального уряду. Експертка ФБР помітила крихітну пляму на першій сходинці сходів до бібліотечного сховища. Вона слушно розпізнала в ній свіжу крапельку крові, яка ще не встигла набути темно-бордового, майже чорного кольору. Експертка збрала кров, доповіла начальнику, і зразок спішно доставили в лабораторію ФБР у Філадельфії. Аналіз ДНК було проведено негайно, і його результати одразу ввели в національний банк даних. Не минуло й години, як система знайшла збіг у штаті Массачусетс: ДНК належала якомусь Джеральду А. Стінґардену — злочинцеві на умовно-достроковому звільненні, якого сім років тому було засуджено за крадіжку картин у галериста в Бостоні. Команда аналітиків щодуху кинулася шукати будь-який слід пана Стінґардена. Виявилося, що в США було принаймні п'ятеро людей з таким прізвищем. Четверо швидко відпали, а щодо п'ятого пана Стінґардена одразу застосували ордери на обшук квартири, історію дзвінків з мобільного й операцій кредитних карток. Коли Джеррі прокинувся в горах Поконо, ФБР уже стежило за його квартирою в Рочестері. Було вирішено не являтися туди з ордером, а натомість спостерігати й чекати.

Хтозна, чи не виведе їх пан Стінґарден на решту злочинців?

У Принстоні тим часом підготували списки всіх студентів, що відвідували Бібліотеку Файрстоуна протягом минулого тижня. Система безпеки фіксувала кожен візит до будь-якої з бібліотек кампуса за студентським квитком. Було виявлено підроблені квитки, які одразу викликали підозри, оскільки зазвичай в університетах підробними квитками користуються неповнолітні, щоб

купляти спиртні напої, а тут хтось скористався ними, щоб пробратися в бібліотеку. Було визначено точний час їх використання, після чого їх зіставили з відповідними записами з камер спостереження бібліотеки. Опівдні в ФБР уже мали чіткі зображення Денні, Джеррі й Марка, хоча поки що користі від них було мало, адже всі троє відтоді як слід змінили свою зовнішність.

У Департаменті рідкісних книг і спеціальних колекцій старий Ед Фолк вперше за кілька десятиліть опинився в центрі бурхливих подій. Оточений агентами ФБР, він перебирав записи реєстраційних журналів і фотографій всіх останніх відвідувачів. З кожним із них зв'язалися для перевірки, і коли агенти ФБР зателефонували ад'юнкту Невіллу Манчіну з Портлендського університету, той запевнив їх, що ніколи в житті навіть не наближався до Принстонського університетського містечка. Тепер ФБР мало чітку фотографію Марка, однак поки не знало його справжнього імені.

Не минуло й дванадцяти годин після крадіжки, як сорок агентів ФБР працювали в поті чола, вивчали відеозаписи й аналізуючи всі отримані дані.

XI

Ближче до вечора четверо мисливців зібралися за картковим столиком і відкрили пиво. Денні невпинно балакав, згадуючи те, що вже дюжину разів було обговорено. Викрадення вдалося, але після будь-якого злочину лишаються сліди. Помилки будуть неодмінно, а той, хто здатен передбачити хоча б половину з них,—геній. Фальшиві документи буде виявлено. Поліція дізнається, що злочинці задовго до крадіжки не раз навідувалися до бібліотеки. Хтозна, скільки записів зробили камери? Десь могли лишитися волокна з їхнього одягу, відбитки

їхніх кросівок і таке інше. Вони не сумнівалися, що не залишили відбитків пальців, але зрештою й таке не можна було цілком виключати. Усі четверо були досвідченими крадіями, а тому чудово це розуміли.

Ніхто не помітив маленької смужки пластиру на лівому зап'ясті Джеррі, а сам він вирішив не зважати на ранку, переконавши себе, що ця дрібниця не має значення.

Марк дістав чотири пристрої, які на вигляд нічим не відрізнялися від п'ятого айфона — був на них і ідентичний логотип, — але то були не смартфони, а прилади супутникового зв'язку з миттєвим доступом у будь-якій точці світу, відомі під назвою *Sat-Trak*. Мережі мобільного зв'язку не було, а отже поліція не мала жодної можливості ані відстежити їх, ані прослухати. Марк знову нагадав, що всі вони, включно з Ахмедом, упродовж майбутніх кількох тижнів мають постійно бути на зв'язку. Пристрої Ахмед дістав з одного зі своїх численних джерел. Кнопки вмикання-вимикання на них не було: щоб їх активувати, треба було ввести тризначний код. Після цього кожен користувач мав набрати власний п'ятизначний пароль, щоб отримати доступ. Двічі на день — рівно о восьмій ранку й о восьмій вечора — усі п'ятеро членів команди мали передати своїм пристроєм лише одне слово: «Чисто». Затримки заборонялися, і їх слід було негайно тлумачити як сигнал біди: факт, що хтось не відрепортував, свідчив про те, що хтось якимось чином вийшов на його *Sat-Trak*, а головне — на нього самого. Після п'ятнадцятихвилинної затримки в дію вступав план Б, згідно з яким Денні з Треєм мали якомога швидше перебратися з рукописами до другого притулку. Якщо на зв'язок не виходили Денні або Трей, то всю операцію слід було вважати проваленою, а Джеррі, Марк і Ахмед мали негайно виїхати з країни.

Для поганих новин застосовувалося коротке повідомлення «Червоний». Воно означало — без жодних питань і зволікань, — що 1) щось пішло не так; 2) якщо можливо, треба перевезти рукописи в третій притулок і 3) слід якомога швидше будь-що виїхати з країни.

Якщо когось візьме поліція, він мусить мовчати. Кожен вивчив імена родичів своїх поплічників і їхні адреси, щоб усі члени команди в будь-якому разі були повністю віддані справі й один одному. Відплата була гарантована. Ніхто не міг розколотися. Ніколи.

Попри всю зловісність цих приготувань, настрої у них досі був веселий, навіть святковий. Вони втнули блискучу справу і якнайпрофесійнішим чином втекли з місця злочину.

Досвідчений утікач Трей залюбки ділився своїми історіями. Утікати йому вдавалося тому, що кожного разу він мав план, що робити після втечі, тоді як більшість в'язнів думає лише про те, як би їм вибратися. Те саме й зі злочинами. На планування йдуть дні, ба навіть тижні, та коли справу зроблено, ти починаєш сумніватися, що робити далі. А тут потрібен план.

Та їм ніяк не вдавалося узгодити свій план. Денні й Маркові кращим варіантом видавалася швидка гра: зв'язатися з Принстоном не пізніше, ніж за тиждень, і вимагати викупу. Так вони позбулися б рукописів, не мали б турбуватися про те, як їх захищати чи переміщувати, і добули б готівку.

Більш досвідчені Джеррі і Трей вважали, що слід почекати. Нехай осяде пил, новина пошириться на чорному ринку, а час дасть їм змогу переконатися, що ніхто їх не підозрює. Зовсім не обов'язково було продавати вкрадене саме Принстону: неодмінно з'являться й інші охочі.

Обговорення було довге й почасти напружене, проте супроводжувалося жартами, реготом і потоком пива.

Нарешті зійшлися на тимчасовому плані. Джеррі й Марк мали наступного ранку вирушити додому: перший у Рочестер, а другий — у Балтимор через Рочестер. Вони мали, причаївшись, упродовж наступного тижня стежити за новинами і, звісно, двічі на день виходити на зв'язок. Денні і Трей мали берегти рукописи й перевезти їх десь через тиждень у другий притулок — дешеву квартирку в робітничих кварталах Аллентауна, штат Пенсильванія. Через десять днів до них мали там долучитися Джеррі й Марк, щоб разом розробити остаточний план. Тим часом Марк мав зв'язатися з потенційним посередником — своїм давнім знайомим, добре відомим у тьмяному світі збуту крадених творів мистецтва й артефактів. Удаючись до мови натяків, якою звикли спілкуватися гравці цього таємного ринку, Марк дасть зрозуміти, що йому щось відомо про рукописи Фіцджеральда. Але більше ніхто нічого не скаже, доки вони не зустрінуться знову.

XII

Керол — жінка, що жила в квартирі з Джеррі, — вийшла з дому о 16:30. За нею невідлучно стежили, поки вона йшла в продуктовий магазин за кілька кварталів. Після термінового обговорення в квартиру було вирішено не проникати, принаймні зараз. Навколо було забагато сусідів. Варто кому-небудь з них щось помітити й поділитися з Керол, і стеження може бути викрито. Керол і не здогадувалася, як пильно за нею спостерігають. Поки вона робила покупки, агенти встановили два жучки всередині бамперів її автівки. Ще дві агентки в спортивних костюмах спостерігали за її покупками (нічого підозрілого). Коли Керол відправила матері SMS, текст одразу було прочитано й записано. Коли вона подзво-

нила подрузі, агенти уважно слухали кожне слово. Коли вона зайшла в бар, агент у джинсах запропонував купити їй випити. Коли вона повернулася додому трохи по десятій, за кожним її кроком спостерігали, знімали на камери й записували.

XIII

Тим часом її бойфренд потягував пиво й читав «Великого Гетсбі», розтягнувшись у гамаку на задньому ґанку за якихось півтора метра від чудового ставка. Марк із Треєм були в човні й тихенько ловили лящів, а Денні тим часом смажив на грилі стейки. Коли сонце вже заходило, повіяв холодний вітер, і четвірка мисливців зібралася в кімнаті для відпочинку, де в каміні вже потріскував вогонь. Рівно о восьмій вечора всі, включно з Ахмедом у Буффало, дістали свої нові пристрої *Sat-Trak*, ввели коди доступу й промовили сигнал «Чисто»: нині все було гаразд.

І дійсно: їм гріх було скаржитися. Менш ніж добу тому вони були в університетському містечку, ховалися в темряві, шалено нервуючись і водночас насолоджуючись приливом адреналіну. Їхній план спрацював ідеально, вони добули безцінні рукописи, і незабаром ті мали перетворитися на готівку. Здійснити це перетворення буде не так просто, але цією справою вони мали зайнятися дещо пізніше.

XIV

Випивка допомагала розслабитися, але однаково всі четверо спали кепсько. Рано-вранці наступного дня Денні готував яечню з беконом, спрагло ковтаючи чорну каву, а Марк тим часом сидів за стійкою з ноутбуком, переглядаючи заголовки газет східного узбережжя.

— Нічого, — повідомив він. — Багато пишуть про бучу в кампусі: її тепер офіційно називають «хуліганством». Але про рукописи ні слова.

— Я певен, що вони поки намагаються зберегти це в таємниці, — сказав Денні.

— Звісно, але скільки це триватиме?

— Та зовсім недовго. Таке від преси не приховаєш. Сьогодні чи завтра пропажа має вийти на поверхню.

— Не знаю, добре це чи погано.

— Ні те, ні інше.

На кухню зайшов Трей із щойно поголеною головою. Він із гордістю потер лисину й запитав:

— Ну як я вам?

— Розкішно, — схвалив Марк.

— Гірше стати вже не могло, — відгукнувся Денні.

Усі четверо виглядали зовсім інакше, ніж добу тому. Трей і Марк поголили собі все: бороду, волосся й навіть брови. Денні й Джеррі позбулися лише борідок, проте змінили колір волосся: перший із блондина перетворився на шатена, а другий був тепер рудим. Усі мали носити шапки й окуляри, щодня їх міняючи. Вони знали, що потрапили на записи з камер спостереження, і чули про можливість технології розпізнавання облич, якою володіє ФБР. Вони припустилися деяких помилок, але дедалі менше намагалися їх пригадати. Усі думки були вже про наступний етап. До того ж дещо заважало почуття самовпевненості, яку неодмінно породжує настільки блискуче скоєний злочин.

Уперше вони зустрілися рік тому, коли Трей і Джеррі — єдині, хто бував у в'язниці, й найдосвідченіші серед п'яťох, — познайомилися з Денні, який знав Марка, а той, своєю чергою, Ахмеда. Багато годин вони розробляли план, сперечаючись, хто що має робити, який час слід обрати для крадіжки й куди вирушити одразу піс-

ля втечі. Обговорили сотні деталей, як важливих, так і дрібних, кожна з яких могла мати вирішальну роль. Тепер, коли крадіжку було скоєно, усе це було вже справою минулого. Лишалось добути готівку.

У четвер о восьмій ранку всі четверо, зібравшись в одній кімнаті, знов виконали ритуал із пристроями *Sat-Trak*. З Ахмедом теж усе було гаразд. Усі на місці, жодних проблем. Джеррі й Марк, попрощавшись із Треєм і Денні, полишили мисливський будиночок у горах Поконо й за чотири години дісталися до околиць Рочестера. Вони й гадки не мали, як багато агентів ФБР тієї самої миті терпляче чекали появи пікапа *Toyota*, орендованого три місяці тому. Джеррі припаркувався на стоянці біля будинку, де була його квартира, і поки вони з Марком невимушено крокували стоянкою й піднімалися сходами на третій поверх, їх крупним планом знімали приховані камери.

Цифрові знімки миттєво було передано в лабораторію ФБР у Трентоні. Коли Джеррі привітав Керол поцілунком, знімки вже звіряли із записами з камер спостереження Бібліотеки Принстона. Технологія розпізнавання облич підтвердила, що Джеррі був паном Джеральдом А. Стінгарденом, а Марк — тим самим самозванцем, що видавав себе за професора Невілла Манчіна. Оскільки Марк не мав судимостей, про нього не було жодної інформації в національній базі даних про злочинців. ФБР знало, що він був у бібліотеці, але не знало його імені. Утім, незабаром і це мало виправитися.

Було вирішено спостерігати й чекати. Джеррі вже вивів їх на Марка — можливо, через нього вони зможуть вийти ще на когось із злочинців. Пообідавши, Джеррі з Марком покинули квартиру й попрямували до пікапа. Марк ніс дешеву бордову нейлонову спортивну сумку. У Джеррі руки були вільні. Сівши в автівку, вони виру-

шили до центру міста. Джеррі вів обережно, намагаючись дотримуватись усіх правил дорожнього руху й уникати всіх поліціантів.

XV

Злочинці пильнували за всім: за кожною машиною, кожним обличчям, кожним дідусем, що сидів на лавочці в парку, ховаючись за газетою. Вони були певні, що за ними не стежать, проте в їхній справі слід було завжди бути напоготові. Вони не могли ані побачити, ані почути, як на висоті майже в кілометр, невідступно слідуючи за ними, невинно парить вертоліт.

Біля станції *Amtrak* Марк мовчки виліз із пікапа, забрав із заднього сидіння свою сумку й попрямував уздовж тротуару до входу на станцію. На касі він купив квиток економ-класу до Пенсильванського вокзалу в Мангеттені. Поїзд відходив о 14:13, і Марк коротав час, читаючи старе видання «Останнього магната» в паперовій обкладинці. Узагалі він був не дуже охочий до читання, але Фіцджеральд раптом пробудив у ньому захват, що межував з одержимістю. Згадуючи про оригінальний рукопис і про те, де його зараз було сховано, він насилу придушував вдоволену посмішку.

Джеррі зупинився біля винного магазину й купив пляшку горілки. Коли він виходив, перед ним з'явилися три молодики міцної статури в темних костюмах. Вони привіталися, махнули йому перед очима своїми значками й сказали, що хотіли би про дещо його розпитати. Джеррі відмовився, пославшись на те, що зайнятий, — молодики відповіли, що вони теж зайняті люди. Один із них дістав наручники, другий забрав у Джеррі його горілку, а третій обшукав його кишені й забрав звідти гаманець, ключі й *Sat-Trak*. Вони

провели Джеррі до великого чорного позашляховика, і той привіз їх до міської в'язниці, розташованої менш ніж за чотири квартали. Протягом короткої поїздки всі мовчали. Джеррі помістили в порожню камеру так само мовчки: він нічого не прохав, а вони нічого не пропонували. Коли до нього навідався тюремний наглядач, Джеррі спитав:

— Слухай, друже: не знаєш, що це коїться?

Тюремник озирнувся по боках і, трохи нахилившись до ґрат, промовив:

— Не знаю, приятелю, але ти здорово розізлив серйозних хлопців.

Джеррі розтягнувся на ліжку в темній камері й утупився в стелю, питаючи себе, чи все це справді з ним відбувається. Ну як таке могло статися?! Де вони схибили?

Він довго лежав і дивився в одну точку на стелі, і стіни почали кружляти в нього перед очима. Тим часом у його квартиру подзвонили, і Керол, відчинивши двері, побачила на порозі з півдюжини агентів. Один із них одразу пред'явив ордер на обшук. Інший наказав їй вийти з квартири й чекати внизу у власній автівці, не заводячи двигун.

Марк сів на потяг о другій. О 14:13 двері зачинилися, але потяг не рушив. О 14:30 двері відчинилися, і у вагон увійшли двоє чоловіків в однакових темно-синіх тренчкотах. Марк зловив на собі їхні суворі погляди й тієї жахливої миті остаточно зрозумів, що справи кепські.

Вони неголосно представилися й попросили його вийти з ними з вагона. Один узяв його за лікоть, а другий забрав із верхньої полиці його сумку. Невдовзі вони мовчки їхали до в'язниці.

— То що, хлопці, мене заарештовано? — зрештою спитав Марк, якому набридла тиша.

Водій, не обертаючись, обізвався:

— Ми зазвичай не надягаємо наручники на когось просто так.

— Гарзд. І за що ви мене заарештували?

— У в'язниці все пояснять.

— А я думав, ви маєте спершу пред'явити звинувачення й зачитати мої права.

— Ти, схоже, новенький у цій справі. Ми не маємо зачитувати твоїх прав, поки не почнемо ставити тобі питання. А поки ми хотіли б насолодитися тишею й спокоем.

Марк замовк і втупився у вікно. Він подумав, що Джеррі, напевно, теж схопили: інакше як вони могли дізнатися, що він, Марк, зараз на вокзалі? Та чи ймовірно, що вони заарештували Джеррі, а той вирішив розколотися й піти на угоду зі слідством? Ні, неможливо.

Джеррі дійсно не сказав ні слова, але йому ніхто й не давав такої змоги. О 17:15 його забрали з в'язниці й доставили до офісу ФБР за кілька кварталів. Його завели в приміщення для допитів, посадили за стіл, зняли наручники й сунули йому чашку кави. Тут же увійшов агент на прізвище Мак-Грегор. Він зняв піджак, сів на стілець і завів розмову. Він був досить люб'язним і незабаром зачитав Джеррі стандартне формулювання прав на мовчання й на адвоката.

— Вас уже колись арештовували? — запитав Мак-Грегор.

Відповідь була ствердною, і Джеррі чудово знав, що пан Мак-Грегор має копію списку його судимостей, а тому просто сказав:

— Так.

— Скільки разів?

— Слухайте, пане агенте. Ви щойно самі сказали, що я маю право зберігати мовчання. Я нічого вам не збираюся розповідати, і мені потрібен адвокат. Це ясно?

— Так, звісно, — відповів Мак-Грегор і вийшов з кімнати.

У приміщенні неподалік уже перебував Марк. Мак-Грегор увійшов туди й виконав той самий ритуал. Кілька хвилин вони потягували каву й говорили про щойно згадані права. Маркові вже пред'явили ордер і обшукали його сумку, знайшовши там безліч цікавих предметів. Мак-Грегор витяг із великого конверта кілька пластикових карток і став розкладати їх на столі.

— Усе це було у вашому гаманці, пане Марку Дрісколле. Водійські права штату Меріленд: фотографія кепська, зате ви там маєте пишну зачіску — і навіть брови. Далі: дві дійсні кредитні картки й тимчасова ліцензія на полювання, видана в Пенсильванії, — агент продемонстрував йому й ці картки. — А ось це — з вашої сумки. Водійські права, видані в Кентуккі на ім'я Арнольда Соера, — знов-таки, чимало волосся. Фальшива кредитна карта, — він поволі діставав нові картки. — Фальшиві водійські права штату Флорида — тут маєте окуляри й бороду, — на ім'я пана Лютера Банагана. І дуже якісно підроблений паспорт, нібито виданий у Г'юстоні Клайду Д. Мейзі. Плюс водійські права і три фальшиві кредитки.

Документи вкрили весь стіл. Марка занудило, але він стиснув зуби й насилу знизав плечима — мовляв, і що?

— Дуже непогано, — підсумував Мак-Грегор. — Ми все перевірили й знаємо, що насправді ви — пан Дрісколл; адреса ваша невизначена, бо ви постійно змінюєте місце проживання.

— Це питання?

— Ні, поки не питання.

— Добре, бо я нічого не збираюся вам казати. Я маю право на адвоката, отже, краще займіться його пошуком.

— Гаразд. Мене ось що дивує: ви на всіх цих фотографіях маєте багато волосся — подекуди навіть вусики,

скрізь брови. А тепер нічого такого нема. Ви від чогось ховаєтеся, Марку?

— Мені потрібен адвокат.

— Авжеж. Скажіть, Марку... Ми не знайшли жодних документів на ім'я професора Невілла Манчіна з Портлендського університету. Це ім'я вам що-небудь каже?

«Каже»? Та воно кувалдою по голові б'є!

Крізь одnobічне скло на Марка дивилася камера з високою роздільною здатністю. У кімнаті неподалік два експерти з допитів, що спеціалізувалися на виявленні брехні підозрюваних і свідків, спостерігали за його зіницями, верхньою губою, м'язами щелепи, нахилом голови. Від згадки про Невілла Манчіна підозрюваного наче громом ударило. Коли Марк промимрив: «Нічого я не скажу. Мені потрібен адвокат», обидва експерти кивнули й посміхнулися. Попався!

Мак-Грегор вийшов із приміщення, побалакав із колегами, а потім попрямував до кімнати Джеррі. Всівшись на стілець, він посміхнувся й після довгої паузи спитав:

— То як, Джеррі, мовчимо далі?

— Мені потрібен адвокат.

— А от твій приятель Марк виявився говіркішим.

Джеррі насилу ковтнув слину. Він мав надію, що Маркові вдалося виїхати з міста на потягу. Отже, ні. Що ж, у біса, сталося? Як їх могли так швидко злапати? Учора цієї ж години вони в мисливському будиночку грали в карти, пили пиво й смакували свій ідеальний злочин.

Але ж Марк не міг так одразу розколотися.

Мак-Грегор вказав на ліву руку Джеррі й запитав:

— У вас тут пластир. Порізалися?

— Мені потрібен адвокат.

— Лікар, кажете, потрібен?

— Адвокат.

— Гаразд, гаразд. Піду шукати вам адвоката.

Він вийшов, грюкнувши дверима. Джеррі поглянув на своє зап'ястя. Хай йому грець, невже?..

XVI

Ставок огорнули сутінки, і Денні, змотавши волосінь, почав гребти до берега. Холодок від води пробирався під його легку куртку, і він думав про Трея і про те, що взагалі-то не дуже йому довіряє. Трееві був сорок один рік, і його двічі ловили з украденим. Першого терміну він відсидів чотири роки, перш ніж утекти, а з другого спромігся втекти вже через два роки. Особливо Денні турбувало те, що обидва рази Трей розколовся й настукав на своїх спільників, щоб зменшити свій термін. Для професійного злодія це був непростимий гріх.

Отже, Денні не мав сумнівів, що саме Трей був у банді слабкою ланкою. Коли Денні служив рейнджером, то брав участь у війнах і не раз ризикував життям у стрілянині. Він втрачав друзів і багато разів убивав. Він розумів страх — але ненавидів слабкість.

XVII

У четвер о восьмій вечора Денні й Трей пили пиво й грали в джин-раммі. Вони відклали карти, дістали свої пристрої *Sat-Trak*, відправили повідомлення й стали чекати на інших. За кілька секунд почулося «Чисто» від Ахмеда в Баффало. Але від Марка й Джеррі не було нічого. Марк мав зараз їхати на потягу: поїздка з Рочестера до Нью-Йорка забирала шість годин, — а Джеррі мав бути в себе вдома.

Наступні п'ять хвилин ішли водночас заповільно й зашвидко. Ситуація була незрозуміла. Пристрої мали

працювати: їхній якості позаздрило б навіть ЦРУ, і коштували вони цілого статку. Але ж ці двоє мовчать... Що це може означати? О 20:06 Денні встав і промовив:

— Треба збиратися. Складаємо в сумки все необхідне й готуємося тікати, ок?

— Ок, — відгукнувся явно стривожений Трей.

Вони кинулися до своїх кімнат і стали щодуху запихати речі в полотняні сумки. За кілька хвилин Денні кинув погляд на годинник:

— Восьма одинадцять. О двадцять на дев'яту вимітаємося звідси, гаразд?

— Так, — підтвердив Трей, поглядаючи на свій *Sat-Trak*. Той мовчав. О двадцять на дев'яту Денні відчинив двері до комори й відімкнув сейф для зберігання зброї. Вони запхнули п'ять рукописів у два армійські речмішки, набиті одягом, і віднесли їх до машини Денні. Потім повернулися в будиночок, щоб вимкнути світло й востаннє нашвидку переконатися, що нічого не забули.

— Підпалимо будинок? — спитав Трей.

— З глузду з'їхав? — роздратовано кинув Денні. — Це лише приверне зайву увагу. Ну доведуть вони, що ми тут були — і що? Ми будемо вже далеко, а слідів рукописів тут нема.

Вони вимкнули світло й замкнули обоє дверей. На ганку Денні трохи забарився, щоб Трей опинився попереду, а тоді наскочив на нього і, захопивши обома руками за ший, натиснув великими пальцями на сонну артерію. Трей — немолодий, нетренований і не готовий до такого розвитку подій — не мав жодних шансів проти смертельної хватки колишнього рейнджера. Кілька секунд він сіпався й вивертася, а тоді обм'як. Денні дав тілу впасти на землю й нахилився, щоб стягнути з нього ремінь.

XVIII

Біля Скрантона він зупинився, щоб заправитися й випити кави, а звідти вирушив на захід 80-ю Міжштатною автомагістраллю. Тут діяло обмеження в сто десять кілометрів на годину, і Денні встановив свій круїз-контроль на сто сім. Попри кілька пляшок пива, випитих того вечора, у голові в нього було вже зовсім ясно. З кожним кілометром він поглядав на свій *Sat-Trak*, встановлений на консолі, але вже знав, що екран не засвітиться і ніхто на зв'язок не вийде. Він вважав, що Марка з Джеррі схопили, і їхні пристрої *Sat-Trak* прямо зараз вивчають дуже вмілі люди. Що ж до Треевого приладу, то він разом зі своїм власником був на дні ставка.

Якщо Денні зможе протриматися добу й утекти з країни, весь прибуток належатиме йому одному.

Він припаркувався біля цілодобової перекусної, зайшов усередину й обрав столик із видом на свій пікап. Тоді дістав ноутбук, замовив каву й запитав про вай-фай. Офіціантка сказала йому пароль. Денні вирішив посидіти подовше й замовив млинці з беконом. В інтернеті він подивився, які є авіарейси з Піттсбурга, і забронював квиток до Мехіко з пересадкою в Чикаго. Далі став шукати інформацію про сховища, обладнані клімат-контролем, і склав їх список. Він їв поволі й знову замовляв кави, усіяко намагаючись змарнувати якомога більше часу. Потім зайшов на сайт *New York Times*, і його увагу одразу привернула стаття на першій шпальті, розміщена десь чотири години тому. Заголовок великим шрифтом повідомляв: «у принстоні підтвердили крадіжку рукописів фіцджеральда».

Після доби мовчання й непереконливих спростувань від посадовців університету нарешті надійшла заява, що підтверджувала чутки. Уночі минулого вівторка, коли

в кампусі намагалися затримати «активного стрілка», у Бібліотеку Файрстоуна проникли злодії. Повідомлення про стрілка до Служби порятунку були, безсумнівно, відволікальним маневром—і спрацював він на відмінно. Університет відмовився уточнити, яку саме частину колекції Фіцджеральда викрали, обмежившись словом «істотна». Далі було сказано, що розслідуванням вже займається ФБР і таке інше. Подобиць було вкрай мало.

Про Марка і Джеррі—жодної згадки. Денні раптом занервував і вирішив, що час рухатися. Розплатившись, він вийшов із ресторану й кинув свій *Sat-Trak* у смітник біля вхідних дверей. Тепер жодних зв'язків із минулим. Він був наодинці й на волі, радісно збуджений через такий поворот подій і водночас знервований через новини в пресі. Нині треба було конче покинути країну. Його попередні плани були інакші, але кращого розвитку подій не можна було й уявити. Життя руйнує будь-які плани, а переможцями виходять ті, хто вміє перелаштовуватись на ходу.

Треї був проблемою. Він швидко почав би заважати, потім став би тягарем, і зрештою—баластом. Денні тепер згадував про нього лише мимохіть, а діставшись на світанку до північних околиць Піттсбурга, і зовсім викинув Трея з голови. Ще один ідеальний злочин.

О дев'ятій ранку Денні увійшов в офіс компанії, яка надавала послуги з безпечного зберігання, в Оукмонті, що в передмісті Піттсбурга. Він пояснив службовцю компанії, що шукає невеличке сховище з контрольованою температурою й вологістю для зберігання кількох пляшок дорогого вина. Той показав йому квадратне приміщення площею тринадцять квадратних метрів, яке здавалося в оренду за двісті п'ятдесят доларів на місяць, але щонайменше на рік. Денні сказав, що йому потрібен менший термін, і вони зійшлися на трьохстах доларах на місяць протягом півроку. Він пред'явив посвідчен-

ня водія штату Нью-Джерсі, підписав договір від імені Пола Рафферті й заплатив готівкою. Отримавши ключ, він повернувся в приміщення, встановив температуру на тринадцять градусів Цельсія, а вологість на сорок відсотків. Вимкнув світло, попрямував назад коридором, відвертаючись від камер спостереження, і вийшов з будівлі, не потрапивши на очі співробітнику.

О десятій ранку відкрився винний склад, який торгував гуртом зі знижками, і Денні був того дня першим клієнтом. Він заплатив готівкою за чотири ящики паскудного шардоне, випросив у продавця дві порожні картонні коробки й вийшов із магазину. Десь півгодини він їздив округою, шукаючи тихого місця подалі від дорожнього руху й камер спостереження, і зрештою заїхав на дешеву автомийку та припаркував свій пікап біля пілососів для самообслуговування. «По цей бік раю» і «Прекрасні й приречені» чудово вмістилися в одну з порожніх коробок. У другу потрапили «Ніч лагідна» і «Останній магнат», а «Гетсбі» удостоївся окремої коробки, яка спустила по тому, як дванадцять пляшок перекочували з неї на задне сидіння пікапа.

До одинадцятої Денні вже встиг віднести свої шість ящиків в орендоване приміщення сховища. Виходячи, він нашттовхнувся на співробітника і сказав йому, що завтра заїде знову й привезе ще вина. Той байдуже кивнув. Коли Денні від'їжджав від будівель компанії, минаючи численні ряди сховищ, йому спало на думку, що за цими замкненими дверима, мабуть, чекає свого часу ще чимало бозна-якого вкраденого добра — втім, навряд чи було щось настільки цінне, як те, що мав він.

Денні поволі їхав центром Піттсбурга й зрештою дістався до пошарпаних кварталів. Він зупинився біля аптеки з товстими ґратами на вікнах. Опустивши скло в дверцятах і лишивши ключі в замку запалювання

й дванадцять пляшок поганого вина на задньому сидінні, він узяв свою сумку й покрокував геть. Бралось до полудня, і цього ясного й сонячного осіннього дня він почувався відносно безпечно. Знайшовши таксофон, він викликав таксі й дочекався його біля кафе з південною кухнею. За сорок п'ять хвилин таксі висадило його біля злітного поля Міжнародного аеропорту Піттсбурга. Забравши свій квиток, Денні без пригод пройшов перевірку безпеки й попрямував до кав'ярні біля виходу на посадку свого рейсу. У газетному кіоску він купив *New York Times* і *Washington Post*. З нижньої частини першої сторінки *Times* до нього кричав заголовок: «ЗАТРИМАНО ДВОХ ГРАБІЖНИКІВ ПРИНСТОНСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ». Жодних імен і фотографій не було: вочевидь, Принстон і ФБР намагалися контролювати подачу інформації. У короткій статті повідомлялося, що напередодні в Рочестері заарештували двох чоловіків.

Нині тривав пошук інших «учасників зухвалої крадіжки».

XIX

Поки Денні чекав свого рейсу в Чикаго, Ахмед уже встиг прилетіти з Баффало в Торонто, де забронював квиток в один бік до Амстердама. До вильоту залишалось чотири години, і він розмістився в залі підвищеного комфорту, сховав обличчя за меню й почав потягувати алкоголь.

XX

Наступного понеділка Марка Дрісколла й Джеральда Стінґардена, які відмовилися від екстрадиції до інших штатів, привезли в Трентон, штат Нью-Джерсі. Там вони явилися до федерального судді й підписали присяги про

те, що не мають жодних активів, після чого суд призначив їм адвокатів. Зважаючи на кількість підроблених документів, які в них знайшли, у звільненні під заставу їм було відмовлено, адже надто ймовірно було, що вони спробують утекти.

Минув тиждень, потім місяць, і розслідування стало втрачати оберти. Те, що спочатку було таким багатообіцяльним, тепер видавалося геть марним. Слідство не мало нічого, крім краплі крові, фотографій злодіїв із вміло зміненою зовнішністю і, звісно ж, факту зникнення рукописів. Згорілий фургон, на якому втекли злочинці, знайшли, але ніхто не знав, де його було придбано. Орендований Денні пікап було вкрадено й продано на зачастини, а сам Денні з Мехіко вирушив у Панаму, де мав друзів, які добре вміли ховатися від правосуддя.

Не викликав сумнівів той факт, що Джеррі й Марк кілька разів користувалися підробленими студентськими квитками, щоб відвідати бібліотеку. Марк навіть видав себе за дослідника творчості Фіцджеральда. У ніч крадіжки ці двоє проникли в бібліотеку разом з іще одним спільником, проте лишалося невідомим, коли і як вони її покинули.

Зважаючи на відсутність викрадених предметів, федеральний прокурор відклав складання обвинувального акту. Адвокати Джеррі й Марка подали прохання про зняття обвинувачень, але суддя відмовив. Отже, вони лишалися у в'язниці без права виходу під заставу. Обидва мовчали. Становище було абсолютно патове. Нарешті, за три місяці після крадіжки, прокурор запропонував Маркові фантастичну угоду: розповідаєш усе, без жодних недомовок, і тебе одразу випускають. Марк не мав судимостей і ДНК на місці злочину, а тому був кращим варіантом із двох. Щоб вийти на волю, він мав просто розколотися.

Марк відмовився з двох причин. По-перше, його адвокат запевнив, що владі було б складно довести таку справу в суді, а отже, йому навряд чи загрожують обвинувачення. По-друге — і це мало вирішальну вагу, — Денні й Трей були на волі. З цього впливав не лише той факт, що рукописи зараз надійно сховано, а ще й імовірність відплати. Крім того, навіть якби Марк повідомив повні імена Денні й Трея, ФБР навряд чи змогло б їх розшукати. Марк, звісно, гадки не мав, де зараз були рукописи. Він знав адреси другого й третього притулків, але розумів, що ними, напевно, не скористалися за призначенням.

XXI

Усі зачіпки виявилися марними, і слідство зайшло в глухий кут. Тепер лишалося тільки чекати. Ті, у кого на руках були рукописи, неодмінно мали зажадати за них готівку — багато готівки. Рано чи пізно вони об'являться, але де й коли? І скільки грошей вони вимагатимуть?

Розділ другий

Торговець

I

КОЛИ БРЮСОВІ КЕЙБЛУ ВИПОВНИЛОСЯ ДВАДЦЯТЬ ТРИ Й ВІН ДОСІ рахувався третьокурсником в Обернському університеті, раптом помер його батько, із яким вони постійно сварилися через брак академічних успіхів у Брюса — кілька разів доходило до того, що пан Кейбл погрожував викреслити сина з заповіту. Якийсь древній родич зробив статок на видобутку гравію і, слідуючи невдалій пораді юристів, заснував мережу безглуздох і по-дурному організованих трастових компаній, які відтоді розсіювали його гроші між новими поколіннями недостойних родичів. Родина довго жила за фасадом великого багатства, спостерігаючи, як воно повільно тане. Загрози позбавити спадщини й перекрити доступ до виплат трастових компаній були улюбленою зброєю дорослих членів родини в боротьбі з молодими спадкоємцями, але користі від цих загроз було мало.

Пан Кейбл помер, так і не діставшись офісу свого адвоката, і на Брюса зненацька звалилася спадщина в триста тисяч доларів — сума нічогенька, однак недостатня для безбідного життя до кінця днів. Він подумував про інвестиції, але надійні варіанти обіцяли щорічний дохід

лише в п'ять-десять відсотків, а цього явно було замало для того способу життя, який Брюс вважав для себе гідним (хоча раніше він узагалі не міркував про те, яким має бути цей спосіб життя). Більш сміливі інвестиції були надто ризикованими, а Брюс не хотів втратити те, що вже мав. Усе це призвело до вельми несподіваного для нього самого розвитку подій. Найдивнішим, мабуть, було його рішення кинути університет після п'яти років навчання й забути про нього назавжди.

Потім одна дівчина вмовила його вирушити разом із нею на флоридський пляж на бар'єрному острові Каміно — смузї суші довжиною в шістнадцять кілометрів прямо на північ від Джексонвілла. У гарній квартирі, за оренду якої платила дівчина, Брюс провів місяць здебільшого за тим, що спав, пив пиво, серфінгував, годинами милувався океаном і читав «Війну і мир». Його спеціальністю в університеті була англійська мова та література, і в нього набралася ціла купа великих книжок, які він давно мав би прочитати.

Брюс бродив пляжем, міркуючи, як краще зберігати і, якщо це можливо, примножувати спадщину. Для цього він уже підшукав декілька варіантів вкладення грошей. Він розсудливо приховав від усіх новину про отримання спадщини — зрештою, до цих коштів не було доступу вже бозна-скільки років, — тож йому не дошкуляли друзі зі своїми порадами чи проханнями позичити їм грошей. Дівчина, з якою він жив, теж навіть не здогадувалася про спадщину. Тижня разом із нею виявилось достатньо, щоб зрозуміти, що довго ці стосунки не протривають. Отже, Брюс міркував про інвестиції у франшизу курячих сандвічів, про придбання неосвоєної земельної ділянки у Флориді, квартири у висотці неподалік, кількох нових інтернет-стартапів у Силіконовій долині, торговельного комплексу в Нешвіллі і так далі. Він прочитав уже

десятки фінансових журналів, проте чимдалі більше переконувався, що не має того терпіння, яке потрібне для інвестування. Він бачив лише суцільний лабіринт якихось цифр і стратегій. Вочевидь, не випадково він в університеті обрав англійську, а не економіку.

Кілька разів на тиждень вони з дівчиною вирушали в чудернацьке селище Санта-Роза, щоб пообідати в кафе або випити в одному з барів на головній вулиці. Там був непоганий книжковий магазин із кав'ярнею, і вони стали частенько туди заглядати, щоб випити післяобідню чашечку лате й погортати *New York Times*. Власником закладу був уже немолодий бариста на ім'я Тім, який над усе любив побалакати. І от якось Тім обмовився, що подумує продати магазин і переїхати в Кі-Вест. Наступного дня Брюсові вдалося відскіпатися від дівчини й самому насолодитися лате в кав'ярні. Сівши за столиком, він став розпитувати Тіма про його плани щодо книгарні.

Той пояснив, що продаж книжок — непроста справа. Великі торговельні мережі пропонували на всі бестселери дуже привабливі знижки — аж до п'ятдесяти відсотків, — а до того ж тепер з інтернетом і *Amazon* можна було все купувати, не виходячи з дому. За останні п'ять років закрилося понад сімсот книгарень. Триматися на плаву вдавалося небагатьом. Що далі Тім говорив, то похмурішим ставав.

— Роздріб — штука жорстока, — сказав він принаймні тричі. — Що не роби, наступного ж дня доводиться починати заново.

Брюс, хоч і віддавав належне чесності Тіма, дещо сумнівався в його підприємливості. Це він так заманює потенційних покупців?

За словами Тіма, книгарня давала йому непоганий дохід. Острів облюбувало чимало людей із літературних кіл, зокрема й письменники, які нині публікувалися; був тут

і книжковий фестиваль, і гарні бібліотеки. Зрештою, хто-хто, а пенсіонери досі полюбляли читати й витрачали гроші на книжки. На острові було близько сорока тисяч постійних мешканців і десь мільйон туристів на рік, тож потік покупців загалом був досить жвавий. На питання Брюса, скільки Тім хоче за магазин, той відповів, що готовий віддати його за сто п'ятдесят тисяч доларів готівкою без кредиту від продавця і з правом на здачу в оренду. Брюс дещо несміливо поцікавився, чи можна йому поглянути на фінансові документи — лише на звичайний балансовий звіт і на звіт про прибутки та збитки, — але Тімові ця ідея не сподобалася. Він не знав Брюса, і той видавався йому черговим зеленим шалапутом, що безтурботно марнував життя на пляжі за таткові гроші.

— Давай так: я покажу тобі ті документи, але перед тим ти мені покажеш свої, — запропонував Тім.

— Згода, — кивнув Брюс, якому ця пропозиція здалася слушною.

Він пішов, пообіцявши повернутися, але зрештою відклав повторний візит, бо в нього з'явився цікавий задум для поїздки. Трьома днями по тому він попрощався з дівчиною й вирушив у Джексонвілл, щоб придбати нову автівку. Він мріяв про новенький сяйний *Porsche 911 Carrera*, і саме лише те, що він міг запросто виписати за нього чек, робило спокусу майже болісною. Проте Брюс устояв, і після довгої та запеклої торгівлі обміняв із доплатою свій уже дещо потіпаний *Jeep Cherokee* на новий. Той був просторішим, а йому саме могло знадобитися більше місця для перевезення багажу. *Porsche* міг почекати — скажімо, доти, коли Брюс сам на нього заробить.

На нових колесах і з майже не схудлим банківським рахунком Брюс покинув Флориду й вирушив у власну літературну подорож, чимдалі сповненіший радісним

передчуттям. Він не мав конкретного маршруту: просто прямував на захід, плануючи доїхати до Тихого океану, повернути на північ, потім назад на схід, а тоді на південь. Час для нього нічого не значив, адже жодних дедлайнів у нього не було. Він шукав спеціалізовані книжкові магазини і, натрапивши на якийсь із них, день-другий придивлявся, пив там каву, читав, іноді навіть обідав, якщо було кафе. Зазвичай йому випадала нагода поговорити з господарем тет-а-тет і обережно повивідувати корисну інформацію. Брюс говорив їм, що міркує про придбання книгарні й що, правду сказати, йому не завадила б порада від обізнаної людини. Відповіді бували різні. Утім, більшості явно подобалося те, чим вони займаються, — навіть тим із них, хто дивився в майбутнє з тривогою. У цій справі зараз була геть непевна ситуація: торговельні мережі розширювалися, а інтернет-торгівля була таким собі рівнянням із багатьма невідомими змінними. Ходили страшні історії про відомі книгарні, витіснені з ринку по тому, як неподалік від них з'являлися магазини з великими знижками. Деякі спеціалізовані книгарні, вочевидь, процвітали — особливо часто таке траплялося в невеликих студентських містечках, де не було мережеских магазинів, — проте в багатьох інших книгарнях було практично безлюдно, і таке траплялося навіть у великих містах. Крім того, були деякі нові магазини, що, попри всі прикрі тенденції, якнайактивніше розвивалися. Поради були різними: від стандартного «Роздріб — штука жорстока» до «Чому б і не ризикнути — тобі ж лише двадцять три». Але всіх, хто радив, об'єднувало одне: їм подобалося те, чим вони займаються. Вони любили книжки, літературу, письменників, світ книговидання й готові були працювати й спілкуватися з клієнтами допізна, бо вважали цю справу своїм покликанням, і покликанням благородним.

Два місяці Брюс безладно колесив країною, шукаючи скрізь спеціалізовані книгарні. Власник якоїсь книгарні в одному місті міг підказати пару-трійку інших містечок у своєму штаті, і так далі. Брюс заливався літрами міцної кави, проводив час з авторами, які були в турне, купував безліч книжок із автографами, спав у дешевих мотелях — іноді з черговою новою знайомою-книголюбною, — годинами сидів із продавцями книжок, що були не проти поділитися досвідом і порадами, куштував чимало поганого вина на малолюдних автограф-сесіях, фотографував сотні магазинів усередині й зовні та, ретельно все записуючи, укривав десятки сторінок нотатками. Коли подорож добігла кінця, Брюс несамовито втомився, і йому остогидло кермувати. За сімдесят чотири дні він проїхав майже тринадцять тисяч кілометрів і відвідав шістдесят одну незалежну книгарню, серед яких не було й двох, які хоча б віддалено нагадували одна одну. Тепер Брюсові здавалося, що він знає, що робити.

Він повернувся на острів Каміно й знайшов Тіма на тому ж місці в кав'ярні при магазині. Той читав газету, потягуючи еспресо, і виглядав ще змученішим. Тім спершу його не впізнав, але Брюс нагадав:

— Я кілька місяців тому питав про продаж магазину. Ви тоді сказали: сто п'ятдесят.

— Було таке, — відгукнувся Тім, ледь помітно пожвавішавши. — То як, знайшов гроші?

— Лише частину. Я готовий сьогодні виписати чек на сто тисяч, а через рік — іще на двадцять п'ять.

— Це добре, але бракує ще двадцяти п'яти, якщо я правильно рахую.

— Це все, що я маю, Тіме. Тобі вирішувати. Я маю на прикметі інший варіант.

Трохи поміркувавши, Тім неквапно простягнув праву руку, і вони скріпили угоду рукоштовкуванням. Тім по-

дзвонив своєму адвокату й попросив його якнайшвидше все оформити. За три дні всі папери було підписано, й умовлена сума грошей перейшла до нових рук. Брюс закрив магазин на місяць для ремонту й заходився у вільний час вивчати основи книготоргівлі. Тім час від часу заходив у книгарню й охоче ділився з ним своїм знанням тонкощів бізнесу, а ще плітками про клієнтів і ледь не всіх інших торговців у центрі міста. Він щодо всього мав якісь думки й корисну інформацію, і за кілька тижнів Брюс відчув, що готовий власноруч братися до справи.

1 серпня 1996 року відбулося урочисте відкриття магазину, і Брюс постарався обставити цю подію з максимальною помпою. Зібрався чималий натовп, що потягував шампанське й пиво під звуки регі та джазу, а Брюс насолоджувався моментом. От і розпочався його грандіозний проект: книжковий магазин «БЕЙ-БУКС: новинки й рідкісні книжки» вийшов на ринок.

II

Цікавість до рідкісних книг виникла в Брюса майже випадково. Коли він отримав скорботну звістку про смерть батька від серцевого нападу, то вирушив додому в Атланту. Узагалі цей будинок не був його домом, бо він ніколи довго там не жив. Радше то був останній притулок його батька, який часто переїжджав, причому зазвичай у супроводі якоїсь потворної жінки. Пан Кейбл двічі був одружений — обидва рази дуже невдало, — і поклявся більше не мати справи з інститутом шлюбу, проте, вочевидь, просто не міг існувати без якоїсь карги, яка б ускладнювала йому життя. Цих жінок приваблювало його очевидне багатство, але з часом всі вони переконувалися, що він уже не оговтається після двох жахливих

розлучень. На щастя — принаймні Брюсове, — остання подруга батька нещодавно з'їхала, і тепер у домі не було зайвих допитливих очей і рук.

Звісно, доки там не з'явився він, Брюс. Будинок був незрозумілою купою сталі й скла, вочевидь у якомусь дуже модерному стилі, і розташовувався в багатому районі в центрі міста. На третьому поверсі була велика студія, де пан Кейбл любляв малювати у вільний від інвестування час. Він ніколи не шукав собі якоїсь реальної кар'єри і, живучи на спадок, завжди називав себе «інвестором». Пізніше взявся до живопису, але його витвори олійними фарбами були такі жахливі, що від нього відмахувалися в усіх галереях Атланти. Одна зі стін студії була вкрита полицями з сотнями книг, але Брюс спершу навіть не звернув на них уваги, подумавши, що книжки там — просто задля показухи, як одна з невдалих спроб батька видати себе за глибоку, витончену й начитану людину. Однак поглянувши поближче, Брюс звернув увагу на дві полиці, де були старі книги зі знайомими назвами. Почавши з верхньої полиці, він став діставати їх одну за одною й вивчати. Невдовзі на зміну випадковій цікавості прийшло дещо інше.

Усі ці книжки були першими виданнями, а деякі навіть були підписані авторами. «Пастка-22» Джозефа Геллера, опублікована в 1961 році; «Голі й мертві» Нормана Мейлера (1948); «Кролику, біжи» Джона Апдайка (1960); «Невидима людина» Ральфа Еллісона (1952); «Ходак до кіно» Вокера Персі (1961); «Прощавай, Колумбусе» Філіпа Рота (1959); «Зізнання Ната Тернера» Вільяма Стайрона (1967); «Мальтійський сокіл» Дешила Гемметта (1929); «З холодним серцем» Трумена Капоте (1965) і «Ловець у житті» Джерома Селінджера (1951).

Переглянувши з дюжину книг, Брюс почав, замість того, щоб повертати їх на полицю, складати їх на сто-

лі. Його невимушену цікавість залила гаряча хвиля захоплення, а далі — жадоби. На нижній полиці спершу траплялися книги й автори, про яких він ніколи не чув, аж раптом він наткнувся на ще разючішу знахідку. За товстою тритомною біографією Черчилля виявилися чотири книги: «Шум і лють» Вільяма Фолкнера (1929), «Чаша золота» Джона Стейнбека (1929), «По цей бік раю» Скотта Фіцджеральда (1920) і «Прощавай, зброе!» Ернеста Гемінгвея (1929). Усі чотири були першими виданнями в чудовому стані, підписаними авторами.

Ще трохи покопирсавшись у книгах та не знайшовши більш нічого цікавого, Брюс упав у старе батькове крісло й уп'яв очі в полиці з книжками. Він довго просидів так — у будинку, який був для нього майже чужим, — позираючи на нікудишні картини олією, виконані явно бездарним художником, питаючи себе, звідки могли взятися ці книги, й міркуючи, що йому слід робити, коли приїде його сестра Моллі, щоб узятися разом із ним до влаштування похорону. Аж раптом Брюсові спало на думку: як же мало він знав про свого покійного батька! Та й звідки він міг знати більше? Батько ніколи не проводив із ним часу, а коли Брюсові було чотирнадцять, відправив його до школи-інтернату. У перші півтора місяця літа Брюс їздив до табору вітрильного спорту, а решту літа — на ранчо-пансіонат. Він і гадки не мав, що його батько міг полюбляти колекціонувати — звісно, за винятком вже згаданих злочасних жінок. Пан Кейбл грав у гольф і теніс та багато подорожував, але ніколи з Брюсом чи його сестрою, а завжди зі своєю черговою подругою.

То звідки взялися книги? Як довго він їх збирав? Чи лежали десь старі накладні, що засвідчували їхнє існування? Чи муситиме виконавець заповіту прилаштувати їх до інших батькових активів, перш ніж передати все разом Університету Еморі, згідно з волею покійного?

Те, що ледь не весь свій статок пан Кейбл заповів університету, було однією з речей, які дратували Брюса. Узагалі-то батько згадував про цей свій задум, щоправда, ніколи не вдаючись у подробиці. Він звисока вважав, що його гроші мають піти на освіту, а не лишитися дітям, які їх розтринькають. Брюсові не раз кортіло нагадати батьку, що той сам усе життя циндрив гроші, які заробив хтось інший, але сваритися через таке було собі дорожче.

Тієї миті йому дуже хотілося залишити ці книжки собі. Він вирішив узяти вісімнадцять найцінніших екземплярів, а решту не чіпати. Якби він піддався жадобі й залишив на полицях дірки, хтось міг би щось запідозрити. Брюс акуратно склав відібрані книги в картонну коробку з-під вина. Батько за життя вів багаторічну боротьбу з власною пристрасстю до пляшки і зрештою досяг перемир'я, яке дозволяло йому кілька келихів червоного вина щовечора. У гаражі було ще декілька порожніх коробок. Брюс кілька годин перелаштовував вміст полиць так, щоб здавалося, що все на місці. Утім, хто міг помітити ті зміни? Наскільки він знав, Моллі нічого не читала, а головне, уникала батька, бо терпіти не могла його подруг. Брюс був певен, що в цьому будинку вона жодного разу не ночувала. Вона не могла нічого знати про особисте майно батька. (Хоча двома місяцями по тому Моллі запитала його телефоном, чи йому не відомо щось про «таткові старі книжки»; Брюс запевнив її, що нічого не знає).

Дочекавшись сутінків, він відніс коробку у свій джип. За подвір'ям, під'їзною доріжкою й гаражем стежили принаймні три камери спостереження. Якщо в когось виникнуть питання, він просто скаже, що забирав якісь власні речі. Касети з фільмами, компакт-диски, та що завгодно. А якщо виконавець заповіту згодом питає

про зниклі перші видання, Брюс, звісно, нічого про них не знатиме — і порадить запитати в хатньої робітниці.

Подальший розвиток подій засвідчив, що злочин вийшов ідеальним, якщо, звісно, то взагалі був злочин. Самому Брюсові злочином це не здавалось: він вважав, що мав би отримати значно більше. Завдяки товстому заповітові й зусиллям сімейних адвокатів, батьковим статком розпорядилися швидко, і про його бібліотеку ніхто не згадував.

Отак гладко розпочався незапланований шлях Брюса Кейбла у світ рідкісних книг. Поринувши з головою у вивчення цієї справи, він з'ясував, що його перша колекція з вісімнадцяти батькових книг мала коштувати близько двохста тисяч доларів. Утім, він не став продавати книжки, побоюючись, що хтось упізнає якесь із видань і до Брюса виникнуть питання. Оскільки він не знав, як ці книжки потрапили до батька, краще було почекати. Хай мине якийсь час, зникнуть і сплутаються всі спогади. Як Брюс швидко усвідомив, займаючись цією справою, терпіння було вкрай необхідним.

III

Будівля розташовувалася на розі Третьої вулиці й Мейн-стрит у самому центрі Санта-Рози. Її побудували сто років тому для банку, який був провідним у місті, але не зміг пережити Велику депресію. Потім тут була аптека, відтак ще один банк і, нарешті, книжковий магазин. На другому поверсі зберігалися коробки, скрині й картотеки, вкриті товстим шаром пилу й ні до чого не придатні. Брюсу вдалося заявити свої права і на цей поверх також. Він розчистив трохи простору, зніс кілька стін, поставив ліжко й назвав усе це квартирою. Тут він і прожив перші десять ро-

ків після відкриття своєї книгарні. Коли він не торгував книжками на першому поверсі, то був на другому й розчищав, прибирав, фарбував, ремонтував і, зрештою, декорував своє житло.

Першим місяцем роботи магазину став серпень 1996 року. Після шикарної винно-сирної церемонії відкриття кілька днів у ньому було людно, але поступово інтерес став згасати. Потік відвідувачів значно зменшився, і за три тижні Брюс почав замислюватися, чи не було це все однією великою помилкою. Чистий дохід за серпень склав лише дві тисячі доларів, і Брюс був майже у відчаї: зрештою, зараз на острові Каміно був самий розпал туристичного сезону. Усупереч порадам більшості власників незалежних книгарень, він вирішив удатися до знижок. Нові тиражі й бестселери тепер пропонувалися на двадцять п'ять відсотків дешевше. Він посунув час закриття з сьомої до дев'ятої і працював тепер п'ятнадцять годин на день. Він старався якомога грамотніше спілкуватися з покупцями, запам'ятовував імена постійних клієнтів і записував, що вони купували. Він став вправним баристою й умів одночасно заварити еспресо й розрахуватися з черговим покупцем чи покупчиною. Він прибрав полиці зі старими книгами — здебільшого класикою, що не користувалася особливим попитом, — а натомість влаштував невелике кафе. Потому час закриття зрушив уже до десятої вечора. Він строчив безліч рукописних повідомлень клієнтам, письменникам і книготорговцям, із якими познайомився під час своєї подорожі. Опівночі він часто сидів за комп'ютером, оновлюючи новинну розсилку «Бей-Букс». Брюс довго сумнівався, чи не почати йому працювати й у неділю, як це робили більшість власників незалежних книгарень. Йому не надто хотілося до цього вдаватися, бо він, зрештою, потребував відпочинку, та й побоювався, що це може вилізти йому

боком. Оскільки острів Каміно належав до «біблійного поясу», на відстані пішої прогулянки від магазину була дюжина церков. Та крім того, острів був туристичним центром, і майже нікого з туристів, вочевидь, не цікавили недільні ранкові богослужіння. Отже, у вересні він вирішив: будь що буде—і відкрився о дев'ятій ранку в неділю, пропонуючи відвідувачам свіжонадруковані *New York Times*, *Washington Post*, *Boston Globe* і *Chicago Tribune*, а до того ж свіжу випічку із перекусної неподалік. Третьої робочої неділі в книгарні був уже справжній натовп.

Прибуток за вересень і жовтень склав по чотири тисячі доларів, а через півроку був уже вдвічі більший. Брюс припинив перейматися. За рік «Бей-Букс» перетворилися на такий собі епіцентр активності в місті, значно обігнавши за відвідуваністю решту магазинів. Видавці й торгові представники піддалися Брюсовому невтомному тиску й стали включати острів Каміно до авторських турне. Брюс вступив до Асоціації книготорговців Америки та якнайактивніше долучався до її справ, обговорень і комітетів. На з'їзді Асоціації взимку 1997 року йому вдалося поспілкуватися зі Стівеном Кінгом й умовити того завітати до нього на книжкову подію. Пан Кінг дев'ять годин підписував книжки, а черга фанатів вишикувалася на цілий квартал. Магазин продав дві тисячі двісті примірників різних творів Кінга, і дохід склав сімдесят тисяч доларів. То був день слави, після якого назва «Бей-Букс» стала вельми впізнаваною. Три роки по тому магазин визнали найкращим незалежним книжковим магазином у Флориді, а в 2004 журнал *Publishers Weekly* назвав його книжковим магазином року. У 2005 Брюса Кейбла після дев'яти років самовідданої праці було обрано до ради директорів Асоціації книготорговців Америки.

IV

На той час Брюс встиг перетворитися на видну постать у місті. Він мав дюжину костюмів із легкого льону, всі різних відтінків та кольорів, і носив їх щодня з накрохмаленою білою сорочкою з косим коміром і яскравою краваткою-метеликом, зазвичай червоною чи жовтою. Завершували його образ замшеві туфлі сіро-брунатного кольору. Шкарпеток він не вдягав ніколи, навіть у січні, коли температура опускалася нижче за десять градусів Цельсія. Своє густе й хвилясте волосся він відпустив майже до плечей, а голівся раз на тиждень, недільного ранку. До тридцяти років його вуса й волосся вже посріблила сивина, яка, втім, вельми йому пасувала.

Кожного дня Брюс обирав момент, коли в магазині було більш-менш спокійно, і виходив прогулятися містом. Він навідувався в поштове відділення й загравав зі службовицями, ішов до банку й загравав із касирками. Якщо в центрі міста відкривався новий магазин роздрібної торгівлі, Брюс неодмінно був присутній на урочистій церемонії, а вже невдовзі приходив знову, щоб позагравати з продавчинями. Обід був для Брюса важливою справою, і він шість днів на тиждень обідав у ресторанах, причому завжди разом із кимось, щоб можна було списати рахунок на підприємницькі витрати. Коли відкривалася нова перекусна, Брюс неодмінно був першим у черзі, дегустував усе, що було в меню, і загравав з офіціантками. На обід він зазвичай випивав пляшку вина, а потім ішов подрімати у своїй квартирі на другому поверсі.

Грань між заграванням і полюванням у Брюса часто була тонкою. Він знався на жінках і подобався їм, чим добре вмів користуватися. Коли «Бей-Букс» став часто входити до авторських турне, він відкрив справжню золоту жилу, адже половину авторів, що приїздили до міста,

становили жінки, здебільшого молодші за сорок. Вони були далеко від дому, дуже часто незаміжні, подорожували наодинці й були не проти розважитися. Приїхавши до його книгарні й ступивши на його територію, вони залюбки ставали для нього легкими жертвами. Після виступу перед читачами, автограф-сесії та тривалої вечері вони часто вирушали з Брюсом нагору, щоб «проникнути глибше у світ людських почуттів». Він мав кількох улюблениць, зокрема двох молодих панянок, що мали успіх на ниві еротичних детективів — і публікувалися щороку!

Хоча Брюс усіляко прагнув презентувати себе як начитаного плейбоя, у душі він лишався амбітним бізнесменом. Магазин давав йому добрий дохід, та це було не випадково. Хай якою довгою була попередня ніч, щоранку ще до сьомої він був унизу, у футболці й шортах, приймав і розпаковував доставлені книжки, заповнював полиці, проводив інвентаризацію і навіть підмітав підлогу. Він любив діставати нові книги з коробок і вдихати їхній запах. Він знаходив ідеальне місце для кожного нового видання. Він тримав у руках кожну книгу, яка надходила в магазин, і — з жалем — кожну, яку треба було заново пакувати й повертати видавцеві, який надав її на реалізацію. Він терпіти не міг, коли доводилося повертати книги видавцю: йому це видавалося провалом, утраченою можливістю. Він вилучав з інвентарю все, що надто погано продавалося, і через кілька років визначив для себе оптимальний розмір каталогу — в середньому десь дванадцять тисяч найменувань. На складі де-не-де було тіснувато, стояли старі провислі стелажі, а на підлозі були великі стоси книг, але Брюс завжди знав, де знайти потрібне. Щоранку за чверть дев'ятого він хутко збігав нагору, приймав душ, перевдягався в костюм, заготовлений для того дня, а рівно о дев'ятій відкривав магазин і вітався з першими клієнтами.

Брюс майже не брав вихідних. Слушною ідеєю для відпочинку йому видавалася поїздка в Нову Англію, де можна було навідатися до старих магазинів антикварних книг і поговорити з продавцями про те, як ідуть справи на ринку. Він любив рідкісні книги, особливо американських авторів ХХ століття, і захоплено їх збирав. Його колекція постійно зростала — насамперед через те, як багато всього йому хотілося придбати, але також тому, що розставання з книгою завдавало йому справжнього болю. Так, він, звісно, був ділком — але таким, що весь час купує й майже ніколи не продає. Вісімнадцять «таткових старих книжок», які поцупив Брюс, стали чудовим підґрунтям, на якому йому до сорока років вдалося збудувати рідкісну колекцію вартістю в два мільйони доларів.

V

Коли Брюс уже входив до ради директорів Асоціації, помер власник будівлі. Брюс викупив решту будівлі у спадкоємців і взявся розширювати магазин. Дещо зменшивши розмір своєї квартири, він переніс кав'ярню й кафе на другий поверх. Далі зніс одну стінку й подвоїв розмір дитячої секції. Суботніми ранками магазин був повний дітей, що купували книги й слухали казки, а їхні молоді мами тим часом потягували лате нагорі під пильним поглядом доброзичливого господаря. Особливо багато уваги приділив Брюс відділу рідкісних книжок: знісши на першому поверсі ще одну стінку, він обладнав «Залу перших видань» із красивими дубовими полицями, обшивкою на стінах і дорогими килимами на підлозі. Для своїх найрідкісніших книг Брюс улаштував спеціальне сховище на підвальному поверсі.

Проживши десять років у своїй квартирі на другому поверсі, Брюс вирішив, що час йому знайти щось

посолідніше. Він уже якийсь час придивлявся до старих вікторіанських будинків в історичному центрі Санта-Рози й двічі навіть робив власникам пропозиції щодо купівлі, та в обох випадках, вочевидь, запропонував замало, адже будинки невдовзі було продано іншим покупцям. Ці чудові споруди, побудовані на рубежі століть для залізничних магнатів, перевізників, лікарів і політиків, чудово збереглися й стояли, непідвладні часу, в тіні стародавніх дубів та іспанського моху. Коли хазяйка, пані Марчбенкс, померла в стотрирічному віці, Брюс звернувся до її 81-річної дочки, що жила в Техасі. За будинок він заплатив забагато, адже прагнув будь-що не проминути нагоду втретє.

Його нова домівка була за два квартали на північ і три на схід від магазину. Побудовано її було в 1890 році з волі лікаря, що прагнув зробити подарунок своїй чарівній новій дружині, і відтоді й аж донині будинок був майном тієї родини. Він був величезний: мав чотири поверхи й загальну площу понад сімсот п'ятдесят квадратних метрів. З південного боку височіла вежа, іще одна, трохи менша, була на півночі, а перший поверх оперізувала розлога веранда. Багато еркерів було прикрашено вітражами, а на даху з різноманітними щипцями й лускатим ґонтом була тераса. Будинок розмістився в тіні трьох стародавніх дубів й іспанського моху, на невеличкій кутовій ділянці, обгородженій білим штахетником.

Внутрішнє оздоблення Брюсові здалося якимось гнітючим: темна дерев'яна підлога, ще темніші стіни, потерті килими, провислі й запилені штори та багато камінів з коричневої цегли. У вартість будинку ввійшла значна частина меблів, і Брюс одразу взявся їх продавати. Ті старезні килими, які не були надміру потерті, він перевіз до магазину, щоб надати його

атмосфері благородної старовини. Штори й порт'єри були вже геть нікудишні, тому їх він викинув одразу. Коли будинок цілком спорожнів, Брюс найняв бригаду малярів, яка трудилася два місяці, доки всі внутрішні стіни не набули гарних, яскравіших кольорів. Далі він запросив місцевого майстра, який ще за два місяці перешліфував кожен сантиметр дубової та соснової підлоги.

Цей будинок Брюс обрав через те, що в ньому все було в робочому стані: труби, електрика, водопостачання, опалення й вентиляція. Він не мав ні терпіння, ні рішучості для капітального ремонту, що міг практично перетворити нового власника на банкрута. Сам Брюс не був здібний до роботи руками й мав чимало кращих способів провести час. Весь наступний рік він і далі жив у своїй квартирі над магазином, міркуючи, як краще обставити й декорувати свій тепер уже світлий і красивий, але досі порожній будинок; і потреба якимось чином зробити його придатним для життя починала його лякати. Для цього величного зразка вікторіанської архітектури геть не підходив сучасний мінімалістський декор, який любляв Брюс, а старовинні меблі видавалися йому надто витребенькуватими й химерними та, зрештою, просто йому не пасували.

Що поганого в тому, щоб у величний старий будинок, який зовні лишається майже незмінним, вдихнути життя, додавши сучасних меблів і картин? Очевидно, щось погане в цьому таки було, адже Брюс ніяк не міг знайти оптимальний варіант дизайну.

Він щодня приходив у будинок і довго стояв у кожній кімнаті, розгублено озираючись на всі боки. Брюс побоювався, що його зведе з розуму цей порожній будинок — геть завеликий і надто вибагливий для його непевних смаків.

VI

На порятунок прийшла жінка на ім'я Ноель Боннет, що займалася торгівлею антикваріатом у Новому Орлеані, а зараз їздила країною з рекламним туром своєї останньої книги, барвистим подарунковим виданням за п'ятдесят доларів. Кілька місяців тому Брюс, переглядаючи каталог її видавця, натрапив на фотографію Ноель і довго не міг відірвати від неї очей. Він, як завжди, став довідуватися й з'ясував, що Ноель була 37-річною уродженкою Нового Орлеана, дочкою французенки, розлучена, не мала дітей і, нарешті, була визнаною знавчиною старовинних речей із Провансу. Її магазин розташовувався на Роял-стрит у Французькому кварталі Нового Орлеана, і, якщо вірити її біографії, Ноель проводила половину кожного року на півдні й південному заході Франції, розшукуючи старі меблі. Дві її попередні книги були присвячені саме цій темі, і Брюс уважно з обома ними ознайомився.

Це було для нього звичкою й чимось на зразок покликання. У його магазині двічі, а часом і тричі на тиждень відбувалися автограф-сесії, і щоразу Брюс до приїзду автора прочитував усе, що той написав. Він ковтав книжку за книжкою і, хоча насамперед любляв романи, написані авторами, з якими мав змогу зустрітися, подружитися й надалі бути в курсі їхнього життя й нових творів і за нагоди рекламувати їх, читав також і безліч біографій, книжок про самовдосконалення, кулінарних книг, книжок з історії—усе, що тільки може спасти на думку. Брюс уважав це за свій обов'язок. Його цікавили й захоплювали всі письменники, і коли якийсь із них знаходив час відвідати його магазин, пообідати, випити і таке інше, то Брюс мусив принаймні бути в змозі підтримати розмову про твори цього автора.

Він читав допізна й часто засинав із відкритою книжкою в руках. Він читав рано-вранці, коли до відкриття магазину було ще чимало часу й не треба було пакувати чи розпаковувати книжки, натомість можна було насолодитися міцною кавою й черговим читивом. Він читав упродовж усього дня й згодом навіть виробив своєрідну звичку стояти в одному й тому ж місці біля переднього вікна, поруч із біографіями, невимушено спираючись на дерев'яну скульптуру в повний зріст вождя індіанського племені Тімукуа, потягувати еспресо й дивитися одним оком на сторінку, а іншим — на вхід. Він вітався з відвідувачами, знаходив потрібні їм книжки, балакав із кожним охочим побалакати, час від часу допомагав у кав'ярні чи на касі, якщо в магазині збиралося багато народу, але за першої ж нагоди вертався на своє місце біля скульптури, брав книжку й продовжував читати. Брюс казав, що читає в середньому чотири книги на тиждень, і цьому всі охоче вірили. На співбесідах на вакансію продавця-консультанта в книгарні він відмовляв усім, хто не читав хоча б дві на тиждень.

Хай там як, а візит Ноель Боннет став значною подією — якщо не в плані доходу, який вдалося тоді виручити, то принаймні через ті довгострокові наслідки, які він мав у житті Брюса й «Бей-Букс». Взаємне тяжіння між ним і Ноель спалахнуло одномоментно і запаморочливо. Після швидкого, навіть скороченого обіду вони квапливо перемістилися в квартиру нагорі й насолодилися досхочу. Ноель відмінила залишок свого турне, пославшись на хворобу, і залишилася в місті на тиждень. На третій день Брюс привів її до свого вікторіанського будинку й гордо продемонстрував їй цей свій трофей. Ноель була приголомшена. Для першокласного дизайнера-декоратора-ділка сімсот п'ятдесят квадратних метрів порожнього простору за фасадом такої величної вікторіанської будівлі були про-

сто даром небесним. Поки вони снували з однієї кімнати в іншу, їй почали являтися видіння про те, як кожному з них має бути пофарбовано, пошпалерено й обставлено.

Брюс мав кілька скромних пропозицій: отут поставити великий телевізор, а отам — більярдний стіл, але вона зустріла їх вельми прохолодно. Тепер у домі була художниця, що раптом почала малювати на полотні без рамок. Весь наступний день Ноель провела в будинку одна, вимірюючи, фотографуючи чи просто сидячи серед тієї порожнечі. Брюс, якому геть знесло голову від Ноель, займався магазином, і десь на задвірках його свідомості зароджувалися перші передчуття прийдешньої персональної фінансової кризи.

Ноель умовила його покинути магазин на вихідні, і вони прилетіли вдвох у Новий Орлеан. Вона поводила його своїм стильним, хоч і затісно заставленим магазином, де кожен стіл, лампа, ліжко з балдахіном, скриня, крісло, тумбочка, килим, комод і шафа-гардероб не лише походили з якогось мальовничого прованського села, але й ідеально пасували тому чи іншому місцю в порожніх кімнатах вікторіанського будинку Брюса. Вони з Ноель гуляли французьким кварталом, обідали в її улюблених місцевих бістро, проводили час із її друзями й іще більше часу вдвох у ліжку, і трьома днями по тому Брюс повернувся сам додому — геть утомлений і вперше в житті по-справжньому закоханий. До біса всі ті витрати! Він не мислив свого життя без жінки на ім'я Ноель Боннет.

VII

Через тиждень у Санта-Розу прибула велика вантажівка й припаркувалася перед будинком Брюса. Наступного дня Ноель вказувала вантажникам, що куди нести. Брюс раз у раз приходив з магазину та спостерігав за тим, що

відбувається, з великою цікавістю і навіть деяким трепетом. Ноель із головою поринула у власний світ творчих натхнень, носилася з однієї кімнати до іншої, принаймні тричі переставляючи кожну річ, і зрештою дійшла висновку, що дечого ще бракувало. Незабаром після від'їзду першої вантажівки прибула друга. Крокуючи назад до магазину, Брюс бурмотів собі під носа, що магазин Ноель на Роял-стрит, мабуть, цілком спорожніє. За вечерею того ж дня Ноель підтвердила його припущення й попросила його полетіти з нею вже за кілька днів до Франції, щоб поринути там у нові шопінгові пригоди. Він відмовився, пославшись на те, що незабаром до нього приїздять важливі автори, і він має бути присутній у магазині. Тієї ночі вони вперше спали в будинку, на чудернацькому ліжку з кованого заліза, яке вона знайшла біля Авіньйона, де мала власну маленьку квартиру. Кожен найменший предмет меблів, кожен аксесуар, килим або картина мали свою історію, і любов Ноель до них була заразною.

Рано-вранці наступного дня вони потягували каву на задній веранді й говорили про майбутнє, яке тієї миті видавалося досить непевним. У Ноель було своє життя в Новому Орлеані, а Брюс уже зовсім загніздився на острові, і ні він, ні вона не були готові до міцних довготривалих стосунків, які вимагали б, щоб хтось із них двох відмовився від свого звичного життя. Обоє почувалися незручно й незабаром змінили тему. Брюс зізнався, що ніколи не був у Франції, і вони взялися планувати відпустку в тому напрямку.

Невдовзі після того, як Ноель покинула місто, Брюсові надійшов перший рахунок разом із запискою, написаною чудовим почерком Ноель, у якій вона зазначала, що не стала додавати до вартості свою звичну надбавку, тобто продала йому все за собівартістю. Брюс подумки

подякував Господу за маленькі чудеса. Але ж тепер вона їхала до Франції за новою порцією!

Ноель повернулася в Новий Орлеан з Авіньйона за три дні до урагану Катріна. Ані її магазин у французькому кварталі, ані квартира в Гарден-дистрикт не зазнали пошкоджень, але для міста в цілому то був смертоносний удар. Позамикавши свої двері, Ноель одразу полетіла на острів Каміно, де на неї чекав Брюс, щоб заспокоїти й утішити. Ще кілька днів вони дивилися на той жах по телевізору: затоплені вулиці, плаваючі тіла, плями нафти на воді. Половина населення в розпачі втекла з міста, рятувальники не знали, куди дітися, політики бурмотіли якісь нісенітниці.

Ноель сумнівалася, що зможе повернутися, і не була впевнена, чи хоче.

Незабаром вона стала згадувати в розмовах про переїзд. Близько половини її клієнтів становили мешканці Нового Орлеану, і після того, коли так багато з них втекло з міста, вона сумнівалася, що її бізнес виживе. Друга ж половина її клієнтів була розсіяна по всій країні. Магазин Ноель був популярний та мав добру репутацію, й антикваріат у неї замовляли звідусіль. Її сайт мав велику відвідуваність, а книжки добре продавалися, і серед її шанувальників було чимало серйозних колекціонерів. Із ненав'язливою підтримкою Брюса вона переконала себе, що якщо перенесе свій бізнес на острів, то зможе не лише покрити втрати, але й процвітати надалі.

Минуло шість тижнів після урагану, коли Ноель підписала договір оренди невеликого приміщення на Мейн-стріт у Санта-Розі зовсім поруч із «Бей-Букс». Вона відкрила магазин на Роял-стріт і перевезла залишки інвентарю в новий магазин, який назвала «Прованс у Ноель».

Коли прибула нова поставка з Франції, Ноель влаштувала урочисте відкриття з шампанським та ікрою, і Брюс допомагав їй упоратися з натовпом цікавих відвідувачів.

У Ноель з'явилася чудова ідея для нової книги: вона вирішила написати про трансформацію Брюсового будинку, якої той зазнав, коли його наповнили прованським антикваріатом. Нафотографувавши всі кімнати, коли ті були геть порожні, тепер вона документувала їхнє триумфальне перетворення. Брюс сумнівався, що продажі книги покриють витрати на видання, та що з того? Він не міг їй відмовити.

Через якийсь час йому перестали надходити рахунки. Він обережно заговорив на цю тему, і Ноель із невідомим драматизмом пояснила, що тепер Брюс отримує найвищу з усіх можливих знижок: її саму! Будинок і далі належатиме йому, але все, що всередині, стане їхнім спільним.

VIII

У квітні 2006 року вони провели два тижні на півдні Франції. Користуючись квартирою Ноель в Авіньйоні як такою собі базою, вони колесили селами, ринками, куштували такі страви, які Брюс доти бачив лише на фотографіях, пили чудові місцеві вина, яких не дістанеш в Америці, зупинялися в старомодних готелях, милувалися пам'ятками, зустрічалися з її друзями і, звісно ж, набирали всілякої старовини для її магазину. Брюс зі своєю пристрастю до пізнання поринув у світ сільських французьких меблів і артефактів — і незабаром міг сам розпізнати вигідну пропозицію.

Приїхавши до Ніцци, вони вирішили одружитися — причому там-таки і негайно.

Розділ третій

Найманка

I

Чудового весняного дня наприкінці квітня мерсер манн ішла кампусом Університету Північної Кароліни в Чапел-Гіллі, почуваячись дещо знервовано. Вона погодилася на пропозицію від незнайомої людини зустрітися для бесіди за діловим обідом, але лише тому, що йшлося про можливу роботу. Свою нинішню посаду професорки-ад'юнктині з літератури для першокурсників Мерсер за два тижні мала втратити з милості законодавців штату, одержимих прагненням скоротити податки й бюджетні витрати. Вона всіляко намагалася домогтися продовження контракту, але все було марно. Отже, невдовзі вона буде без роботи, досі в боргах, без житла, без жодних перспектив щось опублікувати — і геть самотня. Їй був тридцять один рік, і життя складалося зовсім не так, як вона планувала.

Перший із двох електронних листів від незнайомки на ім'я Донна Вотсон вона отримала напередодні, і він був вельми туманним. Пані Вотсон представилася консультанткою, найнятою приватним навчальним закладом, щоб знайти нового викладача літературної творчості для абітурієнтів. Зараз Донна саме була в Чапел-Гіллі

й мала змогу зустрітися з Мерсер за чашкою кави. Запропонована зарплатня була досить щедра — близько сімдесяти п'яти тисяч доларів на рік, — проте директор школи дуже любив літературу й мав твердий намір найняти такого викладача, який уже опублікував один-два романи.

На рахунку Мерсер був один роман, а також збірка оповідань. Зарплатня справді була дуже привабливою, адже вона й зараз отримувала менше. Жодних інших деталей не повідомлялося. Мерсер відповіла згодою й поставила Донні кілька питань, зокрема про назву та місцезнаходження школи.

У другому електронному листі, не набагато яснішому, повідомлялося, що школа розташована в Новій Англії, зустріч було тепер названо солідніше, замість «чашки кави» — «діловим обідом», і, нарешті, було запропоновано час і місце для зустрічі: опівдні в якійсь перекусній під назвою *Spanky's* на Франклін-стрит поруч із університетським містечком.

Мерсер було трохи соромно, що думка про гарний обід зараз тішила її більше, ніж перспектива щось викладати старшокласникам із забезпечених родин. Попри високу зарплату, робота, безперечно, була в певному сенсі нижчою шаблицею. Мерсер приїхала в Чапел-Гілл три роки тому, повна рішучості присвятити себе викладанню й водночас — і це було для неї набагато важливішим — завершити свій черговий роман. Тепер її незабаром мали звільнити, а роман її був таким самим незавершеним, як і коли вона приїхала.

Тільки-но Мерсер увійшла в ресторан, як їй помахала добре одягнена й статурна жінка років п'ятдесяти, і коли Мерсер наблизилася до її столика, сказала, простягнувши руку:

— Донна Вотсон. Рада знайомству.

Мерсер сіла навпроти й подякувала за запрошення. Офіціант, проходячи повз, поклав на стіл два меню.

Донна Вотсон вирішила не гаяти часу й ураз стала іншою людиною.

— Мушу сказати, що я тут із зовсім іншого приводу, — квапливо повідомила вона. — Мене звати не Донна Вотсон, а Елейн Шелбі. Я працюю на компанію в Бетесді.

Мерсер спершу сторопіла, тоді відвела погляд і на решті знов поглянула на Донну, намагаючись знайти доречну відповідь на таке одкровення.

Утім Елейн продовжувала:

— Я мала збрехати. Прошу вибачення й обіцяю, що надалі казатиму лише правду. Проте пропозиція щодо обіду так само дійсна, і плачу за все я. А тепер, будь ласка, послухайте.

— Гадаю, ви мали якусь вагому причину для брехні, — обережно припустила Мерсер.

— Так, причина дуже вагома, і якщо ви мені пробачите цей учинок, я обіцяю, що все поясню.

Мерсер знизала плечима:

— Я зголодніла, тому буду слухати, доки не наїмся, а якщо доти ви все не проясните, то я просто піду.

Елейн ураз просяяла усмішкою, яка будь-кого переконала б у її виключно добрих намірах. Вона мала темні очі й смагляву шкіру (мабуть, якісь близькосхідні корені, чи, може, італійські або грецькі, вирішила Мерсер), але акцент її був, безперечно, американським, типовим для Верхнього Середнього Заходу. Волосся її було сиве, а стрижка така елегантна, що кілька чоловіків уже явно на неї поглядали. Це була красива й бездоганно одягнена жінка, що разуче виділялася на тлі звичної університетської публіки.

— Про роботу я не збрехала, — повідомила Елейн. — Я справді хочу переконати вас погодитися на певну ро-

боту, але на більш привабливих умовах, ніж ті, про які я писала в листі.

— Яку саме роботу?

— Письменницьку. Завершення вашого роману.

— Котрого?

Тут підійшов офіціант, і вони квапливо замовили одне й те ж: салат із куркою, смаженою на грилі, й газовану воду. Коли офіціант забрав меню й зник, Мерсер, трохи помовчавши, нагадала:

— Я слухаю.

— Це довга історія.

— Розпочнімо з найочевиднішого — з вас.

— Гарзд. Я працюю в компанії, що спеціалізується на охороні й розслідуваннях. Фірма дуже солідна, але ви про неї ніколи не чули, бо ми не рекламуємося й не маємо веб-сайту.

— Ми поки зовсім не просунулись у проясненні справ.

— Прошу, зачекайте трохи: далі буде цікавіше. Шість місяців тому було вкрадено рукописи Фіцджеральда, які зберігалися в Бібліотеці Файрстоуна в Принстоні. Двох членів банди грабіжників упіймали й зараз тримають за ґратами. Але інші втекли, не лишивши сліду. Рукописів не знайшли.

Мерсер кивнула:

— Про це багато було в новинах.

— Авжеж. Усі п'ять рукописів були застраховані нашим клієнтом — приватною компанією, що займається страхуванням творів мистецтва, цінностей і рідкісних активів. Про неї ви теж, напевно, не чули.

— Не стежу за страховими компаніями.

— Ви щаслива людина. Так от, ми провадимо розслідування вже півроку у тісній співпраці з ФБР, зокрема з його Відділом із повернення рідкісних активів. Напруга зростає, бо за шість місяців наш клієнт муситиме

виписати Принстону чек на двадцять п'ять мільйонів доларів. Узагалі-то в Принстоні не хочуть цих грошей, а хочуть повернути рукописи, які, звісно, для них безцінні. Ми мали кілька зачіпок, але лише недавно з'явилося дещо справді перспективне. На наше щастя, у темному світі крадених книжок і рукописів не так уже й багато дійових осіб, і ми вважаємо, що вийшли на слід конкретного дилера.

Офіціант приніс і поставив на стіл високу пляшку мінеральної води *S. Pellegrino* з двома келихами з льодом і лимоном.

Почекавши, доки він піде, Елейн продовжила:

— І можливо, ви знаєте цю людину.

Мерсер здивовано витріщилася на неї, а тоді, придушено хмикнувши, знизала плечима:

— Дуже в цьому сумніваюся.

— Ви добре знаєте острів Каміно, у дитинстві їздили туди на літо в пляжний котедж вашої бабусі.

— Звідки ви це знаєте?

— Ви про це писали.

Мерсер зітхнула, взяла пляшку й налила в обидва келихи води, поки її розум опрацьовував почуте.

— Дайте вгадаю: ви прочитали все, що я написала?

— Ні, лише опубліковане. Це було частиною підготовки до зустрічі, і мені, до речі, дуже сподобалося.

— Дякую. Вибачайте, що більше нічого не опублікувала.

— Ви молода й талановита, і лише розпочинаєте свій творчий шлях.

— Що ж, розповідайте, що ви про мене з'ясували.

— Залюбки. Ваш перший роман «Жовтневий дощ» було видано у «Ньюкомб-Пресс» 2008 року, коли вам було лише двадцять чотири. Продажі були непогані: вісім тисяч примірників у твердій обкладинці, удвічі біль-

ше в м'якій, плюс трохи прибутку від електронної версії. Не бестселер, звісно, але критики були в захваті.

— Проте успіхи невдовзі закінчилися.

— Роман був номінантом Національної книжкової премії та фіналістом літературної премії «ПЕН/Фолкнер».

— Але ніде не переміг.

— Хай там як, перші романи рідко здобувають таке визнання, тим більше коли авторка така молода. «Таймз» включили його до десятки найкращих книг року. Далі ви випустили збірник оповідань «Музика хвиль», який критики також високо оцінили, проте, як ви знаєте, оповідання зазвичай не надто добре продаються.

— Авжеж.

— Після цього ви міняли агентів і видавців, але зрештою... Світ досі чекає на ваш наступний роман. Ви тим часом опублікували три оповідання в літературних журналах. Одне з них — про те, як ви захищали черепащачі яйця на пляжі разом зі своєю бабусею Тессою.

— То ви знаєте про Тессу?

— Мерсер, ми знаємо про вас усе, що можна дізнатися із загальнодоступних джерел. Так, ми дуже старалися розвідати якомога більше, але не копалися у вашому особистому житті, принаймні не більше, ніж це міг би зробити будь-хто інший. У вік інтернету мало чого лишилося від приватного життя.

Принесли салати, і Мерсер взяла ніж і виделку. Проквтнувши кілька шматочків, вона помітила, що Елейн і далі попиває воду, не відводячи погляду від неї.

— Ви будете їсти? — нарешті поцікавилася Мерсер.

— Авжеж.

— То що ви знаєте про Тессу?

— Це ваша бабуся по матері. У 1980 році вона разом зі своїм чоловіком збудувала пляжний котедж на острові Каміно. Родом вони, як і ви, з Мемфіса, а на острів їзди-

ли у відпустку. Її чоловік — ваш дідусь — помер 1985-го, і Тесса переїхала з Мемфіса на той пляж. У дитинстві та юності ви проводили з нею там усе літо. Звісно, якщо вірити тому, що ви написали.

— Так, це правда.

— Тесса загинула в 2005 році, коли потрапила в шторм, плаваючи на яхті. Її тіло знайшли на пляжі за два дні після шторму. Супутник, із яким вона плавала, і сама яхта зникли. Про це писали в газетах, насамперед у Джексон-вілльській «Таймз-Юніон». В архівах сказано, що Тесса заповіла все, зокрема й котедж, трьом своїм дітям, серед яких ваша мати. Котедж і досі є майном вашої родини.

— Так, мені належить половина третини, але я не була там відтоді, коли загинула бабуся. Я хотіла б його продати, але родичі проти.

— То котеджем хто-небудь користується?

— О, так. Моя тітка живе там узимку.

— Джейн?

— Авжеж. А сестра приїздить влітку на відпустку. Це, певно, не стосується справи, але просто цікаво: що ви знаєте про мою сестру?

— Конні живе в Нешвіллі зі своїм чоловіком і двома дочками-підлітками. Їй сорок, працює в сімейному бізнесі. Її чоловік володіє мережею кафе, які торгують замороженим йогуртом, і бізнес процвітає. Конні здобула ступінь із психології в Південному методистському університеті. Судячи з усього, там вона й познайомилася зі своїм майбутнім чоловіком.

— Як щодо мого батька?

— Герберт Манн колись володів найбільшим дилерським центром «Форд» в агломерації Мемфіса. Грошей, вочевидь, вистачало — принаймні щоб оплатити навчання Конні в приватному університеті, не залівши в борги. Потім у бізнесі щось пішло не так, і Герберт не зміг його

втримати. Останні десять років він підробляє скаутом для «Балтимор Оріолз». Нині живе в Техасі.

Мерсер відклала ніж і виделку й глибоко зітхнула.

— Вибачте, але мені від усього цього якось не по собі. Таке відчуття, ніби за мною стежать. Чого ви хочете?

— Прошу вас, Мерсер, усю цю інформацію ми зібрали за допомогою звичайної детективної роботи. Ми не бачили нічого, що не мали права бачити.

— Ну знаєте, від цього не легше. Професійні слідчі копаються в моєму минулому... А як щодо теперішнього? Що ви знаєте про мою роботу?

— Вашу посаду в університеті збираються скасувати.

— Отже, мені потрібна нова робота?

— Вочевидь.

— Але цієї інформації немає у відкритому доступі. Звідки ж ви знаєте, кого наймають чи звільняють в Університеті Північної Кароліни?

— У нас є свої джерела.

Мерсер насупилася й трохи відсунула від себе тарілку з салатом, ніби більше не збиралася їсти. Вона схрестила руки на грудях і похмуро поглянула на пані Шелбі.

— Почуваюся так, ніби мене згвалтували.

— Будь ласка, Мерсер, вислухайте мене. Для нас украй важливо було якомога більше про вас дізнатися.

— Навіщо?

— Задля тієї роботи, яку ми пропонуємо. Якщо ви відмовитесь, ми просто зникнемо й видалимо те, що назбирали на вас. Ми ніколи не стали б розголошувати будь-яку наявну в нас інформацію.

— То що це за робота?

Елейн поклатла до рота маленький шматочок і довго його жувала, тоді зробила ковток води й вимовила:

— Повернімося до рукописів Фіцджеральда. Ми вважаємо, що їх переховують на острові Каміно.

— І в кого ж вони?

— Ви мусите мені пообіцяти, що все, про що йтиметься далі, за будь-яких обставин залишиться між нами. На кону дуже багато, і одне необережне слово може завдати непоправної шкоди не лише нашому клієнтові й не лише Принстону, але й самим рукописам.

— І кому, в біса, я могла би про це розповісти?

— Будь ласка, просто дайте мені слово.

— Конфіденційність вимагає довіри. Скажіть, з якої радості я маю вам довіряти? Зараз ви з вашою фірмою здаєтеся мені вкрай підозрілими.

— Я розумію. Але, будь ласка, вислухайте до кінця.

— Що ж, слухаю, проте я вже не голодна. Тож краще покваптеся.

— Гарзд. Ви були в магазині «Бей-Букс» у центрі Санта-Рози. Він належить людині на ім'я Брюс Кейбл.

Мерсер знизала плечима:

— Ну була. У дитинстві я заходила туди кілька разів разом із Тессою. Але, якщо ви не забули, після її загибелі я жодного разу не була на острові, тобто минуло вже принаймні одинадцять років.

— Це дуже успішний магазин, одна з найкращих спеціалізованих книгарень у країні. Кейбл добре відомий у цьому бізнесі, і він дуже вмілий ділок. У нього купа зв'язків, і багато авторів приїжджає в його магазин із рекламними турами.

— Я теж мала туди поїхати з «Жовтневим дощем», але це не стосується справи.

— Авжеж... Так от, Кейбл, крім іншого, дуже активно збирає колекцію перших видань сучасних авторів. Він багато торгує, і, вочевидь, робить серйозні гроші на цій частині свого бізнесу. Крім того, відомо, що він торгує краденими книжками, а таких гравців у цій темній справі дуже небагато. Два місяці тому ми вийшли на його

слід з наводки одного інформатора, добре знайомого з іншим таким колекціонером. Ми вважаємо, що рукописи Фіцджеральда — у Кейбла. Він придбав їх за готівку в посередника, який прагнув якомога швидше їх позбутися.

— Я справді вже зовсім не хочу їсти.

— Ми ніяк не можемо до нього підібратися. Весь останній місяць підсилали людей у його магазин. Вони за всім стежили, рознюхували, потайки фотографували й знімали відео, але все марно — ми в глухому куті. На першому поверсі в нього є велика й гарно обставлена кімната, де стоять полиці з рідкісними виданнями, насамперед американських письменників двадцятого століття, і він залюбки їх показує серйозним покупцям. Ми навіть намагалися продати йому одну рідкісну книгу — особливе перше видання першого роману Фолкнера «Солдатська нагорода», підписане автором. Кейбл одразу з'ясував, що у світі є всього кілька таких примірників, зокрема три — в університетській бібліотеці в Міссурі й одна — досі у власності спадкоємців. Ринкова ціна становила близько сорока тисяч доларів, а йому ми запропонували його за двадцять п'ять тисяч. Спочатку він ніби зацікавився, але потім почав ставити багато питань щодо походження книги. Причому дуже влучних питань. Зрештою він дав задній хід і відмовився. Він явно був надміру обережним, і це лише посилило наші підозри. Ми так і не змогли проникнути в його світ, тому нам потрібно, щоб хтось туди проникнув замість нас.

— Я?

— Авжеж. Ви, певно, знаєте, що автори часто їдуть куди-небудь у творчу відпустку, щоб там працювати над своїми творами. От і маєте ідеальне прикриття. Ви, можна сказати, вирости на цьому острові, досі маєте там нерухомість, а до того ж уже здобули певне ім'я в літературному світі. Бездоганна легенда: ви повернулися

на острів на півроку, щоб завершити роботу над книгою, на яку всі чекають.

— За моїми підрахунками, на неї чекає десь троє людей.

— Ми заплатимо вам сто тисяч доларів за шість місяців.

На кілька митей Мерсер ніби заціпило. Тоді вона похитала головою, відсунула тарілку ще далі від себе і, зробивши ковток води, промовила:

— Вибачте, але я не буду шпигункою.

— Ми й не просимо вас шпигувати, а лише спостерігати. Те, що ви робитимете, буде цілком природним і геть не підозрілим. Кейбл дуже любить письменників і письменниць, частує їх, обходжує, всіляко підтримує. Багато хто із заїжджих письменників зупиняється в його будинку — будинок, до речі, просто приголомшливий. Вони з дружиною люблять улаштувати звані вечері, на які запрошують друзів і письменників.

— А я маю просто взяти й долучитися до всіх цих веселощів, здобути його довіру й запитати, де він ховає рукописи Фіцджеральда.

Елейн посміхнулася, але відповідати не стала.

— Ми зараз у вкрай напруженому становищі, ви ж розумієте. Я гадки не маю, що саме ви зможете довідатись, але зараз для нас будь-яка інформація — на вагу золота. Досить імовірно, що Кейбл і його дружина самі до вас звернуться й навіть захочуть із вами подружитися. Ви матимете змогу ввійти в їхнє найближче оточення. Кейбл, до речі, любляче випити: хтозна, чи не скаже він одного разу щось зайве? А може, хтось із його друзів згадає про сховище на підвальному поверсі під магазином.

— Сховище?

— Про нього лише ходять чутки. Ми ж не можемо заявитися до Кейбла й запитати його про це самі.

— А звідки ви знаєте, що він надто полюбляє випити?

— На острові буває чимало авторів, а письменники, як відомо, — страшенні пліткарі. Чутки швидко поширюються. Самі ж знаєте, який тісний світ книговидання.

Мерсер підняла руки долонями вперед і відсунула стілець.

— Вибачте. Це не для мене. Я не безгрішна людина, але й не брехунка. Я не вмю брехати і зроду не змогла б утнути щось таке. Ви звернулися не до тієї людини.

— Прошу, зачекайте.

Мерсер піднялася, даючи зрозуміти, що йде:

— Дякую за обід.

— Мерсер, будь ласка...

Але вона вже пішла.

II

Під час цього завчасно перерваного обіду якоїсь миті сховалося сонце й здійнявся вітер. Збиралося на весняний дощ, і Мерсер — як завжди, без парасольки — квалливо крокувала додому. Вона жила метрів за вісімсот звідти, в історичній частині Чапел-Гілла, поруч із кампусом, у маленькому орендованому будинку на тінистій небрукованій алеї за красивим старовинним домом. Орендодавець її будиночка володів також і тим старовинним домом і здавав житло лише магістрантам та злиденним викладачам, які працювали за тимчасовим договором.

Мерсер якраз устигла: тільки-но вона ступила на вузький ганок, як по бляшаному даху забарабанили перші краплі дощу. Вона не витримала й обернулася, щоб переконатися, що за нею ніхто не стежить. Що то були за люди? Вирішивши викинути все це з голови, вона ввійшла в будинок, скинула туфлі, заварила чаю і довго сиділа на дивані, повільно й глибоко дихаючи, прислу-

хаючись до музики дощу й прокручуючи в голові нещодавню розмову.

Шок, який вона спершу відчула, коли дізналася, що за нею хтось стежив, уже почав проходити. Елейн мала рацію: нині, з інтернетом, соціальними мережами, усюдисущими хакерами й розмовами про прозорість, від приватного життя лишилося мало. Мерсер мусила визнати, що їхній план був досить продуманим. Вона була чудовою кандидатурою: письменниця, що вже колись жила на острові й навіть досі має на ньому нерухомість; незавершений роман із давно минулим дедлайном; самотня душа, що прагне нових друзів... Брюс Кейбл ніяк не запідозрив би в ній агентку під підкриттям.

Вона добре пам'ятала його — того красунчика в модному костюмі й краватці-метелику, без шкарпеток, із довгим кучерявим волоссям і цілорічною флоридською засмагою. Мерсер часто бачила його біля вхідних дверей магазину: він завжди мав в одній руці книжку, а в іншій — каву і, читаючи, водночас спостерігав за всім навколо. Тессі він чомусь не подобався, і вона рідко заходила в його магазин. Та й книжок вона не купувала. Нащо купувати, коли можна безкоштовно взяти в бібліотеці?

Автограф-сесії, рекламні тури... Мерсер могла лише мріяти про те, як допише свій новий роман і рекламуватиме його.

Коли «Жовтневий дощ» було видано в 2008 році, видавництво «Ньюкомб-Пресс» не мало грошей ані на рекламу, ані на турне. За три роки воно збанкрутувало. Проте після захоплених відгуків у *Times* до Мерсер звернулося кілька книжкових магазинів із проханням включити їх у маршрут рекламного туру. Його похапцем організували, і книгарня «Бей-Букс» мала стати дев'ятою зупинкою Мерсер. Але тур майже одразу про-

валився, коли на першу автограф-сесію у Вашингтоні прийшло всього одинадцять чоловік і лише п'ятеро купили книгу. І то була її найбільша аудиторія! На другій зустрічі з читачами, яка відбулася у Філадельфії, за автографом вишикувалася черга з чотирьох прихильників, і останню годину зустрічі Мерсер провела за бесідою зі співробітниками. Її третя і, як виявилось, завершальна автограф-сесія проходила у великому магазині в Гартфорді. У барі навпроти вона випила два мартіні, поглядаючи на зал і чекаючи, коли ж з'явиться натовп, та марно. Нарешті Мерсер із десятихвилинним запізненням увійшла в магазин і, шокована, виявила, що чекає на неї лише один співробітник. Не прийшов ніхто. Нуль відвідувачів!

То було цілковите приниження. Більше ніколи й ні за що вона не сидітиме на самоті перед стосом красивих книжок на столі, всіляко уникаючи зустрічатися поглядами з відвідувачами, які явно тримаються подалі. Вона була знайома з кількома іншими письменниками й чула розповіді про цей жах: приходиш у магазин, бачиш доброзичливі обличчя співробітників і добровільних помічників та питаєш у себе, скільки серед них насправді відвідувачів і покупців. А тоді вони починають нервово озиратися і, не бачачи жодних шанувальників, потихеньку тікають назавжди, і стає ясно, що всіма улюблений автор пошився в дурні, причому дуже суттєво і, можливо, безповоротно.

Коротко кажучи, Мерсер скасувала решту туру. Ідея повернутися на острів Каміно її не надто надихала. Вона мала безліч чудових спогадів, пов'язаних із цим місцем, але їх завжди затьмарюватиме жах трагічної смерті її бабусі.

Під звуки крапель дощу Мерсер надовго поринула в дрімоту.

III

Її розбудили кроки. Рівно о третій дня, з точністю будильника, скрипучим ґанком гучно пройшов листоноша й залишив її пошту в скриньці біля вхідних дверей. Почекавши трохи, доки він піде, вона забрала свою звичну й невтішну пошту: макулатуру з розсилок і рахунки. Кинувши розсилки на кавовий столик, Мерсер розкрила конверт із листом від університету. Завкафедрою англійської дуже ввічливо, розлого й красномовно сповіщав — цього разу офіційно, — що її посаді прийшов кінець. Вона була «цінною співробітницею» і «талановитою педагогинею», яку «заслужено поважали колеги» й «обожнювали студенти», і таке інше. «Усі без винятку співробітники кафедри» хотіли б і далі бачити її у своїх рядах, адже вона «чудово доповнювала колектив», та, на превеликий жаль, скорочення фінансування цього не дозволяє. Завершуючи послання найкращими побажаннями, завкафедрою висловлював туманну надію на відновлення співпраці в наступному році, якщо раптом «фінансування буде відновлено до нормального рівня».

Значна частина цього листа була правдою. Завкафедрою добре до неї ставився й іноді навіть давав корисні настанови. Мерсер же старалася тримати рота на замку й за можливості уникати всіх викладачів, що працювали на постійній основі, завдяки чому не втрапила у звичні для академічного середовища чвари.

Утім, вона була письменницею, а не викладачкою, і тепер настав час рухатися далі. Куди — Мерсер і сама не знала, але після трьох років викладання вона мріяла про можливість проводити кожен день виключно за написанням романів і оповідань.

Другий конверт містив виписку по кредитній картці. Баланс ясно свідчив про її скромний спосіб життя

й щоденні зусилля зекономити скрізь, де тільки можна. Завдяки цим зусиллям вона вчасно сплачувала рахунки, а отже, не мала справи з лихварськими відсотками, які банк здирав за прострочення платежів. Її зарплата ледве покривала витрати на оренду, страховку, ремонт машини, а також на медичну страховку, від якої вона щомісяця подумувала відмовитися, коли виписувала чек. Вона могла би перебувати в досить стабільному фінансовому становищі й навіть дозволити собі купити трохи кращого одягу й дещо витратитись на розваги — якби лише не лист у третьому конверті.

Він був від Національної корпорації студентських кредитів, цієї клятої контори, що переслідувала її останні вісім років. Батько зміг оплатити її перший рік навчання в Південному університеті Севані, але несподіване банкрутство вибило його з колії, і Мерсер залишилася на міліні. Їй все ж удалося нашкребти грошей на те, щоб довчитися три роки, зі студентських позик, грантів, підробітку й скромної спадщини, залишеної Тессою. Невеличкі аванси за «Жовтневий дощ» і «Музику хвиль» дали їй змогу погасити відсотки своїх студентських кредитів, але майже нічого не відняли від основної заборгованості.

Змінюючи роботу, Мерсер рефінансувала й реструктурувала свої позики, але кожна нова схема оберталася подальшим зростанням заборгованості, навіть коли вона працювала у двох, а то й у трьох місцях, щоб лишитися на плаву. Правда, у якій вона нікому не зізнавалася, полягала в тому, що творче самовираження було для неї неможливим через постійний стрес від навислого боргу. Кожен новий ранок, кожна чиста сторінка передвіщали не новий розділ великого роману, а радше чергову марну спробу вигадати щось, що задовольнило б кредиторів.

Мерсер навіть радилася зі знайомим адвокатом, чи не оголосити себе банкрутом, але той пояснив, що банки й компанії студентського кредитування переконали Конгрес надати таким боргам особливий статус і не звільняти від них навіть банкрутів.

— Дідько, та навіть азартні гравці можуть оголосити себе банкрутами й нічого не платити, — співчутливо зазначив адвокат.

Цікаво, а ті, хто копався в її житті, знали про її студентські борги? Адже це мало бути конфіденційною інформацією? Утім, щось їй підказувало, що професіоналам під силу було відкопати майже будь-що. Вона читала жахливі розповіді про те, як ретельно приховувані діагнози, попри лікарську таємницю, ставали відомі тим, хто знав, як витягти користь із цієї інформації. Чимало історій було й про те, як компанії кредитних карток продавали інформацію про своїх клієнтів. Чи можна нині хоч щось приховати?

Мерсер збрала всі непотрібні розсилки й викинула їх у сміттєвий кошик, помістила лист від університету в папку, а два рахунки поклала на полицю поруч із тостером. Тоді заварила собі ще одну чашку чаю й збиралася почитати роман, аж раптом загудів її мобільний телефон.

Дзвонила Елейн.

IV

Розпочала вона так:

— Слухайте, мені дуже шкода, що так вийшло за обідом. Я не хотіла заманювати вас неправдою, але інших варіантів зв'язатися з вами просто не було. Що я мала зробити — підстерегти вас у кампусі й одразу все викласти?

Мерсер заплющила очі й сперлася на стільницю.

— Нічого, все гаразд. Просто це було настільки несподівано, розумієте?

— Звісно, звісно, і мені дуже шкода. Послухайте, Мерсер, завтра вранці я повертаюся до Вашингтона. Було б чудово, якби ми закінчили розмову за вечерею.

— Ні, вибачте. Я просто не та людина, яка вам потрібна.

— Мерсер, нам потрібні саме ви, і, якщо чесно, у нас геть нема альтернатив. Будь ласка, дозвольте мені пояснити. Я не все встигла розповісти, і, як я вже казала, ми зараз у дуже напруженому становищі. Ми намагаємося врятувати рукописи, доки їх не буде пошкоджено чи, гірше того, розпродано по одному іноземним колекціонерам і втрачено назавжди. Прошу, дайте мені ще один шанс.

Мерсер не могла себе обманювати: у неї була проблема з грошима. Дуже велика проблема. Трохи повагавшись, вона зрештою промовила:

— То що ви не встигли сказати?

— На це знадобиться трохи часу. У мене є машина з водієм. О сьомій заїду за вами. Я не знаю цього міста, але чула, що найкращий ресторан — це так званий «Ліхтар». Ви там бували?

Мерсер знала про це місце, але не могла собі дозволити його відвідати.

— Ви знаєте, де я живу? — запитала вона й одразу усвідомила, як наївно це, мабуть, прозвучало.

— О, звісно. До зустрічі о сьомій.

Автівка, звісно, виявилася чорним седаном, який у цій частині міста виглядав украй підозріло. Мерсер, що вже чекала на під'їзній дорозі, швидко влізла на заднє сидіння поруч із Елейн. Коли машина рушила, Мерсер, навмисно з'їхавши якомога нижче в сидінні, озирнулася

навколо й переконалася, що їх ніхто не бачить. Правда, чого її мало це турбувати? Строк оренди збігав через три тижні, а тоді вона мала поїхати звідси назавжди. Її хиткий план подальших дій передбачав, що давня подруга дозволить їй тимчасово пожити у своїй квартирці над гаражем у Чарльстоні.

Елейн, тепер одягнена менш формально: у джинси, синій жакет і дорогі туфлі-човники, — привітала її сліпучою посмішкою й сказала:

— Один мій колега тут навчався й весь час про це згадує, особливо під час баскетбольного сезону.

— Так, фанати тут дійсно навіжені, але сама я до баскетболу байдужа.

— Вам подобалося тут жити?

Вони їхали по Франклін-стрит, повільно просуваючись історичною частиною міста, минаючи мальовничі будинки з доглянутими газонами, а потім потрапили в грецький квартал із численними будинками, що слугували штаб-квартирами студентських організацій. Дощ уже припинився, і на вулиці було повно студентів, що пили пиво й слухали музику на свіжому повітрі.

— Ну, було непогано, — відповіла Мерсер без жодного натяку на ностальгійну нотку в голосі. — Та все ж викладацьке життя — не для мене. Чимдалі я тут працювала, тим більше хотіла натомість узятися писати.

— В інтерв'ю університетській газеті ви казали, що сподіваєтеся під час свого перебування в Чапел-Гіллі завершити новий роман. Як успіхи на цій ниві?

— Як ви це дізналися? То було три роки тому, коли я тільки-но приїхала.

Елейн посміхнулася й визирнула у вікно.

— Ми стараємося нічого не випускати з уваги.

Вона трималася спокійно й розслаблено та говорила глибоким голосом, що ніби випромінював її впевненість.

Судячи з усього, вона та її таємнича фірма мали в руках усі карти. Мерсер спитала себе, скільки таких таємних операцій Елейн організувала й здійснила за час своєї роботи. Напевно, їй доводилося стикатися з набагато складнішими й небезпечнішими супротивниками, ніж якийсь книготорговець із маленького містечка.

«Ліхтар» був теж на Франклін-стрит, неподалік від епіцентру активності студентів. Водій висадив їх біля входу, і вони ввійшли в затишну й майже порожню залу. Їхній столик був біля вікна, прямо поруч із тротуаром і вулицею. За останні три роки Мерсер не раз доводилося бачити захоплені відгуки про ресторан у місцевих журналах. Нагород у нього набралася вже ціла купа. Мерсер заздалегідь переглянула в інтернеті меню й уже встигла знову зголодніти. Підійшла офіціантка і, доброзичливо привітавшись, налила їм води з графіна.

— Бажаєте щось випити? — запитала вона.

Елейн кивнула на Мерсер, яка одразу сказала:

— Мені, будь ласка, сухий мартіні з оливкою.

— Мені «Мангеттен», — відгукнулася Елейн.

Коли офіціантка пішла, Мерсер заговорила:

— Вам, певно, багато доводиться подорожувати.

— Так, навіть надто багато. У мене двоє дітей-студентів. Чоловік працює в Міністерстві енергетики й п'ять днів на тиждень кудись неодмінно має літати. А сидіти самій у порожній дивані нудно.

— То це ваша робота? Розшукувати крадене?

— Ми взагалі багато чим займаємося, але так, це моя спеціалізація. Я все життя вивчала мистецтво, а на цю роботу натрапила, можна сказати, випадково. Більшість наших справ пов'язана з краденими чи підробленими картинами. Інколи бувають і скульптури, але їх просто складніше вкрати. Нині часто крадуть книги, рукописи й старовинні мапи. Але ні з чим схожим на цю справу

з Фіцджеральдом ми ще не стикалися. Самі розумієте, ми працюємо над нею, не шкодуючи жодних ресурсів і зусиль.

— У мене до вас багато запитань.

— А в мене вдосталь часу, — знизала плечима Елейн.

— Що ж, перепрошую, якщо питатиму безсистемно. Хіба такою справою не має насамперед займатися ФБР?

— Вони й займаються. Їхній Відділ із повернення рідкісних цінностей працює дуже активно й вдало. ФБР майже розкрило справу за перші двадцять чотири години. Один із злодіїв, якийсь пан Стінґарден, залишив краплю крові на місці злочину, неподалік від сховища. ФБР упіймали його разом зі спільником на ім'я Марк Дрісколл. Ми думаємо, що інші члени банди сполошилися й утекли разом з рукописами. Чесно кажучи, на нашу думку, у ФБР надто поквапилися. Якби вони на кілька тижнів взяли тих перших двох під пильне спостереження, то цілком могли б вийти через них і на решту банди. Нині, у ретроспективі, це видається ще ймовірнішим.

— Чи знають у ФБР про вашу спробу найняти мене?

— Ні.

— Чи підозрює ФБР Брюса Кейбла?

— Ні. Принаймні я так не думаю.

— Отже, є два паралельні розслідування: ваше і ФБР?

— Ну, в тому сенсі, що ми не всією інформацією з ними ділимося, так. Ми часто йдемо різними шляхами.

— Але чому?

Офіціантка принесла напої та поцікавилася, чи не мають вони якихось побажань. Оскільки обидві так і не глянули на меню, то попросили її підійти пізніше. Зал швидко заповнювався відвідувачами. Мерсер озирнулася навкруги: нікого з її знайомих ніби не було.

Елейн зробила ковток, посміхнулася, поставила келих на стіл і, трохи поміркувавши, пояснила:

— Якщо ми підозрюємо, що в когось є крадена картина, книга чи мапа, то маємо способи це перевірити. Ми використовуємо новітні технології, найхитромудріші прилади, залучаємо найкращих фахівців. Серед наших працівників є колишні агенти спецслужб. Якщо нам вдається підтвердити наявність украденого об'єкта, ми або сповіщаємо ФБР, або діємо самостійно. Залежить від конкретного випадку, адже кожна справа унікальна.

— Дієте самостійно?

— Авжеж. Не забувайте, Мерсер, що йдеться про крадія, який ховає якусь цінність, застраховану нашим клієнтом на великі гроші. Ця річ йому не належить, і він завжди шукає можливості продати її за купу готівки. Тому кожна справа досить напружена. Годинник цокає, проте ми мусимо завше бути дуже терплячими.

Елейн зробила ще один маленький ковток і помовчала. Вочевидь, вона ретельно добирала слова.

— Поліція та ФБР мають думати про такі речі, як ордери на обшук чи достатні підстави для затримання. А от ми не завжди обмежені цими конституційними формальностями.

— Простіше кажучи, не гребуйте зломом і проникненням?

— Зломів ми не робимо, а от проникнути іноді можемо — але тільки задля перевірки наявності вкраденого або його вилучення. Дуже мало таких будівель, у які ми не могли б з легкістю пробратися, а ховати свою здобич чимало злодіїв уміють набагато гірше, ніж думають.

— Як щодо прослуховування, хакерства?

— Ну, скажімо, іноді можемо послухати.

— Отже, порушуєте закон?

— Ми це називаємо діями в «сірій зоні». Ми слухаємо, проникаємо, перевіряємо, а потім у більшості випадків повідомляємо ФБР. Вони роблять свою справу, здобувши

належні ордери, і твір мистецтва повертається до власника. Злодій сідає у в'язницю, а ФБР отримує всі лаври. Усі задоволені — крім, хіба що, злодія, та його почуття нас не надто хвилюють.

Після третього ковтка джин почав брати своє, і Мерсер потроху розслабилася.

— Що ж, якщо ви такі майстри своєї справи, то що вам заважає проникнути в сховище Кейбла й упевнитись у своїх підозрах?

— Кейбл не крадій, і, вочевидь, значно розумніший за звичайного підозрюваного. Він поводить ся вкрай обережно, що лише посилює наші здогади. Варто нам десь схибити, і рукописи можуть знову зникнути.

— Але якщо ви його прослуховуєте і стежите за всіма його діями, то чому не можете впіймати?

— Я не казала, що ми зараз це робимо. Не виключено, що незабаром почнемо, але поки нам треба більше інформації.

— А когось із вашої фірми звинувачували в скоєнні чогось незаконного?

— Ні, нічого подібного не було. Як я вже казала, ми діємо в «сірій зоні», а коли злочин уже розкрито, то кого це хвилюватиме?

— Наприклад, крадія. Я, звісно, не адвокатеса, але хіба крадій не може підняти галас про незаконний обшук?

— Може, вам слід було б стати адвокатесою.

— Боронь боже!

— Відповідь на ваше питання — ні. Ані злодій, ані його адвокат гадки не мають про нашу участь у справі. Вони ніколи про нас не чули, і ми не залишаємо по собі жодних слідів.

Настала довга пауза, під час якої вони попивали свої коктейлі й поглядали на меню. До них знов підійшла

офіціантка, і Елейн увічливо повідомила їй, що вони не поспішають. Нарешті Мерсер промовила:

— Отже, як я розумію, ви просите мене зробити щось таке, що не виключає дій у «сірій зоні», а це просто евфемізм для порушення закону.

«Вона принаймні вагається», — подумала Елейн. Після того, як різко Мерсер перервала обід, Елейн уже майже була певна, що нічого не вийде. Нині ж проблема була в тому, щоб схилити її до згоди.

— Зовсім ні, — запевнила її Елейн. — Які закони ви можете порушити?

— Ось ви мені й скажіть. Адже там, на острові, теж діють ваші люди, і я певна, що вони нікуди звідти не подінуться — і будуть стежити за мною так само пильно, як і за Кейблом. Отже, задіяно буде цілу команду, і я гадки не маю, чим зайняті мої невидимі колеги.

— Про це вам точно не слід турбуватися. Усі ці люди — справжні професіонали, яких ніколи ні на чому не ловили. Мерсер, ви маєте моє слово. Нічого з того, що ми просимо вас зробити, аж ніяк не є незаконним. Обіцяю.

— Ми з вами не настільки близькі, щоб давати обіцянки. Я вас зовсім не знаю.

Мерсер допила свій мартіні й повідомила:

— Мені потрібен іще келих.

На таких зустрічах алкоголь завжди має важливу роль, отже Елейн і собі допила коктейль, а тоді махнула офіціантці. Коли та принесла їм по другій порції, вони замовили свинину по-в'єтнамськи й рулетики з крабом.

— Розкажіть мені про Ноель Боннет, — попросила Мерсер, тим самим трохи знімаючи напругу. — Адже ви, напевно, і про неї все довідалися.

Елейн усміхнулася:

— Так, а ви, напевно, сьогодні вдень зайшли в інтернет і собі поглянули на неї.

— Авжеж.

— Ноель — авторка чотирьох книг, усі про прованський антикваріат і декор, і з них можна дещо про неї довідатися. Вона багато їздить із турами, багато виступає, багато пише й половину кожного року проводить у Франції. Вони з Кейблом разом уже близько десяти років і, вочевидь, ідеально пасують одне одному. Дітей у них немає. У неї це другий шлюб, у Кейбла — перший. Він рідко буває у Франції, бо не любить залишати магазин без нагляду. Її магазин тепер поруч із його. Кейбл володіє будівлею, а три роки тому витіснив сусідній магазин галантереї і подарував його приміщення Ноель. Як він, так і вона самостійно займаються своїм бізнесом і не втручаються в справи одне одного, а разом влаштовують всілякі розважальні заходи. Її четверта книга — до речі, раджу вам її продивитися — про їхній будинок, вікторіанську домівку неподалік від центру міста. Але є один пікантний нюанс... Можна навіть сказати, брудний. Бажаєте почути?

— Звісно. Хто ж не любить брудних нюансів?

— Останні десять років вони всім розповідають, що одружені: нібито влаштували весілля експромтом на схилі пагорба над Ніццою. Історія романтична, але неправдива. Вони не одружені і, судячи з усього, мають досить вільні стосунки. Обоє ходять наліво, але завжди повертаються одне до одного.

— І як, у біса, ви про це довідалися?

— Я ж казала, що письменники — страшенні пліткарі. Звісно, багато з них ще й досить розпутні.

— Сподіваюся, ви ні на що не натякаєте?

— Що ви — я кажу загалом.

— Продовжуйте.

— Ми все перевірили, і записів про шлюб немає ні тут, ні у Франції. На острів приїжджає багато письменників. Брюс грає у свої ігри з жінками, Ноель — з чоловіками. У їхньому будинку є вежа зі спальнею на третьому поверсі, де сплять їхні гості — і не завжди наодинці.

— І від мене очікуватимуть, що заради справи я буду готова... піти на все?

— Від вас очікуватимуть, що ви зумієте до нього якомога ближче підібратись. Як це робити — ваша справа.

Принесли рулетики. Мерсер замовила пельмені з омаром у бульйоні. Елейн — краватки з перцем і пляшку білого вина Сансер. Прожувавши кілька шматочків, Мерсер зрозуміла, що мартіні геть пригнітив її смакові рецептори.

Елейн не стала пити другу порцію свого коктейлю й, помовчавши, запитала:

— Можна спитати вас про дещо особисте?

Мерсер засміялася — мабуть, трохи заголосно, — і відповіла:

— Чому ж ні? Але хіба лишилося щось таке, чого ви не знаєте?

— Думаю, такого ще чимало. Скажіть, чому ви жодного разу не приїжджали до котеджу після загибелі Тесси?

Мерсер, посумнівши, відвернулася й замислилася, як відповісти:

— Це надто боляче. Я з шести до дев'ятнадцяти років проводила там кожне літо. Ми з Тессою жили самі, гуляли пляжем, купалися в океані й говорили, говорили, говорили. Для мене вона була не просто бабусею, а всім одразу: моєю опорою, мамою, найкращою подругою. Щороку я терпіла дев'ять місяців із батьком, рахуючи дні до закінчення шкільного року, щоб потім утекти на пляж до Тесси. Я благала батька дозволити мені жити з нею весь рік, але марно. Ви, певно, знаєте про мою матір.

Елейн знизала плечима:

— Лише те, що є в архівах.

— Її запроторили до психлікарні, коли мені було шість. Вона з'їхала з глузду через свої негаразди, і, я підозрюю, через мого батька також.

— А з Тессою ваш батько ладнав?

— Годі вам! У нашій родині ніхто ні з ким не ладнає. Батько ненавидів Тессу, бо вона, мовляв, була чванлива і вважала, що її дочка невдало одружилась. Герберт був із бідної сім'ї, що жила в мемфійському гетто. Він заробив статок, продаючи спочатку вживані автівки, а потім нові. Тесса походила з давньої мемфійської родини з великими аристократичними претензіями, але майже без грошей. Чули коли-небудь стару приказку: «Для перини надто бідний, для соломи надто гордий»? Про Тессину родину краще не скажеш.

— У неї було троє дітей.

— Так. Моя мати, тітка Джейн і дядько Голстед. Хто може назвати сина Голстедом? Тесса. Це в неї було сімейне.

— А Голстед живе в Каліфорнії?

— Так, півстоліття тому він втік із Півдня й оселився в комуні, де згодом одружився на наркоманці. У них четверо дітей, і всі геть божевільні. Через мою матір вони самі всіх нас вважають божевільними, але насправді то вони справжні психи. Славна сімейка!

— Ну-ну, жорстко ви.

— Це я ще добираю слова. Ніхто з них навіть не явився на похорон Тесси, так що я не бачила їх із дитинства—і повірте мені, зовсім не прагну з ними зустрітись.

— У «Жовтневому дощі» описано неблагополучну сім'ю. Ви писали з власного досвіду?

— Вони, звісно, саме так і подумали. Голстед написав мені паскудного листа — таке собі обрамлення для мого роману. То була остання крапля. — Мерсер відкусила половину рулетика й запила водою. — Давайте про щось інше.

— Чудова ідея. Ви казали, що маєте багато запитань.

— А ви запитали, чому я більше не бувала в котеджі. Там уже ніколи не буде так, як раніше, і спогади не дадуть мені спокою. Уявіть лише: мені тридцять один рік, і найщасливіші дні мого життя — у далекому минулому, в тому котеджі разом із Тессою. Не думаю, що зможу туди повернутися.

— Ви й не матимете цього робити. Ми можемо зняти для вас на півроку хороше житло. Але задля переконливості легенди краще, звісно, щоб ви оселилися в котеджі.

— Якщо він не буде зайнятий. Сестра щороку приїжджає туди на два тижні в липні, а до того ж можливо, що котедж здаватимуть в оренду. За ним доглядає тітка Джейн і час від часу здає його друзям. По листопадах там живе якась канадська сім'я, а сама Джейн там зимує з січня по березень.

Елейн поклала до рота шматочок і відпила свій коктейль.

— Мені цікаво, — продовжила Мерсер, — чи ви бачили сам котедж?

— Так. Два тижні тому. Це було частиною моєї підготовки.

— І як він виглядає?

— Дуже мило. Доглянуто. Я залюбки там пожила б.

— Уздовж пляжу, як і раніше, кілька десятків будинків, які здаються в оренду?

— Авжеж. Не думаю, що за одинадцять років там щось особливо змінилося. Така собі атмосфера старомодної відпустки. Пляж гарний і без натовпу.

— Ми жили на тому пляжі. Тесса будила мене зі сходом сонця, і ми йшли перевіряти черепах: дивилися на нові гнізда, які з'явилися за ніч.

— Ви про це написали — чудове оповідання.

— Дякую.

Поки вони допивали свої коктейлі, їм принесли перші страви. Елейн схвалила принесене вино, й офіціантка налила його в обидва келихи. Мерсер поклала до рота шматочок їжі й відклала виделку.

— Послухайте, Елейн, я просто не годжуся для цього. Ви справді обрали не ту людину. З мене нікудишня брехуха: я просто не вмію обманювати людей. Я не зможу втритися у світ Брюса Кейбла, Ноель Боннет і їхньої літературної зграйки й дізнатися що-небудь, що вам допомогло б.

— Ви це вже казали. Погляньте: ви звичайна письменниця, що приїхала пожити кілька місяців на пляжі в сімейному котеджі. Ви активно працюєте над романом. Це ідеальна легенда, Мерсер, бо все це правда. І ваша особистість ідеальна, бо ви — справжня. Якби нам потрібна була шахрайка, ми зараз не розмовляли б. Ви боїтесь?

— Ні. Не знаю. А що, варто?

— Ні. Я вже пообіцяла вам, що ви не матимете робити нічого протизаконного, і вам не загрожуватиме жодна небезпека. Ми бачитимемося щотижня...

— Ви теж будете там?

— Я регулярно приїжджатиму, але якщо вам потрібен компаньйон чи компаньйонка, ми можемо це організувати й поселити когось поруч із вами.

— Мені не потрібна нянька, а боюся я лише того, що підведу вас. Ви платите купу грошей, щоб я зробила щось таке, чого не можу навіть уявити, щось дуже важливе, і, звісно, ви очікуватимете якихось результа-

тів. А що, як Кейбл дійсно виявиться таким розумним і невідступним, як ви думаєте, і ніде не проколеться? А якщо я зроблю якусь дурницю, викличу в нього підозри, і він перевезе рукописи в якесь інше місце? Я бачу багато способів, у які можу все зіпсувати, Елейн. Я не маю ані досвіду, ані знань.

— Зате мені дуже подобається ваша чесність. Саме тому ви ідеально нам підходите, Мерсер. Ви прямолинійна, щира й відверта. До того ж ви дуже приваблива й одразу сподобаєтесь Кейблові.

— Ви знову про секс? То це входить в умови роботи?

— Ні. Я вже казала: вам вирішувати, що робити і як.

— Але я гадки не маю, що робити! — розпачливо й надто голосно сказала Мерсер, тим самим повернувши здивований погляд когось за сусіднім столиком. — Даруйте, — тихо вимовила вона, опустивши голову.

Кілька хвилин вони їли мовчки.

— Як вам вино? — запитала Елейн.

— Чудово, дякую.

— Одне з моїх улюблених.

— То що, якщо я таки відмовлюся? Що ви робитимете?

Елейн торкнулася губ серветкою й відпила трохи води.

— Ми маємо дуже короткий список інших письменників, які могли б нам підійти, але ніхто з них із вами не зрівняється. Якщо чесно, Мерсер, ми настільки впевнені, що ви — ідеальний варіант, що, по суті, поставили все на одну карту — на вас. Якщо ви відмовитесь, ми, напевно, взагалі скасуємо весь цей план і перейдемо до іншого.

— До якого ж?

— Цього я вам сказати не можу. Ми маємо свої ресурси, напруга зростає, отже, муситимемо швидко діяти в іншому напрямку.

— А Кейбл — єдиний, кого ви підозрюєте?

—Пробачте, я дійсно не маю права про це говорити. Я зможу розповісти вам значно більше, коли ви будете вже на острові, між нами все буде домовлено і ми вдвох прогулюватимемось пляжем. Нам буде що обговорити. Є в мене й деякі міркування щодо того, як вам краще діяти. Але зараз ми про це не спілкуватимемось. Зрештою, ідеться про конфіденційну інформацію.

—Я знаю. Зберігати секрети я вмю, адже це перший урок, який дала мені моя родина.

В усміщці Елейн читалося цілковите розуміння й довіра до Мерсер. Офіціантка налила їм ще вина, і вони взялися до їжі. Після найтривалішої паузи за цю вечерю Мерсер нарешті насилу ковтнула і, глибоко вдихнувши, промовила:

—Я маю студентський кредит у шістдесят одну тисячу доларів, який ніяк не можу погасити. Цей борг отруює кожна годину мого існування і зводить мене з глузду.

Елейн знову всміхнулася — без жодного натяку на подив. Мерсер насилу втрималася, щоб не запитати, чи не знала Елейн і про це заздалегідь, проте не хотіла почути відповідь на це питання. Елейн поклала виделку й сперлася на лікті, а тоді склала разом кінчики пальців і промовила:

—Ми погасимо всі ваші студентські борги й заплатимо ще сто тисяч. П'ятдесят тисяч зараз і ще п'ятдесят через півроку. Готівка, чеки, злитки золота — як забажаєте. Звісно, жодних податків.

З плечей Мерсер мов ураз звалився й розтанув у повітрі непосильний тягар. Вона стримала різкий подих, закрила рота рукою й закліпала, відганяючи сльози, що враз навернулися їй на очі. Вона спробувала щось сказати, але не знайшла слів. У неї пересохло в роті, тому вона відпила води. Елейн уважно за нею спостерігала, продумуючи, як завжди, подальші дії.

Мерсер була приголомшена цим миттєвим звільненням із боргового рабства — кошмару, який переслідував її вже вісім років. Вона набрала в груди повітря — невже навіть дихати тепер легше? — і підчепила новий пельмень з омаром. Запивши його вином, смак якого тепер ніби відчула вперше, вона вирішила, що найближчими днями неодмінно купить таку ж пляшку, або й дві.

Елейн, відчувши, що Мерсер попливла, завдала завершального удару:

— Коли ви зможете приїхати на острів?

— Іспити закінчатся через два тижні. Але я хочу відкласти рішення до завтрашнього ранку.

— Так, звісно.

Офіціантка вже якийсь час чекала неподалік від них, і Елейн сказала:

— Я залюбки спробувала б пана-коту. Що скажете, Мерсер?

— Я теж. Із келихом десертного вина.

VI

Речей у Мерсер було мало, тому на виїзд пішло всього кілька годин. Напхавши у свій «Фольксваген-жук» одяг, комп'ютер із принтером, книжки, кілька каструль, сковорідок та іншого кухонного начиння, Мерсер без найменшого жалю покинула Чапел-Гілл. З цим місцем її не пов'язували жодні теплі спогади, а дві подруги, із якими вона тут познайомилася, були з тих, що кілька місяців ще нагадуватимуть про себе, а тоді зникнуть. Мерсер переїжджала й прощалася стільки разів, що вже добре знала, яка дружба переживе розлуку, а яка — ні. Вона сумнівалася, що коли-небудь знов побачить цих двох.

За кілька днів вона мала вирушити на південь. Зараз же їхала міжштатною автомагістраллю на захід, зупи-

нилася в мальовничому містечку Ешвілл, де пообідала й трохи погуляла, а потім звивистою гірською дорогою дісталася до Теннессі. Коли вона нарешті зупинилася в мотелі на околиці Ноксвілла, було вже темно. Заплативши готівкою за невеличкий номер, вона повечеряла в сусідній перекусній із мексиканською кухнею. Проспавши вісім годин поспіль, Мерсер прокинулася на світанку, повна сил для ще одного довгого дня.

Гільді Манн була пацієнткою Психіатричної лікарні східного Ноксвілла останні двадцять років. Мерсер відвідувала її принаймні раз на рік, іноді двічі, але не частіше. Інших відвідувачів у Гільді не було. Коли Герберт зрозумів, що дружина не повернеться додому, то одразу потихеньку взявся оформляти розлучення. Його ніхто не засуджував. Конні, хоча й жила за три години їзди звідси, уже багато років не бачилась із матір'ю. Як старша дочка, вона була офіційною опікункою Гільді, але була надто зайнята, щоб знайти час для відвідин.

Мерсер терпляче пройшла абсурдно довгу процедуру реєстрації. Поговоривши п'ятнадцять хвилин із лікарем, вона почула той самий невтішний прогноз. Пацієнтка страждала на тяжку форму параноїдальної шизофренії, і раціональне мислення в неї цілком блокували маячні ідеї, голоси й галюцинації. За чверть століття в лікарні її стан не покращився, тому жодних надій бути не могло. Її сильно накачували психотропними препаратами, і Мерсер кожного разу, коли приїздила сюди, питала себе, скільки шкоди за всі ці роки завдали Гільді ліки. Але жодної альтернативи не було. Гільді була приречена на довічне ув'язнення в психлікарні.

З нагоди відвідин Мерсер медсестри не стали вдягати Гільді в звичну білу сорочку, натомість нарядили в блакитний бавовняний сарафан — один із тих, що Мерсер привезла впродовж цих років. Гільді сиділа боса на краю

ліжка й дивилася в підлогу, коли Мерсер увійшла, поцілувала її в чоло, присіла поруч, погладила її по коліну й сказала, що дуже за нею скучила.

У відповідь Гільді лише відсутньо посміхалася. Мерсер, як завжди, дивувалася, якою старою виглядала її мати. Зараз їй було лише шістдесят чотири, але цілком можна було б дати їй усі вісімдесят. Сухорлява, виснажена, волосся сніжно-сиве, а шкіра ледь не просвічується. Та чому дивуватися? Гільді ніколи не виходила з палати. Колись давно медсестри щодня виводили її десь на годину погуляти подвір'ям для пацієнтів, але згодом Гільді стала надто різко цьому опиратися. Щось там її лякало.

Мерсер видала свій звичний монолог, розповівши про життя, роботу, друзів і таке інше. Щось було правдою, щось вигадкою, але в Гільді, вочевидь, ніщо не викликало реакції. Вона, здається, геть нічого не сприймала, а продовжувала так само тихо посміхатися, не відводячи очей від підлоги. Мерсер думала, що Гільді принаймні впізнає її голос, але й у цьому не була впевнена. Насправді вона й сама не дуже розуміла, чому продовжує сюди їздити.

Через почуття провини. Конні могла викинути матір із голови, але Мерсер почувалася винуватою, що не відвідує її частіше.

З останнього разу, коли Гільді щось їй казала, минуло вже п'ять років. Тоді вона впізнала дочку, назвала на ім'я й навіть подякувала за приїзд. Проте під час наступних відвідин Гільді почала кричати й злитися, тому медсестра перервала зустріч. Мерсер часто питала себе, чи не кололи матері трохи більше ліків, коли довідувалися про її приїзд.

Тесса розповідала, що Гільді, коли була дівчиною-підліткою, любила поезію Емілі Дікінсон. Сама Тесса, яка часто відвідувала дочку в перші роки її пе-

ребування в психлікарні, завжди читала їй вірші. Тоді Гільді ще слухала й коментувала почуте, але з роками її стан значно погіршився.

— Мамо, давай я тобі трохи почитаю? — звернулася до неї Мерсер, витягнувши товстий пошарпаний том: «Емілі Дікінсон. Збірка віршів». То була та сама книга, яку Тесса багато років привозила з собою в клініку. Мерсер підсунула крісло-гойдалку й сіла поруч із ліжком.

Поки вона читала, Гільді й далі мовчки посміхалася.

VII

У Мемфісі Мерсер зустрілася з батьком, і вони разом пообідали в ресторані в центрі міста. Герберт зараз жив десь у Техасі з новою дружиною, яку Мерсер не мала бажання ні бачити, ні обговорювати. У ті часи, коли батько торгував автівками, він лише про автівки й базикав, а тепер, будучи скаутом для «Оріолз», говорив лише про бейсбол. Мерсер і сама не знала, яка з цих тем цікавила її менше, проте жваво підтримувала бесіду, намагаючись зробити трапезу приємною. Вона бачилася з батьком раз на рік, і вже за півгодини з моменту зустрічі добре згадала чому. Герберт був у Мемфісі нібито «у справах бізнесу», але вона дуже в цьому сумнівалася. Його бізнес із тріском лопнув після першого року її навчання в університеті, після чого вона мусила вдатися до студентських позик.

Мерсер досі інколи щипала себе, щоб переконатися, що це не сон: боргів більше не було!

Герберт знову перейшов до теми бейсболу й розлого описував, які надії подає той чи той старшокласник, жодного разу не запитавши про її останню книжку чи плани. Якщо він і читав хоч щось із опублікованого нею, то ніколи про це не згадував.

Після нестерпно довгої години, проведеної з батьком, Мерсер майже з ніжністю згадувала свої нещодавні відвідини клініки. Її бідолашна мати, яка не могла розмовляти, була на порядок менш занудною, ніж її велемовий і самозахоплений батько. Утім, попрощалися вони з обіймами, поцілунком і звичними обіцянками бачитися частіше. Мерсер сказала, що кілька наступних місяців проведе в пляжному котеджі на острові й що збирається там завершити свій новий роман, але батько вже не слухав, а набирив чийсь номер на мобільнику.

По обіді вона поїхала на кладовище Роузвуд, де поклала троянди на Тессину могилу. Вона сіла біля надгробка, притиснувшись до нього спиною, і як слід виплакалася. Тесса померла в сімдесят чотири, але якою ж молодою вона була! Тепер би їй мало виповнитися вісімдесят п'ять, і вона неодмінно була б такою ж енергійною, гуляла би пляжем, збирала б мушлі, охороняла б яйця черепах, поралася б у своєму саду й чекала б на приїзд улюбленої онуки.

Тепер Мерсер мала повернутися, почути в голові відлуння Тессиноного голосу, торкнутися її речей, пройти шляхами, якими йшли колись вони вдвох. Спершу неодмінно буде боляче, але всі ці одинадцять років Мерсер знала, що колись цей день має настати.

Вона повечеряла зі старою шкільною подругою, переночувала в неї в гостьовій спальні й попрощалася наступного дня рано-вранці. Від острова Каміно її тепер відділяло лише п'ятнадцять годин.

VIII

Переночувавши в motelі неподалік від Таллагасі, Мерсер дісталася до котеджу, як і планувала, близько опівдня. Котедж майже не змінився, хіба лиш стіни було тепер пофарбовано білою фарбою, а не м'яко-жовтою,

яка подобалася Тессі. Вузьку під'їзну доріжку, всіяну мушлями, обрамляла галявина з акуратно підстриженою бермудською травою. За словами тітки Джейн, за газоном, як і раніше, доглядав Ларрі, і він неодмінно знайде привітатися. Неподалік від фасаду будинку проходила Фернандо-стрит, і Тесса, щоб трохи захиститися від зайвих поглядів, обсадила межі ділянки карликовими пальмами й кущами бузини, які тепер так розрослися, що за ними не було видно сусідніх домівок. На клумбах, де Тесса любила вранці ховатися від сонця, цвіли бегонії, котяча м'ята й лаванда. Стовпи веранди ховалися за розростом гліцинією. Амброве дерево теж сильно виросло й тепер укривало тінню значну частину невеличкої передньої галявини. Джейн і Ларрі дуже добре справлялися з ландшафтним дизайном. Тесса була б задоволена, хоча неодмінно знайшла би, що ще можна покращити.

Ключ підійшов, але двері заклинило, і Мерсер довелося з силою налягти на них плечем, щоб вони нарешті відчинилися. Вона увійшла до великої кімнати — широкого й довгого приміщення зі старим диваном і кріслами в одному з кутків, перед телевізором, а також сільським обіднім столом, якого Мерсер не пам'ятала. За ним був кухонний простір, обмежений стінкою з високими вікнами з видом на океан, що розкинувся метрів за шістьдесят, за дюнами. Усі меблі були не тими, що пам'ятала Мерсер, як і картини на стінах і килими на підлозі. Будинок здався радше орендованим, ніж рідним, але Мерсер була до цього готова. Тесса майже двадцять років жила тут цілорічно і підтримувала бездоганний порядок. Тепер же котедж був місцем для відпустки, і в ньому слід було влаштувати вологе прибирання. Пройшовши кухню, Мерсер вийшла з кімнати на широку терасу з уже дещо постарілими плетеними меблями, навкруги якої росли пальми й індійський бузок. Змахнувши пил і павутину

з крісла-гойдалки, вона сіла й стала видивлятися на дюни й океан і слухати розмірений шелест хвиль. Вона обіцяла собі не плакати, тому спромоглася стримати сльози.

На пляжі сміялися й гралися діти. Мерсер чула їх, але не бачила: вид на берегову лінію загороджували дюни. Чайки й рибні круки кавчали, літаючи то високо, то майже над самими дюнами й водою.

На Мерсер наринули спогади — золоті, дорогоцінні спогади про інше життя. Тесса практично в дочерила її, коли матір потрапила до психлікарні, й забирала до себе щороку принаймні на три місяці. Решту дев'ять місяців Мерсер мріяла знов опинитися тут, на цьому самому місці, і сидіти в кріслі-гойдалці, ввечері, коли сонце потихеньку заходить за обрій. То була їхня улюблена пора дня. Палюча спека відходила, і пляж порожнів. Вони проходили півтора кілометра до південного пірса й назад, шукали мушлі, плескалися в прибої й балакали з друзями Тесси — іншими жителями острова, що приходили надвечір прогулятися.

Цих друзів тепер теж не було: усі або померли, або доживали свого віку в будинках престарілих.

Мерсер довго гойдалася в кріслі, потім підвелася. Вона пройшлася рештою будинку й не знайшла майже нічого, що нагадувало би про Тессу. Це й на краще, вирішила вона. Не було жодної фотографії з бабусею — лише в спальні висіли в рамках кілька знімків Джейн та її сім'ї. Після похорону Тесси Джейн надіслала Мерсер коробку зі світлинами, малюнками й пазлами, які, на її думку, могли становити інтерес. Частину з них Мерсер помістила в альбом, який досі зберігала. Розпакувавши речі, вона сходила до продуктового магазину, щоб купити найнеобхідніше, потім приготувала обід і, поївши, влаштувалася з книгою почитати, але не могла зосередитися й невдовзі задрімала в гамаку на веранді.

Її розбудили гучні кроки Ларрі, який піднімався сходами. Вони обійнялися й поділилися одне з одним враженнями, як обоє змінилися за ці роки.

Ларрі завірив Мерсер, що вона така ж красуня, але тепер уже «зовсім доросла жінка». Сам він майже не змінився, хіба лиш трохи додалося сивини й зморшок, а шкіра його ще трохи стверділа й потемніла від довгого перебування на сонці. Ларрі був низенький та жиливий і носив, здається, того самого солом'яного бриля, який вона пам'ятала з дитинства. Він мав якесь темне минуле — Мерсер не могла зараз пригадати подробиць — і втік до Флориди звідкись далеко з півночі країни, чи, може, з Канади. Він підробляв садівником і домашнім майстром, і вони з Тессою постійно сперечалися щодо того, як слід доглядати за квітами.

- Тобі вже давно слід було приїхати, — сказав Ларрі.
- Так, напевно, — погодилася Мерсер. — Будеш пиво?
- Ні. Кинув пити кілька років тому: дружина змусила.
- То знайди собі іншу!
- Уже пробував.

Наскільки Мерсер пам'ятала, він кілька разів був одружений і, якщо вірити Тессі, не пропускав жодної спідниці. Вона підійшла до крісла-гойдалки й запропонувала:

- Сідай, побалакаймо.
- Ну давай.

Його кросівки були забруднені зеленню, а до щиколоток прилипли шматочки зрізаної трави.

- Води я випив би.

Мерсер усміхнулася й принесла йому з кухні склянку води, а собі — пляшку пива, яку одразу ж відкрила, а тоді запитала:

- То що в тебе нового?
- Та все як і раніше. А ти чим займалася?
- Викладала й писала.

— Я читав твою книжку. Мені сподобалося. Часто дивився на твою фотографію на обкладинці й казав собі: «О, та я ж її знаю. Ми вже багато років знайомі». Тесса дуже тобою пишалася б.

— Авжеж. А про що зараз пліткують на острові?

Він засміявся:

— Не була тут бозна-скільки, а як з'явилася, то зразу подавай їй плітки!

— А як там Бенкрофти? — поцікавилася Мерсер, киваючи через плече в напрямку, де був будинок сусідів.

— Старий помер два роки тому від раку. Дружина його ще тримається, але її запроторили в будинок престарілих. Їхні діти продали будинок. Новим власникам я не сподобався — а вони мені.

Мерсер пам'ятала, що Ларрі був вельми норовливий і гострий на язик.

— А Гендерсони? — спитала вона, згадавши сусідів, що жили через дорогу.

— Померли.

— Після смерті Тесси ми з пані Гендерсон кілька років листувалися, але потім перестали. А тут мало що змінилося.

— Острів не міняється. Де-не-де з'явилися нові будинки. Усі пляжні ділянки забудовані, а біля готелю «Ріц» тепер шикарні багатоквартирники. Туризм процвітає, і, як на мене, це добре. Джейн каже, що ти на кілька місяців приїхала.

— Принаймні так я планую. Далі буде видно. Я зараз тимчасово без роботи й маю завершити книгу.

— Ти завжди любила книжки, чи не так? Пам'ятаю, як вони лежали стосами по всьому будинку, навіть коли ти була маленькою.

— Тесса мене двічі на тиждень водила в бібліотеку. У п'ятому класі нам у школі влаштували змагання, хто за літні

канікули прочитає найбільше книг. Я прочитала дев'яносто вісім і виграла приз. Друге місце посів Майкл Квон із п'ятдесятьма трьома. А взагалі-то я хотіла дійти до сотні.

— Тесса завжди казала, що ти маєш надто велику силу до змагань. Шашки, шахи, «Монополія» — скрізь тобі неодмінно треба було перемогти.

— Так, так. Зараз це здається смішним.

Ларрі відпив води, витер губи рукавом сорочки і, дивлячись на океан, промовив:

— Знаєш, мені дуже не вистачає цієї старенької приятельки. Ми постійно сперечалися щодо квітників і добрих... Але заради друзів вона була готова на все.

Мерсер мовчки кивнула. Після довгої паузи він сказав:

— Вибач, що порушив цю тему. Я знаю, що про це й досі боляче згадувати.

— Можна дещо в тебе спитати, Ларрі? Я ніколи ні з ким не розмовляла про те, що трапилося з Тессою. Згодом, задовго після похорону, я читала статті в газетах і таке інше, але, може, є щось таке, чого я не знаю? Як трапилося те нещастя?

— Ніхто не знає, — Ларрі кивнув у бік океану. — Вони з Портером були кілометрів за п'ять-шість від берега — мабуть, у межах видимості, — і зненацька здійнявся шторм. Таке буває влітку ближче до вечора, але того разу справді була страшенна негода.

— А ти в цей час де був?

— Удома, щось там порався. Небо раптово почорніло, і здійнявся шалений вітер. Дощ був косий і лив як з відра. Багато дерев вирвало з корінням. Вирубало світло. Казали, що Портер подав сигнал лиха, але, вочевидь, було запізно.

— Я була на тій яхті з десятків разів, проте взагалі не надто любила ходити під вітрилом. Я в цьому занятті не бачила нічого, крім спеки й нудьги.

— Портер був досвідченим моряком і, сама знаєш, обожнював Тессу. Але нічого романтичного: зрештою, він був на двадцять років молодший за неї.

— А от я б не була такою впевненою, Ларрі. Вони надто вже добре ладнали, і з часом у мене з'явилися підозри. Я якось знайшла в її гардеробі пару його старих топсайдерів* — і з природної дитячої цікавості стала потихеньку шпигувати: нічого не питала, зате уважніше слухала. І в мене склалося враження, що Портер проводив тут чимало часу, коли мене не було.

Ларрі похитав головою:

— Та ні. Думаєш, я цього не помітив би?

— Ну, може, я й помиляюсь.

— Я тут буваю три рази на тиждень і завше наглядаю за будинком. Щоб тут швендяв якийсь молодчик? Я б такого не проґавив.

— Гаразд, гаразд. Однак Тессі Портер дуже подобався.

— А кому він не подобався? Адже справді хороший хлопець був. Шкода, що його так і не знайшли, як і човен.

— А шукали?

— Ще б пак! Я таких масштабних пошуків ніколи не бачив. У море вийшли всі човни, що були на острові, зокрема й мій. Берегова охорона, вертольоти. Тессу хтось під час ранкової пробіжки знайшов на північному пірсі. Наскільки пам'ятаю, це було другого чи третього дня після шторму.

— Вона була чудовою плавчинею, проте ми ніколи не використовували рятувальні жилети.

— У такому штормі вони все одно не допомогли б. На жаль, ми ніколи не дізнаємося, що там сталося. Мені шкода.

---

* Топсайдери — мокасини на товстій підшві, вважаються взуттям для яхтингу й морських прогулянок. (Тут і далі — прим. пер.)

— Я сама запитала.

— Я, мабуть, піду. Тобі тут із чимось треба допомогти? — Ларрі повільно встав і потягнувся. — Мій телефон у тебе є.

Мерсер теж підвелася й легенько обійняла його.

— Дякую, Ларрі. Була рада знов тебе побачити.

— Я теж. Сподіваюся, ти добре проведеш тут час.

— Дякую.

ІХ

Надвечір Мерсер скинула сандалі й вирушила на пляж. Від веранди до дюн вів дощатий настил, а самі дюни були природоохоронною територією. Мерсер крокувала, як зазвичай, поглядаючи по боках, чи нема там черепах-гоферів. Їм загрожувало вимирання, і Тесса була затятою захисницею середовища їхнього проживання. Харчувалися гофери морським вівсом і спартиною, що росли на дюнах. До восьми років Мерсер уже вивчила всю місцеву флору й могла розпізнати ценхрус, смикавець і юку. Тесса розповідала їй про ці рослини й очікувала від онуки, що та пам'ятатиме вивчене, коли приїде наступного року. Після її смерті минуло вже одинадцять років, а Мерсер і досі все пам'ятала.

Зачинивши за собою вузьку хвіртку в кінці дощатого настилу, Мерсер підійшла до самого прибою й повернула на південь. Дорогою їй зустрілося кілька пляжних гульвіс, які дружньо кивали й усміхалися. Більшість із них мала собак на повідцях. Прямо назустріч їй неквапно йшла якась жінка. Вона була в ідеально накрохмалених шортах кольору хакі, батистовій блузці й бавовняному светрі, накинутому на плечі, й виглядала так, ніби зійшла з обкладинки модного журналу. Невдовзі Мерсер змогла роздивитися її обличчя. Елейн Шелбі

всміхнулася та привіталася. Вони потиснули руки й пішли далі разом, босоніж у морській піні.

— То як котедж? — поцікавилася Елейн.

— Він у доброму стані. Тітка Джейн уміє стежити за порядком.

— Вона багато про що вас питала?

— Та ні. Вона була рада, що я хочу тут пожити.

— Отже, зможете жити в котеджі до початку липня?

— Десь до четвертого числа. Тоді на два тижні приїздить Конні з сім'єю, тож я матиму звільнити будинок.

— Ми знайдемо вам житло неподалік. А ще комусь котедж здаватимуть?

— Ні, аж у листопаді.

— Ну, на той час ваша робота вже в будь-якому разі закінчиться.

— Як скажете.

— Отож, почнемо з двох ідей, — сказала Елейн, швидко беручись до справи.

Те, що з боку могло б здатися невинною прогулянкою пляжем, насправді було важливою наradoю. До них підбіг золотистий ретривер на повідці, вочевидь, бажаючи погратись. Вони почухали йому за вухом й обмінялися з його господарем звичними люб'язностями.

Рушивши далі, Елейн промовила:

— По-перше, я трималася б подалі від магазину. Важливо, щоб Кейбл сам на вас вийшов, а не навпаки.

— І як цього досягти?

— На острові живе одна письменниця на ім'я Майра Беквіт. Ви часом не чули про неї?

— На жаль, ні.

— Не дивно. Майра написала під дюжиною псевдонімів купу дуже непристойних любовних романів. Свого часу вона мала добрі продажі на своєму сегменті ринку, але з часом стала здавати позиції. Вона живе зі своєю

партнеркою в одному зі старих будинків у центрі міста. Майра — велика жінка, вища за метр вісімдесят і кремезна, така собі гергепа. Побачивши її, неможливо повірити, що в неї коли-небудь був секс, зате уява в неї виключно багата. Вона — дуже яскрава персонажка, вкрай ексцентрична, галаслива і строката, така собі бджолина матка тутешньої літературної тусовки. Авжеж, із Кейблом вона давно дружить. Напишіть їй, відрекомендуйтеся, поясніть, для чого ви тут, і так далі. Скажіть, що хотіли б зайти познайомитися з нею. Кейбл про це дізнається менш ніж за добу.

— А хто її партнерка?

— Лі Трейн, теж письменниця. А про неї не чули?

— Ні.

— Знов-таки, не дивно. Вона намагається писати «серйозну» прозу, але виходить якесь закрутисте читиво, яке книгарні не можуть сплавити. Її останню книгу було видано вісім років тому, і за цей час продали всього триста примірників. Майра й Лі — як не крути, дуже дивна пара, проте з ними, напевно, не знудишся. Коли ви з ними познайомитеся, Кейбл не змусить себе чекати.

— Звучить доволі просто.

— Друга ідея трохи ризикованіша, але я впевнена, що вона спрацює. Є одна молода письменниця на ім'я Серена Роуч.

— Бінго! Про неї я чула. Ми, правда, не знайомі, проте публікувалися в одному видавництві.

— Авжеж. Кілька днів тому вийшов її новий роман.

— Я читала рецензію на нього. Вочевидь, якийсь жах.

— Це не так важливо. Цікаво те, що Серена зараз у турне й буде тут наступної середи. Я маю її електронну адресу. Напишіть їй, нахваліть її твори, запросіть випити кави, і так далі. Вона приблизно вашого віку, теж незаміжня, тож спілкуватися вам буде нескладно. А її автограф-сесія буде чудовою нагодою відвідати магазин.

— А оскільки вона молода й незаміжня, то можна очікувати, що Кейбл проявить себе в усій красі.

— Знаючи, що ви кілька місяців житимете на острові, а до того ж маючи таку гостю, як пані Роуч, Кейбл і Ноель, можливо, влаштують після автограф-сесії вечерю. Ноель, до речі, зараз теж у місті.

— Я навіть не питатиму, як ви про це довідалися.

— Дуже просто. Ми сьогодні вдень влаштували антикваріатний шопінг.

— Ви казали, що ця ідея ризикованіша.

— Під час вашого спілкування з цими людьми може вийти на поверхню той факт, що ви з Сереною щойно зустрілися. Такий собі щасливий збіг — проте це може й насторожити.

— Навряд чи, — заперечила Мерсер. — Якщо ми маємо того самого видавця, то бажання зустрітися й поспілкуватися виглядає цілком нормальним.

— Добре. Завтра о десятій ранку вам доставлять коробку з чотирма книжками Ноель і трьома — Серени.

— Моє домашнє завдання?

— Адже ви любите читати?

— Це частина моєї роботи.

— Я покладу ще що-небудь із творінь Майри, просто задля забави. Дуже кепське читиво, але, як не дивно, буває важко відірватись. Мені вдалося знайти лише одну з книжок Лі Трейн, і її я теж покладу. Її, певна річ, більше не друкують, і не дарма. Не знаю, чи радити вам її читати. Я не впоралася навіть із першим розділом.

— Радо чекатиму. А ви надовго тут?

— Завтра вже їду.

Вони помовчали, повільно крокуючи вздовж води. Неподалік двоє підлітків плескалися на дошках для серфінгу.

— Коли ми вечеряли в Чапел-Гіллі, у вас були питання щодо нашої операції, — заговорила Елейн. — Я не можу

багато розповісти, але ми без галасу пропонуємо винагороду за інформацію. Кілька місяців тому ми вийшли на одну жінку, яка живе біля Бостона. Раніше вона була одружена з колекціонером книжок, який спеціалізується на рідкісних виданнях і про якого відомо, що він займається зокрема екземплярами сумнівного походження. Розлучилися вони, судячи з усього, досить недавно, і вона ще не охолонула від образ. Вона нам розповіла, що її колишній чоловік багато знає про рукописи Фіцджеральда. Вона вважає, що він купив їх у крадіїв і швидко перепродав, боячись, що його впіймають. На її думку, він мав отримати за них мільйон доларів, але ані ми, ані вона не змогли знайти про це жодних свідчень. Якщо це насправді трапилося, то, напевно, була офшорна угода з переказом коштів через таємні рахунки й таким іншим. Ми досі копаємо.

— А з самим її колишнім чоловіком ви розмовляли?

— Ще ні.

— То він перепродав їх Брюсу Кейблові?

— Саме це ім'я вона нам назвала. Вона допомагала чоловікові в його бізнесі, доки їхні стосунки не зіпсувалися, отже, дещо розуміє в цій справі.

— А навіщо йому привозити їх сюди?

— А чом би й ні? Тут він удома й почувається безпечно. Нині ми припускаємо, що рукописи тут, але це досить сміливе припущення. Ми цілком можемо помилятися. Як я вже казала, Кейбл дуже розумний і знає, що робить. Він, напевно, чудово розуміє, що їх не можна зберігати в місці, яке може видати його причетність. І якщо під книгарнею справді є сховище, то навряд чи він тримає їх там. Але хто знає? Поки ми можемо лише здогадуватися, і це не зміниться, доки ми не здобудемо кращу інформацію.

— Яку саме інформацію?

— Нам потрібна своя пара очей у самій книгарні, на-самперед у Залі перших видань. Коли ви познайомитеся з Кейблом і почнете заглядати в магазин, купувати там книжки, брати участь у подіях і так далі, то поступово станете виявляти цікавість до його рідкісних видань. У вас є деякі старі книжки, залишені Тессою, і вони стануть вашою наживкою. Скільки вони можуть коштувати? Чи не бажає Кейбл їх купити? Ми не знаємо, куди приведуть ці розмови, але принаймні ми матимемо свою людину там, усередині, і це буде хтось, кого він не підозрюватиме. І рано чи пізно ви почуете щось цікаве. Ніхто не може знати, коли, як і що саме. Наприклад, про крадіжку рукописів Фіцджеральда можуть якось згадати за вечерею. Як я вже казала, він багато випиває, а алкоголь розв'язує язика. Люди кажуть зайве.

— Важко уявити, щоб він отак про це проговорився.

— Звісно, але проговоритися може й хтось іще. Зараз найважливіше, щоб у нас були свої очі й вуха в його найближчому оточенні.

Вони зупинилися біля Південного пірсу й пішли назад на північ. Елейн сказала слідувати за нею, і вони підійшли до дощатого настилу. Елейн відчинила хвіртку і, коли вони піднялися сходами на невеликий майданчик, указала на двоповерховий будинок-триплекс у дальньому кінці:

— Права частина належить нам, принаймні поки що. Там я й зупинилася. За кілька днів сюди заїде інша людина. Я надішлю вам SMS-кою її номер.

— За мною стежитимуть?

— Ні. Ви діятимете самі, але про всяк випадок тут завжди перебуватиме компаньйон. І добре було б, якби ви щовечора надсилали мені електронного листа, незалежно від того, як ідуть справи. Згода?

— Так.

—Що ж, мені пора, — Елейн простягнула руку, і Мерсер потиснула її. — Щастя вам, Мерсер. Спробуйте уявити, що ви просто у відпустці на пляжі. Коли ви познайомитесь із Кейблом і Ноель, вам навіть може сподобатися їхнє товариство й розваги.

— Подивимося, — знизала плечима Мерсер.

XI

Галерея «Дамбартон» знаходилася в Джорджтауні, за квартал від Вісконсин-авеню. Це було невелике приміщення на першому поверсі старого будинку з червоної цегли, який вочевидь час було перефарбувати і, можливо, замінити дах. Хоча всього за квартал звідси вирував людський потік, у цій галереї з практично голими стінами зазвичай було безлюдно. Вона спеціалізувалася на модерному мінімалістському мистецтві, яке явно було не надто популярним, принаймні в Джорджтауні. Утім, це не дуже хвилювало її власника — 52-річного Джоела Рібікоффа, що двічі відсидів за торгівлю краденими цінностями.

Його художня галерея на першому поверсі була прикриттям, яке мало впевнити будь-кого, хто вирішив би за ним поспостерігати, — а після двох термінів і восьми років за ґратами Джоел не сумнівався, що хтось завжди спостерігає, — у тому, що він взявся за розум і був тепер лиш одним із злиденних власників галерей у Вашингтоні. Він грав у цю гру, час від часу влаштовував презентації, підтримував знайомства з кількома художниками й буквально парою-трійкою клієнтів, а також без особливого старання періодично оновлював веб-сайт галереї.

Він жив на третьому поверсі того ж будинку, а на другому мав офіс, де провадив свій справжній бізнес — посередництво в продажі крадених картин, гравюр, фотогра-

фій, книг, рукописів, мап, скульптур і навіть підроблених листів, нібито написаних видатними померлими людьми. Ані два вироки, ані жахи тюремного життя не могли змусити Джоела жити за законом. Для нього життя в злочинному світі було на порядок привабливішим і прибутковішим, ніж доглядання за маленькою галереєю й рекламування мистецтва, яке майже нікого не цікавить. Джоел любив той викид адреналіну, який відчував, коли виводив крадіїв на їхніх майбутніх жертв або на посередників і коли розробляв задля здійснення чергової угоди багатозаходову схему з кількома учасниками, щоб украдене ніде не світилося, а гроші було переведено через офшорні рахунки. Він рідко купував украдене сам, вважаючи за краще виступати в ролі досвідченого посередника, який не бруднить собі руки.

ФБР навідалося до нього за місяць після крадіжки рукописів Фіцджеральда в Принстоні. Джоел, звісно, нічого не знав. Ще за місяць вони прийшли знову, але він так само нічого не знав. Зате потому дізнався він чимало. Боячись, що ФБР його прослуховує, Джоел зник із Вашингтона й засів у глибоке підпілля. Використовуючи передплачені одноразові мобільні телефони, він зв'язався з крадієм і зустрівся з ним у motelі на міжштатній автомагістралі неподалік від Абердіна, штат Меріленд. Злодій представився як Денні, а спільника його звали Рукер. Обидва — явно бували хлопці. На дешевому ліжку двомісного номера за сімдесят дев'ять доларів на добу Джоел поглянув на п'ять рукописів Фіцджеральда, які коштували більше, ніж будь-хто з них трьох міг уявити.

Джоел ясно бачив, що Денні, який, поза сумнівом, був ватажком банди (чи того, що від неї лишилося), відчайдушно прагнув збути награтоване й утекти з країни.

— Хочу за них мільйон доларів, — сказав Денні.

—Це нереально,—відповів йому Джоел.—Я маю лише одного клієнта, з ким узагалі можу поговорити про ці книги. Зараз усі хлопці в нашому бізнесі перелякані до смерті. ФБР-ники — скрізь. Максимум, що я можу запропонувати... ні, навіть єдина можлива пропозиція — це півмільйона.

Денні вилаявся й став нервово крокувати кімнатою, зрідка зупиняючись біля вікна, щоб трохи відсунути фіранку й позирнути на автостоянку. Джоелу набридла ця вистава, і він повідомив, що вшивається. Денні нарешті капітулював, і вони узгодили деталі. Джоел пішов, маючи при собі лише свій портфель. Коли посутеніло, Денні вирушив із рукописами в Провіденс, де за інструкцією Джоела мав чекати наступного етапу угоди. Там на нього вже чекав Рукер — давній армійський приятель, який теж подався в злочинний світ. Трьома днями по тому з допомогою ще одного посередника угоду було завершено.

Нині ж Денні з Рукером були в Джорджтауні й шукали свій скарб. Рібікофф тоді добре їх надув, але більше такого не трапиться. О 19:00 у середу, 25 травня, коли галерея зачинялася, Денні ввійшов через передні двері, а Рукер увіз в офіс Джоела через вікно. Замкнувши всі двері й погасивши всюди світло, вони віднесли Джоела в його квартиру на третьому поверсі, де зв'язали його, заткнули рота кляпом і взялися до брудної справи — добування інформації.

Розділ четвертий

Пляжниця

I

КОЛИ МЕРСЕР ЖИЛА ТУТ ІЗ ТЕССОЮ, ДЕНЬ ПОЧИНАВСЯ ЗІ СХОДОМ сонця. Тесса витягувала її з ліжка, і вони разом пили каву на терасі, радо чекаючи першого оранжевого проблиску на обрії. Коли сонце вставало, вони жваво крокували настилом перевірити, як справи на пляжі. Трохи пізніше Тесса йшла поратися на клумбах із західного боку котеджу, а Мерсер часто поверталася в ліжко, щоб як слід виспатися.

Тесса дозволила Мерсер випити першу чашку кави десь у десять років, а перший келих мартіні — у п'ятнадцять. «Усе корисне в міру», — любила примовляти бабуся.

Але тепер Тесси не було, і Мерсер уже надивилася на сходи сонця. Вона просиналася після дев'ятої й знехотя підводилася з ліжка. Поки заварювалася кава, вешталася котеджем у безнадійних пошуках ідеального робочого місця. Тепер, коли над нею нічого не тяжіло, Мерсер твердо вирішила писати лише тоді, коли матиме що сказати. Термін здачі рукопису все одно минув ще три роки тому. Якщо її видавець у Нью-Йорку зумів прочекати весь цей час, то що змінить іще один рік? Її агентка час від часу їй дзвонила, але дедалі рідше, і їхні бесіди були

короткі. У довгій поїзді з Чапел-Гілла до Мемфіса, а потім до Флориди Мерсер мала час помріяти й поміркувати, й іноді їй навіть здавалося, що роман починає вимальовуватись. Вона збиралася викинути ті перші уривчасті начерки, що встигла написати доти, а натомість розпочати інакше, серйозно й ґрунтовно. Тепер, коли вона більше не мала боргів і не турбувалася про пошук роботи, Мерсер тішилася тим, як прояснилася її свідомість, звільнившись від щоденних клопотів. Варто їй лише влаштуватися й відпочити, і вона, взявшись до роботи, писатиме принаймні тисячу слів на день.

А от щодо її нинішнього завдання, яке так щедро оплачувалося, Мерсер була дещо розгублена, адже гадки не мала, як саме його виконуватиме і скільки в неї на це піде часу, тому вирішила, що не варто гаяти й дня. Вона зайшла в інтернет і перевірила електронну пошту. Як і слід було очікувати, Елейн не забарилася й ще вночі надіслала їй листа з потрібними адресами.

Мерсер набрала «бджолиній матці» електронний лист такого змісту: «Шановна Майро Беквіт! Мене звати Мерсер Манн, я письменниця і приїхала на острів Каміно, щоб кілька місяців пожити на пляжі, працюючи над книгою. Я майже нікого тут не знаю, тому наважилась звернутися до вас. Була б дуже рада зустрітись якось за келихом вина з вами й пані Трейн. Пляшку вина я принесу».

Рівно о десятій ранку пролунав дзвінок у двері. Відчинивши, Мерсер побачила на ганку коробку без будь-яких позначок. Той, хто її доставив, уже встиг кудись зникнути. Вона віднесла коробку на кухню, де поставила її на стіл і розпакувала. Як і обіцяла Елейн, там були чотири великі ілюстровані книжки Ноель Боннет, три романи Серени Роуч, досить-таки тонка книга Лі Трейн і з півдюжини любовних романів із вельми кричущими обкладинками, на яких було щонайвідвертіше зображе-

но переплетені тіла прегарних юних дів і їхніх красенів-коханців із неймовірно пласкими животами. Імена авторів були різні, проте все це були творіння Майри Беквіт. Їх Мерсер поки відклала на потім.

Ніщо з побаченого аж ніяк не спонукало її до роботи над власним романом.

Вона поснідала гранолою, гортаючи книгу Ноель про її з Брюсом будинок.

О 10:37 у Мерсер задзвонив мобільник. На екрані світився напис «номер невідомий». Тільки-но Мерсер натиснула на кнопку виклику й відкрила рота, щоб сказати «Алло», як її перервав високий і нездорово енергійний голос:

— Ми не п'ємо вина. Я п'ю пиво, а Лі — зазвичай ром. Випивки в нас повно, так що свою пляшку можете не приносити. Ласкаво просимо на острів. Це Майра.

Мерсер ледь не пирснула:

— Дуже приємно, Майро. Я навіть не очікувала, що ви так швидко відгукнетесь.

— Ну, ми нудьгуємо й весь час шукаємо нових знайомств. Можете потерпіти до шостої вечора? Ми ніколи не починаємо випивати до шостої.

— Я постараюся. Отже, побачимось о шостій.

— А ви знаєте, де ми живемо?

— На Еш-стрит.

— До зустрічі.

Мерсер поклала трубку й подумки спробувала визначити походження щойно почутого акценту. Точно щось південне — може, східний Техас. Вона обрала один із романів Майри, написаний нібито Раньеном О'Шонессі, й почала читати. «Дико сексуальний» герой шукав любовних пригод у замку, де ніхто його не чекав, і до четвертої сторінки вже встиг укласти в ліжко двох покоївок і переслідував третю. Наприкінці першого розділу були виснажені всі, зокрема й Мерсер. Вона зупинилася, коли

помітила, що її пульс помітно почастишав. Здолати п'ятсот сторінок отакого за один підхід їй було не до снаги.

Мерсер взяла роман Лі Трейн, вийшла на веранду й улаштувалася в гойдалці під парасолькою. Уже минула одинадцята, і полуденне флоридське сонце пекло щосили. Доторкнувшись до будь-чого, що було не в тіні, можна було обпектись. У романі пані Трейн ішлося про молоду незаміжню жінку, яка одного ранку прокинулася вагітною й не знала, від кого. Весь попередній рік вона надто багато випивала, була дуже нерозбірлива у зв'язках, а до того ж узагалі мала кепську пам'ять. Вона спробувала, поглядаючи на календар, відновити події й нарешті склала список із трьох найімовірніших кандидатів, а тоді вирішила таємно з'ясувати все можливе про кожного з них, щоб після народження дитини подати проти справжнього татка позов про визнання батьківства й змусити його платити аліменти. Задум був непоганий, а от стиль — такий заплутаний і хитромудрий, що продертися крізь нього видавалося майже неможливим. Жодну сцену не було нормально описано, і читач взагалі не міг розібратися, що, власне, відбувається. Судячи з усього, пані Трейн працювала з ручкою в одній руці й товстеним словником синонімів в іншій, адже Мерсер траплялися довжелезні слова, яких вона жодного разу не бачила. До плутанини додавалось те, що діалоги не було виділено звичною пунктуацією, і часто-густо було неясно, хто що сказав.

За двадцять хвилин запеклої боротьби Мерсер геть виснажилася й задрімала.

Прокинулася вона спітніла і з присмаком нудьги, а нудьгувати їй аж ніяк не можна було. Мерсер завжди жила наодинці й навчилася повсякчас знаходити собі заняття. У котеджі треба було б як слід прибрати, проте це могло й зачекати. Якщо Тесса була зразковою господинею, то Мерсер цю рису від неї не успадкувала. Адже

вона живе сама — нащо їй бездоганний порядок? Вона перевдяглася в купальник, побачила в дзеркалі свою вельми бліду шкіру і, сповнившись рішучості попрацювати над засмагою, вирушила на пляж. Була п'ятниця — день, коли орендарі заїжджали на вихідні, — проте біля котеджу пляж був майже порожнім. Мерсер довго плавала, потім трохи прогулялася й повернулася додому, де прийняла душ, а тоді вирішила пообідати в місті. Вона надягла легкий сарафан і не стала фарбуватися, а лише підправила губи помадою.

Фернандо-стрит простягалася на вісім кілометрів уздовж пляжу, і збоку від тієї її частини, що проходила біля дюн і океану, вишикувалися старі й нові котеджі, що здавалися в оренду, дешеві мотелі, гарні нові особняки, багатоквартирники й кілька міні-готелів. По той бік вулиці були знов-таки житлові будинки й котеджі, що здавалися в оренду, а крім того магазини, кілька офісних будівель, ще мотелі, а також всілякі ресторани з відносно непримхливими меню. Повзучи з максимально дозволеною швидкістю п'ятдесят п'ять кілометрів на годину, Мерсер подумала, що тут нічого не змінилося: усе було точно так, як вона пам'ятала. Міська влада добре піклувалася про цю дорогу, і через кожні двісті метрів було обладнано невеличку парковку з дощатим настилом для громадського доступу до пляжу.

Позаду, на півдні, були великі готелі — *Ritz* і *Marriott*, — оточені багатопверховими будинками, а також найпрестижніші житлові анклави, чого Тесса дуже не схвалювала, оскільки вважала, що таке скупчення штучного світла перешкоджає нормальному гніздуванню зелених і довгоголових морських черепах. Тесса була активною членкинею товариства «Захист черепах», а також усіх інших природоохоронних і екологічних організацій на острові.

Мерсер не була активісткою, бо терпіти не могла всіляких зборів — це було, до речі, ще однією причиною триматися подалі від кампусів і факультетів. Вона в'їхала в місто і, поволі рухаючись Мейн-стрит у потоці інших автівок, минула Кейблів книжковий магазин і сусідній «Прованс у Ноель». Припаркувавшись у провулку, вона знайшла невеличку перекусну зі столиками у внутрішньому дворі. Після неспішного й тихого обіду в затінку Мерсер, змішавшись із туристами, прогулялася магазинами одягу, проте нічого не купила. Тоді попрямувала до гавані та якийсь час дивилася, як приходять і відходять судна. Вони з Тессою приходили сюди зустрічати свого друга-моряка Портера, який мав дев'ятиметровий шлюп і завжди прагнув їх на ньому покатати. Дні, коли вони вирушали в такі плавання, тяглися дуже повільно, принаймні для Мерсер. Вона пам'ятала, що вітер неодмінно був заслабким, і вони пеклися на палубі. Вона завше намагалася сховатися в каюті, але там не було кондиціонера. Дружина Портера померла від якоїсь страшної хвороби — Тесса казала, що він ніколи про це не згадував у розмовах і що до Флориди він переїхав, тікаючи від спогадів. Тесса завжди казала, що в нього найсумніші очі на світі.

Мерсер ніколи не винила Портера в тому, що сталося. Тесса любила виходити з ним у море й знала про ризики. Вони ніколи не відпливали настільки, щоб не бачити берега. Здавалося б, приводів для хвилювання не було.

Ховаючись від спеки, Мерсер зайшла в ресторан у гавані й випила в порожньому барі склянку чаю з льодом. Вона видивлялася на воду й спостерігала за поверненням фрахтового катера з уловом золотої макрелі й чотирма задоволеними червонолицими рибалками. Кілька гідроциклів рвучко рвонули на глибину, не зважаючи на знак «НЕ ЗДІЙМАТИ ХВИЛЬ!». Потім від пірса поволі відійшов якийсь шлюп. Він був схожого розміру й кольору

з яхтою Портера, а на палубі були двоє: літній чоловік за штурвалом і дама в солом'яному капелюсі. На мить вона здалася Мерсер Тессою, що сиділа собі з келихом в руці, мабуть, даючи якісь непрохані поради капітану. На якусь мить Тесса знов була жива. Мерсер дуже захотілося опинитися поруч із нею, доторкнутися, разом над чимось посміятися. Їй підкотив клубок до горла, і видіння розсіялося. Вона розглядала яхту, доки та не зникла, а тоді розраховалася за чай і пішла з гавані.

Незабаром Мерсер спостерігала за Брюсовою книгарнею, влаштувавшись у кав'ярні навпроти. Великі вітрини, заставлені книжками, вівіска з анонсом автограф-сесії чергового автора. Двері практично не зачинялися: постійно хтось або входив, або виходив. Повірити, що в підвалі у якомусь сховищі зберігаються рукописи, було неможливо. А те, що вона, Мерсер, мала якось посприяти їх вилученню, видавалося ще абсурднішим.

Елейн радила Мерсер триматися подалі від магазину й чекати, доки Кейбл сам на неї не вийде. Однак тепер Мерсер була сама собі шпигунка й діяла на власний розсуд, хоча досі геть не визначилася, що робитиме. Не було нікого, хто давав би їй вказівки. Ба більше, не було навіть плану як такого. Мерсер просто кинули в бій, і тепер вона мала пристосовуватися на льоту й імпровізувати. О п'ятій пополудні чоловік у костюмі з легкого льону й краватці-метелику — поза сумнівом, Брюс Кейбл — вийшов із магазину й попрямував на схід. Дочекавшись, доки він зникне з поля зору, Мерсер перетнула дорогу й уперше за багато років увійшла в «Бей-Букс». Вона не могла згадати, коли саме навідувалася сюди востаннє: здається, років у сімнадцять чи вісімнадцять, і була тоді на машині.

Мерсер поводитися так, як і в будь-якій іншій книгарні: спершу повешталася магазином, доки не дісталася до стелажів із художньою літературою, тоді ді-

йшла за абеткою десь до середини відділу — до літери «М» — і перевірила, чи нема в інвентарі однієї з її книг. Вона всміхнулася, знайшовши екземпляр дешевого видання «Жовтневого дощу». «Музики хвиль» не було, але цього й варто було очікувати. Після того, як минув тиждень із публікації цієї збірки, Мерсер жодного разу не бачила її в книгарнях.

Після цієї маленької перемоги вона повільно побродила магазином, вдихаючи запахи нових книжок, кави й ледь уловимий аромат люлькового тютюну. Вона була в захваті від провислих полиць, стосів книжок на підлозі, старовинних килимів, стелажів із виданнями в паперовій обкладинці й барвистого відділу з бестселерами зі знижкою в двадцять п'ять відсотків! Потім походила Залою перших видань — гарному, обшитому панелями приміщенню з відчиненими вікнами й сотнями дорогих книжок. У перекусній нагорі Мерсер купила пляшку мінералки й вийшла на терасу, де відвідувачі пили каву й коротали час. У дальньому кінці стояв повнуватий чоловік і курив люльку. Мерсер погортала туристичний буклет острова, позираючи на годинник.

За п'ять шоста вона пішла вниз, де побачила біля каси Брюса Кейбла, який розмовляв із клієнтом. Мерсер дуже сумнівалася, що він її впізнає. На суперобкладинці «Жовтневого дощу» була її чорно-біла фотографія, але тому виданню було вже сім років, і жодного прибутку його магазину воно не принесло. Утім, «Бей-Букс» було включено до її перерваного туру, а про Кейбла відомо, що він читає книги всіх авторів, які до нього приїздять, а до того ж імовірно, що він знає про її коріння на острові, і, напевно, вирішальну роль, принаймні в очах Брюса, мало те, що вона була привабливою молодою письменницею. Усе це ніби свідчило на користь того, що він таки її помітить.

Але він не помітив.

II

Еш-стрит проходила за квартал на південь від Мейн-стрит. Потрібний будинок знаходився на перетині з П'ятою вулицею й був старовинним особняком із двоскатними дахами й двоповерховими верандами з трьох боків. Пофарбовано його було в м'який рожевий колір із синьою окантовкою навколо дверей, віконниць і веранд. Маленька табличка над входними дверима повідомляла: «ВІКЕР-ХАУЗ, 1867».

Мерсер не пам'ятала, щоб у центрі Санта-Рози був рожевий будинок, але це не мало значення: зрештою, щороку перефарбовують якісь будинки.

Вона постукала в двері, і по той бік пролунав заливистий гавкіт кількох цуциків. Двері різко розчинилися, і перед Мерсер явилася величезна жінка й рвучко простягнула їй руку:

— Я Майра. Заходьте. Не звертайте уваги на собак. Крім мене, тут ніхто не кусається.

— Мерсер, — відгукнулася вона, потискаючи простягнуту їй руку.

— Ну а хто ж іще. Проходьте.

Коли Мерсер пішла за Майрою, собаки розсіпалися на всі боки. Майра голосно вигукнула:

— Лі! У нас гості! Лі!

Не дочекавшись миттєвої відповіді, Майра сказала:

— Лишайтеся тут. Зараз я її приведу.

Вона зникла у вітальні, залишивши Мерсер наодинці з малесеньким цуциком змішаної породи, що забився під столик для в'язання й гарчав на неї, вишкіривши всі зуби. Мерсер намагалася не звертати на нього (чи неї) уваги, озируючись навкруги. У повітрі відчувався не надто приємний запах суміші застоюного цигаркового диму й немитих собак. Меблі були старі й куплені, мабуть,

на блошиному ринку, проте незвичні й цікаві на вигляд. Стіни були обвішані десятками кепських картин олією та аквареллю, проте на жодному з цих полотен не було зображено нічого бодай якось пов'язаного з океаном.

Звідкись із глибини будинку знов почувся Майрин крик. З ідальні з'явилася набагато тендітніша жінка й тихенько привіталася, не простягаючи руки:

— Добрий вечір. Я — Лі Трейн.

— Рада знайомству. Мерсер Манн.

— Я саме взялася читати вашу книгу. Мені дуже подобається, — Лі всміхнулася, продемонструвавши два ряди ідеально рівних зубів, щоправда, з жовтим нальотом від тютюнового диму. Мерсер давно ні від кого не чула цих слів, тому трохи розгубилась і лише після паузи зніяковіло промовила:

— О, дякую.

— Купила її дві години тому в магазині — звісно, паперову. Майра от приохотилася до своєї електронної читалки й усе читає на ній.

Мерсер уже подумала, що доведеться збрехати й сказати щось хороше про книгу Лі, але її врятувала Майра, що ввалилася назад у передпокій і одразу втрутилася в розмову:

— Он ти де. Ну що, всі подружилися, бар відкритий, і мені треба випити. Мерсер, що бажаєте?

Пам'ятаючи, що господині не п'ють вино, Мерсер відповіла:

— Зараз спекотно — я б випила пива.

Обидві жінки здригнулися, наче їх образили.

— Гаразд, — зрештою промовила Майра, — але знайте, що я сама варю пиво — і воно дещо незвичне.

— Жахливе пійло, — повідомила Лі. — Я раніше любила пиво — доки Майра не завела собі пивоварню. Тепер терпіти його не можу.

— Пий собі свій ром, люба, і не буде жодних непорозумінь, — відгукнулася Майра й додала, поглянувши на Мерсер: — Це пряний ель, вісім обертів. Якщо бути не обережною, можна запросто набражитися до чортиків.

— А чому ми досі стоїмо в передпокої? — поцікавилася Лі.

— Чудове питання! — похвалила Майра і, різко викинувши руку, вказала на сходи. — За мною.

Майра, жваво просуваючись коридором, ззаду нагадувала нападника в американському футболі, який прочищає собі шлях. Слідуючи за нею, вони дісталися вітальні з телевізором і каміном, у кутку якої був бар із мармуровою стійкою й повним набором напоїв.

— У нас є й вино, — запропонувала Лі.

— Тоді дайте, якщо можна, білого, — попросила Мерсер. Що завгодно, аби не брага.

Майра влаштувалася за стійкою й узялася розпитувати гостю:

— То де ви зупинилися?

— Моя бабуся, Тесса Маґрудер, — навряд чи ви її пам'ятаєте — жила в будиночку на пляжі на Фернандо-стрит.

Обидві жінки похитали головами — не пам'ятали.

— Але ім'я ніби знайоме, — зауважила Майра.

— Вона померла одинадцять років тому.

— Ми з Майрою тут лише десять, — сказала Лі.

— Будинком досі володіє наша родина, отже, в ньому я й оселилася, — пояснила Мерсер.

— На який час?

— Думаю, на кілька місяців.

— Хочете завершити книгу, чи не так?

— Або почати нову.

— О, як я вас розумію, — зітхнула Лі.

— То ви маєте контракт на книжку, яку зараз пишете? — запитала Майра, брязкаючи пляшками.

— Боюся, що так.

— Та за це ще треба бути вдячною. А хто видавець?

— «Вайкінг-Пресс».

Майра перевальцем вилізла з-за стійки й вручила Мерсер і Лі їхні напої, а тоді підхопила літрову скляну банку з густим елем і запропонувала:

— Ходімо на вулицю: там можна курити.

Було очевидно, що вони вже багато років з тим же успіхом курили всередині будинку.

Пройшовши дерев'яним настилом, вони влаштувалися біля гарного столика з кованого заліза поруч із фонтаном, де вода струмувала з ротів пари бронзових жаб. Подвір'я вкривала густа тінь від старих амбрових дерев, і звідкись подував легенький вітерець. Двері на ганку були відчинені, тому собаки могли бігати туди-сюди, коли їм заманеться.

— Тут дуже гарно, — промовила Мерсер, коли обидві господині запалили цигарки.

Лі була довгов'яза й худорлява, Майра — засмагла й дебела.

— Пробачте за дим, — сказала Майра, — але ми так уже приохотилися, що просто не можемо кинути. Колись намагалися, але то вже в далекому минулому. Витратили купу зусиль і нервів, настраждалися досхочу, а тоді вирішили: ну його до біса. Усе одно від чогось помремо, хіба ні? — вона зробила глибоку затяжку, випустила дим і зробила великий ковток саморобного напою.

— Хочете трошки? Ну давайте, спробуйте!

— Я б на вашому місці не стала, — зауважила Лі.

Мерсер хутко відпила трохи вина й похитала головою:

— Ні, дякую.

— То котеджем, кажете, завжди володіла ваша родина? — перепитала Майра. — Ви, мабуть, давно сюди їздите?

— Так, із самого дитинства. Я проводила тут кожне літо зі своєю бабусею Тессою.

— О, це мило.

Ще один добрячий ковток елю. Сиве Майрине волосся було підбрито на кілька сантиметрів над вухами, тому воно бовталосся туди-сюди, коли вона відпивала пива, затягалася цигаркою чи казала щось. У Лі ж волосся було темне й довге, без жодного натяку на сивину й зібране в «кінський хвіст».

Обидві, вочевидь, збиралися закидати Мерсер новими питаннями, тому вона вирішила перейти в наступ:

— А вас що привело на острів Каміно?

Господині переглянулися: вочевидь, то була довга й складна історія. Майра почала:

— Ми багато років прожили у Форт-Лодердейл і втомилися там від метушні й шттовханини. Тут набагато спокійніший ритм життя. Люди доброзичливіші. Нерухомість дешевша. А ви? Де зараз ваша домівка?

— Останні три роки я викладала й жила в Чапел-Гіллі, але тепер я в такій собі... перехідній стадії.

— Що це, в біса, значить? — безпосередньо спитала Майра.

— Значить, що я практично безхатня, безробітна й мрію закінчити книгу.

Лі пирхнула, Майра реготнула, і в обох при цьому з носа повалив дим.

— Це нам знайомо, — повідомила Майра. — Ми зустрілися тридцять років тому, коли обидві не мали ні цента. Я пробувала писати історичну літературу, а Лі — свою високохудожню ахінею, яку намагається писати й досі, але ніщо з цього не продавалося. Ми жили на соціальні виплати й продовольчі талони, працювали за мінімальну зарплату, і... ну, майбутнє видавалося досить похмурим. Яюсь ми йшли торговельним центром і побачили довгу

чергу з жінок середнього віку, які на щось чекали. Тяглася та черга з мережевої книгарні «Волденбукс» — такі тоді були ледь не в кожному торговельному центрі, — де сиділа за столом, купаючись у промінні слави, Роберта Доулі, на той час одна з найуспішніших авторок любовних романів. Я стала в чергу — Лі для цього була надто горда — і купила книгу, і ми з Лі змусили одна одну її прочитати. Книга була про пірата, що борознив Карибське море, влаштував скрізь безлад, тікав від британців — і всюди, де він кидав якір, звідкись виникала приголомшлива дівиця, що тільки й чекала, щоб її позбавили цноти. Повна маячня. І тоді ми створили історію про красуню з півдня, яка так тісно спілкувалася зі своїми рабами, що зрештою завагітніла. Ми кинули на цю книгу всі сили.

Лі додала:

— Нам навіть довелося купити трохи порнографічних журналів — ну, ви розумієте, як довідковий матеріал. Ми доти й гадки не мали про дещо з того, що там можна побачити.

Майра розсміялася й продовжила:

— Ми впоралися за три місяці, і я, подолавши нерішучість, надіслала рукопис своїй агентці в Нью-Йорку. За тиждень вона зателефонувала й сказала, що якийсь ідіот пропонує аванс у п'ятдесят тисяч. Ми опублікували роман під псевдонімом Майра Лі — хіба не чудова ідея? За рік ми вже мали купу готівки, а далі понеслося...

— То ви пишете разом? — запитала Мерсер.

— Пише вона, — одразу відповіла Лі, ніби бажаючи відхреститися від співавторства. — Разом ми працюємо над сюжетом, а це займає хвилин десять. Далі Майра кладе все на папір. Принаймні так ми робили раніше.

— Лі надто високої про себе думки, щоб докласти руку до цих книжок. А от до гонорарів вона руку докладе, можете не сумніватись.

— Ну Майро... — посміхнулася Лі.

Та знову набрала повні легені диму й видихнула його через плече.

— Ото були часи. Ми наштампували сотню книжок під дюжиною псевдонімів і все одно, можна сказати, не встигали за попитом. Чим брудніше, тим краще. Ви почитайте якось одну з них. Чистісінький бруд.

— Неодмінно, — пообіцяла Мерсер.

— Прошу, краще не треба, — втрутилася Лі. — Ви для цього надто розумні. Мені дуже подобається, як ви пишете.

Зворушена Мерсер тихо промовила:

— Дякую.

— А потім ми зменшили оберти, — продовжувала Майра. — Одна навіжена курва з півночі двічі подала на нас позов зі звинуваченням у плагіаті. Але то була нісенітниця! Наше лайно було на порядок краще за її лайно, проте наші адвокати занервували й змусили нас піти на досудове врегулювання. Це призвело до великого скандалу з нашим видавцем, а потім і з агенткою — і загалом вибило нас із колії. Ми примудрилися здобути репутацію шахрайок, принаймні я. Лі дуже вдало ховалася за мою спиною, і бруду на неї не налипло. Її літературна репутація, якщо така є, досі незаплямована.

— Ну Майро...

— То ви припинили писати? — поцікавилася Мерсер.

— Скажімо так: я значно збавила темп. Грошей на рахунок в мене вистачає, а до того ж деякі зі старих книжок досі непогано продаються.

— А я досі пишу, щодня, — відгукнулася Лі. — Без цього моє життя було би пустим.

— Якби мої книжки не продавались, твоє життя було б ще ой яким пустішим! — гиркнула Майра.

— Ну Майро...

Собака, що була найбільшою в зграї, — довгошерста псина змішаної породи вагою вісімнадцять кілограмів — присіла біля дворика й наклала купу. Майра все бачила, але промовчала, обмежившись тим, що випустила хмару диму в бік собаки, коли та закінчила свою справу.

Мерсер змінила тему:

— А є на острові ще письменники?

Лі кивнула з посмішкою, а Майра запевнила:

— О, їх тут більше, ніж треба, — а тоді ковтнула з банки й прицмокнула.

— Є Джей, — сказала Лі. — Джей Арклруд.

Вочевидь, завдання Лі обмежувалося тим, щоб задати тему, а розповідала все Майра.

— Ну звісно, ти просто мусила почати з нього! Ще один літературний сноб, який не може нічого продати й ненавидить усіх, хто може. А до того він іще й поет. Ви любляете поезію, люба Мерсер?

Її тон не залишав сумнівів у тому, що самій їй до поезії справи не було.

— Нечасто її читаю, — відгукнулася Мерсер.

— Ну, його не читайте точно, навіть якщо якимось споможетесь знайти.

— Боюсь, що не чула про нього.

— Ніхто не чув. Продажі в нього навіть менші, ніж у Лі.

— Ну Майро...

— А Енді Адам? — запитала Мерсер. — Хіба він не тут живе?

— Тут, коли не лікується від алкоголізму, — відгукнулася Майра. — Він збудував розкішний будинок на південній частині острова, а потім втратив його при розлученні. Геть не вміє тримати себе в руках, зате відмінно пише. Обожнюю його серію про капітана Клайда. Це, мабуть, один із найкращих творів, що є в детективному жанрі. Навіть Лі опускається до того, щоб його почитати.

— Щонайприємніший чоловік, коли тверезий, — додала Лі, — але п'є по-чорному. Він досі влізає в бійки.

Майра тут же підхопила:

— Не далі як минулого місяця побився з хлопцем, удвічі молодшим за себе, у шинку на Мейн-стрит, і той добре йому надавав. Зрештою Енді потрапив до поліційного відділку, і Брюсові довелося вносити за нього заставу.

— Брюсові? — хутко перепитала Мерсер.

Майра й Лі зітхнули й зробили по ковтку, ніби даючи зрозуміти, що будь-яка розмова про Брюса може забрати кілька годин. Нарешті Лі промовила:

— Брюс Кейбл, власник книжкового магазину. Ви з ним не знайомі?

— Начебто ні. Я пам'ятаю, що в дитинстві кілька разів була в магазині, але з ним напряду не стикалася.

— Усе, пов'язане з книжками й письменниками, обертається навколо магазину, а отже — навколо Брюса. Він — центральний персонаж.

— Позитивний?

— О, ми Брюса обожнюємо, — запевнила Майра. — Його книгарня — найкрутіша в країні, і він дуже любить письменників. Багато років тому, ще до нашого переїзду сюди, коли я багато писала й друкувалася, він запросив мене влаштувати автограф-сесію в його магазині. Для серйозних книгарень дещо незвично запрошувати авторок любовних романів, але Брюса це не бентежило. Ми влаштували розкішну подію, продали чимало книжок, напилися дешевим шампанським — магазин був відкритий до опівночі. Уявіть собі, він навіть влаштував автограф-сесію для Лі.

— Ну Майро...

— Так, так, і вона продала аж чотирнадцять книжок.

— П'ятнадцять, — поправила Лі. — Мій особистий рекорд.

— А мій рекорд — п'ять, — зізналася Мерсер. — І то було на найпершій моїй автограф-сесії. На другій продали чотири, а на третій — жодної. Після цього я зателефонувала в Нью-Йорк і скасувала тур.

— Отакої, — промовила Майра. — І після того ви на якийсь час покинули професійне письменництво?

— Авжеж. І якщо мені вдасться знов щось опублікувати, то жодних турів я не влаштовуватиму.

— А чому не приїхали сюди, в «Бей-Букс»?

— За планом мала приїхати, але психанула й усе скасувала.

— Треба було почати звідси. Брюс завжди вміє зібрати натовп. Та що казати: він і нам постійно дзвонить, що приїздить такий-то автор і що нам має сподобатися його чи її книжка. А це значить, що ми мусимо об'явитися на автограф-сесії й купити ту кляту книжку. І ми завжди ходимо!

— У нас уже ціла купа підписаних авторами книжок, і більшість із них ми навіть не розгортали, — додала Лі.

— А ви вже заходили в Брюсів магазин? — запитала Майра.

— Так, заглянула, коли йшла до вас. Там справді чудово.

— Авжеж — то справжній культурний оазис! Давайте зустрінемося там за обідом, і я познайомлю вас із Брюсом. Він вам сподобається, і можу вас запевнити: ви йому маєте припасти до душі. Він усіх письменників любить, але молоді й привабливі письменниці — то окрема тема.

— А він одружений?

— О, так. Його дружину звати Ноель, і зазвичай вона теж живе й працює тут. Цікавенька особа.

— Мені вона подобається, — заявила Лі так, ніби більшість людей мала протилежну думку.

— А чим вона займається? — поцікавилася Мерсер якомога невиннішим голосом.

— Торгує французьким антикваріатом поруч із Брюсовою книгарнею, — повідомила Майра. — Кому ще налити?

Мерсер і Лі ледве надпили свої напої. Майра попрямувала заново наповнити свою банку, і за нею ув'язалося принаймні три собаки. Лі запалила нову цигарку й звернулася до Мерсер:

— То розкажіть про роман, над яким ви зараз працюєте.

Мерсер зробила ковток теплого вина Шаблі й промовила:

— Пробачте, але не можу про нього говорити — це моє маленьке особисте правило. Терпіти не можу, коли письменники починають розповідати про свою роботу, а ви хіба ні?

— Ну, може, ви й маєте рацію. Я б залюбки поговорила про свою роботу, але Майра відмовляється слухати. Мені чомусь здається, що коли ти комусь іншому розповідаєш про свою роботу, це може спонукати тебе щось таки написати. А я от уже вісім років нічого написати не можу, — Лі хихикнула й зробила швидку затяжку. — Утім, Майра навряд чи з цим могла б допомогти. Я через неї майже боюся писати.

На мить Мерсер стало їй шкода, і вона вже навіть думала висловити бажання стати волонтеркою-читачкою творінь Лі, проте вчасно згадала, як продиралася крізь її стражденну прозу. Майра шумно повернулася і, відіпхнувши ногою собаку, сіла на своє місце.

— І не забуваймо про вампірницю, Емі... як її там?

— Емі Слейтер, — послужливо підказала Лі.

— Точно. Оселилася тут років п'ять тому з чоловіком і кількома дітьми. Вона знайшла золоту жилу зі своєю

серією про вампірів, привидів й інше таке лайно. Повний кошмар, але розходиться як гарячі пиріжки. Я навіть у періоди особистого творчого занепаду — а повірте, я написала чимало жахливих книжок, які й задумувалися жахливими, — легко б написала щось краще, ніж вона, навіть якби мене підвісили догори дригом.

— Ну Майро... Емі — прекрасна людина.

— Ти весь час це говориш.

— А хтось іще є? — запитала Мерсер. З уже згаданих письменників половині дісталось по повній, і Мерсер весело було слухати їх відверті описи у виконанні Майри, а жодних незручностей вона не відчувала, адже в письменницьких колах зустрічі з випивкою, на яких можна перемити кісточки бідолашним колегам, були звичною практикою.

Господині будинку ненадовго задумалися й зробили по кілька ковтків. Потім Майра сказала:

— Є ще самвидавці: вони штампують свої опуси, викладають в інтернеті й називають себе письменниками. Можуть власним коштом надрукувати кілька примірників, а потім стирчати в книгарні, вмовляючи Брюса виставити їх у вітрині на видне місце. А тоді щодня заходять поцікавитися про гонорари. Страшна морока. У Брюса є стіл, де він виставляє весь цей самвидав, і хтось із його авторів неодмінно з ним скандалить, мовляв, він не туди, куди треба, поставив його книгу. Завдяки інтернету тепер будь-хто може назватися «опублікованим автором», ви ж знаєте?

— Авжеж, — відгукнулася Мерсер. — Коли я була викладачкою, мені частенько лишали на ґанку книги й рукописи, зазвичай разом із довгим листом про те, який геніальний їхній твір і як вони були би вдячні за схвальний відгук для обкладинки.

— То розкажіть нам про викладання, — тихенько промовила Лі.

— О, про письменників розмовляти набагато цікавіше.

— Ну, маю для вас іще одного, — оголосила Майра. — Його звати Боб, але пише він під псевдонімом Дж. Ендрю Кобб. Ми зємо його Боб Кобб. Він відсидів шість років у федеральній в'язниці за якесь порушення корпоративного законодавства і встиг за цей час якимось чином узятися до письменництва. Він уже опублікував чотири чи п'ять книжок про те, що знає краще за все, — корпоративне шпигунство. Книжки досить цікаві, і пише він непогано.

— Хіба він не поїхав з острова? — спитала Лі.

— Він має квартиру в багатоквартирнику неподалік від готелю «Ріц», і з ним там завжди чергова молоденька дівчина — він із ними знайомиться на пляжі. Бобу вже під п'ятдесят, а дівчатам зазвичай удвічі менше. Утім, йому не позичати чарівності, а до того ж він розповідає чудові історії про тюремне життя. Так що будьте пильні на пляжі: там завжди може полювати Боб Кобб.

— Я запишу, щоб не забути, — усміхнулася Мерсер.

— Про кого б іще побалакати? — промовила Майра, допиваючи другу банку.

— Думаю, на сьогодні досить, — відповіла Мерсер. — Мені вже й цих усіх непросто буде запам'ятати.

— Ви неодмінно невдовзі з ними познайомитесь. Вони весь час бувають у книжковому магазині, а Брюс постійно влаштовує всілякі події й звані вечери.

Лі всміхнулася й поставила свій келих.

— Майро, а давай запросимо їх сюди. Оголосимо про вечірку й покличемо всіх цих чудових людей, яких останню годину обливали брудом. Ми вже давно нічого не влаштовували: весь час гостей приймають тільки

Брюс і Ноель. Ми маємо офіційно відзначити приїзд Мерсер на острів. Що скажеш?

— Чудова думка — просто дивовижна. Я запрошу Дору, і вона забезпечить їжу. У будинку приберемо. Що скажете, Мерсер?

Та знизала плечима й подумала, що відмовлятися було б по-дурному. Лі пішла налити собі ще рому, а заодно принести Мерсер вина. Наступна година минула за обговоренням вечірки й суперечками щодо списку гостей. За винятком Брюса Кейбла і Ноель Боннет, з кожним потенційним гостем щось було не так. Але тим веселіше. Вечір обіцяв вийти на славу.

Коли Мерсер нарешті вдалося розпрощатися, було вже темно. Господині рішуче наполягали, щоб вона залишилась на вечерю, проте коли Лі необережно обмовилася, що в холодильнику в них — тільки залишки не першої свіжості, Мерсер вирішила, що саме час розпрощатися. Після трьох келихів вина вона не ризикнула сідати за кермо, натомість вирушила в центр міста, де змішалася з натовпом туристів на Мейн-стріт. Кав'ярня навпроти книжкового магазину досі була відчинена, і Мерсер скоротала в ній годину за чашкою лате, гортаючи глянцевої журнал із рекламою острова — насамперед його агентів із нерухомості. У книжковому магазині навпроти було людно, і вона зрештою підвелася й підійшла помилуватися принадною вітриною, проте всередину заходити не стала. Потім вирушила до гавані, де було вже зовсім тихо. Там Мерсер посідала на лавці, милуючись, як легенько гойдаються на воді вітрильники. У голові в неї досі лунали уривки нещодавно почутих пліток, і, уявивши, як Майра з Лі продовжують напиватися й димити, все більше захоплюючись обговоренням майбутньої вечірки, вона мимоволі хихотнула.

Хоча Мерсер приїхала на острів лише вчора, вона відчувала, що вже починає освоюватися. Утім, після випивки з Майрою й Лі таке враження склалося б у будь-якої приїжджої. Спекотна погода й солоне повітря допомагали прискорити звикання, а за домом тужити вона не могла, бо просто його не мала. Мерсер раз у раз питала себе, що, власне, вона тут робить — відповідь ще витала десь на задвірках її свідомості, але поволі починала вивітрюватись.

III

Приплив досяг найвищої точки о 03:21 ночі, і тоді довгоголова морська черепаха вибралася на пляж і на кілька митей зупинилась у морській піні, роззираючись довкола. Вона була понад метр завдовжки й важила принаймні сто п'ятдесят кілограмів. Досі вона більше двох років мігрувала океаном, а тепер повернулася до місця не далі, ніж за п'ятдесят метрів від того, де останнього разу влаштувала гніздо. Черепаха поповзла, повільно й незграбно: вочевидь, пересуватися незвичним середовищем їй було тяжко. Вона насилу тягнулася передніми ластами й відштовхувалася задніми лапами, раз у раз зупиняючись, щоб оглянути пляж, знайти сухе місце й помітити будь-якого хижака чи підозрілий рух. Поки що ні того, ні того видно не було, тому черепаха поволі просувалася далі, лишаючи в піску характерний слід, який незабаром мали знайти її добровільні союзники. Біля підніжжя дюни за тридцять метрів від краю води черепаха знайшла підходяще місце й стала розгрібати пухкий пісок передніми ластами. Використовуючи пласкі й загнуті задні ласти як лопати, вона викопувала заглибину для свого тіла — круглу виїмку завглибшки десять сантиметрів. Копуючи, вона поволі поверталася, щоб краї заглибини вийшли рівними. Для водної тварини це була дуже виснажлива робота, і чере-

паха часто зупинялася перепочити. Коли заглибина для тіла була готова, вона взялася копати далі, щоб зробити неглибоку круглу нору для яєць—порожнину, що формою нагадувала сльозу. Закінчивши копати, черепаха ще якийсь час відпочила, а тоді повільно повернулася задом до нори для яєць, а мордою—до дюни. Перші три яйця випали одночасно, і кожне з них було вкрите слизом і мало м'яку й гнучку шкаралупу, яка не давала їм розбитися, коли вони падали. Далі вийшли ще два яйця, потім іще три. Відкладаючи їх, черепаха не ворушилася, ніби впавши в транс, і лише з очей її крапали сльози, вимиваючи надлишки солі.

Побачивши сліди, що вели від моря, Мерсер посміхнулася. Вона обережно рушила за ними й невдовзі помітила біля дюни силует черепахи. Мерсер знала з досвіду, що будь-які звуки чи рухи можуть потривожити черепаху під час гніздування й змусити її повернутися у воду, не вкривши свої яйця. Мерсер завмерла й уважно придивилася до силуету. Крізь хмари виглянув півмісяць, краще окресливши риси черепахи.

Та досі не ворушилася й продовжувала відкладати яйця. Коли в норі їх було вже близько сотні, черепаха закінчила свою справу й узялася засипати їх піском. Покривши гніздо, вона притрамбувала пісок, а тоді стала закопувати заглибину для тіла й маскувати схованку.

Коли черепаха почала рухатися, Мерсер знала, що гніздування закінчено і яйця в безпеці, і відійшла подалі, до підніжжя дюни поблизу, у темряву, звільняючи матері шлях до моря. Черепаха ретельно засипала своє гніздо, розкидавши пісок навсібіч, щоб жоден хижак не помітив її схованку.

Переконавшись, що гніздо в безпеці, черепаха вирушила у свій виснажливий зворотний шлях до води, лишивши по собі яйця, до яких більше ніколи не повер-

неться. Упродовж сезону вона ще раз чи двічі відкладе яйця, перш ніж мігрувати назад до району свого звичного проживання за багато миль звідси. За один-два, а може, й три-чотири роки вона мала знову повернутися на цей самий пляж для гніздування.

З травня по серпень Тесса п'ять разів на місяць обходила вночі цю ділянку пляжу, шукаючи сліди довгоголових черепах — зазвичай разом із онукою, яку дуже захоплювало це полювання. Виявлення сліду щоразу викликало в Мерсер захват, а побачити черепаху просто в момент, коли та відкладає яйця, було несказанною радістю.

Тепер Мерсер напівлежала на дюні й чекала: невдовзі мали прийти виконувати свою роботу волонтери з Клубу захисту черепах, головою якого багато років була Тесса. Бабуся завзято захищала гнізда, і не раз сварилася з відпочивальниками, які заходили до природоохоронної зони. Мерсер пам'ятала принаймні два випадки, коли Тесса викликала поліцію. Закон був на її боці, себто на боці черепах, і Тесса домагалася неухильного його дотримання.

Тепер її гучний і виразний голос ніколи вже не почувеш, а отже, пляж ніколи не буде таким, як раніше, — принаймні для Мерсер. Видивляючись на вогні креветколовних човнів на обрії, вона всміхалася, пригадуючи Тессу та її черепах. Здійнявся вітер, і Мерсер склала руки на грудях, щоб не замерзнути.

Десь за два місяці — ця тривалість залежала від температури піску — з яєць мали вилупитись дитинчата. Вони мали самотійно вибратися зі шкаралупи, а тоді спільними зусиллями викопуватися з нори. На це могло піти кілька днів. Коли прийде слушний час — зазвичай це трапляється вночі або під час зливи, коли стає прохолодніше, — вони мали зробити кидок до моря. Вилізши одночасно зі свого сховища, вони якусь мить розглянуть, щоб зорієнтуватися, а тоді помчать до води, щоб

одразу вирушити в плавання. Усі шанси були проти них: в океані так багато хижаків, що лише одному дитинчаті з тисячі вдасться вирости, не ставши чиеюсь здобиччю.

На березі з'явилися дві фігури. Побачивши сліди, вони зупинилися, а тоді повільно рушили за ними до гнізда. Переконавшись, що мати відклала яйця й поплила, вони уважно оглянули місце, світлячи собі ліхтариками, а потім накреслили коло в піску навколо нього й устромили там маленький кілочок із жовтою стрічкою. Мерсер чула їхні негучні голоси — то були дві жінки, — але вони її побачити не могли. Удень вони мали повернутися, щоб спорудити дротову огорожу й поставити табличку — Мерсер із Тессою багато разів таке робили. Перш ніж піти, жінки ретельно засипали піском сліди черепахи, щоб їх стало зовсім не видно.

Мерсер ще довго сиділа після того, як вони пішли, і зрештою вирішила дочекатися світанку. Вона ще ніколи не ночувала на пляжі, тому влаштувала собі ложе в піску, вляглася, притулившись спиною до дюни, й незабаром заснула.

IV

Вочевидь, літературна братія острова Каміно надто боялася Майри Беквіт, щоб відхилити її запрошення на вечерю, отримане в останній момент. Ніхто не хотів образити Майру. Крім того, Мерсер мала підозру, що нікому не хотілося ризикувати, не з'явившись на загальному зборищі, адже відсутність будь-кого зі звичних гостей неодмінно стала б приводом її чи його обговорити. Отже, з міркувань особистої безпеки — проте й не без деякої цікавості, — у неділю ввечері у Вікер-хаузі почали збиратися письменниці й письменники. Там мала відбутися звана вечерея з нагоди прибуття нової членкині ком-

панії—нехай і тимчасової. Це був вікенд перед Днем пам'яті й початком літа. У запрошеннях, розісланих електронною поштою, було сказано, що вечеря починається о шостій, але для письменницького гурту то були пусті слова: вчасно не з'явився ніхто.

Першим прибув Боб Кобб і одразу ж загнав Мерсер у куток на задньому ганку й узявся розпитувати її про роботу. Він мав довге сиве волосся й бронзову засмагу, яка свідчила, що він забагато часу проводить на відкритому повітрі. Верхні гудзики його строкатої сорочки з квітковим візерунком були розстебнуті й відкривали коричневі засмагли груди, покриті волоссям, знов-таки сивим. Якщо вірити Майрі, ходили плітки, що Кобб нещодавно надіслав свій черговий роман редактору, але тому він не сподобався. Звідки вона це знала, Майра не уточнила. Упродовж розмови Боб надпивав Майрині домашнє пиво зі скляної банки й стояв так близько до Мерсер, що тій було некомфортно.

На допомогу їй прийшла «вампірниця» Емі Слейтер, яка, привітавши Мерсер із прибуттям на острів, взялася розповідати про трьох своїх дітей і про те, як вона рада вирватися з дому хоча б на вечір. Потім до їхньої компанії приєдналася Лі Трейн, проте говорила вона мало. Майра в ядучо-рожевій сукні-балахоні розміром із невеликий намет гасала по кімнатах, викрикуючи розпорядження щодо їжі, розставляючи напої й не зважаючи на собак, що скрізь крутилися під ногами.

Наступними з'явилися Брюс і Ноель: нарешті Мерсер зустріла того, кому була зобов'язана своєю творчою відпусткою. Він був у лляному костюмі м'яко-жовтого кольору з краваткою-метеликом—попри те, що про дрес-код у запрошенні чорним по білому було написано: «якомога менш формально». Утім, Мерсер давно вже знала, що в літературній тусовці кожен одягається як

заманеться. Кобб був у спортивних шортах. Ноель мала прегарний вигляд у простій білій бавовняній сукні-сорочці, яка підкреслювала її стрункість. «Кляті французьки!» — подумала Мерсер, відпиваючи Шаблі й намагаючись не випадати з бесіди.

Серед авторів нерідко трапляються досвідчені оповідачі з нескінченним запасом історій, анекдотів і жартів, але бувають і інтроверти, які не мають снаги до балачок і найкраще почуваються у своєму самотньому світі, а не у веселій компанії. Мерсер була десь посередині. Самотнє дитинство привчило її жити у власному мовчазному світі, тому сміятися, балакати й жартувати у неї виходило лише з певним зусиллям волі.

Далі з'явився Енді Адам й одразу ж попросив подвійну порцію горілки з льодом. Майра вручила йому напій, тривожно поглянувши на Брюса. Вони знали, що Енді знову запив, а це могло мати дуже небажані наслідки. Коли Енді відрекомендувався Мерсер, та одразу помітила невеличкий шрам над його лівим оком і згадала про його схильність затівати бійки в барах. Енді й Кобб були приблизно одного віку, обидва розлучені, обидва надто любляли випити й повсякчас стирчали на пляжі. Обом їй пощастило заробляти на продажах книжок достатньо, щоб мати змогу провадити гулящий спосіб життя. Невдовзі вони природньо притягнулися один до одного й узялися балакати про риболовлю.

Джей Арклруд, похмурий поет і невизнаний літературний геній, прийшов одразу після сьомої — за словами Майри, це для нього було ранувато. Узявши келих вина, він привітався з Брюсом, але до Мерсер не підійшов. Тепер, коли всі зібралися, Майра попросила тиші й запропонувала тост:

— Піднімімо ж келихи за нашу нову подругу, Мерсер Манн, яка приїхала сюди, прагнучи знайти на сонячно-

му пляжі творче натхнення, аби закінчити свій клятий роман, який мала здати ще три роки тому. Будьмо!

— Усього три роки? — зітхнула Лі, й багато хто засміялись.

— Мерсер? — повернулася до неї Майра.

Та всміхнулася й сказала:

— Дякую. Я дуже рада знов тут опинитися. З шести років я щоліта приїжджала сюди до своєї бабусі, Тесси Магрудер, — можливо, дехто з вас її знали. Дні, які я провела з нею тут, на пляжі острова, були найщасливішими в моєму житті — принаймні дотепер. Це було давно, але я рада повернутися. І рада бути тут сьогодні з вами.

— Ласкаво просимо, — промовив Боб Кобб, піднімаючи келих.

Решта присутніх зробила те саме, і з щирими «Будьмо!» всі випили за неї й одразу взялися жваво балакати.

Брюс підійшов до Мерсер і тихо сказав:

— Я знав Тессу. Адже вони з Портером загинули в штормі?

— Так, одинадцять років тому, — підтвердила Мерсер.

— Мені дуже шкода, — дещо ніяково промовив Брюс.

— Що ви, все гаразд. Це вже в минулому.

Аж ось усі розмови перервав гучний голос Майри:

— Ну що, час попоїсти! Беріть свою випивку й ходімо за стіл: вечеря вже чекає.

Усі пройшли в їдальню. Стіл був вузький і недостатньо довгий для дев'яти людей, але Майра б утиснула там хоч і двадцятьох. Стільці були різномасті, зате обставлено стіл було дуже гарно: посередині стояв рядок коротких свічок, а по боках — багато квітів. Старовинний посуд і келихи було підібрано дуже вдало, а таке ж старовинне столове срібло було розкладено ідеально рівно, як і щойно попросовані й складені тканинні серветки. Майра тримала в руках аркуш паперу, де було по-

значено, кого куди слід посадити — вочевидь, вони з Лічимало щодо цього посперечались, — і гучно керувала гостями. Мерсер посадили між Брюсом і Ноель, і після звичних суперечок та буркоту всі нарешті опинилися на своїх місцях. Поки Дора — відповідальна за їжу — розливала вино, за столом зав'язалися три окремі бесіди. Крізь відчинені вікна вільно заходило тепле повітря ззовні, а зверху, неподалік від стола, неголосно шумів старенький вентилятор.

— Отже, правила такі! — оголосила Майра. — Жодних розмов про свої книги — і про політику. Серед нас є республіканці.

— Що?! — обурився Енді. — Хто їх покликав?

— Я. Якщо щось не подобається, ніхто нікого тут силою не тримає.

— І хто ж вони? — не вгамовувався Енді.

— Я! — гордо здійняла руку Емі. Було видно, що таке трапляється вже не вперше.

— І я, — промовив Кобб. — Хоч я відсидів у в'язниці й натерпівся від ФБР, я досі відданий республіканець.

— Борони нас боже, — пробурмотів Енді.

— От я й кажу, — втрутилася Майра. — Ні слова про політику.

— Як щодо футболу? — поцікавився Кобб.

— Ані політики, ані футболу, — посміхнулася Майра. — Брюсе, а ти про що хотів би побалакати?

— Про політику й футбол, — відповів той, і всі застілися.

— Що там наступного тижня буде у твоєму магазині?

— Ну, в середу знов приїздить Серена Роуч. Я вас усіх чекатиму на автограф-сесії.

— У сьогоднішніх ранкових «Нью-Йорк Таймз» її змішали з брудом, — не без зловтіхи повідомила Емі. — Читали?

— Та хто читає «Таймз»? — зневажливо вимовив Кобб. — Лівацьке лайно.

— А я була б ой як не проти, якби мене змішали з брудом у «Таймз» — та чого там, бодай де-небудь, — зізналася Лі. — А про що її книжка?

— Це її четвертий роман, і йдеться там про незаміжню жінку, що живе у Нью-Йорку й має неабиякі проблеми з особистим життям.

— Так оригінально! — вигукнув Енді. — Мені вже не терпиться її прочитати.

Він покінчив уже з другою подвійною порцією горілки й попросив Дору налити йому ще. Майра насупилася, поглянувши на Брюса, який знизав плечима, ніби кажучи: що зробиш, він доросла людина.

— Гаспачо, — оголосила Майра, підіймаючи ложку. — Налітай!

Гості вмить розділилися на групи й узялися водночас балакати. Кобб з Енді стиха обговорювали політику, Лі з Джеєм приткнулися одне до одного в кінці столу й обговорювали чийсь книжку, Майра й Емі розпитували про новий ресторан, а Брюс повернувся до Мерсер і м'яко промовив:

— Пробачте, що згадав про смерть Тесси. Це дійсно було нетактовно.

— Зовсім ні, — відгукнулася вона. — Відтоді минуло вже багато часу.

— Я добре знав Портера. Він був постійним відвідувачем мого магазину — обожнював детективи. Тесса заходила десь раз на рік і ніколи багато не купувала. Здається, я пригадую, як вона приходила з онукою, але то було багато років тому, так що спогади вже зовсім нечіткі.

— А ви надовго тут? — поцікавилася Ноель.

Мерсер не сумнівалася, що все, що вона розповіла Майрі, уже було передано Брюсові.

— На кілька місяців. У мене зараз перерва між роботами — чи, краще сказати, я безробітна. Останні три роки я займалася викладанням, але, сподіваюся, що це для мене вже в минулому. Та годі про мене — прошу, розкажіть мені про свій магазин.

— Я торгую французьким антикваріатом, — відповіла Ноель. — Мій магазин — просто поряд із Брюсовим. Родом я з Нового Орлеана, але за якийсь час після знайомства з Брюсом переїхала сюди — невдовзі після Катріни.

М'яка, чітка, ідеальна дикція, ані натяку на новоорлеанський акцент — та й на будь-яку іншу недосконалість. Обручки в неї не було, зате було чимало інших прикрас.

— Отже, у 2005-му, за місяць після нещастя з Тесою, — сказала Мерсер. — Я добре пам'ятаю той час.

— А ви були тут, коли це сталося? — запитав Брюс.

— Ні, то було перше за чотирнадцять років літо, яке я проводила не тут. Мені довелося тоді влаштуватися на роботу, щоб платити за університет, і працювала я в Мемфісі — моєму рідному місті.

Дора прибирала зі столу брудний посуд і підливала всім вина. Голос Енді ставав дедалі гучнішим.

— А діти у вас є? — поцікавилася Мерсер.

Обоє посміхнулися й похитали головами.

— Ми просто ніколи не мали на це часу, — відповіла Ноель. — Я багато подорожую й торгую — здебільшого у Франції, — а Брюс весь тиждень працює у своєму магазині.

— То ви з нею не їздите? — запитала Мерсер у Брюса.

— Нечасто. Проте саме там ми одружилися.

А от і неправда. Це була легка, невимушена брехня, адже вони давно до неї звикли. Мерсер відпила вина й нагадала собі, що сидить поруч з одним із найуспішніших торговців краденими рідкісними книгами в усій країні. Розмовляючи з Ноель про південну Францію

й тамтешню торгівлю старовиною, Мерсер питала себе, наскільки багато тій відомо про справу Брюса. Якщо він дійсно виклав мільйон за рукописи Фіцджеральда, Ноель би точно про це знала — адже так? Зрештою, Брюс не був якимось там магнатом із бізнесом у різних куточках світу й можливостями таємно переміщати й приховувати гроші. Він був книготорговцем у маленькому містечку й практично жив у своєму магазині. Як би він приховав такі гроші від Ноель? Вона просто мусила знати.

Брюс дуже схвально відгукнувся про «Жовтневий дощ» і поцікавився в Мерсер, чому та так раптово перервала своє перше турне. Майра почула це і, закликавши всіх до тиші, попросила Мерсер розповісти свою історію. Поки Дора розкладала по тарілках печену ставриду, розпочалася бесіда про книжкові тури, і кожен із присутніх мав що розповісти. Лі, Джей і Кобб зізналися, що їм теж доводилося марно просиджувати по кілька годин у задній частині магазинів, так і не дочекавшись жодного покупця. Перша книжка Енді привабила чимало читачів, проте він — хто б сумнівався — напився й почав чіпляти відвідувачів, які не побажали купляти його книжку, — зрештою його випхали з магазину. Навіть Емі, авторка бестселерів, пережила кілька невдалих презентацій, перш ніж натрапила на золоту жилу зі своїми вампірами.

Енді незабаром все ж перейшов на воду з льодом, що не могло не викликати полегшення в усіх присутніх.

Кобб заповзвся розповідати історію з тюремного життя про те, як один 18-річний в'язень зазнав сексуального насильства від співкамерника, скінченого покидька. Коли відтоді минуло багато часу й обидва вже вийшли на умовно-дострокове звільнення, той хлопець вистежив свого кривдника, який став провадити тихе життя в передмісті, ніби й забувши про темне минуле. І тоді настав час помсти.

Історія була довга й цікава, і, коли Кобб закінчив, Енді вигукнув:

— Оце маєш! Адже суцільна вигадка, від початку й до кінця! Це, мабуть, твоя наступна книжка.

— Ні — клянуся, що правда.

— Чорта з два! Ти вже раніше таке втинав: розповідав нам небилицю, аби подивитися, як ми відреагуємо, а наступного року то вже був твій наступний роман.

— Ну, я подумував про це написати. Що скажете, панове: чи буде продаватися?

— Мені подобається, — зауважив Брюс. — Але раджу тобі не надто розписувати сцени згвалтування у в'язниці. Тут ти, як на мене, трохи перестарався.

— Ти зовсім як мій агент кажеш, — пробурмотів Кобб і дістав з кишені сорочки ручку, ніби збираючись робити нотатки. — Так, що ще? Мерсер, що скажете?

— О, я теж маю право голосу?

— А чом би й ні? Ваш голос важитиме не менше, ніж те, що кажуть усі ці графомани.

— А я, може, скористаюся цим сюжетом! — заявив Енді, і всі розсміялися.

— І правда, тобі гарний сюжет точно не завадив би. Ти вклався в термін?

— Так, відправив рукопис — і вже отримав його назад. Кажуть, проблеми зі структурою.

— З минулою твоєю книжкою було те саме, проте її все одно надрукували.

— І правильно зробили: потім не встигали надрукувати достатньо!

— Так, хлоп'ята! — втрутилася Майра. — Порушуєте перше правило: жодних розмов про свої книги.

— Це весь вечір може тривати, — прошепотів Брюс до Мерсер достатньо голосно, щоб усі могли почути.

Вона, як і всі, полюбляла добродушне кепкування, проте досі їй не доводилося опинитися в компанії письменників, які настільки радо підколювали одне одного, але не зі зла, а лише задля жарту.

— А що, як той хлопець із в'язниці насправді був вампіром? — втрутилася Емі, розчервоніла від вина.

У відповідь пролунав вибух сміху.

— Ого, а чого ж я про це не подумав! — ураз відгукнувся Кобб. — Ми могли б розпочати спільну серію про вампірів у в'язниці. Як на мене, чудова ідея. Що скажеш?

— Я скажу своєму агентові, щоб він подзвонив твоєму, а там вони, диви, про щось і домовляться.

— І хтось іще дивується, чому в літературі зараз такі кепські справи, — вдало ввернула Лі.

Коли затихнув новий вибух реготу, Кобб промовив:

— Знов літературна мафія не дає дихати.

На кілька хвилин за столом потихішало: всі взялися за їжу. Невдовзі Кобб почав гмикати, а тоді промовив:

— «Проблеми зі структурою». От цікаво, що це означає?

— Значить, що сюжет кепський, — відгукнулася Майра. — До речі, так воно і є. Я, правду сказати, ніколи не була від нього в захваті.

— Знаєш, ти ж завжди можеш видати роман за власний рахунок. А Брюс його помістить на тому своєму розкладному картковому столику в глибині книгарні, де він складає всі такі добровільно надані твори.

— Та годі вам — там уже й так нема місця, — відгукнувся Брюс.

Майра, звернувшись до Мерсер, змінила тему:

— Отже, Мерсер, ви тут уже провели кілька днів. Чи можна запитати, як іде ваша робота?

— Дуже проблемне питання, — відповіла вона з усмішкою.

— То ви намагаєтеся закінчити книгу чи почати нову?

— Я й сама не знаю, — зізналася Мерсер. — Я, напевно, викину те, що написала досі, й почну якось інакше. Я досі не визначилася.

— Ну, якщо вам потрібна якась порада щодо будь-яких аспектів творчості, чи її публікації, чи любові, стосунків, їжі, вина, подорожей, політики й усього на світі, то ви прийшли куди треба. Лише погляньте на людей, які тут зібралися. Адже тут одні експерти!

— Це я вже зрозуміла.

V

Опівночі Мерсер сиділа на нижній сходинці настилу на пляжі і, зарившись босими ногами в пісок, дивилася на хвилі, що набігали. Їй ніколи не набриднуть звуки океану: ніжний шелест спокійної води або рев прибою під час шторму. Тієї ночі був відлив і безвітряна погода. Удалині, біля самого краю води, крокувала на південь самотня фігура.

Мерсер досі веселили думки про нещодавню звану вечерю, і вона намагалася якомога більше пригадати. Чим далі вона міркувала, тим більш дивовижним усе це їй видавалося. Кімната, забита письменниками — кожен із власними комплексами, самолюбством, заздрощами, — а до того ж необмежена кількість випивки — і жодної суперечки, ба навіть негречного слівця. Популярні автори — Емі, Кобб і Енді — прагнули здобути критичне визнання, невизнані літератори — Лі, Джей і Мерсер — мріяли про більший прибуток від продажів, Майрі все було до лампочки, а Брюс і Ноель подобалося триматись неупереджено й у разі потреби давати пораду будь-кому з компанії.

Мерсер ніяк не могла визначитися щодо свого ставлення до Брюса. Перше враження було вельми прием-

не, але, зважаючи на Брюсову зовнішність і розслаблену манеру спілкування, Мерсер не сумнівалася, що він подобається всім, принаймні на початку. Він не відмовчувався, але й не був надто балакучим і, вочевидь, був не проти, щоб усім керувала Майра: зрештою, то була її вечірка, і вона, ясна річ, знала, що робить. У своїй звичній компанії письменників Брюс тримався цілком невимушено й справді тішився їхніми розповідями, жартами, шпильками й грубощами. У Мерсер склалося враження, що Брюс на все готовий, щоб допомогти цим людям просунутися у їхніх літературних кар'єрах. Вони ж, своєю чергою, ставилися до нього майже побожно.

Брюс стверджував, що обидві книги Мерсер йому дуже сподобалися, особливо «Жовтневий дощ», і вона з ним достатньо поговорила про цей роман, щоб не лишалося сумнівів, чи він справді його читав. За Брюсовими словами, прочитав він його невдовзі після публікації, коли Мерсер мала приїхати в «Бей-Букс» на автограф-сецію. То було сім років тому, проте він чудово пам'ятав книгу. Мабуть, він погортав її незадовго до вечері, але на Мерсер це все одно справило враження. Він попросив її зайти в магазин і підписати два примірники з його колекції. Прочитав він і її збірник оповідань. Але насамперед Брюс висловлював бажання побачити щось іще її авторства: черговий роман або нові оповідання.

Мерсер, яка колись ніби мала непогані перспективи на літературній ниві, але втратила натхнення й була скута страхом, що її письменницька кар'єра, може, вже й скінчилася, не могли не тішити слова підтримки й захочення від такого обізнаного читача. Останні кілька років вона могла почути щось подібне лише від своєї агентки й редактора.

Брюс, поза сумнівом, вмів причаровувати, проте не сказав і не зробив нічого, що нагадувало б залицян-

ня — утім, Мерсер такого й не очікувала, адже просто поруч із ними весь час була його люба дружина. Якщо вірити чуткам, на любовному фронті Брюс Кейбл умів домагатися перемоги не тільки стрімким натиском, але й тривалою облогою.

Упродовж вечері Мерсер кілька разів поглядала на Кобба, Емі й навіть Майру і питала себе, чи знають ті що-небудь про темний бік життя Брюса. Для стороннього спостерігача він був лише власником однієї з найкращих книгарень країни, але це не заважало йому водночас під надійним прикриттям торгувати краденими цінностями. Книжковий магазин був успішним і приносив великі прибутки. Брюсовому життю можна було лише позаздрити: прегарна дружина (чи супутниця?), чудова репутація, історичний особняк у мальовничому містечку. Невже він справді був готовий ризикувати потрапити у в'язницю за торгівлю краденими рукописами?

Чи підозрював він, що на його слід натрапила команда професійних слідчих? І що ФБР теж не дремає? Чи припускав, що вже за кілька місяців може на багато років опинитися за ґратами?

Ні, це здавалося неймовірним.

Чи підозрював він Мерсер? Ні. А з цього випливає очевидне питання: що робити далі? Елейн не раз казала їй, що діяти треба без поспіху. Нехай Брюс сам наблизиться до Мерсер і дасть їй проникнути у своє життя.

На словах усе було дуже просто.

VI

У понеділок, у День пам'яті, Мерсер прокинулася пізно, пропустивши ще один схід сонця. Наливши собі кави, вона пішла на пляж, де через свято було більше народу, ніж зазвичай, проте натовпу не було. Після довгої

прогулянки вона повернулася в котедж, налила ще кави й улаштувалася за маленьким столиком для сніданку біля вікна, з якого було видно океан. Відкривши ноутбук, Мерсер поглянула на порожній екран і майже насилу надрукувала: «РОЗДІЛ 1».

Письменників загалом можна поділити на дві категорії: тих, хто ретельно продумує сюжет роману й знає, чим він скінчиться, ще до того, як починає писати, і тих, хто, навпаки, продумує якомога менше, вважаючи, що варто лише створити персонажа — і він сам неодмінно «зробить» щось цікаве. Старий роман Мерсер, який мучив її останні п'ять років і який вона щойно відкинула, був продуктом другого підходу. За п'ять років нічого цікавого з персонажами так і не відбулося, і її саму вже від них нудило. Вона вирішила відкласти його, нехай собі лежить: зрештою, до нього завжди можна буде повернутися. Написавши короткий виклад першого розділу свого нового роману, Мерсер взялася до другого.

До опівдня вона з чималими зусиллями склала резюме перших п'яти розділів і геть утомилася.

VII

На Мейн-стрит автівки рухалися повільно, а на тротуарах роїлися туристи, що з'їхалися в місто на святкові вихідні. Припаркувавшись у провулку, Мерсер попрямувала до книгарні. Їй удалося піднятися в перекусну нагорі, не зустрівши Брюса, і вона придбала там сандвіч і переглянула свіжі *Times*. Брюс пройшов повз, щоб узяти чашку еспресо, й здивувався, помітивши Мерсер.

— У вас є зараз час підписати книги? — запитав він.

— Я саме для цього прийшла.

Мерсер прослідувала за ним униз, у Залу перших видань, і, коли вони ввійшли, він зачинив двері. Два вели-

кі вікна відкривалися на перший поверх, і було видно, як зовсім поруч клієнти переглядають полиці з книжками. У центрі зали був старий стіл, завалений паперами й папками.

— Це ваш кабінет? — поцікавилась вона.

— Один із. Коли в магазині поспокійніше, я можу трошки тут посидіти й попрацювати.

— Коли поспокійніше?

— Це ж книгарня: сьогодні натовп, а завтра буде порожньо.

Брюс прибрав каталог, і під ним виявилися два примірники «Жовтневого дощу» у твердих обкладинках. Простягнувши їй ручку, він узяв книжки.

— Давно я вже їх не підписувала, — зізналася Мерсер.

Він відкрив першу книгу на титульному аркуші, і вона надряпала на ньому своє ім'я, а потім зробила те саме з другою. Залишивши одну книгу на столі, другу Брюс поставив на її колишнє місце на полиці. Перші видання було розставлено за прізвищами авторів за абеткою.

— То що це за книжки? — поцікавилася Мерсер, махнувши в бік стінки з книжковими полицями.

— Це все перші видання письменників, які були тут і ставили автографи. Ми проводимо близько сотні автограф-сесій на рік, так що за двадцять років зібралася непогана колекція. Я перевірів у своїх записах: коли ви мали приїхати сюди зі своїм туром, я замовив сто двадцять екземплярів.

— Сто двадцять? Але чому так багато?

— У мене є Клуб перших видань. Це десь сотня моїх найактивніших клієнтів: вони купують кожну книгу з автографом. Це справді дуже вигідно. Якщо я можу гарантувати продаж сотні книг, то видавці й письменники дуже хотітимуть включити нас у турне.

— І ці люди приходять на кожну автограф-сесію?

— Якби ж. Зазвичай буває десь половина з них, але це вже чималий натовп. Майже третина цих людей живе за межами міста й отримує книжки поштою.

— А що сталося, коли я скасувала тур?

— Я повернув книги.

— Мені шкода, що так вийшло.

— Що ви, це невід'ємна частина бізнесу.

Мерсер пройшла вздовж стіни, розглядаючи ряди книг, деякі з них вона впізнала. Усі були в єдиному екземплярі. Але де ж інші? Одну її книгу Брюс поставив на полицю, а другу залишив на столі. Де вони зберігалися?

— А є тут щось справді дороге? — запитала Мерсер.

— Ні. Це чудова колекція, і я дуже її ціную, бо з кожною з цих книжок у мене пов'язані якісь спогади, але вони майже завжди знецінюються.

— Чому ж?

— Перші тиражі завеликі. Скажімо, перший тираж вашої книги становив п'ять тисяч примірників. Це, звісно, не так уже й багато, але щоб мати велику ціну, книга має бути рідкісною. Утім, іноді мені щастить, — Брюс потягнувся до верхньої полиці, витяг звідти книгу й простягнув їй. — Пам'ятаєте «Напитися у Філлі»? Шедевр Дж. П. Волтолла.

— Звісно.

— Лауреат Національної книжкової премії й Пулітцерівської премії 1999 року.

— Я читала її, коли вчилася в університеті.

— Мені потрапив до рук ознайомчий примірник, я прочитав її й був у захваті. Я знав, що у цієї книги велике майбутнє, тому замовив кілька коробок ще до того, як автор оголосив, що не влаштуватиме рекламного туру. Його видавець майже не мав коштів, та й узагалі не відрізнявся діловим чуттям, так що перший тираж

склав шість тисяч примірників. Для першого роману непогано, але конкретно для цього — дуже мало. А потім профспілка оголосила страйк, і після випуску тисячі двохсот примірників друк зупинили. Мені пощастило, що я встиг отримати свою поставку. Перші рецензії були вкрай позитивні, і другий тираж — уже в іншій друкарні — становив двадцять тисяч. Для третього тиражу ця цифра подвоїлася, і так далі. Урешті-решт сукупний тираж примірників у твердій обкладинці склав мільйон примірників.

Мерсер відкрила книгу, прогортала до сторінки з авторськими правами: там дійсно були слова «перше видання».

— То скільки вона зараз коштує? — запитала вона.

— Я продав кілька таких за п'ять тисяч доларів. Тепер прошу вісім. У мене в підвалі досі лежить зо дві дюжини примірників.

Мерсер промовчала, проте взяла почуте на замітку. Віддавши книгу Брюсові, вона підійшла до іншої стінки, заставленої книжками.

— Це все — теж частина колекції, але не всі з цих авторів підписували екземпляри тут, — пояснив Брюс.

Витягнувши з полиці «Правила виноробів» Джона Ірвінга, Мерсер промовила:

— Адже таких примірників, як цей, на ринку, певно, чимало.

— Це Джон Ірвінг. Роман вийшов за сім років після «Світу очима Гарпа», тому перший тираж був величезний. Цей екземпляр коштує кількасот доларів. У мене є й один «Гарп», але він не для продажу.

Вона повернула книгу на місце й пробігла поглядом по сусідніх виданнях. «Гарпа» їй справді не було. Мерсер вирішила, що він теж «лежить у підвалі», але нічого казати не стала. Їй хотілося запитати в Брюса про його

найрідкісніші книги, але вирішила, що розумніше буде поки не висловлювати цікавість.

—То вам сподобався вчорашній вечір? — поцікавився він.

Мерсер засміялася й відійшла від полиць.

—О, так. Я ще ніколи не вечеряла разом із такою кількістю письменників. Зазвичай ми, літератори, тримаємось осторонь, чи не так?

—Авжеж. На вашу честь всі слідкували за собою. Повірте мені, ці зустрічі не завжди проходять отак цивілізовано.

—Чому ж?

—Така це вже порода — письменники. Змішайте вразливе самолюбство, багато випивки й, може, ще трохи конфліктних політичних поглядів — звісно, що здійметься гармидер.

—Мені вже не терпиться на це поглянути! То коли має відбутися наступна вечірка?

—З цією братією ніколи не можна знати напевне. Ноель ніби казала, що хоче за кілька тижнів влаштувати звану вечерю. Ви їй сподобалися.

—О, дякую. Це взаємно: вона чудова.

—Авжеж — із нею не знудишся. А до того ж вона справжня професіоналка у своїй справі. Вам слід заглянути в її магазин.

—Обов'язково зайду. Я, правда, нічого не тямлю в елітному антикваріаті.

Брюс розсміявся й промовив:

—Ну, будьте обережні. Ноель дуже пишається своїм інвентарем.

—Я завтра зустрічаюся з Сереною Роуч за кавою перед її автограф-сесією. Ви ж із нею знайомі?

—Авжеж. Вона вже двічі тут була. Досить ексцентрична людина, проте приємна в спілкуванні. Разом із нею в турне їздять її хлопець і рекламний агент.

— Це в неї такий ескорт?

— Ну, щось на зразок того. Це не так уже й незвично. Серена лікувалася від наркозалежності і, вочевидь, досі перебуває в дещо нестабільному стані. Постійні поїздки багатьох письменників вибивають із колії, і вони потребують підтримки.

— То вона не може подорожувати наодинці?

Брюс засміявся: здавалося, що йому не хочеться розпускати плітки.

— Знаєте, я вам можу розповісти багато різних історій: є в мене й сумні, й веселі, але всі вельми цікаві. Приберемо їх на інший день — може, якимось після гарної вечери.

— А хлопець у неї той самий? Я тому питаю, що зараз читаю її останній роман, і там у головної героїні значні проблеми з чоловіками й наркотиками, і мені здається, що авторка пише з досвіду.

— Не знаю, проте в двох останніх турах її супроводжував той самий хлопець.

— Бідоласі сильно дістається від критиків.

— Так, і вона, вочевидь, дуже болісно це сприймає. Мені сьогодні вранці дзвонив її рекламний агент — казав, щоб я в жодному разі не обмовлявся про вечерю після закінчення сесії. Вони намагаються не підпускати її до випивки.

— А тур лише починається?

— Ми — її третя зупинка. Цілком імовірно, що цей тур геть не вдасться. Ну, Серена завжди може його скасувати, як це колись зробили ви.

— Я б дуже їй це рекомендувала.

У вікно заглянула продавчиня й повідомила:

— Пробачте, що відволікаю, — вам дзвонить Скотт Т'юроу.

— Даруйте — це важливий дзвінок, — звернувся Брюс до Мерсер.

— О, звісно. До завтра, — попрощалася Мерсер і попрямувала до дверей.

— Дякую, що підписали книги.

— Я підпишу всі свої книжки, які ви купите.

VIII

Третього дня по тому Мерсер, дочекавшись вечора, пішла на пляж. Знявши сандалі, вона прибрала їх у маленький рюкзачок і попрямувала на південь уздовж краю води. Був відлив, тому пляж був широкий, але практично пустий: лише зрідка траплялися пари, що прогулювалися з собаками. За двадцять хвилин Мерсер, минувши ряд багатоквартирників-хмарочосів, направилася до готелю *Ritz-Carlton*, що був неподалік. Біля дерев'яного настилу вона обполоснула ноги, надягла сандалі, проминула порожній басейн і ввійшла в готель, де за столиком в елегантному барі на неї чекала Елейн.

Тесса дуже любила цей бар у *Ritz-Carlton*. Двічі чи тричі щоліта вони з Мерсер одягалися у своє найкраще вбрання та їхали в *Ritz*, де спершу пригощалися напоями, а тоді вечеряли у готельному ресторані, який мав видатну репутацію. Тесса завше починала з келиха мартіні, а Мерсер до п'ятнадцяти років замовляла дієтичну колу. Коли ж їй виповнилося п'ятнадцять, вона приїхала на літо з підробленим посвідченням особи, і вони з Тесою разом насолоджувалися мартіні.

За випадковим збігом Елейн обрала саме їхній із Тесою улюблений столик, і коли Мерсер сіла навпроти, на неї нахлинули спогади про бабусю. У барі нічого не змінилося. На задньому плані неголосно співав хлопець, підіграючи собі на фортепіано.

— Я приїхала сьогодні вдень і подумала, що вам не зашкодила б гарна вечерея, — сказала Елейн.

— Я багато разів тут була, — відгукнулася Мерсер, оглядаючись навколо і вдихаючи незмінні запахи солоного повітря й дубових панелей. — Тесса обожнювала це місце. Воно, звісно, не для бідних, але час від часу бабуся дозволяла собі таку розкіш.

— Отже, Тесса не була багатою?

— Ні. На життя їй цілком вистачало, але й жила вона скромно. Проте давайте не будемо про це зараз.

Підійшов офіціант, і вони замовили напої.

— Ну що, як на мене, тиждень у вас вийшов досить удалий, — зауважила Елейн.

За умовленою процедурою Мерсер щовечора відправляла їй електронною поштою звіт про минулий день, де повідомляла все, що могло мати якесь значення для їхнього пошуку.

— Мені здається, що я знаю не набагато більше, ніж коли приїхала. Зате я вже вийшла на контакт із противником.

— То як він вам?

— Він справді такий чарівливий, як мені казали, і дуже приємний у спілкуванні. Він зберігає найцінніше в підвалі, але про жодне сховище не згадував. У мене склалося враження, що у нього там унизу цілий склад. Його дружина зараз у місті, і він не виявляв до мене особливого інтересу, якщо не брати до уваги його звичної прихильності до письменниць і письменників.

— Розкажіть мені про звану вечерю в Майри й Лі.

— Шкода, що там не було прихованої камери, — усмінулася Мерсер.

Розділ п'ятий

Посередник

I

«Книжкова крамниця старого Бостона» шістдесят років займала той самий будинок рядкової забудови на Вест-стрит у районі Ледер-блокс у центрі міста. Її заснував відомий торговець антикваріатом Лойд Стайн, а після його смерті в 1990 році вона перейшла до його сина Оскара. Оскар виріс у крамниці й любив свою справу, проте з часом став від неї втомлюватися. З появою інтернету й загальною кризою в книжковій справі заробляти пристойні гроші ставало дедалі важче. Його батько міг потихеньку торгувати собі вживаними книгами, час від часу продаючи якесь раритетне видання за непогані гроші, але в Оскара починало вичерпуватися терпіння. Коли йому виповнилося п'ятдесят вісім, він уже потайки шукав спосіб вирватися з остогидлої рутини.

У четвер о четвертій пополудні в крамниці третій день поспіль з'явився Денні й став ліниво проглядати полиці й купи вживаних книжок. Коли продавчиня — літня жінка, що пропрацювала там не один десяток років, — залишила прилавок і пішла нагору, Денні вибрав пошарпаний примірник «Великого Гетсбі» в м'якій обкладинці й підійшов до каси. Оскар посміхнувся й запитав:

— Знайшли що шукали?

— Не зовсім, але це піде, — відповів Денні.

Оскар узяв книжку, відкрив її на титульній сторінці й оголосив:

— Чотири долари тридцять центів.

Поклавши на стійку п'ятірку, Денні промовив:

— Насправді я шукаю оригінал.

Оскар взяв купюру і вточнив:

— Маєте на увазі перше видання? «Великого Гетсбі»?

— Ні. Оригінальний рукопис.

Оскар розсміявся. Оце ідіот!

— Боюся, пане, що з цим я вам допомогти не зможу.

— А мені здається, зможеш.

Оскар завмер і поглянув йому в очі, зустрівшись із його холодним, важким поглядом. Жорстким, розважливим, проникливим поглядом. Насилу ковтнувши, Оскар сказав:

— Хто ви?

— Це не має значення.

Оскар відвернувся й поклав п'ятірку в касу, помітивши, що його руки тремтять. Він відрахував кілька монет і поклав їх на прилавок.

— Сімдесят центів, — видавив із себе він. — Ви заходили сюди вчора, чи не так?

— І позавчора теж.

Оскар озирнувся навколо — нікого не було, — а тоді позирнув на маленьку камеру спостереження зверху, націлену на касу.

— Про камеру можеш забути, — тихо промовив Денні. — Я минулої ночі її вимкнув — як і ту, що у твоєму кабінеті.

Оскар глибоко зітхнув, різко опустивши плечі. Після кількох місяців недосипання, життя в страху

й здригань від кожного шурхоту сталося те, чого він так боявся.

— Ви з поліції? — запитав низьким тремтячим голосом.

— Ні. Я останнім часом, як і ти, намагаюся триматися від неї подалі.

— Чого ви хочете?

— Рукописи. Усі п'ять.

— Гадки не маю, про що ви.

— Та невже? Я розраховував почути щось оригінальніше.

— Ідіть звідси! — прошипів Оскар, намагаючись звучати якомога рішучіше.

— Я піду — і повернуся о шостій, коли ти зачиняєшся. Ти замкнеш двері, й ми пройдемо у твій кабінет, щоб трохи побалакати. Дуже раджу тобі не робити дурниць. Тікати тобі нікуди, і виручити тебе ніхто не зможе. Ми за тобою стежимо.

Забравши здачу й книгу, Денні вийшов із магазину.

II

За годину по тому адвокат на ім'я Рон Джазік зайшов у ліфт у федеральній будівлі в Трентоні, штат Нью-Джерсі, і натиснув кнопку першого поверху. Останньої миті крізь двері вскочив незнайомець і натиснув кнопку третього поверху. Тільки-но двері ліфта зачинилися й вони лишилися наодинці, незнайомець запитав:

— Ви адвокат Джеррі Стінгардена, чи не так? За призначенням суду?

— А ви ще хто такий? — роздратовано відгукнувся той.

Умить незнайомець заліпив Джазіку такого ляпаса, що з того злетіли окуляри. Здушивши його горло заліз-

ною хваткою, він зі стуком приткнув його голову до задньої стінки ліфта.

— Не говори так зі мною. Передай своєму клієнту: одне зайве слово агентам ФБР — і дехто постраждає. Ми знаємо, де живе його мати — і де твоя.

Очі Джазіка вилазили з орбіт. Випустивши портфель, він схопив незнайомця за руку, але той лише сильніше здавив його горлянку. Джазіку було вже майже шістдесят, і він був у кепській формі. Його противник із залізною хваткою був принаймні років на двадцять молодший і, як здавалося тієї миті, неймовірно сильний.

— Я ясно висловлююсь? — прогарчав він. — Ти зрозумів?

Ліфт зупинився на третьому поверсі, і, коли двері відчинилися, незнайомиць відпустив Джазіка й штовхнув його в куток, де той упав на коліна, а тоді пройшов повз нього й вийшов із ліфта так, ніби нічого й не сталося. Біля ліфта нікого не було, і Джазік, хутко підвівшись, знайшов окуляри, підняв свій портфель і став міркувати про можливі варіанти. Щелепа нила, у вухах дзвеніло, і першим його бажанням було подзвонити в поліцію й повідомити про напад. У фойє чергували федеральні маршали, і він міг би дочекатися там із ними появи нападника. Проте спускаючись на ліфті вниз, він вирішив спочатку добре все зважити. Приїхавши на перший поверх, він уже встиг відновити дихання. Зайшовши у вбиральню, Джазік плеснув водою собі в обличчя й поглянув на себе в дзеркалі. Правий бік обличчя був яскраво-червоний, але не опух.

Ляпас був оглушним і болючим. Відчувши в роті щось тепле, Джазік сплюнув кров у раковину.

Останнього разу з Джеррі Стінгарденом він спілкувався місяць тому. Їм не було чого обговорювати. Їхні зустрічі завжди були стислі, бо Джеррі не волів нічого

казати. Незнайомцеві, який щойно вдарив Джазіка й погрожував йому, не було про що турбуватися.

III

За кілька хвилин шоста Денні повернувся в книжкову крамницю, де за передньою стійкою на нього знервовано чекав Оскар. Продавчиня вже пішла, і покупців теж не було. Не кажучи ні слова, Денні перегорнув на скляних дверях табличку з написом «Зачинено», замкнув двері й вимкнув світло. Вони піднялися сходами в маленький захаращений кабінет, де Оскар полюбляв відсиджуватись, поки на касі працював хтось із його працівників. Сівши за стіл, він жестом указав Денні на єдиний стілець, не завалений журналами.

Денні сів і заговорив:

— Не гаятимемо часу, Оскар. Я знаю, що ти купив рукописи за півмільйона баксів, переказавши гроші на багамський рахунок, із якого гроші було перераховано на інший рахунок, панамський, з якого я й зняв цю суму — звісно, мінус відсоток для нашого посередника.

— Отже, крадіжка рукописів — то ваших рук справа? — запитав Оскар спокійним голосом. Кілька пілюль допомогли йому вгамувати нерви.

— Цього я не казав.

— А звідки мені знати, що ви не коп і не маєте зараз на собі мікрофона? — поцікавився Оскар.

— Хочеш мене обшукати? Ну давай. От тільки скажи мені: звідки б коп дізналися ціну? А деталі переказу грошей?

— Не сумніваюся, що ФБР будь-що може відстежити.

— Якби вони знали те, що знаю я, то просто заарештували б тебе, Оскар. Розслабся, ніхто тебе не за-

арештує — як і мене. Дивись, Оскарє, яка річ: ми обидва не хочемо потрапити до копів, бо обидва винні в дуже нехороших речах, і обом нам загрожують великі терміни у федеральній в'язниці. Але ми не попадемося.

Оскарє дуже хотілося йому вірити, і він навіть відчув деяке полегшення. Проте було декілька нагальних проблем. Глибоко зітхнувши, він повідомив:

— Рукописи не в мене.

— То де вони?

— А чому ви їх продали?

Денні поклав ногу на ногу й відкинувся на спинку старого стільця.

— Мене сполохали. ФБР схопило двох моїх друзів наступного ж дня після крадіжки. Я був змушений заховати здобич і втекти з країни. Я почекав місяць-другий, а коли все ніби вляглося, повернувся й навідався до дилера в Сан-Франциско. Той сказав, що знає покупця — якогось росіянина, готового заплатити десять мільйонів. То була брехня. Він зв'язався з ФБР. Ми домовилися про зустріч, на яку я мав принести один рукопис як доказ, але ФБР улаштувало там засідку.

— І як ви про це довідалися?

— Ми до зустрічі з дилером поставили його телефони на прослуховування. Ми знаємо, що робимо, Оскарє. Ми дуже терплячі, дуже професійні. Оскільки ситуація була критична, ми знов покинули країну, щоб дочекатися, доки все вляжеться. Я знав, що ФБР має детальний опис моєї зовнішності, тому мусив відсиджуватися за кордоном.

— А мої телефони прослуховуєте?

Денні кивнув і посміхнувся:

— Лише стаціонарні. Мобільник твій ми зламати не змогли.

— То як ви на мене вийшли?

— Я був у Джорджтауні, де за якийсь час вийшов на твого старого приятеля Джоела Рібікоффа — нашого посередника. Я йому не довіряв — кому в цій справі можна довіряти? — але мені було конче потрібно збути рукописи.

— Ми з вами ніколи не мали зустрітися.

— Авжеж, таким був план. Ти переказав гроші, я доставив товар, а потім знову зник. Але тепер я повернувся.

Оскар хруснув кісточками пальців, намагаючись зберігати спокій.

— А що з Рібікоффом? Де він зараз?

— Його вже нема. Він помер страшною смертю, Оскаре, — просто жахливою. Але перед смертю він здав мені те, що мені було треба, — тебе.

— У мене немає рукописів.

— Гарзд. І що ти з ними зробив?

— Продав — позбувся їх якнайшвидше.

— Де вони, Оскаре? Я їх усе одно знайду, а шлях до них уже залитий кров'ю.

— Не знаю я, де вони. Клянуся.

— Тоді давай так: у кого вони?

— Послухайте, я мушу якийсь час подумати. Ви ж самі кажете, що терплячі, — просто дайте мені трохи часу.

— Згода. Я повернуся за добу. І не думай утнути якусь дурницю — наприклад, спробувати втекти. Тобі ніде ховатися, і якщо спробуєш, то дуже пошкодуєш. Ми — професіонали, Оскаре. Не тобі з нами змагатися.

— Я не збираюся тікати.

— За добу ти назвеш мені ім'я — і зможеш залишити собі свої гроші й жити далі. Я нікому про тебе не скажу — маєш мое слово.

Денні різко підвівся й вийшов із кабінету. Оскар дивився на двері, прислухаючись до його кроків, поки той

спускався сходами. Потім почувся звук вхідних дверей, дзенькнув дзвіночок, і двері тихо зачинилися.

Оскар, закривши обличчя руками, насилу втримався, аби не заридати.

IV

Денні їв піцу в барі готелю за два квартали звідти, коли задзвонив його мобільний. Була майже дев'ята вечора, і цього дзвінка він чекав давно.

— Кажи, — промовив він, озираючись навкруги. Бар був майже пустий.

— Місію виконано, — доповів Рукер. — Я зловив Джазіка в ліфті й мусив трошечки його потріпати. Насправді було весело. Повідомлення я доставив, і все пройшло вдало. З Петрочеллі вийшло трохи складніше, бо він затримався на роботі. Десь годину тому я зупинив його на парковці біля офісу. Він із переляку ледь у штани не наробив. Нікчема. Спершу не хотів зізнаватися, що він адвокат Марка Дрісколла, але швидко розколовся. Бити його не довелося, хоча я ледь утримався.

— Свідків не було?

— Жодного. Обидва рази пішов непоміченим.

— Чудово. Де ти зараз?

— Їду. Буду на місці за п'ять годин.

— Поспішай. Завтра буде весело.

V

Рукер увійшов у книжкову крамницю за п'ять хвилин шоста й удав, що проглядає книги. Інших клієнтів не було, а продавчиня вже пішла. Оскар нервово копирсався в чомусь за прилавком, утім не зводячи очей з відвідувача. Рівно о шостій він сказав:

— Даруйте, пане — ми на сьогодні зачиняємося.

Цієї ж миті ввійшов Денні, зачинив за собою двері і перегорнув табличку з написом «Зачинено». Поглянувши на Оскара, він указав йому на Рукера:

— Він зі мною, — а тоді запитав: — Ми одні?

— Так.

— Гаразд, тоді лишаймось тут.

Денні підійшов до Оскара й зупинився на відстані витягнутої руки. Рукер зробив те саме. Обидва мовчки дивилися на нього, і ніхто не рухався. Нарешті Денні промовив:

— Ну що, Оскаре, ти мав час подумати. Що вирішив?

— Ви маєте пообіцяти, що нікому про мене не розповісте.

— Я нічого не маю обіцяти, — гаркнув Денні. — Але я вже казав, що ніхто нічого не дізнається. І навіщо мені видавати тебе? Мені потрібні лише рукописи, Оскаре. Скажи, кому ти їх продав, і більше ніколи мене не побачиш. Але сам знаєш: якщо збрешеш, я повернуся.

Оскар знав. Оскар вірив. Тієї жахливої миті йому хотілося лише одного — назавжди здихатися цього хлопця. Заплющивши очі, він промовив:

— Я продав їх торговцеві на ім'я Брюс Кейбл, власнику успішної книгарні на острові Каміно, штат Флорида.

Денні посміхнувся й запитав:

— І скільки він заплатив?

— Мільйон.

— Молодець, Оскаре. Непоганий навар.

— Чи не могли б ви тепер піти?

Денні й Рукер не рухалися й пильно дивилися на нього. Довгі десять секунд Оскар думав, що йому кінець. Його серце калатало в грудях, і він не міг навіть вдихнути.

Потім вони обернулися і, не кажучи ні слова, вийшли.

Розділ шостий

Легенда

I

ОПИНИТИСЯ ВСЕРЕДИНІ «ПРОВАНСУ У НОЕЛЬ» БУЛО ВСЕ ОДНО, що потрапити на сторінку однієї з її барвистих ілюстрованих книжок. Перша зала була заповнена сільськими меблями, шафами-гардеробами, комодами, буфетами й кріслами, зручно розташованими на підлозі, вимощеній старовинною кам'яною плиткою. Бічні столи біля стін були заставлені старими глечиками, горщиками й кошиками. Гіпсові стіни персикового кольору були прикрашені канделябрами, тьмяними дзеркалами й вицвілими портретами давно забутих баронів і їхніх сімей. Ароматичні свічки наповнювали приміщення густим запахом ванілі. З дерев'яно-гіпсової стелі гронами звисали люстри. Звідкись із прихованих динаміків тихо лунала оперна музика. У бічній кімнаті погляд Мерсер привабив довгий вузький стіл для дегустації вин, накритий для вечері, заставлений тарілками й мисками жовтого й оливкового кольорів — головних барв прованського сільського посуду. Під стіною біля переднього вікна стояв письмовий стіл — чудовий зразок ручного розпису, який, за планом, Мерсер мала «страшенно захотіти при-

дбати». За словами Елейн, він продавався за три тисячі доларів й ідеально підходив для їхніх цілей.

Вивчивши всі чотири книги, написані Ноель, Мерсер легко орієнтувалася у виставлених на продаж меблях і приладах. Вона милувалася письмовим столом, коли в залу ввійшла Ноель і сказала:

— Ой, добридень, Мерсер! Який приємний сюрприз, — вона привітала її, цьомкнувши в обидві щоки, як заведено у французів.

— Тут просто дивовижно! — промовила Мерсер майже благоговійно.

— Ласкаво прошу до Провансу. Що вас сюди привело?

— О, я просто зайшла поглянути. Я в захваті від цього стола, — вона торкнулася письмового стола. У книгах Ноель таких було принаймні три.

— Я знайшла його на ринку в селі Боньє, неподалік від Авіньйона. Вам би такий згодився: він ідеально підходить для вашої роботи.

— Спочатку мені треба щось заробити на продажах своїх книжок.

— Ходімо, я влаштую вам невеличку екскурсію.

Узявши Мерсер за руку, вона провела її залами магазину, всі з яких були заповнені меблями з її книг. Вони піднялися елегантними сходами з білими кам'яними сходами й поручнями з кованого заліза на другий поверх, де Ноель скромно продемонструвала свій інвентар: іще шафи-гардероби, ліжка, комоди й столи, кожен із яких мав свою історію. Вона так любовно розповідала про свою колекцію, що, схоже, не хотіла розлучатися з жодним із її предметів. Мерсер звернула увагу, що всі речі на другому поверсі були без цінника.

Ноель мала невеличкий кабінет унизу, в задній частині магазину, а поруч із його дверима стояв маленький

столик із відкидною кришкою для дегустації вин. Поки Ноель розповідала про нього, Мерсер спитала себе, чи є у Франції столи, які б не використовувалися для дегустації вин.

— Випиймо чаю? — запропонувала Ноель, жестом указавши на стілець біля столика.

Мерсер сіла, й вони з Ноель узялися балакати, поки та кип'ятила воду на маленькій плитці, що стояла поряд із мармуровою раковиною.

— Я просто закохалася в той письмовий стіл, — зізналася Мерсер, — але боюся навіть запитати, скільки він коштує.

— Для вас, люба, особлива ціна, — посміхнулася Ноель. — Для всіх інших він коштує три тисячі, але вам я віддам його за половину цієї суми.

— Для мене це все одно дорогувато. Можна я подумаю?

— А на чому ви пишете зараз?

— На маленькому столику для сніданку, він стоїть на кухні біля вікна з видом на океан. Але натхнення якось не приходить. Не знаю, у чому річ — у столику чи в океані, — але слова ніяк не вкладаються в рядки.

— А про що роман?

— Поки важко сказати. Я намагаюся почати новий, але поки що справа йде не надто добре.

— Я щойно закінчила читати «Жовтневий дощ» — як на мене, просто чудово.

— О, дякую, — зворушено промовила Мерсер. За час її перебування на острові її перший роман високо оцінили вже троє різних людей, тобто більше, ніж за всі останні п'ять років.

Ноель поставила на столик порцеляновий сервіз і хутко розлила окріп по чашках. Обидві поклали собі по кубуку цукру, але молока додавати не стали. Поки вони розмішували цукор, Ноель поцікавилася:

—А ви обговорюєте свою роботу? Я тому питаю, що багато хто з письменників люблять поговорити про те, що написали чи хочуть написати, але є й такі, хто цього чомусь уникає.

—Я зазвичай не обговорюю—особливо те, над чим працюю просто зараз. Мій перший роман здається мені якимось застарілим—ніби я його написала багато років тому. Надрукуватися в такому молодому віці—це таке собі прокляття: від тебе багато чекають, ти постійно відчуваєш тиск, літературний світ очікує від тебе шедевр. Минає кілька років, а книги все немає. Висхідну зірку поволі забувають. Після «Жовтневого дощу» моя перша агентка радила мені поквапитися з публікацією другого роману. Вона сказала, що оскільки критики були в захваті від першого, то другий неодмінно рознесуть у пух і прах, яким би він не вийшов, тож треба бути до цього готовою і змиритися, адже всі знають про «прокляття другого роману». Мабуть, то була слухна порада, але проблема була в тому, що я не мала ніякого другого роману. І от я досі в пошуку.

—У пошуку чого?

—Сюжету.

—Більшість письменників каже, що головне—це персонажі. Треба лише вивести їх на сцену—і сюжет вибудовується сам собою. А у вас не так?

—У мене поки так не виходить.

—А що вас надихнуло на написання «Жовтневого дощу»?

—Навчаючись в університеті, я прочитала розповідь про зниклу дитину, яку так і не знайшли, і про те, як це відбилося на її сім'ї. Неймовірно сумна історія—навіть страшна,—та водночас і дуже красива. Я не могла викинути її з голови і зрештою вирішила позичити сюжет, багато чого додумала й менш ніж за рік написала роман.

Зараз навіть самій не віриться, що можна так швидко писати. Я тоді з нетерпінням чекала кожного нового ранку, щоб із першої чашкою кави сісти за роботу. Зараз такого немає.

— Не сумніваюся, що це знов до вас прийде. Кращого місця, щоб присвятити себе письменництву, просто не знайти.

— Подивимося. Чесно кажучи, Ноель, мені дуже потрібно, щоб мої книги продавалися. Я не хочу викладати й не хочу шукати роботу. Я навіть подумувала почати строчити під псевдонімом якісь детективи або ще щось, що буде купуватися.

— У цьому немає нічого поганого. Заробите трохи на продажах, а тоді зможете писати що вам заманеться.

— У мене вимальовується саме такий план.

— А ви не думали поговорити про це з Брюсом?

— Ні. А навіщо?

— Він знає всі тонкощі цього бізнесу, читає все підряд, знайомий із сотнями письменників, агентів і видавців, і вони часто приходять до нього спитати його думки — не обов'язково навіть поради. Брюс не дає порад, якщо тільки його про це не просять. Ви йому подобається, він добре відгукується про ваші твори і, ймовірно, міг би вам сказати щось корисне.

Мерсер невпевнено знизала плечима, ніби показуючи, що поміркує над слухністю цієї ідеї. Аж ось почувся звук вхідних дверей, і Ноель сказала:

— Даруйте: це, можливо, клієнт.

Вона підвелася й швидко зникла в передній частині магазину. Мерсер якийсь час потягувала чай, почувшись, мов якась шахрайка. Вона прийшла сюди не для того, щоб купувати меблі, обговорювати письменницьку роботу чи вдавати з себе ще одну самотню й невпевнену письменницю, що шукає споріднених душ. Ні, вона

була тут, бо мала винюхати будь-яку найдрібнішу інформацію, яку Елейн потім могла б використати проти Ноель і Брюса. Мерсер відчула різкий біль у животі, і її занудило. Дочекавшись, коли напад нудоти пройде, вона підвелась і, випроставшись, пройшла в передню частину магазину, де Ноель допомагала клієнтові, який, схоже, мав серйозні наміри щодо комода.

— Мені вже час, — сказала Мерсер.

— О, звісно, — майже пошепки відгукнулася Ноель. — Ми з Брюсом залюбки якось повечеряли б із вами у нашому будинку.

— Було б просто чудово. Я вільна аж до кінця літа.

— Я зателефоную.

II

Того ж дня по обіді Ноель розставляла колекцію маленьких керамічних ваз, коли в магазині з'явилася добре одягнена пара на вигляд років сорока-п'ятдесяти. Ноель із першого погляду зрозуміла, що ці люди набагато заможніші за звичайних туристів, які заходять з вулиці й вивчають цінники рівно стільки часу, скільки потрібно, аби зрозуміти, що ціни не для них, і хутко покидають магазин, так нічого й не придбавши.

Покупці відрекомендувалися як Люк і Керол Мессі з Г'юстона й повідомили, що зупинилися на кілька днів в *Ritz* і що на острові вони вперше. Вони чули про магазин і навіть заходили на його сайт, і їхню увагу там одразу ж привернув обідній стіл із керамічною плиткою, виготовлений сто років тому, — тоді це був найдорожчий предмет у магазині. На прохання Люка Ноель дала йому рулетку. Вони виміряли стіл з усіх боків, бурмочучи між собою, як ідеально він підійде для ідальні їхнього гостьового будинку. Люк закатав рукави, і Керол запитала,

чи можна їм пофотографувати. Ноель, звісно, дозволила. Вони обміряли два комоди й дві шафи-гардероби, ставлячи при цьому влучні питання про дерево, обробку й походження цих меблів. Люк і Керол будували новий будинок у Г'юстоні й хотіли, щоб він як зовні, так і всередині був схожий на прованський фермерський будинок, у якому вони відпочивали минулого року біля села Русійона в департаменті Воклюз. З кожною новою хвилюю, проведеною в магазині, їхня цікавість до всього, що пропонувала Ноель, лише посилювалася. Вона провела їх нагору, де було виставлено дорожчі меблі, і вони були в захваті. Близько п'ятої вечора, тобто за годину їхнього перебування в магазині, Ноель відкрила пляшку шампанського й наповнила три фужери. Поки Люк обмірював шкіряне крісло, а Керол клацала фотоапаратом, Ноель, перепросивши, спустилася вниз, почекала, доки підуть двоє випадкових відвідувачів, а тоді замкнула двері й повернулася до багатих тегасців.

Обступивши старовинну барну стійку, вони взялися до справи. Люк поставив кілька питань щодо доставки й зберігання. До завершення будівництва їхнього нового будинку залишалось принаймні півроку, і вони звозили меблі й прилади на склад. Ноель запевнила їх, що здійснює доставку по всій країні і жодних проблем із цим не буде. Керол перерахувала предмети, які хотіла б придбати одразу, і серед них виявився той самий письмовий стіл. Ноель пояснила, що його вже зарезервовано для іншої клієнтки, але вона легко могла б знайти ще один такий під час своєї наступної поїздки в Прованс. Потім вони спустилися вниз у її кабінет, де вона налила ще шампанського, і взялися складати рахунок. Загальна сума становила сто шістдесят тисяч доларів, але їх, вочевидь, ці цифри анітрохи не збентежили. Цілком звичною річчю було би попросити знижку, але подружжя

Мессі на це навіть і не натякало. Люк простягнув чорну кредитну картку таким жестом, ніби розплачувався дрібними грішми, і Керол підписала замовлення.

На виході вони на прощання обійнялися з нею, мов старі друзі, і сказали, що, можливо, зайдуть завтра. Коли вони пішли, Ноель спробувала згадати хоч один продаж такого масштабу, але не змогла.

Наступного ранку о п'ять на одинадцятку Люк і Керол знову влетіли в магазин, усміхнені й повні енергії. Вони сказали, що півночі розглядали фотографії, подумки розставляючи меблі у своєму незавершеному будинку, і вирішили, що купили ще не все потрібне. Їхній архітектор відправив їм електронною поштою плани двох перших поверхів, і вони позначили на них місця, де хотіли поставити Ноеліні меблі. Вона не могла не помітити, що загальна площа будинку становила тисячу сімсот п'ятдесят квадратних метрів. Вони піднялися на другий поверх, де провели весь ранок, обмірюючи ліжка, столи, стільці й шафи-гардероби, і зрештою спустошили її інвентар. Рахунок за цей другий день склав понад триста тисяч доларів, і Люк знову дістав свою чорну кредитку.

На обід Ноель замкнула магазин й запросила їх перекусити в популярному бістро за рогом. Поки вони їли, її адвокат перевірів платоспроможність кредитної картки й з'ясував, що Мессі можуть оплатити все, що їм заманеться. Він постарався також довідатися про них побільше, але майже нічого не знайшов. Утім, яка різниця: якщо чорна картка діє, то кого хвилює походження грошей?

За обідом Керол поцікавилась у Ноель:

— Не знаєте, коли у вас буде поповнення інвентаря?

Ноель розсміялася й відповіла:

— Ну звісно ж — як тільки, так одразу. Я планувала поїхати до Франції на початку серпня, але тепер, коли продавати більше нічого, матиму вирушити раніше.

Керол глянула на Люка, який чомусь ніби зніжковів.

— Я от що хотів запитати, — промовив він. — Ми подумали, а чи не зустрітися нам у Провансі та й не купити все разом?

— Ми обожнюємо Прованс, і вирушити на полювання за антикваріатом із такою фахівчиною, як ви, було би просто приголомшливо, — додала Керол.

— Ми не маємо дітей і обожнюємо подорожувати, особливо до Франції, і ми справді захоплені антикваріатом. Ми навіть шукаємо нового дизайнера, який би нам допоміг із підлогами й шпалерами, — повідомив Люк.

— Ну, волею долі я знаю всіх у цій справі. А коли б ви хотіли поїхати? — уточнила Ноель.

Мессі переглянулися, ніби згадуючи свій напружений графік, після чого Люк відповів:

— За два тижні нам треба буде з'їздити в Лондон у справах, а після того можемо зустрітися з вами в Провансі.

— Це надто скоро? — запитала Керол.

Секунду подумавши, Ноель відповіла:

— Думаю, що зможу підлаштуватися. Я їжджу туди кілька разів на рік і навіть маю квартиру в Авіньйоні.

— Чудово! — радісно вигукнула Керол. — Оце буде пригода. Я вже уявляю наш будинок, повний речей, які ми самі знайдемо в Провансі.

Люк підняв келих і виголосив:

— Випиймо ж за вдале полювання на південнофранцузький антикваріат!

III

Другого дня по тому більшість Ноеліного інвентарю вивезла перша вантажівка. Виїхавши з острова Каміно, вона попрямувала до великого складу в Г'юстоні, де Люк і Керол Мессі орендували дев'яносто квадратних

метрів — утім, рахунок за оренду зрештою мав опинитися на столі Елейн Шелбі.

За кілька місяців, коли проект завершиться — чи то успіхом, чи то провалом, — ці чудові предмети старовини мали поступово повернутися на ринок.

IV

Надвечір Мерсер вирушила на пляж, де повернула на південь і пішла вздовж краю води. Їй зустрілися Нельсони, що жили за три будинки від її котеджу, і вона трохи побалакала з ними, поки їхня дворняжка обнюхувала її щиколотки. Нельсонам було по сімдесят із чимось років, і вони прогулювалися пляжем, тримаючись за руки. Їхня дружність межувала з нездоровою цікавістю, і вони вже встигли витягти з Мерсер, навіщо та приїхала на острів (звісно, за офіційною версією).

— Вдалої вам праці, — сказав пан Нельсон, коли вони прощались.

За кілька хвилин їй трапилася пані Олдерман, що жила за сім будинків на північ. Вона вигулювала пуделів-двійнят і, здається, страждала від самотності й постійно шукала можливості з кимось поспілкуватися. Мерсер такої можливості не шукала, але й нічого не мала проти своїх сусідів.

Біля пірсу вона відійшла від води й попрямувала дерев'яним настилом. Елейн знову приїхала в місто й побажала зустрітися. Вона чекала на невеличкому дворіку будинку-триплекса, який орендувала для операції. Мерсер уже раз у ньому була, але нікого, крім Елейн, там не побачила. Вона не знала, чи ще хтось брав участь у спостереженні й чи стежить хтось за нею. На питання про це Елейн відповідала ухильно.

Коли вони пройшли на кухню, Елейн запитала:

— Хочете що-небудь випити?

— Дякую, мені краще води.

— Ви вже вечеряли?

— Ні.

— Що ж, можемо замовити піцу, суші або китайську їжу з доставкою. Обирайте.

— Я не голодна, правда.

— Я теж. Давайте тут сядемо, — запропонувала Елейн, указуючи на маленький столик для сніданку, який стояв між кухнею й кімнаткою. Відкривши холодильник, вона дістала дві пляшки води. Мерсер сіла й озирнулася довкола.

— Ви тут зупинилися? — запитала вона.

— Так, на дві ночі, — відповіла Елейн, сідаючи навпроти.

— Наодинці?

— Так. Зараз на острові більше нікого нема. Ми приїжджаємо час від часу, але не постійно тут перебуваємо.

Мерсер хотіла запитати, хто такі «ми», але втрималася.

— Отже, ви відвідали магазин Ноель, — сказала Елейн, і Мерсер кивнула.

У своєму щоденному звіті електронною поштою вона навмисно не вдавалася в подробиці.

— Розкажіть. Що там усередині?

Мерсер, не скуплячись на деталі, описала їй усі зали на обох поверхах, де було виставлено товари на продаж. Елейн слухала уважно, але нічого не записувала. Було видно, що вона вже й так багато знає.

— А підвал там є? — поцікавилася Елейн.

— Так, Ноель мимохить про нього згадала. Сказала, що в неї там майстерня, але показувати її не стала.

— Письмовий стіл вона притримує для вас. Ми спробували купити його, проте Ноель сказала, що він не продається. За якийсь час ви його купите, але вам, мож-

ливо, захочеться, щоб його перефарбували. Імовірно, що вона робитиме це в підвалі, а ви, може, забажаєте поглянути на зразок нового кольору. Нам треба дізнатися, що там у підвалі, бо він примикає до підвального поверху книгарні.

— А хто намагався купити стіл?

— Ми. Тобто хороші люди, Мерсер. Ви не наодинці.

— Чомусь від цього не легше.

— За вами не стежать. Як я вже казала, ми тут не постійно перебуваємо.

— Гаразд. Припустімо, що я потраплю в її підвал. Що далі?

— Дивіться. Спостерігайте. Старайтеся все запам'ятати. Якщо нам пощастить, там можуть виявитися двері до книжкового магазину.

— Сумніваюся.

— Я теж сумніваюся, але ми маємо дізнатися напевне. Чи там бетонна стіна, чи цегляна або дерев'яна? Не виключено, що нам одного дня — чи ночі — доведеться проломлюватися крізь неї. А що там із відеоспостереженням у магазині?

— Дві камери: одна дивиться на вхідні двері, а інша — в задній частині магазину, над невеликим кухонним куточком, — відповіла Мерсер. — Може, є й інші, але я їх не помітила. На другому поверсі камер немає, але це ви, напевно, вже знаєте.

— Авжеж, проте в цій справі ми тричі все перевіряємо й повсякчас продовжуємо збирати інформацію. А як замикаються вхідні двері?

— Ригельний замок, відмикається ключем. Нічого мудрованого.

— А задніх дверей ви не бачили?

— Ні, проте я не дійшла до самого кінця будинку. Думаю, там є ще кілька приміщень.

— Зі східного боку книжковий магазин, а із західного — ріелторський офіс. Чи є двері до нього?

— Якщо і є, то я не бачила.

— Ви чудово попрацювали, Мерсер. За три тижні, що ви провели тут, вам удалося проникнути в місцеве літературне коло, не викликавши підозр. Ви познайомилися з потрібними людьми, побачили все, що можна було побачити. Ми дуже цьому раді. Але нам треба якось пришвидшити розвиток подій.

— Не сумніваюся, що у вас уже є якийсь козир у рукаві.

— Саме так.

Елейн підійшла до дивана, взяла звідти три книжки й поклала їх посеред стола.

— Ідея така. Тесса остаточно переїхала сюди з Мемфіса в 1985 році. Як ми знаємо, своє майно вона заповіла рівними частками своїм трьом дітям. Окремо в заповіті було зазначено, що ви, Мерсер, маєте отримати двадцять тисяч доларів готівкою на оплату навчання. У неї було шість інших онуків: Конні, Голстедові дітки в Каліфорнії, а також єдина дитина Джейн — Сара. Лише вам вона заповіла щось окремо.

— Я була єдиною з них, кого вона справді любила.

— Авжеж. Отже, наша версія звучить приблизно так. Після смерті Тесси ви з Конні переглядали її особисті речі — будь-який дріб'язок, про який не було згадано в заповіті, — і вирішили їх розділити. Дещо з одягу, старі фотографії, може, якісь недорогі картини, що завгодно — придумаете самі. Так от, за вашою з Конні угодою вам дісталася коробка з книжками. Здебільшого там були дитячі книжки, які Тесса вам купувала всі ті роки, але на дні виявилися три книги з публічної бібліотеки в Мемфісі, взяті Тессою в 1985 році, причому всі були першими виданнями. Переїхавши на острів Каміно, Тесса — ненароком чи навмисно — привезла

їх із собою. І от зараз, за тридцять років, ці книжки у ваших руках.

— І вони чогось варті?

— І так, і ні. Погляньте на верхню.

Мерсер узяла книгу. То був «Засуджений» Джеймса Лі Берка — у відмінному стані: навіть суперобкладинка була як новенька, покрита захисною плівкою. Мерсер відкрила книжку, перегорнула до звороту титульного аркуша й знайшла там слова «Перше видання».

— Як ви, напевно, знаєте, — продовжила Елейн, — це збірка оповідань Берка, який привернув багато уваги в 1985 році. Критики були в захваті, і книга добре продавалася.

— То яка її ціна?

— Ми купили її минулого тижня за п'ять тисяч доларів. Перший тираж був маленький, і примірників з нього лишилося дуже небагато. На звороті суперобкладинки є штрих-код: так у 1985 році позначала свої книги бібліотека Мемфіса — отже, на самому виданні жодних відміток нема. Штрих-код, звісно, нанесли ми, і я не сумніваюся, що Кейбл знає людей, які можуть його видалити. Це не так складно.

— П'ять тисяч доларів, — заворожено повторила Мерсер, ніби тримала брусок золота.

— Так, і купили ми її в дилера з хорошою репутацією. Отже, план такий. Ви згадаєте про цю книгу в розмові з Кейблом. Розкажете йому легенду, але саму книгу не показуватимете, принаймні спершу. Ви маєте сумніватися, як учинити. Очевидно, що книжку взяла Тесса — і взяла незаконно. Потім вона потрапила у ваші руки, причому про це нічого не сказано в заповіті, так що ви на неї жодних законних прав теж не маєте. Книжка належить бібліотеці Мемфіса, але минуло вже тридцять років, тож кого це хвилює? І, звісно, вам потрібні гроші.

— Отже, я матиму виставити Тессу злодійкою?

— Це просто легенда, Мерсер.

— Ну, знаєте, мені не хочеться зводити наклеп на власну покійну бабусю.

— Ключове слово тут — «покійну». Тесса померла одинадцять років тому, і вона нічого не крала. Цю легенду почує лише Кейбл.

Мерсер поволі взяла другу книгу, «Кривавий меридіан» Кормака Мак-Карті, опублікований видавництвом *Random House* у 1985 році — теж перше видання в блискучій суперобкладинці.

— А ця скільки коштує? — запитала вона.

— Ми кілька тижнів тому заплатили чотири тисячі доларів.

Відклавши книгу, Мерсер узяла третю. То був «Лоунсом-Дав» Ларрі Мак-Мертрі, випущений знов-таки в 1985 році видавництвом *Simon & Schuster*. Видно було, що книжка не раз змінювала власників, проте суперобкладинка збереглася чудово.

— Тут дещо інша історія, — повідомила Елейн. — «Саймон і Шустер» розраховували на великий попит, і перший тираж становив близько сорока тисяч, тому перших видань у колекціонерів є чимало, і це, звісно, знижує їх вартість. Ми за неї виклали п'ятсот баксів, а потім наділи на неї нову суперобкладинку, щоб подвоїти вартість.

— То суперобкладинка тут підроблена?

— Авжеж. У цьому бізнесі таке трапляється повсякчас, принаймні серед безпринципних ділків. Майстерно підроблена суперобкладинка може значно підвищити ціну видання. Ми знайшли вмілого фальсифікатора.

Мерсер знову звернула увагу на слово «ми» й дивом дивувалася, якою ж масштабною була операція. Поклавши книгу, вона надпила води.

— То я матиму згодом продати їх Кейблові? Мені не надто хочеться сплавляти підробки.

— Суть плану в тому, Мерсер, що ці книги мають допомогти вам поближче підібратися до Кейбла. Спершу просто згадайте про них у розмові. Дайте зрозуміти, що сумніваєтеся, що з ними робити. З погляду моралі продавати їх недобре, адже вони дійсно вам не належать. Потім покажіть йому одну чи дві з них і подивіться, як він відреагує. Не виключено, що він покаже вам свою колекцію в підвалі або сховищі, чи що там у нього внизу. Хтозна, куди приведе ця розмова. Нам треба, щоб ви проникли у його світ, Мерсер. Він може скористатися шансом і купити «Засудженого» чи «Кривавий меридіан» — а може, вони вже є в його колекції. Якщо в нас склалося про нього правильне уявлення, то йому має сподобатися таке не зовсім законне походження книг і він захоче їх придбати. Перевірмо, наскільки чесно він з вами поведеться. Ми знаємо, скільки коштують ці книжки. Чи спробує він схитрувати й занизити ціну? Усяке може бути. Гроші тут не важливі. Головне, щоб ви стали бодай якою маленькою частинкою його тіньового бізнесу.

— Не сказала б, що я в захваті від цієї ідеї.

— Але від цього ніхто не постраждає, Мерсер, і все засновано на легенді. Ми законно придбали ці книжки. Якщо він їх купить, ми отримаємо назад свої гроші, а якщо він згодом їх перепродасть, то отримає назад свої. У цьому плані немає нічого ганебного чи аморального.

— Гарзд, але я не впевнена, що зможу правдоподібно зіграти свою роль.

— Та годі вам, Мерсер. Ви письменниця — отже, живете у світі, створеному вашою уявою. Просто створіть ще один такий світ.

— Моя уява зараз не надто продуктивна.

— Мені шкода це чути.

Мерсер знизала плечима й відпила води. Вона дивилася на книги, і в голові в неї крутилися різні сценарії. Нарешті вона запитала:

— Що може піти не так?

— Ну, теоретично можливо, що Кейбл зв'яжеться з бібліотекою Мемфіса й спробує пронюхати щось про ці книжки, але то дуже велика структура, і йому нічого не вдасться з'ясувати. Минуло вже тридцять років, усе змінилося. Вони щороку втрачають близько тисячі книжок через те, що хтось їх не повернув, і, як і в будь-якій звичайній бібліотеці, там не надто прагнуть розшукувати ці книжки. До того ж Тесса дійсно брала там багато книг.

— Ми щотижня ходили з нею в бібліотеку.

— От бачите, все збігається. Він ніяк не зможе докопатися до істини.

Мерсер взяла «Лоунсом-Дав» і запитала:

— А що, як Брюс помітить, що суперобкладинка підроблена?

— Ми про це думали й не впевнені, чи слід її використовувати. Минулого тижня ми показали книгу двом старим дилерам, яким усяке траплялося бачити, і обидва не помітили підробки. Але ви маєте рацію: ризикувати тут дійсно не варто. Почніть із двох перших, але не показуйте їх одразу, а тягніть час, ніби сумніваєтеся, як правильно вчинити. Це буде для вас моральна дилема — подивимося, що Кейбл вам порадить.

Прибравши книги в полотняну сумочку, Мерсер вирушила назад на пляж. Був відлив і штиль, і пісок був залитий світлом повного місяця. Крокуючи до котеджу, вона зачула голоси, які поволі гучнішали, і незабаром, за півдороги до дюн, вона побачила зліва молоду пару, що кохалася на пляжному рушнику. Їхній пристрасний шепіт раз у раз переривали зітхання й хтиві стогони. Мерсер ледь не зупинилася, щоб почекати кульмінації

останнього поштовху, але насилу покрокувала далі, вбираючи звуки, що долинали їй услід.

Її переповнювала заздрість: як же давно вона сама не відчувала чогось подібного.

V

Усього за п'ять тисяч слів і три розділи другий новий роман раптово скінчився, бо Мерсер утомилася від своїх персонажів, а сюжет їй набрид. Пригнічена й навіть трохи зла на себе й на цю писанину, вона надягла найвідвертіше бікіні зі своєї зростаючої колекції та вирушила на пляж. Була лише десята ранку, але Мерсер із досвіду знала, що полуденного сонця краще уникати. З дванадцятої до п'ятої було просто нестерпно спекотно, навіть у воді. Мерсер уже встигла непогано засмагнути й тепер турбувалася радше про те, щоб не перестаратися із засмагою. Близько десятої вона зауважила, що пляжем пробігається високий незнайомець приблизно одного з нею віку. Він біг босоніж крайкою води, і його високе й худорляве тіло блищало від поту. Вочевидь, він був спортсменом: виразний прес, ідеальні біцепси й литки не лишали щодо цього сумнівів. Біг він легко й граційно і, як упевнила себе Мерсер, трошечки уповільнювався, коли вона опинялася в його полі зору. Минулого тижня вони принаймні двічі зустрілися поглядами, і Мерсер була переконана, що настав час для знайомства.

Поставивши свою парасольку й складаний стілець, вона намастилася сонцезахисним кремом, раз у раз позираючи на південь: бігун завжди з'являвся з південного боку, де розташовувалися *Ritz* і дорогі багатоквартирники. Постеливши свій пляжний рушник, Мерсер розтяглася на сонці, наділа сонячні окуляри й солом'яний капелюх і стала чекати. Як і завжди в будні, пляж був

практично безлюдний. Її план полягав у тому, щоб, побачивши незнайомця здалека, невимушено попрямувати до води й дійти до крайки саме тоді, коли він там пробігатиме. Вона привітається нейтральним «Доброго ранку», як міг би зробити й будь-хто інший із постійних відвідувачів цього найдоброзичливішого пляжу. Мерсер чекала, спершись на лікті й намагаючись не думати про себе як про чергову горе-письменницю. П'ять тисяч слів, які вона щойно видалила, були найгіршим, що коли-небудь виходило з-під її пера.

Він жив тут уже щонайменше десять днів, а це було забагато для перебування в готелі: можливо, він зняв на місяць якусь квартиру.

Мерсер гадки не мала, про що їй далі писати.

Він завше був один, але звіддала їй не було видно, чи має він обручку.

За п'ять років її персонажі так і не стали живими, стиль був таким само незграбним, а всі ідеї — такими дурними, що вона сама їх відкидала. Мерсер дедалі більше утверджувалася в думці, що вже ніколи не закінчить жодного роману.

Задзвонив її мобільник, і, натиснувши кнопку прийому, вона почула голос Брюса:

— Сподіваюсь, не відриваю генійку від роботи?

— Зовсім ні, — запевнила Мерсер, подумавши, що насправді лежить на пляжі практично гола, збираючись спокусити незнайомця. — Я саме взяла перерву.

— Гаразд. Послухайте, у нас сьогодні автограф-сесія, і я трохи тривожуся, чи достатньо прийде людей. Письменник невідомий, і це його перший роман, до того ж не дуже хороший.

«Як він виглядає? Скільки йому років? Натурал чи гей?» — ураз подумала Мерсер, але натомість спитала:

— То он як ви продаєте книги: скликаєте на допомогу всіх знайомих письменників?

— Саме так! А Ноель влаштовує незаплановану вечерю в нашому будинку — звісно, на честь цього письменника. Будемо лише ми, він, Майра з Лі — і ви. Має бути весело. Що скажете?

— Дайте-но звірюся з розкладом. Так, я вільна. О котрій годині?

— О шостій, і одразу по тому — вечеря.

— Одягатися можна неформально?

— Та годі вам — ви ж на пляжі! Тут усе дозволено: хоч босоніж приходьте.

Об одинадцятій сонце розжарило пісок, а легенький бриз кудись зник. Вочевидь, для пробіжки було надто спекотно.

VI

Письменника звали Рендалл Залінскі, і швидкий пошук в інтернеті мало що прояснив: його стисла біографія була навмисно написана туманно, аби створити враження, ніби автор здобув свої непересічні знання тонкощів усіх видів тероризму й кіберзлочинності, працюючи у світі «темного шпигунства». У його романі розповідалося про футуристичне зіткнення між США, Росією й Китаєм. Двохабзацна анотація була до сміхоти сенсаційною, і в Мерсер уже тільки через це зникло бажання читати далі. На підфотошопленій світлині красувався білий чоловік, якому на вигляд було трохи за сорок. Про дружину чи сім'ю нічого сказано не було. Жив Рендалл у Мічигані і, звісно, працював там над своїм новим романом.

Його автограф-сесія мала стати третьою, яку Мерсер відвідала в «Бей-Букс». Перші дві вікликали в неї болючі спогади про власне перерване турне семиріч-

ної давності, і вона вирішила надалі їх не відвідувати чи принаймні старатися уникати. Однак зробити це було непросто. Автограф-сесії були добрим приводом потягтися магазином, а це було частиною її роботи, якою Елейн настійно радила не нехтувати. До того ж сказати Брюсові, ніби вона надто зайнята, щоб являтися на події якихось авторів, було практично неможливо, особливо після його дзвінка з особистим запрошенням.

Майра мала рацію: магазин мав багатьох відданих відвідувачів, і Брюс Кейбл умів забезпечити пристойну явку. Коли Мерсер прийшла, нагорі біля перекусної вже зібралось з чотири десятки людей. З нагоди заходу столики й стелажі було відсунуто назад, аби звільнити місце для стільців, абияк розставлених навколо невеличкого подіуму.

О шостій відвідувачі розсілися по місцях, жваво балакаючи. Більшість пила дешеве вино з пластикових стаканчиків, і всі, вочевидь, почувалися досить розслаблено й непогано проводили час. Майра й Лі сіли в першому ряду, на відстані витягнутої руки від подіуму, з таким виглядом, ніби найкращі місця завжди були зарезервовані для них. Майра сміялася й базікала принаймні з трьома людьми водночас. Лі тихо сиділа поруч, посміючись, коли потрібно. Мерсер стояла осторонь, спершись на стелаж, ніби їй було не місце серед цієї публіки. Більшість присутніх становили сиві пенсіонери, і вона знов помітила, що була наймолодшою серед відвідувачів. Утім, атмосфера була приємна й затишна: невеличкий натовп книголюбів зібрався насолодитися спілкуванням із новим письменником.

Мерсер зізналася собі, що відчуває заздрість. Якби вона дописала свою клятву книгу, то теж могла би влаштувати турне й привабити нових шанувальників. Але потім вона подумала про своє минуле турне й згадала,

яким коротким воно виявилось. Це змушувало її віддати належне таким магазинам, як «Бей-Букс», і таким людям, як Брюс Кейбл, які не шкодували сил, щоб підтримувати цікавість відвідувачів.

Брюс вийшов на подіум, привітав присутніх і радо, не скуплячись на епітети, відрекомендував їм Ренді Залінські. Роки, які той провів у «розвідувальних колах», дали йому рідкісні знання про незримі небезпеки, що чатують за кожним рогом. І так далі, і таке інше.

Залінські був схожий радше на шпигуна, ніж на письменника. Замість звичних вицвілих джинсів і м'ятої куртки на ньому був дорогий темний костюм і біла сорочка без краватки. Красиве засмагле обличчя — поголене ідеально гладко. Обручки не було. Він говорив експромтом півгодини, розповідаючи страхітливі історії про майбутні кібервійни і про те, як США здає позиції в протистоянні зі своїми противниками — росіянами і китайцями. Мерсер уже підозрювала, що ці ж історії їй доведеться слухати за вечерею.

Вочевидь, Залінські був у турне наодинці, і Мерсер, замислившись, вирішила, що хлопець має певний потенціал — шкода, що він зупинився в місті всього на одну ніч. Вона згадала чутки про те, що Брюс буцімто полював на молоденьких письменниць, а Ноель — на письменників. «Письменницька кімната» у їхній вежі нібито використовувалася для нічних забав. Після знайомства з цією парою Мерсер у це якось не вірилося.

Коли Залінські закінчив говорити, публіка поаплодувала, а тоді вишикувалася в чергу перед столом, де лежали стоси примірників його книжки. Мерсер не хотіла її купувати й не збиралася читати, але вибору не лишалося. Вона згадала, якою тортурою було сидіти одній за столом, відчайдушно сподіваючись, що хтось придбає її книгу. До того ж вона мала провести наступні три години в то-

варистві цього автора. Отже, Мерсер почувалася зобов'язаною купити книгу, тому терпляче стояла в черзі. Майра помітила її та завела бесіду. Коли дійшла їхня черга, вони відрекомендувались автору й спостерігали, як той шкрябає свої автографи на їхніх примірниках.

Коли вони спускалися сходами, Майра трохи заголосно пробурмотіла:

— Тридцять баксів псу під хвіст. Я її навіть і не розгорну.

Мерсер хихикнула:

— Я теж, зате наш книготорговець задоволений.

Унизу Брюс шепнув їм:

— Ноель удома — можете одразу йти туди. Гаразд?

Мерсер, Майра й Лі покинули магазин і пройшли чотири квартали до особняка.

— Ви вже бували тут? — запитала Майра.

— Ні, але читала книгу про будинок.

— Там є на що подивитися, а до того ж Ноель — просто ідеальна господиня.

VII

Будинок дуже нагадував Ноелін магазин, адже був повний сільських меблів і пишно прикрашений. Провівши для Мерсер невеличку екскурсію першим поверхом, Ноель побігла на кухню перевірити щось у духовці. Майра, Лі та Мерсер вирушили з напоями на задню веранду, де хиткий вентилятор давав хоч якусь прохолоду. Вечір видався душний, і Ноель попередила, що вечерятимуть вони всередині будинку.

Утім, вечеря пішла не за планом: Брюс прибув один і повідомив, що їхній гість, пан Залінські, страждає на мігрень і в нього саме трапився напад. Ренді передавав свої вибачення, але мусив відлежатися в темному го-

тельному номері. Тільки-но Брюс добув собі напій і приєднався до них, як Майра взялася за пана Залінські:

— Прошу повернути мені тридцять доларів, — заявила вона, і було неясно, чи вона жартує. — Я не читатиму його книгу навіть під дулом пістолета.

— Ти краще подумай, — відгукнувся Брюс. — Якщо моя маленька книгарня почне повертати гроші, ти будеш винна мені цілий статок.

— Отже, всі продажі остаточні? — уточнила Мерсер.

— Ясна річ.

— Гаразд, якщо ти й надалі збираєшся змушувати нас купувати книжки, то хоча б запрошуй якихось пристойних авторів, — не вгамовувалася Майра.

Брюс посміхнувся й поглянув на Мерсер.

— Ця розмова в нас трапляється принаймні тричі на рік. Майра, королева бульварного читива, терпіти не може більшість інших комерційних письменників.

— От і неправда! — відрізала Майра. — Я терпіти не можу книжки про шпигунів і все це військове лайно. Я не торкатимуся цієї книжки, і мені не треба, щоб вона захаращувала мій будинок. Я продам її тобі назад за двадцять баксів.

— Як же, Майро, — втрутилася Лі. — Ти ж завжди кажеш, що любиш безлад.

Тут на веранду вийшла Ноель із келихом вина. Вона турбувалася про Залінські й запитала, чи не варто викликати до нього їхнього знайомого лікаря. Брюс відповів, що не треба, бо Залінські — дужий хлопець і сам може про себе подбати.

— Він мені здався вельми нудним, — додав Брюс.

— А книга його як? — запитала Мерсер.

— Я читав по діагоналі. Забагато всіляких технічних деталей. Автор ніби хоче весь час показати, як добре розбирається в технологіях, гаджетах і даркнеті. Я кілька разів відкладав книгу.

— А мене ви й розгорнути її не зможете, — відгукнулася Майра зі сміхом. — І, чесно кажучи, я не надто бажала з ним вечеряти.

Лі нахилилася вперед і поглянула на Мерсер:

— Бачите, люба, до цієї братії ніколи не можна повертатися спиною.

— Ну, якщо тепер перспектива вечері не так тебе лякає, ходім же їсти, — запропонувала Ноель.

У широкому проході десь між верандою й кухнею стояв прикрашений господинею темний круглий дерев'яний стіл напрочуд сучасного вигляду. Усе інше було старовинним: від приземкуватих крісел із м'якою оббивкою до прекрасних французьких столових приладів і великих глиняних тарілок. Тут усе теж виглядало так, ніби перекочувало в життя прямо зі сторінок якоїсь із її книг, і все було таке гарне, що його навіть не хотілося використовувати за призначенням.

Коли гості розсілися й наповнили келихи, Мерсер звернулася до Ноель:

— Я подумала, і, напевно, таки куплю той письмовий стіл.

— Він ваш. Мені довелося повісити на нього бирку «Продано», бо він дуже багато кому з покупців подобався.

— Це мене трохи розорить, але він просто мусить стати моїм.

— І ви вірите, що він допоможе вам подолати творчу кризу? — запитала Майра. — Якийсь старий французький стіл?

— А хто казав, що в мене творча криза? — своєю чергою поцікавилася Мерсер.

— А як ви називаєте той стан, коли не знаєте, про що писати?

— Ну, може, «тимчасова втрата натхнення»?

— Брюсе? Ти в нас експерт!

Брюс тримав велику салатницю, з якої Лі накладала собі порцію.

— «Криза» звучить надто категорично. Мені більше подобається «тимчасова втрата натхнення». Але кого хвилює моя думка? Це ви тут усі літератори-красномовці.

Майра раптом зареготала й випалила:

— Лі, пам'ятаєш, як ми написали три книжки за місяць? Наш паскудний видавець відмовлявся нам платити, і наша агентка сказала, що ми не можемо звертатися до інших видавців, бо за контрактом винні тому поганцю ще три книги. І от ми з Лі вигадали три кошмарних сюжети — серйозно, гірше не придумаєш, — і я весь місяць щодня по десять годин тарабанила на друкарській машинці.

— Проте в нас наготові вже була чудова ідея, — дала Лі, передаючи салатницю.

— Так, так, — підтвердила Майра. — Ми мали просто найкрутішу ідею для напівсерйозного роману, але й на гадці не мали віддавати її цьому придуркові. Нам треба було закрити цей ідіотський контракт і знайти нормального видавця, який оцінив би всю геніальність нашої блискучої ідеї. Ця частина задуму вдалася — однак минуло два роки, і ті три страшні книги досі продавалися величезними тиражами, а наш шедевральний роман провалився. От і думай.

— Я тільки думаю, мені б хотілося його перефарбувати — той стіл, — повернулася до попередньої теми Мерсер.

— Ми з вами поглянемо на різні кольори й підберемо ідеальний для вашого котеджу, — пообіцяла Ноель.

— А ти вже бачила котедж? — запитала Майра з удаваним подивом. — А ми ні. Мерсер, коли ми побачимо котедж?

— Скоро, — запевнила її Мерсер. — Я неодмінно запрошу вас на вечерю.

— Розкажи їм хороші новини, Ноель, — нагадав Брюс.

— Які хороші новини?

— Не будь такою скромною. Кілька днів тому багата пара з Техасу скупила весь Ноелін інвентар. Магазин майже порожній.

— Шкода, що вони не колекціонують книги, — зітхнула Лі.

— Ваш стіл я зберегла, — зауважила Ноель, звернувшись до Мерсер.

— Ноель збирається закрити магазин на місяць, щоб зганяти у Францію й поповнити інвентар.

— Вони дуже приємні люди й чудово розбираються в антикваріаті. Ми домовилися зустрітися в Провансі й разом вирушити за покупками.

— Це, напевно, буде весело, — промовила Мерсер.

— А не хочете до мене приєднатись? — запропонувала Ноель.

— А справді, чом би й ні, — схвалила Майра. — Вашому роману все одно ніщо не зашкодить.

— Ну Майро, — докірливо промовила Лі.

— А ви були в Провансі? — поцікавилася Ноель.

— Ні, але давно хотіла побувати. А як довго ви там пробудете?

Ноель знизала плечима, ніби ніяких чітких термінів не було.

— Мабуть, десь із місяць.

Вона презирнулася з Брюсом, ніби це запрошення було спонтанним і не обговорювалося заздалегідь.

Мерсер помітила це й сказала:

— Знаєте, я все ж краще прибережу гроші на той письмовий стіл.

— Правильний хід, — схвалила Майра. — Краще лишайтесь тут і пишіть. Утім, вам мої поради ні до чого.

— Це точно, — тихо погодилася Лі.

Вони пустили по колу велике блюдо з ризото з креветками і кошик із хлібом. Тільки-но всі взялися жувати, як Майрі закортіло пошукати проблем на свою голову.

— Панове, якщо дозволите, маю пропозицію, — заявила вона з набитим ротом, не припиняючи жувати. — Вона дуже незвична, і я ніколи ще такого не робила, але тим воно й краще — адже завжди весело спробувати щось нове й незвідане. Тут і зараз, просто за цим столом ми повинні здійснити літературну інтервенцію. Мерсер, ви тут уже скільки? — місяць, а так і не написали жодного слова, яке можна було б продати. І я, правду сказати, починаю втомлюватися від ваших бідкань про відсутність прогресу в роботі над романом. Отже, ні для кого не секрет, що у вас немає сюжету, і, зважаючи на те, що ви не публікувалися скільки вже років — десять?..

— Ну, ближче до п'яти.

— Не важливо. Ясно як божий день, що вам потрібна допомога. Тому я пропоную, щоб ми як ваші нові друзі допомогли вам із сюжетом. Подивіться лишень, які таланти зібралися за цим столом! Нам точно вдасться спрямувати вас у правильне русло.

— Що ж, гірше все одно вже не стане, — зітхнула Мерсер.

— От і я про те ж, — підхопила Майра. — Покладіться на нас. — Вона відпила пива з пляшки. — Так от, у цілях нашої інтервенції ми маємо з'ясувати деякі фактори. Насамперед слід вирішити, чи ви хочете писати серйозну прозу, яку ніхто з видавців не візьме — та чого там, навіть Брюс не зможе її продати, — або ж щось більш ходове. Я читала ваш роман і ваші оповідання й анітрохи не здивована, що їх не розкупували. Ви не ображайтеся, гаразд? Це все ж таки інтервенція, тож нам потрібна лише правда, якою бридкою вона б не була. Згода? Усі готові говорити навпростець?

— Авжеж! — посміхнулася Мерсер.

Усі інші кивнули. Ідея всім подобалася.

Набивши рота салатом, Майра продовжила:

— Ну дивіться, люба моя: ви чудово пишете. Від деяких ваших речень у мене просто перехоплювало дух — може, це й не той ефект, який має викликати добре побудоване речення, але у вас є дар, і мені здається, що ви могли б писати в будь-якому жанрі. То що оберете: серйозну літературу чи масову?

— А чи не можна їх поєднати? — поцікавився Брюс, який явно насолоджувався тим, що відбувається.

— Деяким авторам це вдається, — відповіла Майра, — але більшості — ні. — Вона поглянула на Мерсер і пояснила: — Ми про це сперечаємося вже років десять, із першої ж нашої зустрічі. Проте припустімо, що вам навряд чи вдасться створити літературний шедевр, який приведе в захват критиків і водночас принесе чималі гонорари. Тут, до речі, немає жодної заздрості. Я більше не пишу, тож моя літературна кар'єра вже скінчилася. Я не дуже розумію, чим зараз займається Лі, але очевидно, що вона нічого не публікує.

— Ну Майро...

— Значить, можна сміливо стверджувати, що її кар'єра — теж у минулому. Отже, нам усе одно: ми старі й маємо купу грошей, тому ні про яку конкуренцію не йдеться. Ви ж молода й талановита, і у вас будуть перспективи, якщо ви тільки з'ясуєте, що саме вам треба писати. У цьому й полягає мета нашого втручання. Ми просто хочемо вам допомогти. До речі, Ноель, це ризото — просто чудове.

— Я маю щось відповісти? — запитала Мерсер.

— Ні, це інтервенція: ви маєте сидіти й слухати, як ми перемиваємо вам кісточки. Брюсе, ти перший. Що має писати Мерсер?

— Я хотів би спершу запитати, що вона читає.

— Усе, що написав Ренді Залінскі, — відповіла Мерсер, викликавши дружний сміх.

— Бідний хлопець мучиться з мігренню, а ми тут на-
сміхаємося над ним за вечерею, — зауважила Майра.

— Помилуй нас Господь, — тихо промовила Лі.

— Які три останні романи ви прочитали? — запитав Брюс.
Мерсер зробила ковток вина й секунду подумала,
а тоді відповіла:

— Мені сподобався «Соловей» Крістін Ханни — він,
здається, добре продавався.

— Авжеж, — погодився Брюс. — Зараз досі продаються
примірники в м'якій обкладинці.

— Мені теж сподобався, — відгукнулася Майра. — Але
книжками про Голокост на життя не заробиш. До того ж,
Мерсер, що ви знаєте про Голокост?

— Я й не казала, що хочу про нього писати. Крістін
написала вже двадцять книг, і всі різні.

— Не думаю, що їх можна зарахувати до високої літе-
ратури, — заявила Майра.

— А ти впевнена, що здатна розпізнати високу літера-
туру? — поцікавилася Лі зі зловтішною посмішкою.

— Це удар нижче пояса, Лі?

— Авжеж.

Брюс повернув розмову в попереднє русло:

— А інші два романи?

— «Котушка синіх ниток» Енн Тайлер — одна з моїх
улюблених, — і «Лароз» Луїзи Ердрік.

— Усі троє — дівчата, — зазначив Брюс.

— Так, я рідко читаю книжки, написані чоловіками.

— Цікаво — і розумно, адже десь сімдесят відсотків
усіх романів купують жінки.

— І всі ці три авторки добре заробляють на продажах,
чи не так? — запитала Ноель.

— Точно, — підтвердив Брюс. — Усі три пишуть чудові
книги, які добре продаються.

— Бінго! — вигукнула Мерсер. — Це і є моя мета.

Брюс поглянув на Майру і сказав:

— От і маєш. Твоя інтервенція приносить плоди.

— Не поспішай. Як щодо детективів? — поцікавилась Майра.

— Не дуже, — відгукнулася Мерсер. — У мене мозок не працює в цьому напрямі: я недостатньо винахідлива, щоби спочатку розкидати підказки, а потім повертатися до них, підводячи до розгадки.

— Трилери?

— Теж не моє: не вмію закручувати сюжет.

— Шпигунські романи?

— У мені забагато дівчачого.

— Романи жахів?

— Та годі вам: я вночі лякаюся власної тіні.

— Любовні романи?

— Не володію матеріалом.

— Порнографія?

— Я незаймана.

— Порнографія вже не продається, — зауважив Брюс. — В інтернеті можна знайти що заманеться.

Майра гірко зітхнула:

— Так... а були ж деньки. Двадцять років тому ми з Лі у своїх романах таку спеку влаштовували!.. Наукова фантастика? Фентезі?

— Навіть у руки не брала.

— Вестерн?

— Боюся коней.

— Роман про політичну інтригу?

— Боюся політиків.

— Ну от ми й визначилися: вам суджено писати історичні романи про проблемні сім'ї. Починайте працювати. Надалі ми чекатимемо від вас якогось прогресу.

— Завтра вранці одразу ж розпочну, — пообіцяла Мерсер. — І дякую.

— Та чого там, — відгукнулася Майра. — І коли вже ми тут почали втручатися в чийсь справи — хто-небудь бачив Енді Адама? Я питаю через те, що кілька днів тому натрапила в продуктовому на його колишню, і вона, схоже, вважає, що в нього кепські справи.

— Простіше кажучи, він у запої, — підказав Брюс.

— Ми можемо йому якимось допомогти?

— Навряд чи, — відповів Брюс. — Енді зараз — звичайнісінький п'яниця, і доки він сам не вирішить протверезіти, то ним і залишатиметься. Видавець, схоже, заверне його останній роман, а це лише погіршить ситуацію. Я про нього турбуюся.

Мерсер дивилася на Брюсів келих. Елейн кілька разів згадувала, що Кейбл надто любить випити, але Мерсер нічого такого за ним не помічала. Як на вечері в Майри й Лі, так і зараз він потихеньку потягував вино з келиха, підливав рідко й цілком себе контролював.

Коли закінчилось обговорення Енді, Майра коротко розповіла, що останнім часом відбувалося в житті інших їхніх друзів. Боб Кобб плавав на вітрильнику навколо Аруби в Карибському морі. Джей Арклруд був у Канаді, де на якийсь час оселився в будиночку на окраїні, який належав його другові. Емі Слейтер поралася зі своїми дітлахами, один із яких грав у дитячий бейсбол. Брюс помітно притих: він уважно слухав усі плітки, але сам не ділився жодною.

Ноель, схоже, була рада, що незабаром зможе на місяць утекти з флоридської спеки. За її словами, у Провансі було хоч і спекотно, але не так волого. Після вечері вона ще раз запропонувала Мерсер поїхати з нею — якщо не на місяць, то хоча б на тиждень. Мерсер подякувала, але сказала, що справді мусить узятися за свій роман. До того ж її теперішнє фінансове становище було не найкращим і вона хотіла заощадити кошти для покупки столу.

— Він нікуди не подінеться, люба, — запевнила її Ноель. — Я триматиму його для вас.

Майра і Лі пішли о дев'ятій і попрямували додому пішки. Мерсер допомогла Брюсові й Ноель на кухні й попрощалася ще до десятої. Коли вона йшла, Брюс потягував каву у вітальні, поринувши у книгу.

VIII

Другого дня по тому Мерсер вибралася в центр міста й пообідала в невеличкій перекусній із затіненим подвір'ям. Потім прогулялася Мейн-стрит і звернула увагу, що магазин Ноель зачинений. На дверях висіло рукописне оголошення про те, що власниця вирушила у Францію купувати антикваріат. Крізь вікно вітрини одразу впадав у вічі самотній стіл для письма, адже більше в залі нічого не було. Мерсер зайшла в сусідній магазин, привіталася з Брюсом і пішла нагору в перекусну, де замовила лате й улаштувалася на балконі, що виходив на Третю вулицю. Як вона й очікувала, Брюс незабаром до неї приєднався.

— Що привело вас у центр міста? — поцікавився він.

— Нудьга. Ще один безрезультатний день роботи.

— А я думав, Майра допомогла вам подолати творчу кризу.

— Якби ж то було так просто. Ви маєте кілька хвилин, щоб поговорити?

Брюс посміхнувся й сказав, що, звісно, має. Озирнувшись навколо, він зауважив, що якщо Мерсер хоче провадити якусь серйозну розмову, то пара за сусіднім столиком сидить надто близько до них.

— Ходімо вниз, — запропонував він.

Мерсер пройшла за ним у Залу перших видань, і Брюс зачинив двері.

— Напевно, питання досить серйозне? — запитав він, тепло всміхаючись.

— Радше делікатне, — відгукнулася вона й розповіла йому про старі Тессині книжки, «позичені» в публічній бібліотеці в Мемфісі в 1985 році. Розповідь, яку вона відрепетирувала з дюжину разів, звучала правдиво, і здавалося, що Мерсер дійсно мучать сумніви. Вона не здивувалася, що Брюса зацікавила її історія й книжки. Він уважав, що звертатися в бібліотеку в Мемфісі не варто. Звісно, там були б раді отримати назад свої книжки, але їх було списано як утрачені вже кілька десятиліть тому. До того ж у бібліотеці, напевно, і гадки не мають про те, наскільки вони цінні.

— Їх просто повернуть на полиці, звідки їх знову хто-небудь зможе вкрасти, — сказав він. — Повірте, нічого хорошого там на ці книги не чекає. Їх треба зберігати в надійному місці.

— Але ж вони не мені належать, щоб я могла їх продавати, хіба ні?

Брюс посміхнувся й знизав плечима, ніби йшлося про технічну дрібницю.

— Як там каже стара мудрість... що з воза впало, то пропало. У вас ці книжки вже понад десять років — як на мене, вони належать вам.

— Ну не знаю. Мені все ж здається, що в цьому є щось неправильне.

— А книжки в хорошому стані?

— Здається, так, проте я не фахівчиня. Я дбайливо з ними обходилася: рідко навіть їх чіпала.

— А можна мені їх побачити?

— Я не знаю. Це ж як перший крок: варто мені їх вам показати, і ми вже наблизимося до угоди.

— Ну дайте мені принаймні поглянути на них.

— Навіть не знаю. А у вашій колекції вже є якісь примірники цих книжок?

— Авжеж: я маю всі книги як Джеймса Лі Берка, так і Кормака.

Мерсер позирнула на стелажі, ніби хотіла в цьому переконатися.

— Вони не тут, — пояснив Брюс. — Я їх тримаю внизу, разом з іншими рідкісними виданнями. Солоне повітря й висока вологість швидко псують книги, тому все найцінніше я тримаю в сховищі з контрольованою температурою. Хочете поглянути?

— Може, якось іншого разу, — невимушеним голосом відгукнулася Мерсер: їй блискуче вдалося розіграти байдужість. — А ви не знаєте, скільки ці дві книжки можуть коштувати? Хоча б приблизно?

— Авжеж, — швидко відповів Брюс, ніби лише й чекав на це питання.

Він обернувся до комп'ютера, що був на столі, швидко набрав щось на клавіатурі й поглянув на екран.

— У 1998 році я купив перше видання «Засудженого» за дві з половиною тисячі доларів. За цей час вартість мала зрости десь удвічі. Усе залежить від стану, а його я зможу оцінити лише тоді, коли побачу книгу. Ще один примірник я купив у 2003 році вже за три з половиною тисячі.

Брюс далі прокручував коліщатко миші. Мерсер не було видно екран, але, вочевидь, колекція була досить солідна.

— Я маю один примірник «Кривавого меридіана», який купив у знайомого дилера в Сан-Франциско років десять тому — дев'ять, якщо бути точним. І заплатив я за нього... дві тисячі — але там був невеличкий дефект на суперобкладинці, і книжка було дещо потерта — зовсім не в ідеальному стані.

«То купи для неї підроблену суперобкладинку», — подумала Мерсер, яка тепер дещо розуміла в цьому бізнесі, — проте спромоглася вдати приємне здивування:

— Вони правда так багато коштують?

— Повірте мені, Мерсер: це моя улюблена частина бізнесу. Я на рідкісних книгах заробляю більше, ніж на нових. Вибачте, що вихваляюся, — я просто дійсно люблю цю справу. Якщо вирішите продати ваші книги, буду радий допомогти.

— У них на обкладинці є штрих-коди бібліотеки — це ж має знизити їхню цінність?

— Ні, це не проблема: їх можна видалити, і я знаю всіх реставраторів у нашому бізнесі.

«А також, мабуть, усіх фальсифікаторів».

— То як ви хочете, щоб я вам їх показала? — запитала Мерсер.

— Просто покладіть їх у сумку й принесіть сюди, — відгукнувся Брюс, але зупинився і, трохи подумавши, обернувся до неї й поглянув їй в очі. — Ні, знаєте, краще я заскочу до вас у котедж — тим більше, я й так хотів би на нього поглянути. Я багато років проїжджав повз, і мені він завжди здавався одним із найкрасивіших на всьому пляжі.

— Гарзд — я б і сама не хотіла кудись виносити ці книги.

ІХ

По обіді час тягнувся повільно, і Мерсер не змогла втриматися від спокуси подзвонити Елейн і повідомити їй новини. Їхній план просувався швидше, ніж вони очікували: Брюс одразу заковтнув наживку з книгами. Той факт, що Брюс незабаром мав відвідати котедж Мерсер, здавався навіть якимось фантастичним, принаймні Елейн.

— А де зараз Ноель? — запитала вона.

— Вочевидь, у Франції. Її магазин зачинено на невідзначений термін, поки вона поповнює інвентар.

— Чудово! — промовила Елейн, яка знала, що напередодні Ноель вилетіла з Джексоновілла в Атланту, де о 18:10 сіла на літак *Air France*, що здійснював прямий переліт до Парижа. Вона прибула в Орлі за розкладом о 07:20 і о 10:40 вилетіла в Авіньйон. Там на неї вже чекав їхній співробітник. Він прослідував за нею, поки вона прямувала до своєї квартири на Рю д'Альже в старій частині міста.

Брюс прибув у котедж о кілька хвилин на сьому, а Ноель тієї миті вечеряла з прегарним джентльменом-французом у відомому маленькому ресторанчику *La Fourchette* на Рю Расін.

Мерсер визирала крізь жалюзі на передньому вікні, коли до котеджу під'їхав *Porsche* з відкидним верхом, який вона бачила на стоянці будинку Брюса й Ноель. Брюс тепер був одягнений у шорти кольору хакі й теніску. У свої сорок три він був худорлявий, стрункий і засмаглий, і хоча Мерсер нічого від нього не чула про заняття спортом, було очевидно, що він тримає себе у формі. Після двох довгих вечерь вона знала, що Брюс їсть мало, а випиває в міру — так само, як і Ноель. Вони зналися на їжі, проте споживали її маленькими порціями.

Брюс приніс пляшку шампанського: вочевидь, він не любив гаяти час. Його дружина/партнерка лишень учора поїхала, а він уже намірявся підкотити до нової потенційної пасії — принаймні так вирішила Мерсер.

Вона зустріла його біля дверей і показала йому будинок. На столику для сніданку, де вона намагалася писати свій роман, лежали дві книги.

— Отже, питимемо шампанське?

— О, це подарунок на новосілля — може, стане в пригоді.

— Я тоді поставлю в холодильник.

Брюс сів за столик й одразу ж став видивлятися на книги, мов зачарований.

— Можна я візьму? — нарешті запитав він.

— Звісно. Це ж звичайні старі бібліотечні книжки, хіба ні? — зі сміхом відгукнулася Мерсер.

— Зовсім ні, — промовив Брюс.

Він обережно взяв до рук «Засудженого» і погладив, мов рідкісну коштовність. Не розгортаючи книгу, він уважно оглянув суперобкладинку, лицевий і тильний боки, корінець. Потерши обкладинку, він тихо промовив, ніби до себе:

— Обкладинка першого видання, яскрава, не вицвіла, жодних дефектів, — Брюс повільно розгорнув книжку на обороті титулу. — Перше видання, надруковане видавництвом Університету штату Луїзіана у січні 1985 року, — він перегорнув ще кілька сторінок, а тоді згорнув книгу. — Прекрасний екземпляр! Я вражений. А ви її читали?

— Ні, але читала кілька детективів Берка.

— Ви ж ніби читаете здебільшого авторок, а не авторів.

— Так, але це не строге правило. А ви з ним знайомі?

— О, так. Він двічі приїздив у мій магазин. Чудовий хлопець.

— То ви вже маєте два такі перші видання?

— Так, але повсякчас шукаю нові.

— А що ви робили б із цим моїм примірником, якби купили його?

— То він продається?

— Можливо. Я й не підозрювала, що вони такі дорогі.

— Я купив би його за п'ять тисяч, а потім спробував би перепродати вдвічі дорожче. Серед моїх клієнтів є серйозні колекціонери, і я знаю, що кілька з них залюбки її придбали б. Кілька тижнів ми торгуватимемося. Я почну скидати, але нижче семи тисяч не опуска-

ся. Якщо продати її за таку ціну не вдасться, то поміщу її в підвал років на п'ять. Перші видання — це дуже хороші інвестиції, бо їх більше неможливо надрукувати.

— П'ять тисяч доларів, — повторила Мерсер, постаравшись зробити ошелешений вираз обличчя.

— Хоч зараз.

— А можна поторгуватися?

— Звісно, але шість — моє останнє слово.

— І ніхто ніколи не дізнається, звідки вони? Я маю на увазі: не можна буде якось за ними вийти на мене й Тессу?

Брюс розсміявся:

— Ну звісно ж, ні. Це мій світ, Мерсер, і я граю в цю гру вже двадцять років. Ці книги зникли кілька десятиліть тому, і ні в кого не буде жодних підозр. Я приватно запропоную їх своїм клієнтам, і всі будуть щасливі.

— І жодних записів немає?

— Ну а де вони можуть бути? Хто стане вести облік усіх перших видань у країні? Книги не лишають слідів, Мерсер. Чимало з них передаються як коштовності, тобто не завжди враховуються, якщо ви розумієте, що я маю на увазі.

— Ні, не розумію.

— Вони не фігурують у заповітах.

— А-а, зрозуміло. А буває таке, що їх крадуть і перепродають?

— Буває. Я не стану купувати книжки надто сумнівного походження, проте неможливо з вигляду книги визначити, що вона крадена. От візьмімо «Засудженого». Перший тираж був маленьким, і з часом більшість книжок із нього зникла, а через це, як і зазвичай, зросла вартість тих, що збереглися в хорошому стані. Але на ринку досі є багато примірників, і всі вони ідентичні — чи принаймні були такими, коли їх надрукували. Багато з них пере-

ходять від одного колекціонера до іншого. Думаю, кілька з них було вкрадено.

— А можна я виявлю нетактовну цікавість і запитаю, яке перше видання — найцінніше у вашій колекції?

Брюс посміхнувся й на мить замислився.

— У цьому немає нічого нетактовного, але про такі речі треба говорити обережно. Кілька років тому я придбав за п'ятдесят тисяч ідеальний примірник «Ловця в житті». Селінджер рідко підписував цей свій шедевр, але той примірник він подарував своєму редакторові. Книжка багато років лишалася в родині цього редактора, і вони її майже не торкалися. Вона в ідеальному стані.

— А як вам вдалося її дістати? Пробачте — це просто приголомшливо.

— Про неї багато років ходили чутки, і джерелом їх, напевно, була сама родина редактора, яка відчула запах великих грошей. Я розшукав племінника редактора, прилетів у Клівленд і напосідав, доки не вмовив продати мені книгу. Вона ніколи не з'являлася на ринку, і, наскільки мені відомо, ніхто не знає, що вона в мене.

— А що ви робитимете з нею?

— Нічого. Просто триматиму у своїй колекції.

— А хтось бачив її?

— Ноель і кілька друзів. Якщо хочете, я залюбки вам її покажу — разом із рештою колекції.

— Було б чудово. Та повернімося до справи. Як щодо Кормака?

Брюс посміхнувся й узяв «Кривавий меридіан».

— А його ви читали?

— Намагалася: він надто жорстокий.

— Мені трохи дивує, що така людина, як Тесса, могла полюбляти читати Кормака Мак-Карті.

— Вона читала все підряд, що можна було знайти в бібліотеці.

Оглянувши суперобкладинку, Брюс промовив:

— На корінці кілька зморщок — мабуть, через старіння, — і фарби трохи зблякли. Загалом обкладинка в хорошому стані.

Він розгорнув книгу, оглянув форзац і уважно прочитав оборот титулу, а тоді перегорнув кілька сторінок — так повільно, ніби читає, — і, не відводячи очей від книжки, тихо вимовив:

— Я в захваті від цієї книги. Це п'ятий роман Мак-Карті й перший, у якому події відбуваються на Заході.

— Я подужала сторінок п'ятдесят, — зізналася Мерсер. — Така відверта, моторошна жорстокість.

— Авжеж, — погодився Брюс, продовжуючи гортати сторінки, ніби йому ті сцени насильства були до душі. Нарешті він акуратно згорнув книгу й сказав:

— Стан, як кажуть у наших колах, майже відмінний. Кращий, ніж у мого примірника.

— А скільки ви за нього заплатили?

— Дві тисячі, дев'ять років тому. Я готовий запропонувати вам за неї чотири тисячі і, напевно, просто залишу її в колекції. Чотири тисячі — це максимум.

— Отже, десять тисяч за дві книги — я й гадки не мала, що вони можуть стільки коштувати.

— Я знаюся на цій справі, Мерсер. Десять тисяч — це хороша ціна як для вас, так і для мене. То як вам моя пропозиція?

— Не знаю, мені треба ще подумати.

— Гаразд. Я не буду на вас тиснути. Але поки ви думаете, будь ласка, дозвольте мені помістити їх у моє сховище. Як я вже казав, солоне повітря для них згубне.

— Звісно, беріть. Дайте мені кілька днів, і я визначуся.

— Не турбуйтеся: спшити нам нікуди. То як щодо шампанського?

— Так, звісно. Уже майже сьома.

— У мене є ідея, — сказав Брюс, підводячись і беручи книги. — Давайте вип'ємо на пляжі, а тоді трохи прогуляємось. Робота не дозволяє мені часто бувати на пляжі. Я люблю океан, але рідко навіть маю змогу його побачити.

— Гарзд, — погодилася Мерсер, трохи повагавшись.

Що може бути кращим за романтичну прогулянку берегом океану з чоловіком, який стверджує, що він одружений? Мерсер дістала зі столу невеличку картонну коробку й простягнула Брюсові, який поклав туди книги, поки Мерсер забирала з холодильника шампанське.

X

Прогулянка до *Ritz* і назад тривала годину, і коли вони повернулися в котедж, над дюнами вже загусали сутінки. Келихи були сухісінькі, і Мерсер, не гаючи часу, знов їх наповнила, а потім долучилася до Брюса, який уже встиг усістися в плетене крісло-гойдалку на терасі.

Під час прогулянки вони вже поговорили про його сім'ю: про раптову смерть батька, про спадщину, яка дозволила йому купити книжковий магазин, про матір, з якою він не бачився майже тридцять років, про те, що з сестрою він майже не спілкувався, з тітками, дядьками й кузенами не спілкувався зовсім, а дідусі й бабусі його давно померли. Мерсер своєю чергою розповіла стільки ж про себе, а на додачу поділилася з ним трагічною розповіддю про душевну хворобу своєї матері, через яку та опинилася в психлікарні. Про це вона ніколи й нікому досі не розповідала, але розмовляти з Брюсом було легко — і легко було йому довіряти. До того ж в обох були шрами від дитинства в проблемній сім'ї, а тому вони були ніби на рівних і могли вільно обмінюватися думками й обговорювати одне з одним свій дос-

від. З кожним новим одкровенням вони знаходили нові приводи посміятися.

На другому келиху шампанського Брюс промовив:

— Я не згоден із Майрою. Вам не слід писати про сім'ї. Ви це вже раз зробили — і зробили блискуче, — та того одного разу достатньо.

— Не хвилюйтеся: Майра — це, напевно, остання людина, до порад якої я стала б дослухатися.

— Та чи ви від неї не в захваті? Адже таких дивачок треба ще пошукати!

— Ні, поки не сказала б, що в захваті, проте вона починає мені подобатися. Чи в неї справді купа грошей?

— Хто її знає... Судячи з усього, вони з Лі живуть непогано. Написали разом уже сотню книг, і, до речі, Лі в написанні любовних романів брала набагато активнішу участь, ніж готова визнати. Деякі з їхніх книжок і досі непогано продаються.

— Це, мабуть, приємно.

— Мерсер, я добре знаю, як важко писати, коли геть не маєш грошей. Я особисто знаю багатьох письменників, і лише одиниці з них заробляють на продажах своїх творів достатньо, щоб цілком присвятити себе написанню книг.

— А отже, доводиться викладати: знаходиш якийсь університет, у якому можна отримувати стабільну зарплату. Я до такого вже двічі вдавалася, і, напевно, муситиму і втретє. З інших варіантів — хіба що продати нерухомість.

— Як на мене, це не для вас.

— Маєте якісь інші ідеї?

— Узагалі-то є в мене одна чудова ідея. Налийте-но мені ще, і матимете втіху почути довгу розповідь.

Мерсер дістала з холодильника пляшку й розлила по келихах залишки шампанського. Брюс, зробивши ковток і прицмокнувши, промовив:

— Я це й на сніданок пив би!

— Я теж, але каву пити набагато дешевше.

— Так от, була в мене якось дівчина — ще задовго до Ноель. Звали її Талія, чудова дівчина — гарна, талановита й неабияк довбанута. Десь два роки ми з нею то розходилися, то знов сходилися — сходилися дедалі рідше, адже вона поступово втрачала будь-який зв'язок із реальністю. Я нічим їй не міг допомогти, і мені боляче було бачити, як погіршується її стан. Але вона мала неабиякий письменницький хист і працювала над романом, який видавався надзвичайно перспективним. То була розповідь — здебільшого вигадана — про Чарльза Діккенса і його коханку — молоду актрису на ім'я Еллен Тернан. Діккенс двадцять років був одружений із Кетрін, жінкою дуже суворою як для вікторіанської епохи. Вона йому народила десятох дітей, але попри цю явну фізіологічну сумісність, їхній шлюб виявився таким невдалим, що навіть здобув певну сумну славу. У сорок п'ять років Діккенс, який саме був чи не найзнаменитішою людиною в Англії, познайомився з вісімнадцятирічною Еллен, що прагнула стати успішною акторкою. Вони шалено закохалися одне в одного, і Діккенс залишив дружину й дітей (про розлучення в ті часи, звісно, не могло бути й мови). Не відомо, чи Діккенс і Еллен колись насправді жили разом, однак ходили навіть стійкі чутки, що вона від нього народила, але дитина померла під час народження. Хай там яким був їхній зв'язок, їм добре вдалося його приховати. Проте в романі Талії ця пара мала щонайбурхливіші стосунки, про які ведеться оповідь від імені Еллен, причому з усіма подробицями. Роман став геть заплутаним, коли Талія впровадила сюжетну лінію ще одного позашлюбного зв'язку, цього разу між Вільямом Фолкнером і Метою Карпентер. Фолкнер із нею познайомився,

коли халтуривав сценаристом у Голлівуді, і, судячи з усіх наявних свідчень, вони стали коханцями. Ці стосунки Талія також белетризувала, і дуже вдало. Але вона захотіла ще більше все ускладнити і ввела в роман іще одну любовну лінію між відомим письменником і його знайомою. Ходили чутки — які, втім, так і не підтвердилися і є, напевно, хибними, — нібито Ернест Гемінгвей мав нетривалий роман із Зельдою Фіцджеральд, коли вони проживали в Парижі. Як вам відомо, факти часто лише заважають хорошому сюжету, тому Талія вигадала власні факти й написала вкрай захопливу оповідь про те, як Ернест і Зельда крутили роман за спиною в Скотта. Отже, в книжці від розділу до розділу бурхливо розвивається то один, то інший із цих трьох сенсаційних літературних любовних зв'язків... Цього було просто забагато для однієї книги.

— Вона вам давала її читати?

— Так, значну частину написаного. Вона постійно змінювала сюжетні лінії й переписувала цілі розділи, і все ставало чимдалі заплутанішим. Вона просила в мене поради, я пропонував щось, і вона робила навпаки. Вона була одержима, два роки писала вдень і вночі. Коли в рукописі було вже більше тисячі сторінок, я припинив читати. Ми тоді багато сварилися.

— То що вийшло з цього рукопису?

— Вона його спалила. Якось подзвонила мені — геть навіжена — і сказала, що знищила його й не напише більше ані слова. А через два дні померла від передозування в Саванні, де вона тоді жила.

— Жах.

— Їй було лише двадцять сім, і такого таланту я ніде не бачив. Десь за місяць після похорону я написав її матері й досить делікатно запитав, чи не залишила Талія якихось паперів... Ні слуху ні духу, і про роман ніхто ні-

чого не чув. Сумнівів бути не може: вона дійсно його спалила, а потім наклала на себе руки.

— Як жахливо.

— Так, справжня трагедія.

— То у вас не було копії?

— О, ні. Талія зазвичай на кілька днів привозила сюди рукопис і давала мені його читати, а сама тим часом далі працювала. Вона була одержима страхом, що її шедевр хтось може вкрати, тому пильно його охороняла. Бідолаха страждала на паранюю, боялася всього підряд. Зрештою вона перестала приймати ліки й стала чути голоси, і я нічого не міг зробити. Чесно кажучи, на той час я вже намагався її уникати.

Десь хвилину вони сиділи мовчки, потроху потягували шампанське й міркували про цю трагедію. Сонце вже зайшло, і на терасі було темно. Обоє поки не насмілювалися згадувати про вечерю, але Мерсер готова була відмовитися. Для одного дня вони й так провели достатньо часу разом.

— Це чудова історія, — вимовила вона.

— Яка саме? Про Діккенса, Фолкнера, Зельду чи Талію? Матеріалу тут чимало.

— І ви його даєте на мою волю?

Брюс усміхнувся й знизав плечима:

— Ваша справа, що з ним робити.

— Але історії про Діккенса й Фолкнера правдиві, так?

— Так. Але найкраща з трьох усе ж та, що про Гемінгвея й Зельду. Париж 1920-х років, «утрачене покоління», таке собі барвисте історичне тло. Вони, звісно, були знайомі. Скотт і Гемінгвей приятелювали, випивали разом, і взагалі там усі американці тусувалися разом. Гемінгвей завжди був мисливцем за спідницями — чотири рази був одружений — і мав певні розпусні нахили. В умілих руках ця історія могла б вийти такою сороміцькою, що навіть Майрі вона б сподобалась.

— Не сумніваюся.

— Ви не надто захоплені.

— Просто не впевнена щодо історичної белетристики. Історія це чи вигадка? Мені чомусь здається, що це якось нечесно — втручатися в життя реальних людей і змушувати їх робити те, чого вони насправді не робили. Звісно, вони вже померли, але чи це дає право письменникам белетризувати їхнє життя? А особисте — й поготів.

— Хай там як, але таке пишуть весь час — і воно дуже непогано продається.

— Мабуть, мені просто здається, що це не зовсім моє.

— А ви їх читаете: Фолкнера, Гемінгвея, Фіцджеральда?

— Тільки коли мені це справді необхідно. Намагаюся уникати в літературі померлих білих чоловіків.

— Я теж. Вважаю за краще читати авторів, з якими я знайомий у житті.

Брюс осушив свій келих і поставив його на столик між ними:

— Мені вже час. Приємно було з вами прогулятися.

— Дякую за шампанське, — відповіла Мерсер. — Я вас проводжу.

— Я знаю, де вихід, — сказав він і, проходячи позаду неї, зупинився й легенько поцілував її в маківку. — До зустрічі.

— На добраніч.

XI

Наступного ранку о восьмій Мерсер сиділа за столиком для сніданку, на якому стояв відкритий ноутбук, і дивлялася на океан, поринувши в роздуми, які не змогла б висловити, навіть якби хотіла. Аж раптом задзвонив її мобільник: телефонувала Ноель із Франції, де була вже друга дня. Привітавши Мерсер жвавим «Бонжур!», вона

перепросила за те, що відриває її від творчого процесу, й пояснила, що має важливу новину, а пізніше вже не матиме змоги зателефонувати. Ноель повідомила, що завтра в її магазин прийде майстер на ім'я Джейк і що він міг би зустрітися там із Мерсер. Джейк був її улюбленим реставратором і маляром і регулярно заходив у її магазин. Цього разу він мав поремонтувати шафу-гардероб у підвальній майстерні, і це було чудовою нагодою обговорити з ним, як пофарбувати письмовий стіл. Магазин буде зачинений і замкнений, але Джейк має свій ключ... І так далі. Мерсер подякувала, і вони трохи поговорили про те, як у Ноель ідуть справи у Франції.

Одразу ж по тому, як вони попрощалися, Мерсер зателефонувала Елейн Шелбі, яка була у Вашингтоні. Минулого вечора Мерсер надіслала їй електронною поштою довге повідомлення, де докладно описала події того дня й свої бесіди з Брюсом, тому Елейн була цілком у курсі прогресу їхньої справи. А тепер Мерсер раптом випала нагода потрапити в обидва підвали за один день.

Опівдні вона зателефонувала Брюсу й повідомила, що приймає його пропозицію щодо тих двох книг і що наступного дня приїде в місто, щоб зустрітися з Джейком, а також заїде в книжковий магазин забрати чек. До того ж, додала вона, їй справді хочеться поглянути на той екземпляр «Ловця в житті».

— Чудово, — сказав Брюс. — Пообідаємо потім разом?

— Авжеж.

XII

Елейн та її команда прибули після настання темряви, коли зустрічатися було вже запізно. Наступного ранку о дев'ятій Мерсер пройшла пляжем до дощатого настилу, що вів до їхнього багатоквартирника. Елейн сиділа на сходах

із чашкою кави, зануривши босі ноги в пісок. Як завжди міцно потиснувши руку Мерсер, вона промовила:

— Чудова робота.

— Поки рано це казати, — зазначила Мерсер.

Вони пройшли в будинок, де на них чекали два чоловіки — Грем і Рік, — потягуючи каву за кухонним столом, на якому стояв якийсь великий ящик. Як Мерсер невдовзі дізналася, він містив пристрої, що були невід'ємною частиною їхнього ремесла: мікрофони, жучки, радіопередавачі й такі крихітні камери, що незрозуміло було, як вони можуть щось знімати. Грем і Рік стали витягати різні пристрої й розповідати про переваги, недоліки й функціонал кожного з них.

Елейн навіть не поцікавилася, чи згодна Мерсер начепити на себе приховану камеру. Вочевидь, вважалось, що це само собою зрозуміло, і Мерсер це дещо роздратувало. Слухаючи пояснення Грема й Ріка, вона відчула, що її якось млоїть. Нарешті вона не витримала:

— А це законно — ну, знаєте, знімати когось без дозволу?

— Це не протизаконно, — невимушено посміхнулася Елен, ніби даючи зрозуміти, що турбуватися про таке — просто смішно. — Це те саме, що сфотографувати кого-небудь у громадському місці. Для цього не треба ні дозволів, ні повідомлень.

Рік, старший із двох, додав:

— Телефонну розмову можна записувати, лише повідомивши про це співрозмовника, але жодних законів про заборону відеоспостереження уряд не приймав.

— Відеоспостереження дозволено провадити будь-коли й будь-де, крім приватного житла, — уточнив Грем. — Погляньте лишень на всі ці камери спостереження на будинках і біля тротуарів і парковок. Для них не треба ніяких дозволів.

Тут утрутилася Елейн, яка явно була серед них головною й мала в організації вищий статус, ніж Ґрем і Рік:

— Мені подобається цей шарф із пряжкою. Давайте спробуємо.

Мерсер тричі склала барвистий візерунчастий шарф, на вигляд досить дорогий, і накинула його собі на шию. Рік простягнув їй кільце-пряжку — золоту застібку, оздоблену малесенькими стразами, — і вона пропустила крізь нього кінці шарфа. Рік підійшов до Мерсер і, нахилившись так близько, що їй стало не по собі, розглянув застібку й постукав по ній крихітною викруткою.

— Ми вставимо камеру прямо сюди, і вона буде практично невидимою, — сказав він.

— Наскільки ж вона маленька? — запитала Мерсер.

Ґрем підняв руку й продемонстрував затиснутий між великим і вказівним пальцями крихітний пристрій, менший за родзинку.

— І це камера? — не повірила вона.

— Причому з високою роздільною здатністю. Зараз побачите. Дайте-но мені пряжку.

Мерсер витягла її й віддала Рікові. Вони з Ґремом наділи однакові хірургічні збільшувальні окуляри й схилилися над пряжкою.

— А ви домовилися, де обідатимете? — запитала Елейн.

— Ні, Брюс про це не казав. Я зустрічаюся з Джейком у Ноеліному магазині об одинадцятій, а потім одразу ж зайду до Брюса. Потім ми маємо пообідати, але де — я не знаю. То як працює ця штука?

— Ви нічого не матимете робити — просто поведітьесь як зазвичай. Рік і Ґрем увімкнуть камеру віддалено, а самі перебуватимуть у фургоні поруч із магазином. Звук камера не записує, бо замала, тож вас ніхто не чутиме. Ми не знаємо, що знаходиться в цих двох підвалах, тому постарайтесь якомога уважніше

скрізь усе роздивитись і помітити будь-які двері, вікна й камери.

— І зверніть увагу, чи є датчики безпеки на дверях до підвалу, — вставив Рік. — Ми майже не сумніваємось, що дверей, які ведуть назовні, там немає. Судячи з усього, обидва підвали повністю розташовані під землею, і ззовні до них немає жодних сходів.

— Ми вперше — і цілком можливо, що востаннє — маємо змогу поглянути, що там унизу, — сказала Елейн. — Важливо все, але, звісно, наша мета — це рукописи. На вигляд це стоси паперів більшого формату, ніж звичайні книги.

— Я знаю, що таке рукопис.

— Так, звісно. Шукайте ящики, шафи — будь-які місця, де їх може бути сховано.

— А що, як Брюс помітить камеру? — занепокоєно спитала Мерсер.

Чоловіки одночасно гмикнули: таке було виключено.

— Не помітить, бо це просто неможливо, — запевнила Елейн.

Рік повернув Мерсер кільце-пряжку, і вона знову пропустила крізь нього кінці шарфа.

— Вмикаю, — повідомив Грем, швидко стукаючи клавішами на ноутбучі.

— Можете, будь ласка, підвестись і повільно обернутися кругом? — попросив Рік.

Вона зробила це, і Елейн із чоловіками стали пильно вдивлятися в екран.

— Приголомшливо! — промовила Елейн, радше сама собі, ніж комусь із присутніх. — Погляньте, Мерсер.

Мерсер, ставши біля столу, обличчям до вхідних дверей, глянула на екран і була вражена чіткістю зображення. Диван, телевізор, крісло й навіть дешевий килим перед нею — усе було видно абсолютно ясно.

— І це знімає ця крихітна камера! — вона не вірила своїм очам.

— Нічого складного, Мерсер, — сказала Елейн.

— Проте цей шарф не пасує ні до чого з мого гардероба.

— А що ви збираєтесь надягнути? — запитала Елейн, потягнувшись за сумкою, у якій виявилось ще з півдюжини шарфів.

— Мабуть, простий червоний сарафан. Нічого особливого, — відповіла Мерсер.

XIII

Впустивши Мерсер у магазин через передні двері, Джейк одразу їх замкнув. Відрекомендувавшись, він сказав, що знає Ноель уже багато років. Він мав грубі, мозолясті руки й сиву бороду, і в ньому легко було впізнати роботягу, який усе життя провів із молотками й іншими інструментами. Джейк трохи різкувато повідомив, що письмовий стіл уже стоїть у підвалі. Мерсер поволі, тримаючись на відстані, спустилася за ним по сходах, нагадуючи собі, що все, що зараз перед нею, знімається на камеру й буде проаналізовано. Страхуючи себе за допомогою поручнів, вона пройшла десять сходинок і опинилася в довгому захарашеному підвальному приміщенні. Воно, вочевидь, простягалося під всією наземною частиною магазину, яка була, як Мерсер добре знала, п'ятдесят метрів завдовжки і тринадцять завширшки — так само, як і сусідній книжковий магазин. Стеля була низька, не більше двох із половиною метрів, а гола бетонна підлога — ніяк не оброблена. Уздовж стін виднілися безладно звалені розібрані, зламані й недороблені деталі різноманітних меблів. Мерсер, поволі обертаючись, невимушено розглянулася навсібіч.

— То ось де Ноель зберігає найцінніше, — пожартувала вона, але Джейк не мав почуття гумору.

Підвал був добре освітлений, і в його дальньому кінці виднілося якесь приміщення. Але найважливішим, що помітила Мерсер, були двері в цегляній стіні між майстернею й сусіднім підвалом, де, на переконання Елейн Шелбі та її таємничої компанії, пан Кейбл тримав свій скарб. Стару темно-сіру стіну, вочевидь, фарбували багато разів, проте масивні металеві двері були на вигляд досить новими, і у їхніх верхніх кутках блимали два датчики безпеки.

Команда Елейн знала, що обидва магазини мали майже однакову ширину, довжину, висоту й планування. Вони були частинами одного будинку, побудованого сто років тому й розділеного навпіл у 1940 році, коли відкрилася книгарня.

Сидячи у фургоні по той бік вулиці, Рік і Грем не зводили очей з екранів своїх ноутбуків і дуже зраділи, побачивши двері, що з'єднували два підвали. Елейн, яка сиділа на дивані в орендованій квартирі, теж посміхнулася. Молодчина, Мерсер!

Письмовий стіл стояв посередині майстерні, а під ним було розстелено газети, хоча на підлозі за роки роботи магазину все одно вже набралось чимало плям від фарби. Мерсер уважно оглянула стіл, ніби він був якоюсь коштовністю, а не просто пішаком у їхній грі. Джейк витяг із сумки аркуш зі зразками фарб, і вони довго обговорювали кілька варіантів, доки Мерсер не обрала зрештою м'який пастельний синій колір, поверх якого Джейк мав накласти тонкий шар спеціального покриття, щоб надати столу вигляду благородної старовини. Цієї конкретної фарби у вантажівці Джейка не було, і він сказав, що дістане її за кілька днів.

Чудово! Отже, Мерсер матиме змогу коли завгодно навідатися сюди знову, щоб подивитися, як іде спра-

ва, і хтозна — може, наступного разу в арсеналі Ріка і Грема знайдуться камери, які можна вбудувати в сержки.

Мерсер запитала, чи є тут унизу вбиральня, і Джейк кивнув у бік задньої частини підвалу. Мерсер поволі дісталася до вбиральні, провела там якийсь час і, коли повернулася, майстер уже шкурував поверхню столу. Дочекавшись, коли він схилиться над столом, Мерсер стала прямо перед металевими дверима, щоб камера зняла всі деталі. «Але ж десь тут може бути прихована камера, яка зараз спостерігає за мною», — подумала Мерсер і відступила, дивуючись, як швидко набирається досвіду і вчиться обачності: з неї таки могла б вийти непогана шпигунка.

Попрощавшись із Джейком біля вхідних дверей, вона перетнула квартал і дісталася до невеличкої перекусної з кубинською кухнею, де замовила чай із льодом і сіла за столик. За хвилину з'явився Рік, замовив солодкий газований напій і сів навпроти Мерсер. Посміхаючись, він майже пошепки вимовив:

— Відмінна робота!

— Мабуть, це в мене в крові, — зауважила Мерсер, відчуваючи, що вже зовсім не нервується. — А зараз камера працює?

— Ні, я її вимкнув — але знов увімкну, тільки-но ви зайдете в книжковий магазин. Поводьтеся так само: камера працює відмінно, і в нас уже повно відзнятого матеріалу. Це чудова новина, що є двері між цими двома підвалами. Тепер спробуйте якомога ближче підібратися до них з іншого боку.

— Запросто! Ми з Кейблом потім, напевно, вийдемо з магазину й підемо обідати. Камера продовжуватиме працювати?

— Ні.

— Я принаймні годину матиму сидіти за одним столиком із Кейблом. Вас не турбує, що він може щось помітити?

— Коли ви з ним вийдете з підвалу на перший поверх, скажіть, що вам треба у вбиральню. Там знімете шарф і кільце-пряжку та приберете їх у сумку. Якщо Кейбл запитає, скажете, що в шарфі надто жарко.

— Чудова ідея! Я навряд чи змогла би почуватися за обідом невимушено, знаючи, що на мені камера, яка дивиться просто Кейблові в обличчя.

— Авжеж. Що ж, виходьте, а я підю слідом за вами.

Мерсер увійшла в книжковий магазин за десять хвилин до опівдня й побачила, що Брюс перекладає журнали на стійці поруч із прилавком. Сьогодні на ньому був костюм у смужку світло-лазурового кольору (костюмів різних відтінків Мерсер уже нарахувала в нього не менше шести й підозрювала, що були й інші), яскраво-жовта краватка-метелик із візерунком пейслі, незмінні замшеві туфлі бруднуватого кольору — як завжди, на босу ногу. Брюс посміхнувся, цьомнув її в щоку і сказав, що вона має чудовий вигляд. Мерсер пройшла за ним у Залу перших видань, де він узяв зі столу конверт і промовив:

— Десять тисяч за дві книги, взяті Тессою тридцять років тому. Що вона на таке сказала б?

— Вона сказала б: «А де моя частка прибутку?».

— Весь прибуток наш, — розсміявся Брюс. — У мене є два клієнти, які бажають придбати «Засудженого», тому я влаштую між ними такий собі аукціон і, просто зробивши кілька телефонних дзвінків, зароблю дві з половиною тисячі.

— Отак просто?

— Ну, так виходить не завжди, але цього разу пощастило. За це я й люблю свою справу.

— А можна дещо спитати? Той ідеальний екземпляр «Ловця в житті», про який ви згадували — якби ви вирішили його продати, то за скільки?

— Я бачу, вас уже теж зацікавив цей бізнес?

— Зовсім ні: у мене немає комерційної жилки. Просто цікаво, от і все.

— Минулого року я відмовився віддати його за вісімдесят тисяч. Він не продається, але якби обставини змусили мене виставити його на продаж, я вимагав би сотню.

— Нічого собі угода.

— То ви казали, що хотіли б його побачити.

Знизавши плечима, ніби їй це не так уже й цікавило, Мерсер відгукнулася:

— Звісно — якщо маєте час.

Було видно, що Брюс бажає похвалитися своєю колекцією.

— Для вас у мене завжди знайдеться час. Ходімо.

Минувши сходи на другий поверх, вони пройшли відділом дитячої літератури, а тоді в дальній кінець магазину. Сходи, що вели донизу, були за зачиненими дверима осторонь від проходу, які виглядали так, ніби ними користувалися нечасто. Під стелею в кутку навпроти висіла камера, а самі двері було обладнано датчиком безпеки. Брюс відімкнув ключем ригельний замок і повернув круглу ручку, яка виявилася незамкненою. Відчинивши двері, він увімкнув світло.

— Обережно, — попередив він і почав спускатися.

Мерсер трималася на відстані й ступала обережно, як він і просив. Унизу Брюс клацнув іще одним вимикачем світла.

Підвал було розділено принаймні на дві секції. У першій, більшій, були сходи й металеві двері, що вели до Ноеліного підвалу, а також ряди старих дерев'яних

стелажів, полиці яких прогиналися під вагою тисяч незатребуваних книг, гранок і ознайомчих примірників.

— Це називається «кладовищем», — повідомив Брюс, махнувши в бік того безладу. — Кожен магазин має своє приміщення для макулатури.

Зробивши кілька кроків у бік задньої частини підвалу, вони зупинилися біля стіни зі шлакоблока — було видно, що її звели значно пізніше, ніж саму будівлю. Стіна проходила по всій висоті й ширині приміщення, щільно прилягаючи з усіх боків, і в ній були ще одні металеві двері з цифровою панеллю збоку. Поки Брюс набирав код, Мерсер озирнулась і помітила спрямовану на двері камеру, яка висіла на старій крокві. Невдовзі щось задзижчало й клацнуло, двері відімкнулися, і вони увійшли в приміщення, де було помітно прохолодніше. Брюс увімкнув світло.

Кімната, здається, була повністю ізольована, і уздовж її стін простяглися ряди стелажів. Бетонну підлогу було рівно оброблено, а низьку стелю оббито якимось волокнистим матеріалом, який Мерсер не змогла б описати — втім, у цьому й не було потреби, адже її камера записала все для подальшого розгляду експертами, які за годину мали визначити, що приміщення було дванадцять метрів завдовжки, десь стільки ж завширшки й два з половиною метри заввишки, мало герметичні стики і, вочевидь, було повітронепроникним, вогнетривким і надійно захищеним від небажаних гостей.

— Світло, теплота й надмірна вологість можуть завдати шкоди книгам, тому всі ці три параметри треба контролювати. Тут майже немає вологи, а температура завжди становить близько тринадцяти градусів Цельсія. Звісно, жодного сонячного світла.

Стелажі були виготовлені з товстих металевих листів і мали скляні дверцята, крізь які можна було по-

бачити корінці книг. Кожен стелаж мав шість полиць, нижня з яких розташовувалася десь за шістдесят сантиметрів від підлоги, а верхня — сантиметрів на десять вище голови Мерсер — отже, десь метр вісімдесят заввишки, — припустила Мерсер, і Рік із Гремом погодилися б із нею.

— То де тут Тессині книги? — поцікавилася вона.

Брюс підійшов до задньої стінки, вставив ключ у вузьку бічну панель поруч із полицями й повернув його. Щось клацнуло, і скляні дверцята всіх шести полиць відімкнулися. Брюс відчинив дверцята другої полиці зверху.

— Ось вони, — відповів він, дістаючи екземпляри «Засудженого» й «Кривавого меридіана», — у своїй новій безпечній і затишній домівці.

— Тут справді дуже безпечно, — погодилася Мерсер. — Брюсе, я просто вражена. Скільки тут усього книг?

— Кількасот, але не всі з них належать мені, — Брюс показав на стіну біля дверей і пояснив: — Там книги, які я зберігаю на прохання клієнтів і друзів. Деякі тут — на такій собі консигнації. У мене є клієнт, який зараз у процесі розлучення, і тут сховано його книги. Імовірно, що я отримаю повістку і мене викличуть до суду, — і то буде не перший такий випадок. Проте я завжди готовий збрехати, щоб захистити свого клієнта.

— А це що? — спитала вона, вказуючи на високу громіздку шафу в кутку.

— Це сейф, у якому я зберігаю найцінніше.

Брюс став набирати код на вбудованій панелі, і Мерсер одразу ж чемно відвернулася. Невдовзі замок клацнув, і Брюс відчинив масивні дверцята. Верхню й середню частину сейфа займали три полиці, заставлені книжками, які збоку були схожі на муляжі. Назви деяких із них було витиснено золотом. Брюс обережно дістав із середньої полиці одну книгу й запитав:

— Знаєте, що таке «мушля»?

— Ні.

— Це отакий захисний футляр, виготовлений спеціально для кожної книги. Звісно, що книги мають різний розмір, тому й футляри відрізняються. Ходім он туди.

Вони підійшли до маленького столика в центрі кімнати. Брюс поклав на нього «мушлю» і, відкривши її, обережно дістав книгу. На її суперобкладинці була прозора ламінована плівка.

— Це мій перший примірник «Ловця в житі». Він дістався мені в спадок від батька двадцять років тому.

— То у вас два примірники?

— Чотири, — він розгорнув книгу й указав на трохи знебарвлене місце на форзаці. — Тут трохи зблякло, і на обкладинці є кілька маленьких дефектів, але загалом — майже відмінний стан.

Залишивши книгу й футляр на столі, Брюс знов підійшов до сейфа. Мерсер обернулася в його бік, аби Рік із Гремом мали можливість як слід розглянути сейф спереду. У його нижній частині, під полицями з рідкісними книгами, були чотири висувні ящики, усі щільно закриті.

Якщо рукописи дійсно в Брюса, то вони мають бути саме тут, вирішила Мерсер.

Брюс поклав на стіл іще один футляр і сказав:

— Це четвертий мій екземпляр, і єдиний з чотирьох, підписаний самим Селінджером, — він розкрив футляр, дістав книгу й розгорнув її на титульній сторінці. — Тут нема ні присвяти, ні дати, а лише його автограф, який, як я вже казав, є великою рідкістю. Він просто відмовлявся підписувати свої книги. У нього справді були не всі дома, чи не так?

— Принаймні таке кажуть, — відгукнулася Мерсер. — Ці книги просто прекрасні.

— Авжеж, — кивнув Брюс, легенько погладжуючи книжку. — Коли в мене трапляється невдалий день, я вибираюся з магазину, замикаюся тут і дістаю ці книги. Я, буває, намагаюся уявити себе на місці Селінджера в 1951 році, коли опублікували його перший роман. До того вже вийшли друком кілька його оповідань — кілька з них у «Нью-Йоркері», — але про нього мало хто знав. Перший тираж надрукували у видавництві «Літтл, Браун і Компанія» і він становив лише десять тисяч; і ось тепер щороку продається мільйон примірників цієї книги шістдесятма п'ятьма мовами. Він і уявити не міг, який на нього чекає успіх — проте, ставши багатим і знаменитим, не витримав повсюдної уваги. Більшість дослідників вважає, що він трохи відбився глузду.

— Я два роки тому вела лекції про цю книгу.

— То ви добре її знаєте?

— Вона, правда, мені не дуже до вподоби. Як я вже казала, я насамперед люблю творчість жінок — бажано тих, які ще живі.

— Що ж, тоді ви, напевно, були б не проти поглянути на найрідкіснішу книгу в моїй колекції, написану жінкою — живою чи мертвою.

— Авжеж.

Брюс повернувся до сейфа, а Мерсер знімала кожен його крок і навіть трохи відступила, щоби знов зафіксувати маленькою камерою вид сейфа спереду.

Знайшовши потрібну книгу, Брюс повернувся до столу.

— Що скажете про «Власний простір» Вірджинії Вулф? — він відкрив «мушлю» й дістав книгу. — Випущено в 1929 році. Перше видання, майже відмінний стан. Я знайшов його дванадцять років тому.

— Я в захваті від цієї книги. Я її прочитала, коли була старшокласницею, і саме вона надихнула мене стати письменницею — чи принаймні спробувати це зробити.

— Цей примірник — велика рідкість.

— Даю десять тисяч.

Вони обоє розсміялися, і Брюс ввічливо відповів:

— Вибачте, але вона не продається.

Він вручив Мерсер книгу, і та обережно її розгорнула, промовивши:

— Вона була дуже смілива. От візьміть її відому цитату: «Жінка мусить мати гроші й власну кімнату, якщо вона хоче щось написати».

— Вона мала стражденну душу.

— Авжеж, чого й казати: вона вчинила самогубство. Чому письменники так страждають, Брюсе? — Мерсер згорнула книгу й простягнула йому. — Чому руйнують своє життя й навіть кінчають його самогубством?

— Я не можу зрозуміти самогубців, але пристрасть до спиртного й інші погані звички частково розумію. Наш друг Енді багато років тому спробував мені це пояснити. Він сказав, що річ у тім, що життя письменника таке безсистемне: ані начальства, ані робочого дня, ані будь-якого режиму. Пишеш, коли хочеш — хоч удень, хоч уночі, — от і випиваєш теж коли тобі заманеться. Енді вважає, що з похмілля в нього краще виходить писати, — я, щоправда, у цьому сумніваюся.

Уклавши книги у футляри, Брюс поставив їх назад у сейф.

Піддавшись пориву, Мерсер раптом запитала:

— А що в цих ящиках?

— Старі рукописи — але вони не такі дорогі, як ці книги, — без вагань відгукнувся Брюс. — Один із моїх улюблених письменників — Джон Данн Мак-Дональд, і особливо я люблю його серію про Тревіса Мак-Гі. І ось кілька років тому мені вдалося придбати в одного колекціонера два його оригінальні рукописи.

Розповідаючи, він зачинив дверцята сейфу. Вочевидь, уміст ящиків не призначався для показу.

— Ну що, надивилися на мої скарби? — запитав він.

— Авжеж. Я просто приголомшена, Брюсе! Це для мене як інший світ, про який я й гадки не мала.

— Я нечасто показую ці книжки. Торгівля рідкісними виданнями — це така справа, що не любить галасу. Про те, що я маю аж чотири примірники «Ловця в житі», не знає ніхто, і я хотів би, щоб так воно й лишалося. У цій справі не ведуть реєстрів і не ставлять зайвих питань, і чимало угод відбувається таємно.

— Ваші секрети в безпеці. Хай там як, мені геть ні з ким ними ділитися.

— Зрозумійте мене правильно, Мерсер. Усе це абсолютно законно: я декларую доходи й плачу податки, а якщо раптом помру, то ці речі буде включено в мій спадок.

— Усі з них? — посміхнулася Мерсер.

Брюс посміхнувся у відповідь:

— Майже всі.

— Я зрозуміла.

— То як щодо ділового обіду?

— Я помираю з голоду.

XIV

Команда влаштувала перекус привезеною на замовлення піцою, запиваючи її солодкими газованими напоями. Про їжу зараз ніхто не думав. Рік, Грем і Елейн сиділи за обіднім столом в орендованій квартирі й вивчали стоп-кадри із записів нещодавніх візитів Мерсер. Вони мали вісімнадцять хвилин відео з Ноеліного магазину й двадцять дві з Брюсового — сорок хвилин цінної інформації, про яку зовсім недавно могли лише мріяти. Вони

самотужки вивчили обидва відеоролики, але важливіше було те, що їх зараз аналізували експерти в їхній лабораторії в Бетесді. Уже вдалося з'ясувати розміри сховища й сейфа, розташування камер спостереження й датчиків безпеки, а також те, що двері було обладнано ригельними замками й кнопковими цифровими панелями. Сталевий сейф важив триста шістдесят кілограмів, його було виготовлено п'ятнадцять років тому на підприємстві в Огайо, продано через інтернет, і встановив його підрядник із Джексонвілла. Дверцята сейфа замикалися п'ятьма свинцевими штирями, які було зафіксовано гідравлічною системою. Сейф міг витримати температуру вісімсот сорок градусів Цельсія протягом двох годин. Утім, проблемою було не те, як відкрити сейф, а те, як дістатися до нього, не піднявши тривоги.

Вони провели весь час до вечора за столом, довго й завзято обговорюючи деталі справи, причому нерідко в дискусії з допомогою конференц-телефонів дистанційно брали участь їхні колеги в Бетесді. Елейн очолювала розслідування, проте уважно вислуховувала всі численні думки її досвідчених колег. Значна частина часу пішла на обговорення доцільності звернення до ФБР. Чи настав час залучити їх, поділитися з ними всім, що вдалося дізнатися про Брюса Кейбла? Елейн вважала, що ні, принаймні не зараз, і мала для того підставу: доказів, які могли б цілком переконати федерального суддю, що рукописи знаходяться саме в Кейбловому підвалі, у них так і не було. Поки вони мали лише «наводку» від своєї інформаторки в Бостоні, сорокахвилинний відеоролик із приміщень і декілька стоп-кадрів з нього. На думку двох їхніх вашингтонських адвокатів, цього явно було недостатньо для того, щоб отримати ордер на обшук.

Крім того, якщо зараз залучити ФБР-ників, вони, як завжди, візьмуть справу у власні руки й диктувати-

муть свої правила. Зараз вони нічого не знали про Брюса Кейбла й гадки не мали, що Елейн запустила до нього свого «крота». Елейн хотіла, щоб вони якомога довше ні про що не здогадувалися.

Рік запропонував один альтернативний сценарій, хоча й сам не дуже вірив у його перспективність. Ідея була в тому, щоб улаштувати вночі невеличку пожежу на першому поверсі книгарні і, коли завиять сирени протипожежної сигналізації й спрацюють датчики безпеки, проникнути в підвал через Ноелін магазин і захопити сейф. Ризиків у цьому плані було повно. По-перше, він вимагав від них цілої низки протизаконних дій. А що, як «Гетсбі» й компанія все ж не там, а деінде — може, навіть і не на острові? Кейбл запанікує й розкидає їх по всіх кінцях світу, якщо ще цього не зробив.

Елейн відкинула Рікову ідею майже одразу після того, як він її виклав. Зрештою, вони ще мали час, і Мерсер працювала просто чудово: не минуло й місяця, а вона вже здобула прихильність Кейбла й проникла у його коло спілкування, завоювала його довіру, і завдяки їй вони тепер мали сорок хвилин безцінного відеоматеріалу й сотні стоп-кадрів із нього. Коло змикалося — принаймні так їм здавалося. Отже, поки слід було терпляче чекати подальшого розвитку подій.

Хай там як, вони отримали відповідь на одне важливе питання. Досі вони довго обговорювали, чому простий власник книгарні в старій будівлі в невеличкому містечку приділяє таку надзвичайну увагу аспектам безпеки, і ця проблема турбувала їх тим більше, що Кейбл був їхнім основним підозрюваним. Для чого ще він міг улаштувати у своєму підвалі маленьку фортецю, якщо не для зберігання незаконно добутих скарбів? Тепер вони знали, для чого: він зберігав там багато цінних книг. Після свого обіду з Брюсом Мерсер повідомила їм,

що крім чотирьох примірників «Ловця в житі» та «Власного простору», у сейфі було близько п'ятдесяти інших книг у «мушлях», акуратно розставлених на полицях, а в самому сховищі зберігалось кількасот книг.

Елейн працювала в цьому бізнесі вже понад двадцять років, але навіть її вразили Кейблові скарби. Вона не раз мала справу з відомими книгарнями, які торгували рідкісними книгами, і добре їх знала. Вони скуповували й продавали різноманітні цінні примірники й для розширення своєї діяльності використовували каталоги, веб-сайти й усілякі способи маркетингу. Їхні колекції були обширні й добре рекламувалися. Елейн та її команда часто задавалися питанням, чи міг такий нібито дрібний ділок, як Кейбл, викласти мільйон доларів за рукописи Фіцджеральда. Тепер вони знали відповідь. Гроші в нього були.

Розділ сьомий

Подружка на вихідні

I

МЕРСЕР ОТРИМАЛА ЗАПРОШЕННЯ НА «СУХУ» ВЕЧЕРЮ: СЕРЕД запрошених був Енді Адам, і Брюс заздалегідь усіх попередив, щоб ніхто не замовляв собі випити. Крім того, письменниця, яка приїздила того дня зі своїм рекламним туром — Саллі Аранка — кілька років тому кинула пити й повсякчас старалася триматися подалі від спиртного.

Брюс у телефонній розмові сказав Мерсер, що Енді невдовзі має пройти черговий курс лікування від алкоголізму й відчайдушно намагається протриматися до нього тверезим. Мерсер, від щирого серця бажаючи допомогти, радо підтримала цю ідею.

На автограф-сесії Саллі Аранка зачарувала аудиторію — десь п'ятдесят відвідувачів — розповіддю про свою роботу й невеличким уривком зі свого останнього роману. Вона вже здобула певну популярність як авторка детективів завдяки своїй серії про приватну детективку із Сан-Франциско, її рідного міста. Напередодні Мерсер погортала її книгу й зараз, слухаючи виступ Саллі, раптом подумала, що головна героїня була дуже схожа на саму авторку: сорок із чимось років, колишня

алкоголичка, розлучена й без дітей, дотепна, кмітлива, не розмазня—і, звісно, вельми приваблива. Саллі щороку публікувала нову книгу й багато їздила з турами, завжди включаючи «Бей-Букс» у свій маршрут, причому зазвичай тоді, коли в місті не було Ноель.

Після автограф-сесії вони вчотирьох пішли в *Le Rocher*— маленький, але солідний французький ресторан неподалік від книгарні. Швидко замовивши дві пляшки мінералки, Брюс повернув офіціантці винну карту. Енді кілька разів позирав на інші столи і, здавалося, боровся зі спокусою випити келих вина, але втримався і, кинувши у свою склянку з водою скибочку лимона, заспокоївся. Він останнім часом воював зі своїм видавцем через умови нового контракту, який передбачав менший аванс, ніж попередній. Із властивими йому гумором і самоіронією Енді повідав, як метався від видавця до видавця, доки від нього не втомився весь Нью-Йорк—він усім спромігся остогиднути. За закусками Саллі розповіла, як переживала на початку своєї письменницької кар'єри, коли її відмовлялися друкувати. Її перший роман відкинула дюжина агентів і ще більше видавництв, але вона продовжувала писати. І випивати. Її перший шлюб розвалився, коли вона зловила чоловіка на зраді, і життя її перетворилося на кошмар. Другий і третій романи спіткала доля першого. На щастя, завдяки втручання кількох своїх друзів Саллі зуміла опанувати себе й зав'язала з випивкою. Для свого четвертого роману вона вирішила податися в детективний жанр, створила головну героїню—і раптом агенти самі стали їй надзвонювати. До Саллі звернулися, щоб забронювати права на екранізацію її творів, і її кар'єра стала стрімко набирати обертів. Зараз у серії було вже вісім книг, і вона набувала дедалі більшу популярність.

Усе це Саллі розповідала без жодної самовтіхи, проте Мерсер усе ж відчула невеличкий укол заздрості. Саллі займалася тільки письменницькою працею. Їй більше не доводилося ні працювати за копійки, ні позичати гроші в батьків, і вона щороку випускала нову книгу. Із її історії складалося враження, ніби все було дуже просто й вийшло само собою. Мерсер не сумнівалася, що почуття заздрості якоюсь мірою притаманне всім письменникам, із якими їй доводилося зустрічатися, — така вже їхня природа.

Коли подали головні страви, раптом зайшла бесіда про випивку, й Енді зізнався, що має проблеми з алкоголем. Саллі поставилася до цього з розумінням, але рішуче радила йому постаратися якомога швидше вибратися з цього становища. Сама вона вже сім років як кинула пити, і, за її словами, це врятувало їй життя. Її приклад надихав, і Енді подякував їй за відвертість. Мерсер часом стало здаватися, ніби вона бере участь у зборах товариства анонімних алкоголіків.

Брюсові пані Аранка явно дуже подобалася, і до кінця вечері Мерсер помітила, що він приділяє їй, Мерсер, менше уваги, ніж спершу. Вона нагадала собі, що Брюс і Саллі знайомі багато років, і дивуватися тут було нічому. Утім, ця думка її не заспокоїла, а, навпаки, змусила спостерігати за ними з особливою увагою. Брюс кілька разів торкався плеча Саллі, затримуючи руку довше, ніж було потрібно для звичайного дружнього жесту.

Від десерту всі відмовилися, і Брюс оплатив рахунок. Коли вони вийшли на Мейн-стріт, Брюс повідомив, що має заглянути у свою книгарню й перевірити, як там ідуть справи в продавця другої зміни. Саллі зголосилася скласти йому компанію. Усі розпрощалися, і Саллі пообіцяла написати Мерсер електронною поштою й нада-

лі підтримувати зв'язок. Коли Мерсер уже попрямувала в бік котеджу, її наздогнав Енді й запропонував:

— Може, заїдемо випити?

Вона зупинилася й обернулася до нього обличчям.

— Ні, Енді, це не дуже хороша ідея. Тим більше після такої вечері.

— Я про каву, а не про спиртне.

Було кілька хвилин на десяту, і в котеджі Мерсер робити було нічого. Може, чашка кави в її товаристві допоможе Енді відволіктися. Вони перейшли вулицю й увійшли в порожню кав'ярню. Бариста одразу попередив, що через півгодини зачиняється. Замовивши дві чашки кави без кофеїну, вони влаштувалися за столиком на вулиці. Книгарня була просто навпроти, і за кілька хвилин із неї вийшли Брюс і Саллі й зникли в напрямку Брюсового будинку.

— Цю ніч вона проведе в нього, — зауважив Енді. — І вона не єдина письменниця, що має таку звичку.

Узявши це до відома, Мерсер запитала:

— А як у цю картину вписується Ноель?

— А ніяк. У Брюса свої симпатії, у Ноель — свої. У їхньому будинку нагорі вежі є кругла спальня, відома як «письменницька кімната», і ця кімната всяке бачила за свій вік.

— Боюся, що не зовсім розумію, — сказала Мерсер, хоча дуже добре все розуміла.

— У них відкритий шлюб, Мерсер, і спати з іншими не лише не забороняється, а, може, навіть і заохочується. Мені здається, вони люблять одне одного, але не вимагають вірності.

— Це досить дивно.

— Не для них. Судячи з усього, вони щасливі разом.

Нарешті одна з чуток, якими ділилася Елейн, знайшла підтвердження.

— Ноель проводить так багато часу у Франції зокрема тому, що у неї там є давній коханець. Думаю, він теж одружений, — повідомив Енді.

— Ну хто б сумнівався...

— А ви ж ніколи не були одружені?

— Не була.

— Я от був двічі, і, чесно кажучи, не впевнений, чи можу вам рекомендувати цю затію. А зустрічаєтеся зараз із кимось?

— Ні. Мій останній хлопець утік рік тому.

— А тут зустріли когось цікавого?

— Ну а як же? Вас, Брюса, Ноель, Майру, Лі, Боба Кобба. Цікавих людей тут чимало.

— А хотіли б із кимось із них зустрічатись?

Енді був старший за неї принаймні років на п'ятнадцять, завзятим п'яницею, мав шрами від бійок у барі — словом, був страшенним паливодою й аж ніяк її не цікавив.

— Ви що, хочете мене закадрити, Енді?

— Ні — просто подумав, чи не повечеряти нам якимось разом.

— А хіба ви не маєте невдовзі вирушити в — як там казала Майра — «пияцький концтабір»?

— Авжеж: лишилося всього три дні, і я щосили намагаюся не зірватися до цього. Та це непросто. Якщо чесно, я, потягуючи цю теплу каву без кофеїну, уявляю, ніби це подвійна порція горілки з льодом. Я майже відчуваю її смак. І гаю час, бо не хочу йти додому, хоч там нема ні краплі спиртного. Дорогою туди є два магазини алкогольних напоїв, які ще відчинені, і мені доведеться докласти величезних зусиль, щоб не зупинити машину біля одного з них, — його голос затремтів.

— Мені дуже шкода, Енді.

— Облиште. Просто, будь ласка, ніколи не доводьте себе до такого. Це просто жахливо!

— Я хотіла б якось вам допомогти.

— Ви можете допомогти: помоліться за мене, гаразд? Ненавиджу себе за таку слабкість, — Енді раптом різко підвівся й покрокував геть, ніби бажаючи опинитися подалі й від кави, й від розмов.

Мерсер спробувала щось сказати, але не знайшла слів. Вона дивилася йому вслід, доки він не завернув за ріг, а тоді віднесла чашки до стійки в кав'ярні. На вулиці було тихо: крім кав'ярні, досі працювали лише книжковий магазин і перекусна з фаджем*. Її автівка була припаркована на Третій вулиці, але Мерсер чомусь пройшла повз. Перетнувши квартал, вона крокувала далі, доки не опинилася біля будинку Брюса й Ноель. У «письменницькій кімнаті» нагорі вежі горіло світло. Вона трохи забарилася, і — ніби за сигналом — світло згасло.

Мерсер не заперечувала, що відчуває цікавість, проте чи готова вона була визнати, що до цієї цікавості домішалася крапелька ревнощів?

II

Після п'яти тижнів, проведених у котеджі, настав час на кілька днів його покинути. Конні з чоловіком і двома доньками-підлітками збиралася приїхати туди на свою щорічну двотижневу пляжну відпустку. Конні з увічливості запросила Мерсер скласти їм товариство, але та, ясна річ, відмовилася. Мерсер знала, що дівчатка безперервно сидітимуть, утупившись у свої смартфони, а зять розмовлятиме виключно про свої кафе із замороженим

---

* Фадж — назва молочного ірису в англomовних країнах.

йогуртом. Успішно розкрутивши бізнес, він не спочивав на лаврах, а продовжував працювати без упину. Мерсер знала, що він щоранку вже о п'ятій буде на ногах і, ковтаючи каву, гарячково строчитиме електронні листи, перевірятиме поставки й таке інше — напевно, навіть і ноги не помочить в океані. Конні жартувала, що він ніколи не міг витримати два тижні: обов'язково траплявся якийсь форс-мажор, і він мчав назад у Нешвілл рятувати свою компанію.

Про роботу над романом у таких умовах не могло бути й мови, хоча зі своїм нинішнім темпом Мерсер би все одно особливо не просунулася.

Між нею й Конні, яка була старша на дев'ять років, ніколи не було близьких стосунків. Залишившись без матері і з батьком, зайнятим лише самим собою, дівчата рано навчилися самотійності. Конні виїхала з дому вчитися в коледжі, коли їй було вісімнадцять, і відтоді не поверталася. Вона провела одне літо з Тессою й Мерсер на острові, але тоді її цікавили лише хлопці й аж ніяк не тихі пляжні прогулянки, спостереження за черепахами й безперервне читання. Коли Тесса застала її за курінням травки, вона поїхала з котеджу.

Тепер сестри щотижня обмінювалися електронними листами й щомісяця зідзвонювалися, вважаючи, що лишатися на зв'язку було все ж їхнім обов'язком. Мерсер час від часу, коли опинялася неподалік від Нешвілла, заїжджала до сестри в гості, причому нерідко вже за новою адресою. Вони з чоловіком часто переїжджали — щоразу в будинок побільше і квартал побагатше. Здавалося, вони постійно за чимось женуться — за якоюсь неясною мрією, — і Мерсер часто питала себе, що вони робитимуть, коли та мрія нарешті здійсниться. Чим більше вони заробляли, тим більше витрачали, і Мерсер, яка жила бідно, дивувалася їхньому рівню споживання.

У їхніх із Конні стосунках був момент, який вони ніколи не обговорювали — насамперед тому, що нічим хорошим така розмова не закінчилася б. Конні пощастило провчитися в університеті чотири роки без жодного centa студентських боргів, адже всі витрати оплачував їхній батько Герберт, чий бізнес із продажу автівок тоді процвітав. Але на той час, коли Мерсер вступила в Південний університет Севані, батько вже встиг розоритися й наблизитись до банкрутства. Біль від такої несправедливості мучив Мерсер багато років, тим більше що Конні ніколи не пропонувала їй навіть найменшої грошової допомоги. Тепер же, коли її студентські борги дивовижним чином зникли, Мерсер твердо вирішила забути образу. Утім, зробити це було не так просто, адже домівки Конні з роками ставали дедалі розкішнішими, а Мерсер, як і раніше, не знала, де житиме за кілька місяців.

Правда була в тому, що Мерсер не хотілося проводити час зі своєю сестрою. Вони жили в різних світах і дедалі більше віддалялися одна від одної. Отже, вона подякувала Конні за запрошення пожити з ними, і обидві зітхнули з полегшенням, коли Мерсер відмовилася, сказавши, що, мабуть, на кілька днів покине острів, бо хоче відпочити від роботи над романом, провідати друзів і таке інше. Оскільки насправді Мерсер нікуди їхати не збиралася, Елейн зняла їй невеличкий номер у міні-готелі за три кілометри на північ від котеджу. Наступний крок був за Кейблом, і Мерсер не могла дозволити собі залишити острів.

У п'ятницю, за три дні до Дня незалежності, Мерсер прибрала в котеджі й збрала в дві полотняні сумки свій одяг, косметику, засоби гігієни й кілька книжок. Вимикаючи в кімнатах світло, вона думала про Тессу й про те, як багато всього сталося з нею, Мерсер, за минулі п'ять тижнів. Вона одинадцять років не приїжджала сюди, бо-

ячись ятрити рани й заново переживати втрату. Проте варто було їй трохи тут пожити, і думки про Тессу тепер воскрешали в її пам'яті не жахливу смерть бабусі, а те, як добре їм було вдвох. Зараз Мерсер мала поїхати, але за два тижні повернеться, і котедж знову буде у її розпорядженні. Як довго — невідомо. Це залежало від пана Кейбла.

За п'ять хвилин вона доїхала Фернандо-стрит до свого міні-готелю під назвою «Трактир "Маяк"». Посеред подвір'я стояв високий макет маяка, який вона добре пам'ятала з дитинства. Готель являв собою розлогу однопверхову будівлю з двадцятьма номерами й сніданком «шведський стіл». На острів уже полинув натовп туристів, що приїздили на святкові вихідні, і власник міні-готелю, щоб захиститися від потоку зайвих відвідувачів, вивісив табличку «Вільних місць немає».

Мерсер мала дах над головою й трохи грошей у гаманці, а отже, могла, влаштувавшись на новому місці, спробувати нарешті щось написати.

III

Ближче до обіду в суботу, коли на Мейн-стрит відкрився ринок вихідного дня й натовп відпочивальників заповнив тротуари, шукаючи фадж, морозиво, а може, й столики, де можна було пообідати, Денні втретє за тиждень увійшов у «Бей-Букс» і став проглядати полиці з детективами. Він був у шльопанцях, бейсболці кольору хакі, бриджах і поношеній футболці й мав точнісінько такий вигляд, який мусив мати кепсько одягнений і нічим не примітний відвідувач. Вони з Рукером провели в місті вже тиждень, вивчаючи обстановку й спостерігаючи за Кейблом, що не становило жодних труднощів, зважаючи на його спосіб життя: Кейбл був або у своєму ма-

газині, залишаючи його лише для того, щоб пообідати десь у центрі міста чи збігати кудись у звичних справах, або ж у себе вдома, зазвичай на самоті. Утім, вони намагалися бути якомога обережнішими, адже Кейбл неабияку увагу приділяв питанням безпеки. Як магазин, так і будинок були буквально напхані камерами, датчиками й хтозна, чим іще. Будь-який неправильний хід міг стати фатальним.

Вони чекали й стежили, раз у раз нагадуючи собі, що треба бути терплячими, однак терпіння їхнє починало зникати. Вибити інформацію тортурами в Джоела Рібікоффа й погрозами в Оскара Стайна в Бостоні було сутою дрібницею порівняно з їхнім нинішнім завданням. Задля досягнення своєї мети вони не могли тепер покладатися на насильство, яке так добре працювало раніше. Тоді їм треба було лише дізнатися кілька імен, тепер же вони прагнули здобути скарб. Напад на Кейбла, його дружину чи ще когось із його близьких міг викликати непередбачену реакцію й усе зіпсувати.

IV

У вівторок, 5 липня, натовпи зникли, й пляжі знову спорожніли. Острів поволі прокидався під яскравими променями сонця, намагаючись подолати похмілля після довгого святкового вікенду. Мерсер лежала на канапі, читаючи книжку під назвою «Паризька дружина», коли пролунав сигнал оповіщення про отриманий електронний лист. Писав Брюс: «Загляньте в магазин, коли наступного разу будете в місті».

Мерсер відповіла: «Гаразд. Щось трапилось?». «Щось весь час трапляється, — відповів він. — Маю для вас невеличкий подарунок». «Я зараз усе одно нудьгую, — зізналася вона. — Буду десь за годину».

Коли вона увійшла в магазин, там було порожньо. Продавчиня за передньою стійкою кивнула їй, проте здавалася надто сонною для розмов. Мерсер піднялася нагору, замовила лате й узяла газету. За кілька хвилин вона почула кроки на сходах і зрозуміла, що йде Брюс. Сьогодні він був у костюмі в жовту смужку й маленькій синьо-зеленій краватці-метелику і, як завжди, мав бездоганний вигляд. Брюс узяв собі каву, і вони вийшли на балкон, що нависав над тротуаром уздовж Третьої вулиці. Більше нікого там не було. Влаштувавшись у затінку за столиком під стельовим вентилятором, вони зробили по ковтку, і Брюс простягнув їй свій подарунок. Це явно була книга, загорнута у фірмовий синьо-білий папір магазину. Мерсер зірвала папір і поглянула: то був «Клуб веселоців і удачі» Емі Тан.

— Це підписане перше видання, — пояснив він. — Ви казали, що це одна з ваших улюблених сучасних письменниць, тому я відшукав для вас цей примірник.

Мерсер мов заціпило. Вона гадки не мала, скільки могла коштувати ця книга, й не збиралася про це питати, проте, вочевидь, це було цінне перше видання.

— Я навіть не знаю, що сказати, Брюсе.

— «Дякую» завжди працює.

— Цього явно недостатньо. Я правда не можу прийняти такий подарунок.

— Уже запізно. Я купив його й подарував вам. Хай це буде подарунком з нагоди вашого приїзду на острів.

— Дуже вам дякую.

— Радий вам догодити. Тираж першого видання становив тридцять тисяч примірників, тому це не така вже й рідкість. А сукупні продажі примірників у твердій обкладинці склали півмільйона доларів.

— А Емі Тан була тут, у магазині?

— Ні — вона взагалі рідко влаштовує турне.

— Це просто неймовірно, Брюсе. Не треба було цього робити.

— Ну, а я все ж зробив — і тепер вашу колекцію розпочато.

Мерсер засміялася й поклала книгу перед собою на стіл.

— Збирати перші видання — це справа не для мене. Вони мені просто не по кишені.

— Знаєте, я теж ніколи не мріяв стати колекціонером. Просто так вийшло, — сказав Брюс і, поглянувши на годинник, поцікавився: — Ви не поспішаєте?

— Я — письменниця, яка не має жодних дедлайнів.

— Чудово. Я вам розповім історію, яку давно нікому не розповідав, — про те, як я почав збирати свою колекцію.

Він зробив ковток, відкинувся на спинку стільця і, поклавши ногу на ногу, узявся розповідати, як після смерті батька знайшов його рідкісні книги й поцупив кілька з них.

V

Зустріч за кавою перетворилася на побачення за обідом. Вони пішки вирушили до ресторану в гавані й сіли за столик усередині, де було значно прохолодніше. Брюс, як і зазвичай на своїх ділових обідах, замовив пляшку вина, цього разу Шаблі. Мерсер схвалила вибір, а з їжі вони взяли тільки салати. Брюс заговорив про Ноель і розповів, що вона через день йому дзвонить і що її полювання на антикваріат іде добре.

Мерсер подумала, чи не запитати, як справи у її французького бойфренда. Вона ніяк не могла повірити в те, що вони не приховували одне від одного своїх зв'язків на стороні. Може, у Франції це і вважалося за норму, але

Мерсер досі ніколи не зустрічала пару, яка так терпимо ставилася б до зрад одне одного. Звісно, вона знала людей, які мали зв'язки на стороні, але коли їх на цьому ловили їхні партнери, ні про яку терпимість не могло бути й мови. З одного боку, її майже захоплювала їхня здатність любити настільки, щоб бути в змозі дозволити одне одному відкрито крутити стосунки з іншими; але з іншого, через своє південне виховання вона ставилася до такої розгнужданості з певним засудженням.

— А можна дещо спитати? — Мерсер вирішила змінити тему. — Яким чином Талія розпочинала у своїй книзі розповідь про Зельду Фіцджеральд і Гемінгвея? Яка була перша сцена?

Брюс широко посміхнувся й витер губи серветкою.

— Ну-ну, бачу, у вас нарешті пішла справа. Вас дійсно зацікавила ця ідея?

— Можливо. Я прочитала дві книжки про Фіцджеральдів і Гемінгвеїв у Парижі й придбала ще кілька.

— Придбали?

— На «Амазоні». Ви ж знаєте, там набагато дешевше.

— Так, я чув. Але якщо замовите в мене, я вам зроблю знижку в тридцять відсотків.

— Але мені подобається читати електронні книги.

— От тобі й молоде покоління! — посміхнувся Брюс і зробив ковток вина. — Дайте пригадаю. З того часу минуло вже років дванадцять-тринадцять. А до того ж Талія так багато разів усе переписувала, що я й тоді часто не міг розібратися.

— З усього, що я встигла прочитати, виходить, що Зельда терпіти не могла Гемінгвея, вважала його невихованим грубіяном, який погано впливав на її чоловіка.

— Це, напевно, правда. Здається, в романі Талії була сцена, у якій вони втрюх були на півдні Франції. Гедлі, дружина Гемінгвея, чомусь повернулася в США, а Ер-

нест зі Скоттом влаштували п'ятику. Узагалі-то Гемінгвей і справді не раз скаржився, що Скотт геть не вміє пити: півпляшки вина – і він уже п'яний під столом. Гемінгвей же був мов бездонна бочка й будь-кого міг перепити. Скотт уже в двадцять років був закінченим алкоголіком і не міг зупинитися. Він готовий був наливатися хоч уранці, хоч удень, хоч уночі. Зельда й Гемінгвей фліртували й нарешті отримали свій шанс після обіду, коли Скотт вирубився в гамаку. Вони зляглися в гостьовій кімнаті, прямо під боком у її чоловіка, поки той хропів. Ну, щось таке, але знов-таки — це вигадана історія, тому пишіть що вам заманеться. Так от, їхній роман набирал обертів, Ернест став пити ще більше, а Скотт старався не відставати. Коли він вирубався, його приятель Ерні й дружина Зельда поспішали в найближче ліжко, щоб швиденько перепихнутися. Зельда була до нестями закохана в Ернеста, а той і собі удавав, що безмірно нею захоплений, але виключно зі своєю звичною метою. Він уже тоді був знатним донжуаном. Після повернення в Париж і приїзду Гедлі зі Штатів Зельда хотіла продовжити їхній зв'язок, але Ернест від неї вже втомився. Він не раз казав, що в неї не всі вдома. Він почав її відшивати й урешті-решт кинув, після чого Зельда його зненавиділа. Ось вам, люба моя, і весь сюжет у двох словах.

— І ви вважаєте, що це буде продаватися?

Брюс засміявся й відповів:

— Ну-ну, а ви за останній місяць стали дуже корисливою: приїхали сюди з літературними амбіціями, а тепер думаете про гонорари.

— Я не хочу повертатися до викладання, Брюсе, та й підозрюю, що мало які університети прагнуть узяти мене на роботу. Я не маю нічого — крім тих десяти тисяч доларів, якими зобов'язана вам, а також надмірній

забудькуватості моєї любої Тесси. Або я напишу щось, що продаватиметься, або кину писати.

— Так, воно продаватиметься. Ви згадували про «Паризьку дружину» — це чудова історія про Гедлі й Гемінгвея в той період, і вона дуже добре продавалася. Ви чудово пишете, Мерсер, і у вас має вийти.

Мерсер посміхнулася, зробила ковток вина й сказала:

— Дякую. Мені потрібна підтримка.

— А кому ж вона не потрібна?

Якийсь час вони їли мовчки, а тоді Брюс підняв келих і подивився на вино:

— Вам подобається Шаблі?

— Авжеж — воно чудове.

— Я дуже люблю вино — може, навіть занадто. Проте в обід його пити не варто, а то потім нічого не хочеться робити.

— Тому й винайшли сіесту, — підказала вона, полегшуючи його завдання.

— Авжеж! У мене на другому поверсі, за баром-кав'ярнею, є маленька квартирка. Ідеальне місце, щоб подріматися після обіду.

— Це що, запрошення, Брюсе?

— Можливо.

— Отже, найбезвідмовніший спосіб підчепити красуню — це сказати: «Гей, крихітко, не хочеш разом подріматися?».

— Раніше спрацьовувало.

— Що ж, цього разу тобі не пощастило, — Мерсер озирнулася навколо й витерла серветкою куточки губ. — Я не сплю з одруженими чоловіками, Брюсе. Точніше, спала двічі, і обидва рази про це пошкодувала. Одружені чоловіки мають певні зобов'язання, а я не шукаю собі зайвих проблем. До того ж я знаю Ноель, і вона мені дуже подобається.

— Запевняю тебе, вона не проти такого.

— У це важко повірити.

Брюс посміхнувся, ніби Мерсер і гадки не мала, про що говорить, а він залюбки її просвітив би. Він теж озирнувся навколо і, переконавшись, що їх ніхто не чує, нахилився до неї й заговорив, знизивши голос:

— Ноель зараз перебуває у Франції, в Авіньйоні, і коли вона туди їздить, то зупиняється у своїй квартирі, якою володіє вже багато років. На тій же вулиці є ще одна квартира — набагато більша — і в ній живе її друг Жан-Люк. Жан-Люк одружений із жінкою, яка за нього набагато старша й має чимало грошей. Жан-Люк і Ноель стали коханцями принаймні десять років тому. Насправді вона з ним стала зустрічатися ще до того, як познайомилася зі мною. Вони влаштовують свої «сіести», вечеряють, розважаються й навіть подорожують, коли його літня дружина не заперечує.

— То його дружина не проти?

— Авжеж — це ж французи. Все робиться дуже тихо, непомітно й цивілізовано.

— І ти теж не проти? Це правда дивно.

— Ні, я зовсім не проти. Що є, те є. Розумієш, я ще багато років тому зрозумів, що просто не створений для моногамії. Не впевнений, що люди взагалі бувають цілковитими однолюбамі, але сперечатися про це не буду. Коли я вступив до університету й побачив, скільки там гарних дівчат, то усвідомив, що не зможу бути щасливим лише з якоюсь однією. Я п'ять чи шість разів намагався зустрічатися з дівчатами, зберігаючи вірність, але нічого путнього з цього не виходило, бо варто лише мені побачити іншу красиву жінку, незалежно від її віку, і я нічого не можу з собою вдіяти. На щастя, я зустрів Ноель — вона така ж, тільки з чоловіками. Її шлюб розва-

лився багато років тому через те, що вона мала хлопця на стороні й спала зі своїм лікарем.

— То ви з нею уклали угоду?

— Ну, ми не скріплювали це рукостисканням, але на той час, коли вирішили одружитися, вже знали правила: можеш іти на всі чотири сторони, тільки не афішуй свої пригоди.

Мерсер похитала головою й відвернулася.

— Пробач — мені просто ніколи ще не траплялася пара з такими стосунками.

— Не думаю, що це така вже й рідкість.

— Ще й яка, можеш мені повірити! Ти вважаєш, що це нормально, лише тому, що сам так робиш. Знаєш, я якось зловила одного свого хлопця на зраді, і мені знадобився рік, щоб це пережити. Я досі його ненавиджу.

— Я лишаюся при своєму. Ти надто серйозно це сприймаєш. Що такого жахливого в тому, щоб іноді закрутити маленьку інтрижку?

— «Інтрижку»? Твоя дружина принаймні десять років спить зі своїм хлопцем-французом! Ти це називаєш «інтрижкою»?

— Ні — це більше, ніж інтрижка, але Ноель не любить його. Це просто такий вид дружнього спілкування.

— Ну звісно! А тієї ночі, коли приїхала Саллі Аранка, у вас була інтрижка чи дружне спілкування?

— Ні те, ні інше — чи й те, й інше. Яка різниця? Саллі приїздить сюди раз на рік, і ми трохи з нею розважаємось. Називай це як хочеш.

— А якби Ноель була тут?

— Вона справді була б не проти. Якщо ти зараз подзвониш Ноель, скажеш їй, що ми з тобою обідаємо й обговорюємо післяобідній відпочинок, і запитаєш, що вона думає з цього приводу, то, запевняю, вона розсміється

й скаже: «Я вже два тижні у від'їзді, а ви все тягнете?». Хочеш зателефонувати?

— Ні.

Брюс розсміявся і зауважив:

— Ти надто консервативна.

Мерсер ніколи не вважала себе консервативною, а навіть навпаки — досить розкутою й толерантною. Але тієї миті вона почувалася ханжею, і це її дратувало.

— Неправда.

— То розслабмося ж разом!

— Вибач, але я не можу так легковажно до цього ставитись.

— Гаразд. Я не наполягаю. Я просто запропонував трохи відпочити, от і все.

Обоє посміхнулися, але відчували напруженість — і знали, що цю розмову ще не завершено.

VI

Вони зустрілися на пляжі біля кінця настилу навпроти котеджу, коли вже зовсім стемніло. Був відлив, і на широкому пляжі нікого не було. Гладінь океану мерехтіла у світлі повного місяця. Елейн була боса, і Мерсер теж скинула сандалі. Вони підійшли до води й поволі крокували берегом, як звичайні подруги, що гуляють і діляться новинами.

Мерсер щовечора, як було домовлено, надсилала електронною поштою докладний звіт про минулий день, включаючи в нього навіть назви книг, які читала, й описи своїх творчих спроб. Елейн знала майже все — щоправда, Мерсер не стала інформувати її про спробу Кейбла затягти її в ліжко. Може, потім — залежно від подальшого розвитку подій.

— Коли ви приїхали на острів? — запитала Мерсер.

— Сьогодні вдень. Останні два дні ми провели в офісі, де зібралися всі члени нашої команди: технічні експерти, оперативні менеджери й навіть мій начальник, власник компанії.

— То ви маєте начальника?

— Авжеж. Я керую цим конкретним проектом, але остаточні рішення ухвалюватиме мій начальник — звісно, коли для цього прийде час.

— Прийде час?

— Ми й самі не дуже собі уявляємо, коли і як це станеться. Пішов уже шостий тиждень, і, правду сказати, ми сумніваємося, що робити далі. Ви чудово попрацювали, Мерсер, і ваші успіхи за перші п'ять тижнів були просто приголомшливі. Ми дуже задоволені вашою роботою. Але тепер, коли ми маємо фотографії та відео й ви проникли в Кейблове коло спілкування, ми обговорюємо наш наступний крок. Ми досить упевнені у своїх припущеннях, але справ у нас ще сила-силенна.

— Думаю, ми впораємося.

— Мені дуже подобається ваш позитивний настрій.

— Дякую, — мляво відгукнулася Мерсер, яка вже втомилася від похвал. — А можна дещо спитати? Я не впевнена, що розумно розвивати цю пропозицію з романом про Зельду й Гемінгвея. Це аж надто підозрілий збіг, якщо рукописи Фіцджеральда справді в Кейбла. Ми точно на правильному шляху?

— Але роман був його ідеєю.

— Може, це його наживка — спосіб мене перевірити.

— Ви маєте якісь підстави вважати, що Кейбл вас підозрює?

— Ніби ні. Я провела з Брюсом багато часу, і мені здається, що я непогано його розумію. Він дуже кмітливий і харизматичний, але й чесний, і з ним легко розмовляти. Можливо, він здатний на деяке лукавство, коли

цього вимагає його бізнес, але з друзями він точно чесний—до непристойності. Він терпіти не може дурнів і просто підкупує своєю щирістю. Він мені подобається, Елейн, і я йому теж, і він хоче зблизитися. Якби Брюс мене підозрював, думаю, я це відчула б.

— А ви плануєте зблизитися?

— Там буде видно.

— Він бреше про свій шлюб.

— Це так—він завжди каже про Ноель як про свою дружину. Це дійсно неправда, якщо ви маєте рацію й він неодружений.

— Я розповіла вам усе, що ми знаємо. Ні тут, ні у Франції нема жодних записів про реєстрацію їхнього шлюбу чи спробу його зареєструвати. Теоретично вони могли розписатися в іншій країні, але це якось не в'яжеться з відомими нам обставинами.

— Не знаю, наскільки близько в нас вийде до нього підібратись,— зауважила Мерсер,— і сумніваюся, що це можна якось спланувати. Я просто хочу сказати, що знаю його достатньо добре, щоб помітити, якщо він щось запідозрить.

— Тоді розвивайте його ідею для вашого роману. Це дасть вам привід поговорити з ним про Фіцджеральда. А ще краще—напишіть перший розділ і дайте йому його прочитати. Зможете це зробити?

— Ну звісно. Це ж усе просто вигадка, а в моєму житті зараз узагалі нема нічого справжнього.

VII

Наступна спроба Брюса була такою ж невимушеною, як попередня, але вона спрацювала. Він подзвонив Мерсер удень у четвер і повідомив, що в місті зупинився проїздом легендарний видавець *Ripley Press* Морт Гас-

пер зі своєю нинішньою дружиною. Гаспер приїздив на острів майже щоліта й зупинявся у Брюса й Ноель. Брюс планував улаштувати в п'ятницю пізню вечерю лише для них чотирьох — це мало стати приємним завершенням тижня.

Після кількох днів, проведених у міні-готелі, у Мерсер виникла клаустрофобія, і вона була готова на все, аби змінити обстановку. Вона з нетерпінням чекала, коли зможе знову повернутися в котедж, і рахувала дні до від'їзду Конні та її сімейки. Щоб відволіктися від роботи над романом, Мерсер гуляла пляжем, тримаючись якомога далі від котеджу і пильнуючи, аби не натрапити на когось зі знайомих.

Зустріч із Мормом Гаспером могла виявитися корисною й удихнути нове життя в її загасаючу кар'єру. Тридцять років тому він задешево купив *Ripley Press* і перетворив мляве й неприбуткове маленьке видавництво на великий і незалежний видавничий дім. Маючи тонке чуття на талант, він зібрав і розкрутив цілу плеяду письменників різних жанрів, чиї книги успішно розкуповувалися. Відродивши традиції золотої доби книговидавництва, Морт улаштовував тригодинні обіди й вечірні презентації у своїй квартирі у Верхньому Вест-Сайді. Він був, поза всяким сумнівом, найколеритнішою фігурою у видавничому бізнесі й попри те, що йому невдовзі мало стукнути сімдесят, залишався так само діяльним.

У п'ятницю вдень Мерсер провела дві години в інтернеті, читаючи старі журнальні статті про Морта, — і всі з них були вельми цікаві. В одній, дворічної давності, розповідалося, як Морт заплатив аванс у мільйон доларів невідомому автору за його дебютний роман, продажі якого склали всього десять тисяч примірників. Він не шкодував про скоєне і називав це «вкрай вигідною угодою». В іншій статті згадувалося про його останній

шлюб із жінкою приблизно одного віку з Мерсер. Її звали Фібі, і вона працювала редакторкою в *Ripley*.

О восьмій вечора Фібі зустріла її біля вхідних дверей будинку Брюса й після обміну теплими вітаннями попередила, що «хлопчики» вже випивають. Пройшовши за нею на кухню, Мерсер почула дзижчання блендера. Брюс, одягнений у шорти й теніску, змішував на задній веранді лимонний дайкірі. Цьомкнувши Мерсер в обидві щоки, він відрекомендував її Мортові, який привітав її ведмежими обіймами й заразливою усмішкою. Він був босий і в сорочці до колін. Брюс простягнув їй келих із дайкірі й підлив двом іншим гостям, після чого всі розсілися в плетені крісла навколо невеликого столика, заваленого книгами й журналами.

Одразу стало ясно, що в таких ситуаціях — як, напевно, і в усіх інших, — говорити мав Морт, а інші — слухати. Мерсер була не проти. Після третього ковтка вона відчула гул у голові й спитала себе, скільки ж рому Брюс додав у коктейль. Морт завзято обурювався з приводу президентських перегонів і плачевного політичного становища Америки. Мерсер до цієї теми була байдужа, проте Брюс і Фібі слухали з цікавістю та вставляли ремарки, які заохочували Морта продовжувати свою тираду.

— Ви не проти, якщо я закурю? — запитав він, ні до кого конкретно не звертаючись, і потягнувся до шкіряного портсигара на столі. Вони з Брюсом розкурили чорні сигари, і незабаром над ними повисла хмара сизого диму. Брюс приніс графин і налив усім по новій порції. Скориставшись рідкісною паузою в Мортовому монолозі, Фібі звернулася до Мерсер:

— Брюс каже, ви тут працюєте над своїм романом?

Мерсер знала, що про це сьогодні невідмінно мала зайти мова.

— Брюс перебільшує. Зараз я радше мрію про те, щоб писати, ніж пишу, — усміхнулася вона.

Морт випустив хмару диму й промовив:

— «Жовтневий дощ» був чудовим дебютом — я був приємно вражений. Хто його опублікував, не можу згадати?

— Ну, «Ріплі» його друкувати не захотіло, — з великодушною посмішкою зауважила Мерсер.

— Так-так — це ми здуру, проте бізнес є бізнес: із якимись книжками вгадуємо, а з якимись промахуємось — від цього ніхто не застрахований.

— Його опублікували в «Ньюкомб» — щоправда, не без пригод.

Несхвально пирхнувши, він промовив:

— Зграя клоунів. Ви ж пішли від них?

— Так. Мій нинішній контракт — із «Вайкінг-Пресс», якщо він досі дійсний. Моя редакторка під час останнього дзвінка повідомила, що я прострочила здачу рукопису вже на три роки.

Морт заревів від сміху:

— Усього три роки! Щастить же деяким! Минулого тижня я накричав на Дага Танненбаума, бо він мав здати рукопис ще вісім років тому. От тобі й письменники!

— А ви обговорюєте свій роман? — встигла вставити Фібі.

Мерсер усміхнулася й похитала головою:

— Поки нема чого обговорювати.

— А хто ваш агент? — поцікавився Морт.

— Гільда Савіч.

— Мені вона подобається. Ми з нею обідали минулого місяця.

Ром робив свою справу, і Мерсер ледь утрималася, щоб не сказати, що дуже цьому рада.

— Вона ж нічого про мене не казала?

— Не пам'ятаю. То був довгий обід, — гучно зізнався Морт і залпом осушив свій келих.

Фібі запитала про Ноель, і на кілька хвилин розмова зайшла про неї. Мерсер звернула увагу, що на кухні тихо й приготуванням їжі, вочевидь, ніхто не займається. Коли Морт, перепросивши, пішов до вбиральні, Брюс повернувся до блендера, аби змішати нову порцію дайкірі. Дівчата тим часом узялися балакати про літо, відпустки й таке інше. Фібі з Мортом завтра вирушали на Флорида-Кіз, де мали провести місяць. У липні видавнича діяльність стихала, а в серпні взагалі завмирала, і, оскільки Морт був сам собі хазяїн, вони могли дозволити собі покинути Нью-Йорк на цілих шість тижнів.

Тільки-но Морт повернувся й улаштувався в кріслі з новою порцією коктейлю й сигарою, як пролунав дзвінок у двері, і Брюс пішов відчиняти. Повернувся він із великою коробкою їжі, яку поставив прямо на стіл.

— Рибні тако — найкращі на цьому острові. Смажений групер, пійманий сьогодні вранці.

— Ти нас пригощаєш тако зі служби доставки? — вимовив Морт, не вірячи своїм вухам. — Повірити не можу. Я тебе воджу в найкращі ресторани Нью-Йорка — і що отримую у відповідь? — обурився він, зробивши щось на зразок випаду в бік тако.

— Минулого разу в Нью-Йорку ти водив мене обідати в якусь страшну забігайлівку за рогом біля твого офісу, і мене ледь не знудило від їхнього сандвіча «Рубен». І рахунок оплачував я.

— Ти звичайний книготорговець, Брюсе, — пояснив Морт, пожираючи половину тако. — Це письменників задобрюють вишуканими стравами. Мерсер, коли будете в Нью-Йорку, я вас зводжу в найшикарніший ресторан.

— Згода, — відгукнулася вона, знаючи, що цього ніколи не станеться. Зважаючи на те, як швидко Морт спорожняв свій келих, на ранок він мало що зможе згадати. Брюс не відставав і пив значно завзятіше, ніж їй досі доводилося бачити. Кудись поділося і його неспішне потягування вина, і виважене наповнення келихів, і балачки про вік та виробника вина, і цілковитий самоконтроль. Тепер, без туфель і з розпатланим волоссям, він разом зі своїм спільником розслаблявся на повну після довгого тижня.

Потягуючи свій крижаний напій, Мерсер намагалася згадати, скільки вже випила. Брюс постійно їй підливав, тому рахувати було складно. У голові в неї давно вже гуло, і вона відчувала, що час зменшити оберти. Мерсер з'їла тако й озирнулася, чи немає поряд пляшки з водою чи принаймні вином, але на веранді красувався лише черговий графин із дайкірі.

Знов наповнивши всім келихи, Брюс почав розповідати історію про дайкірі — свій улюблений літній напій. У 1948 році американський письменник на ім'я А. Е. Готчнер вирушив на Кубу, щоб зустрітися з Ернестом Гемінгвеем, який жив там наприкінці 1940-х і на початку 1950-х років. Вони одразу потоваришували, а за кілька років після смерті Гемінгвея, у 1966 році, Готчнер опублікував свою відому книгу «Татко Гемінгвей».

Морт, звісно, перервав його розповідь своїм коментарем:

— Я знайомий із Готчнером — він ніби досі живий. Мабуть, скоро вже стукне сто років.

— Давай задля простоти вважатимемо, що ти знайомий з усіма, з ким лише можна, Морте, — відгукнувся Брюс.

Із подальшої частини Брюсової історії з'ясувалося, що Гемінгвей спершу не бажав зустрічатися з Готчне-

ром, який волів узяти в нього інтерв'ю, проте той був украй наполегливим, і зрештою вони зустрілися в барі неподалік від будинку Ернеста. У телефонній розмові Гемінгвей сказав, що той бар славиться своїм дайкірі. Гемінгвей, як і зазвичай, запізнався, і Готчнер вирішив, поки чекає, замовити цей напій. Він виявився дуже смачним і досить міцним, а оскільки Готчнер випивав зазвичай небагато, то потягував свою порцію цілу годину. У барі було жарко й задушливо, тому він замовив другу порцію, а коли випив половину її, то помітив, що в нього вже двоїться в очах. Коли Гемінгвей нарешті прибув, його вітали як справжню знаменитість: вочевидь, він був там завсідником. Потиснувши один одному руки, вони знайшли собі столик, і Ернест замовив дайкірі. Готчнер потихеньку відпивав принесений коктейль, а Ернест осушив свою порцію залпом, а потім замовив ще одну — а коли на третій помітив, що його новий почарківець чогось не п'є, то кинув йому виклик, заявивши, що якщо той хоче спілкуватися з самим Ернестом Гемінгвеем, то має принаймні навчитися пити по-чоловічому. Готчнер виклик прийняв, став пити нарівні, і незабаром у нього перед очима все попливло й закрутилося. Бачачи його відчайдушні, але марні спроби сидіти прямо, Ернест збайдужів до спілкування і, замовивши нову порцію дайкірі, взявся грати в доміно з місцевими жителями. Якоїсь миті — Готчнер уже втратив будь-яке уявлення про час — Ернест підвівся й сказав, що пора вечеряти. Готчнер, який мав іти слідом за ним, дорогою до виходу поцікавився в бармена:

— А скільки дайкірі ми випили?

Бармен подумав секунду й відповів англійською:

— Ви чотири, а татко Гем — сім.

— Ви випили сім дайкірі? — перепитав Готчнер у Ернеста, не повіривши своїм вухам.

Той розсміявся, і місцеві теж:

— Сім — то дурниця, друже. Тутешній рекорд — шістнадцять, і встановив його, звісно, я. А потім пішки дістався додому.

Мерсер почувалася так, ніби допивала шістнадцятий.

— Я пам'ятаю, що читав «Татка», коли працював в експедиції видавництва «Рендом-Хауз», — вставив Морт. Наївшись тако, він знов запалив сигару. — А в тебе є перше видання «Татка», Брюсе?

— Навіть два: одне у відмінному стані, інше — в такому собі. Нині їх рідко де зустрінеш.

— А були за останній час якісь цікаві поповнення вашої колекції? — поцікавилась Фібі.

«Крім украдених із Принстона рукописів Фіцджеральда», — подумала Мерсер, але ні за що такого не бовкнула б, хай там якою п'яною була. Її повіки наливалися свинцем.

— Та ніби ні, — відповів Брюс. — От нещодавно придбав екземпляр «Засудженого» Джеймса Лі Берка.

Щоб останнє слово залишилося за ним, Морт — а за всю історію нью-йоркського видавничого бізнесу не було, певно, нікого, хто обійшов би його за кількістю історій із випивкою, які він спостерігав особисто чи знав з надійних джерел, — взявся довго й красномовно розповідати про бійку, яка розпалилася в його квартирі о другій годині ночі, коли Норман Мейлер, побачивши, що скінчився ром, став кидати порожніми пляшками в Джорджа Плімптона. Історія була настільки дивовижна, що в неї важко було повірити, — а Морт був досвідченим оповідачем, яких іще пошукати.

Мерсер піймала себе на тому, що починає клювати носом. Останнім звуком, який вона запам'ятала, було дзижчання блендера, який збивав нову порцію коктейлю.

VIII

Мерсер прокинулася в незнайомому ліжку в круглій кімнаті й кілька секунд боялася поворухнутися, бо будь-який рух відгукувався болем у голові. Очі запекли, тому вона їх заплющила. У роті й горлі геть пересохло, а бурчання в животі попереджало, що далі може стати ще гірше. Ну що ж, це похмілля. Таке з нею вже траплялося, і від цього не помреш — прожити майбутній день буде непросто, але що тепер поробиш? Ніхто не змушував її пити так багато. За все треба платити. Як каже давнє університетське прислів'я: «Щоб бути дурнем, треба мати міцне здоров'я».

На ліжку був високий м'який матрац із кількома шарами вишуканої білизни, і Мерсер почувалася так, ніби лежить на хмарі. Тут явно відчувалася рука Ноель. Коли на Мерсер несподівано звалилися гроші, вона не втрималася й купила красиву спідню білизну, і думка про те, що зараз ця білизна була на ній, трохи полегшувала жахливу мить. Мерсер сподівалася, що Брюс оцінив цей нюанс. Вона знову розплющила очі, кілька разів моргнула і, зумівши сфокусувати погляд, побачила, що її шорти й блузка були акуратно складені на сусідньому стільці — у такий спосіб Брюс, вочевидь, прагнув запевнити її, що роздягання було цивілізованим, без жодних пристрасних зривань одягу на півдорозі до ліжка. Знову заплющивши очі, вона глибше поринула в простирадла.

У пам'яті лишилися затухаючі звуки блендера, а далі — нічого. Скільки ж Мерсер проспала в кріслі на веранді, поки інші продовжували спілкуватися, випивати і з посмішками переглядатися, позираючи на неї? Чи вона йшла до спальні сама, нехай хитаючись і спираючись на когось, чи Брюсові довелося тягти її на

собі на третій поверх вежі? Невже вона справді вирубилася, як студентка на п'ятиці, — чи просто заснула, і її вклали спати?

У животі знов забурчало. А що, як Мерсер зіпсувала їм весь вечір, і її знудило просто на веранді, про що ні Брюс, ні інші, звісно, ніколи не стануть згадувати? Від цієї страшної думки її занудило ще більше. Вона знов поглянула на свої шорти й блузку: жодних плям чи інших підозрілих слідів на них ніби не було.

Тоді їй спала думка, від якої одразу стало легше: Морт був на сорок років за неї старший, і його всю кар'єру супроводжували скандали. Він тягав непритомних п'яниць і мучився від похміль більше разів, ніж усі його автори разом узяті, тож його таким точно було не здивувати — мабуть, його навпаки це потішило. На Фібі можна було не зважати, адже вони з нею ніколи більше не побачаться. Крім того, вона, живучи з Мортом, напевно, бачила й не таке — а Брюс тим більше.

У двері тихенько постукали, і в кімнаті з'явився Брюс у білому махровому банному халаті, з пляшкою води й двома маленькими склянками в руках.

— Доброго ранку, — неголосно вимовив він, сідаючи на край ліжка.

— Доброго, — відповіла Мерсер і додала: — Мені справді хочеться пити.

— І мені, — зізнався він і наповнив склянки.

Вони ураз їх осушили, і Брюс, наливши знову, запитав:

— Як почувашся?

— Не дуже. А ти?

— Нічка видалася довга.

— Як я тут опинилася?

— Ти заснула на веранді, і я тебе вклав у ліжко. Фібі невдовзі теж пішла на бокову, а ми з Мортом розкурили ще по сигарі й продовжили випивати.

— Побили рекорд Гемінгвея?

— Ні, але, схоже, наблизилися до цього.

— Скажи, Брюсе, я виставила себе дурепою?

— Ну що ти — звісно, ні. Ти просто задрімала. А сісти за кермо, ясна річ, не могла, тому я вклав тебе в ліжко.

— Дякую. Я мало що пам'ятаю.

— Та чого там пам'ятати: всі наклюкалися, от і вся історія.

Мерсер допила воду, і Брюс знову наповнив її склянку. Кивнувши на шорти й блузку, вона поцікавилася:

— А хто їх зняв?

— Я. Мені дуже сподобалося.

— Домагався мене?

— Ні, але подумував про це.

— Який джентльмен.

— Завжди. Послухай, тут є велика ванна на левових лапах. Думаю, тобі слід полежати в гарячій воді, втамовуючи далі спрагу, а я поки займуся сніданком. Мій шлунок вимагає яечні з шинкою, і твій, мабуть, теж. Почувайся як удома. Морт і Фібі вже подають ознаки життя й скоро мають поїхати. А коли їх не буде, я принесу тобі сніданок у ліжко. Що скажеш?

Мерсер усміхнулася й відповіла:

— Звучить заманливо. Дякую.

Брюс пішов, зачинивши за собою двері. У неї було два варіанти. Перший із них полягав у тому, щоб одягнутися, спуститися вниз, постаравшись уникнути зустрічі з Мортом і Фібі, сказати Брюсу, що їй час іти, і хутко зліняти. Але кудись поспішати в неї не було сил. Їй потрібен був час, щоб отямитись, переконатися, що з животом усе гаразд, відпочити, а може, навіть відіспатись. До того ж Мерсер сумнівалася, що спроможеться кермувати. Та й перспектива повернення в маленький номер у міні-готелі не надто її приваблювала, а от думка про

гарячу ванну була спокусливою, і противитися їй Мерсер не могла.

Другий варіант полягав у тому, щоб діяти за планом Брюса, а отже, зрештою опинитися в ліжку з ним. Мерсер це видавалося вже неминучим.

Наливши ще води, вона вилізла з ліжка, потягнулася, глибоко позіхнула, і їй одразу стало краще. Нудота пройшла. Мерсер попрямувала у ванну кімнату, включила воду й знайшла піну для ванни. Цифровий годинник на туалетному столику показував 08:20. Попри своє закономірне нездужання вона проспала майже десять годин.

Звісно, Брюс просто не міг не зайти її провідати й подивитися, як удалася ванна з піною. Він досі був у халаті й поставив ще одну пляшку мінералки біля ванни.

— Ну як ти? — запитав він.

— Значно краще, — відповіла Мерсер.

Піна здебільшого приховувала її наготу, але не зовсім. Окинувши її довгим схвальним поглядом, Брюс посміхнувся:

— Щось іще треба?

— Ні, все гаразд.

— Я готую сніданок. Не поспішай.

Із цими словами він пішов.

ІХ

Проніжившись у ванні цілу годину, Мерсер вилізла й ви-терлася. На дверях висів банний халат підхожого розміру, і вона його одягла. У ящику знайшлася ціла купа нових зубних щіток. Діставши одну з них, вона почистила зуби, і їй стало набагато краще. Потім вона взяла зі стільця свою спідню білизну й побачила поруч із шортами й блузкою власну сумку. Мерсер дістала звідти

айпад і, підбивши подушки, залізла в ліжко, де влаштувала собі затишне гніздечко й знову опинилася на хмарі.

Вона читала, коли за дверима почулися якісь звуки і в спальню увійшов Брюс із тацею для сніданку, яку поставив на ліжко біля Мерсер.

— Бекон, омлет, мафіни з джемом, міцна кава і як бонус — коктейль «Міміоза».

— Не думаю, що мені зараз показане спиртне, — засумнівалася вона. Їжа виглядала й пахла дуже апетитно.

— Це еліксир від похмілля. Точно допоможе.

Брюс вийшов й одразу ж повернувся з тацею для себе, яку поставив поруч із її, й сів на ліжко. На них були однакові халати. Піднявши свій фужер, він промовив:

— Будьмо!

Зробивши по ковтку, вони взялися до їжі.

— То ось яка вона — горезвісна «письменницька кімната», — зауважила Мерсер.

— Ти про неї чула?

— Авжеж: у цю пастку потрапили безліч бідних дівчат.

— І всі вони самі дуже цього прагнули.

— То це правда — ти приводиш сюди жінок, а Ноель — чоловіків?

— Авжеж. А хто тобі про це розповів?

— Відколи письменники вміють зберігати секрети?

Брюс розсміявся й сунув у рот скибочку бекону. Після двох ковтків коктейлю в голові Мерсер знову задзвеніло, та й залишки вчорашнього рому, змішавшись із свіжим шампанським, також давали про себе знати. На щастя, тривалий відпочинок у ванній заспокоїв її шлунок, та і їжа була дуже смачна. Позирнувши на довгу вигнуту стіну, суцільно від підлоги до стелі заставлену книжковими полицями, вона поцікавилася:

— А що тут за книжки? Інші перші видання?

— Та ні, тут просто всяка всячина — нічого особливо цінного.

— Це чудова кімната. Одразу видно руку Ноель.

— Забудьмо поки про Ноель. У неї, напевно, зараз пізня вечерея з Жаном-Люком.

— І це тебе не турбує?

— Анітрохи. Годі тобі, Мерсер, — ми ж уже це обговорювали.

Кілька хвилин вони мовчки їли, ігноруючи каву, зате налягаючи на коктейль. Брюс почав ніжно погладжувати її стегно під простирадлами.

— Навіть не можу згадати, коли востаннє кохалася, маючи похмілля.

— А я так роблю постійно. Насправді це найкращі ліки.

— Кому ж про це знати, як не тобі!

Брюс підвівся з ліжка й поставив свою тацю на підлогу.

— Допивай свій фужер, — сказав він, і Мерсер послухалася.

Брюс прибрав з ліжка її тацю і відставив її вбік, а тоді скинув свій халат і викинув його за ліжко. Потім він допоміг їй зняти її халат, і вони, насолодившись якусь мить свободою від непотрібного одягу, поринули під простирадла.

Х

У суботу вранці Елейн Шелбі працювала в себе вдома в кабінеті, коли пролунав дзвінок Ґрема з острова Каміно.

— От і приїхали, — оголосив він. — Схоже, наша дівчинка провела ніч у великому будинку.

— Ану розповідай, — пожвавішала Елейн.

— Вона припаркувалася навпроти будинку вчора десь о восьмій вечора, і її машина досі там. Інша пара поїхала з будинку сьогодні вранці — хто то були такі, я не знаю. Мерсер і Кейбл досі в будинку. Зараз тут лле як із відра — ідеальний ранок, щоб розважитись. Чудово працювано!

— Давно вже було час. Тримай мене в курсі.

— Так точно.

— Я приїду в понеділок.

Денні й Рукер теж спостерігали. Пробивши машину Мерсер за її північнокаролінськими номерними знаками, вони з'ясували все, що було можна, про їхню власницю: довідалися її ім'я, те, що зараз вона проживає в «Трактирі "Маяк"», те, що вона володіє часткою котеджу на пляжі, а також проглянули список її надрукованих творів. Вони знали, що Ноель Боннет зараз у від'їзді і її магазин закритий. Вони знали що завгодно, крім одного: що робити далі.

XI

Тривалий дощ послугував зайвим приводом не вилазити з ліжка. Мерсер, у якої вже кілька місяців не було сексу, ніяк не могла насититися. Будучи досвідченим майстром, Брюс володів таким драйвом і витривалістю, що Мерсер раз у раз дивувалася. Після години — чи, може, двох — вони нарешті знеможено відірвалися одне від одного й заснули. Коли вона прокинулася, його поруч не було. Мерсер наділа халат, спустилася вниз і знайшла його на кухні, вже одягненого в звичний костюм із легкого льону й замшеві туфлі бруднуватого кольору. Брюс виглядав свіжим і відпочилим і, вочевидь, був готовий до нового дня жвавої торгівлі у своєму магазині. Вони поцілувалися, і він, залізши руками під халат Мерсер, схопив її за сідниці.

— У тебе приголомшливе тіло, — промовив він.

— Ти залишаєш мене одну?

Вони знову поцілувалися, і після довгих і пристрасних обіймів Брюс трохи відсторонився й пояснив:

— Мені треба навідатись до магазину. Торгівля вроздріб — примхлива пані й вимагає постійної уваги.

— Коли ти повернешся?

— Скоро. Я принесу обід, і ми поїмо на веранді.

— Я теж маю йти, — невпевнено промовила Мерсер.

— Куди? Назад у «Маяк»? Ну годі тобі, Мерсер, — просто побудь трохи тут, і я повернуся ще до того, як ти встигнеш занудьгувати. На вулиці лле як з відра, виє вітер, і, по-моєму, було попередження про можливий смерч. Та зараз небезпечно взагалі кудись висуватися з дому! А ми заліземо в ліжко й весь день читатимемо.

— Упевнена, що у тебе на думці зараз нема нічого, крім читання.

— Лишайся в халаті, і я скоро повернуся.

Вони знову поцілувалися, тісно притулившись одне до одного, і він нарешті спромігся від неї відірватись. Поцілувавши її в щоку, Брюс попрощався й пішов. Мерсер налила собі чашку кави й віднесла її на задню веранду, де влаштувалася в кріслі-гойдалці й стала дивитися на дощ. Із деяким зусиллям волі вона подумки визнала, що нічим по суті не відрізняється від повії, що вона — безпринципна жінка, якій платять за те, щоб вона використовувала власне тіло задля досягнення підступних цілей. Проте в глибині душі вона все ж не вважала себе винною. Брюс Кейбл був закінченим бабієм і спав із ким завгодно, хай там які були їхні мотиви. Цього разу була її черга, а наступного тижня буде черга якоїсь іншої жінки. Поняття «відданість» і «довіра» нічого для нього не значили — то чого ці речі мають турбувати її? Брюс нічого не вимагав, ні на що не розраховував, ні-

чого не віддавав сам. Для нього все зводилося виключно до фізичної втіхи — і для неї зараз теж.

Відкинувши всі сумніви й не відчуваючи вже жодних докорів сумління, Мерсер усміхнулася, подумавши про майбутні бурхливі вихідні у його ліжку.

Брюс і справді дуже скоро повернувся. На обід він приніс салати й вино, і, перекусивши, вони вирушили на вежу, щоб знову зайнятися коханням. Під час перерви Брюс дістав пляшку Шардоне й товстий роман. Вони вирішили читати під звуки дощу на задній веранді в плетених кріслах-гойдалках. У нього була паперова книжка, у неї — айпад.

— Невже ти справді можеш отримувати задоволення від книги, читаючи її на цій штуці? — запитав Брюс.

— Звісно. Слова ж усі ті самі. Ти коли-небудь пробував?

— Кілька років тому «Амазон» надіслав мені одну зі своїх «електронок». Але в мене з нею не виходило зосередитися. Мабуть, я просто упереджений.

— Це точно. Цікаво, чому?

— А що ти читаєш?

— «По кому подзвін». Я читаю поперемінно то Гемінґвея, то Фіцджеральда й хочу прочитати всі їхні книги. Учора закінчила читати «Останнього магната».

— І як?

— Дуже сильно, особливо зважаючи на те, що він написав його в Голлівуді, намагаючись щось заробити, а до того ж страждаючи як фізично, так і емоційно. Він же був дуже молодий. Справжня трагедія.

— Це його останній роман? Той, який він не закінчив?

— Як відомо. Прикро, що такий талант так рано було втрачено.

— То це ти здійснюєш підготовчу роботу для власного роману?

— Можливо. Я досі не можу визначитися. А ти що читаєш?

— Книжку під назвою «Мое улюблене цунамі» — дебютний роман одного хлопця, який не дуже вміє писати.

— Жахлива назва.

— Та й сам роман не кращий. Я ледве продерся крізь перші п'ятдесят сторінок — а залишилося ще шістсот. У видавничій справі треба запровадити обмеження на обсяг дебютного роману: він не має перевищувати триста сторінок. Як тобі ідея?

— Ну, я загалом не проти. У моєму було всього двісті вісімдесят.

— Твій роман досконалий.

— Дякую. То ти збираєшся дочитати те «Цунамі» до кінця?

— Навряд чи. Я прочитую перші сто сторінок кожної книжки, і якщо письменникові не вдається мене зацікавити, відкладаю її. Є надто багато хороших книжок, які я хочу прочитати, щоб гаяти час на погані.

— Я теж так роблю, тільки мій ліміт — п'ятдесят сторінок. Ніколи не розуміла людей, які продираються крізь книгу, яка їм не подобається, просто з якогось незрозумілого принципу. Такою була Тесса. Вона кидала книгу після першого розділу, потім поверталася до неї і, бурмочучи й стогнучи, змушувала себе дочитати до кінця, який, звісно, виявлявся нічим не ліпшим за початок. Не розумію, нащо так робити.

— Я теж. — Брюс зробив ковток вина, кинув погляд на заднє подвір'я й узяв роман.

Дочекавшись, коли він перегорне сторінку, Мерсер запитала:

— А якісь інші правила в тебе є?

Він посміхнувся й відклав книгу.

— О, люба, у мене їх цілий список. Він називається «Десять правил Кейбла для написання белетристики» — блискучий посібник, створений експертом, який прочитав понад чотири тисячі книг.

— А ти ділишся коли-небудь цими правилами?

— Буває. Я надішлю їх тобі електронною поштою, але думаю, що тобі вони не знадобляться.

— Хтозна. Мені потрібна якась порада. Розкажи щось для прикладу.

— Гаразд. Я ненавиджу прологи. Я щойно закінчив читати роман одного хлопця, який наступного тижня буде в нас із туром. Усі його книжки починаються драматичним прологом, у якому вбивця женеться за жінкою, чи хтось знаходить мертве тіло, чи ще щось на зразок того. Потім він змушує заінтригованого читача одразу накинутися на перший розділ, у якому, звісно, нема нічого спільного з прологом. А у другій, звісно, нема нічого спільного ні з першим розділом, ні з прологом. І лише потім, сторінок за тридцять, він повертає читача до дії в пролозі, про яку той уже встиг забути.

— Мені подобається. Продовжуй.

— Ще одна помилка, характерна для новачків, — ввести двадцятьох персонажів у першому ж розділі. П'ятьох цілком достатньо, а завелика кількість може відлякати читачів. Наступне: якщо відчуваєте потребу підібрати слово за допомогою словника синонімів, то обирайте ті слова, у яких не більше, ніж три склади. Я маю непоганий словниковий запас, і ніщо так не дратує мене, як письменники, які демонструють свою вченість, вживаючи словеса, яких я ніде не бачив. Іще одне: під час написання діалогів користуйтеся, будь ласка, лапками, — інакше буде важко розібратися, хто що каже. Правило номер п'ять: більшість письменників надто полюбляє писати розлого, тому завжди шу-

кайте, що можна викинути, — наприклад, речення без жодного змістового навантаження й непотрібні сцени. Продовжувати?

— Так-так, будь ласка. Мені треба було б це записати.

— Не треба. Тобі правда не потрібні ці поради. Ти чудово пишеш, Мерсер, тобі просто потрібен хороший сюжет.

— Дякую, Брюсе. Мені потрібна підтримка.

— Я це кажу цілком серйозно й зовсім не прагну полестити тобі лише через те, що у нас тут із тобою сьогодні невеличка оргія.

— То ось як це називається? А я думала, просто «інтрижка».

Вони розсміялися й зробили по ковтку вина. Дощ уже перестав, і почав згущуватися туман.

— А ти сам колись пробував писати? — запитала Мерсер.

Брюс знизав плечима й відвів погляд.

— Я намагався, навіть кілька разів, але щоразу зрештою кидав. Це не моє. Саме тому я поважаю письменників — принаймні хороших. Я радо усіх їх приймаю й залюбки рекламую всі їхні книжки, але на ринку багато сміття. І мене засмучують люди на зразок Енді Адама, які мають талант, але так по-дурному його марнують через свої шкідливі звички.

— А від нього є якісь новини?

— Поки ні. Його замкнули в клініці, і він не має зв'язку із зовнішнім світом. Мабуть, зателефонує десь за тиждень. Це його третя чи четверта спроба позбутися залежності, але не думаю, що в нього вийде. У глибині душі Енді насправді не хоче кидати.

— Це сумно.

— Ти виглядаєш сонною.

— Мабуть, то через вино.

— Давай подрімаємо.

Насилу перелізши в гамак, вони припали одне до одного в тісних обіймах і затихли, заколисані його мірним хитанням.

— Є якісь плани на сьогоднішній вечір? — поцікавилася Мерсер.

— Я планував продовжити розпочате.

— Це зрозуміло, але я починаю втомлюватися від цього місця.

— Само собою, що у програму входить вечеря за межами будинку.

— Але ти ж одружений чоловік, Брюсе, а я просто твоя подружка на вихідні. Що, як хтось нас побачить?

— Мені байдуже, Мерсер, — і Ноель теж. То чого це має турбувати тебе?

— Не знаю. Усе ж якось дивно в суботу ввечері вечеряти в пристойному місці з одруженим чоловіком.

— А хто казав, що місце буде пристойним? То справжня діра, перекусна з морепродуктами біля річки. Проте їжа там дуже смачна, і запевняю тебе, що ніхто з тамтешніх відвідувачів книжок не купує.

Мерсер поцілувала його й поклала голову йому на груди.

XII

Неділя почалася майже так само, як і субота, за винятком похмілля. Брюс знову подав їй сніданок у ліжку — цього разу млинці й ковбасу, — а потім вони дві години гортали *New York Times*. Ближче до опівдня Мерсер знадобилася перерва. Вона вже збиралася почати прощатися з Брюсом, коли він сказав:

— Послухай, після обіду в мене в магазині буде справжнє стовпотворіння, а робітників не вистачає. Я мушу трохи попрацювати.

— От і добре! Адже я тепер, знаючи твої правила для письменників, мушу випробувати їх на практиці.

— Завжди радий допомогти, — промовив він із посмішкою і поцілував її в щоку.

Вони віднесли таці на кухню й завантажили все у посудомийну машину. Брюс зник у господарській спальні на другому поверсі, а Мерсер повернулася на вежу, де хутко одяглася й пішла, не ставши вдруге прощатись із Брюсом.

Якщо за вихідні їй щось і вдалося, то вона не могла відзначити якихось конкретних результатів. Розваги в «письменницькій спальні», безумовно, були дуже приємні, і Мерсер тепер знала Брюса набагато краще, ніж доти, але її метою був не секс і не написання роману. Їй заплатили купу грошей, щоб вона збрала докази і, можливо, допомогла розкрити злочин. У цьому плані писатися було майже нічим.

Опинившись у своєму номері, вона переодяглася в бікіні й помилувалася собою в дзеркалі, згадуючи, як Брюс захоплювався її тілом. Воно було худорляве й засмагле, і Мерсер відчувала деяку гордість через те, що нарешті скористалася ним за призначенням. Накинувши білу бавовняну сорочку, вона взяла сандалі й вирушила на довгу прогулянку пляжем.

XIII

Брюс подзвонив о сьомій вечора того ж дня, сказав, що страшенно скучить і не уявляє, як проведе ніч без неї, і просив її зайти в магазин і випити з ним, коли він зачиниться.

Мерсер, звісно, погодилася — а що їй ще було робити? Стіни обридлого маленького номера страшенно тиснули на неї, і в такій атмосфері вона не спромоглася написати й сотні слів.

Мерсер увійшла в магазин за кілька хвилин до дев'ятої. Брюс обслуговував останнього відвідувача і, судячи з усього, працював один. Коли клієнт пішов, він хутко замкнув двері й вимкнув світло.

— Ходімо, — сказав він і попрямував сходами нагору, де пройшов через кафе, дорогою вимикаючи світло. Мерсер мовчки йшла слідом за ним. Нарешті Брюс відчинив двері, яких вона досі ніколи не помічала, і вони увійшли в його квартиру.

— Мій барліг, — оголосив Брюс, увімкнувши світло. — Я прожив тут перші десять років після того, як купив магазин. Тоді ця квартира займала весь другий поверх, але потім я вирішив улаштувати кафе. Сідай.

Він жестом указав на масивний шкіряний диван із подушками й пледами, який простягнувся вздовж усієї стіни. Напроти нього на низенькому столику стояв великий плазмовий телевізор, а навколо, ясна річ, були полиці з книгами.

— Шампанського? — запропонував він, відкриваючи холодильник, який стояв позаду невеличкої барної стійки.

— Залюбки.

Брюс дістав пляшку, швидко відкрив і, розливши шампанське в два фужери, промовив:

— Будьмо!

Вони цокнулись, і він відпив більше половини свого фужера.

— Мені дуже треба було випити, — пояснив він, витираючи рот тильним боком долоні.

— Я бачу. Усе гаразд?

— Важкий деньок. Один із продавців подзвонив і сказав, що захворів, тому мені довелося самому обслуговувати всіх відвідувачів. Хороших робітників не легко знайти.

Брюс допив свій фужер і знов його наповнив, а тоді зняв піджак, розв'язав краватку-метелик, висмикнув сорочку зі штанів і скинув свої замшеві туфлі. Вони перейшли до дивана й ліниво розвалилися на ньому.

— А твій день як? — запитав він, далі ковтаючи шампанське.

— Як і зазвичай. Пройшлася пляжем, позасмагала, спробувала щось написати, повернулася на пляж, знов спробувала щось написати, потім подрімала.

— Ось воно, письменницьке життя! Я навіть трохи тобі заздрю.

— Я спромоглася позбутися прологу, проставити пунктуацію в розмовах, повикидати всі довгі слова... Я залюбки викинула б щось іще, але й так уже майже нічого не лишилось.

Брюс розсміявся й налив собі знову.

— Ти просто чарівна, знаєш про це?

— А ти, Брюсе, справжній серцеїд. Спокусив мене вчора вранці, і...

— Узагалі-то не лише вранці, а ще й удень і ввечері.

— От-от. Ти завжди був таким донжуаном?

— О, так. Я ж тобі казав, Мерсер, жінки — моя фатальна слабкість. Варто мені побачити якусь красуню, і на думці в мене тільки одне. Так було з університетських років. Тільки-но я опинився в Оберні й побачив навкруги тисячі милих дівчат, мені одразу знесло дах.

— Це щось нездорове. Ти не думав звернутися до лікаря?

— Та облиш! Які тут проблеми? Для мене це просто гра, і погодься: граю я дуже непогано.

Мерсер кивнула й зробила третій ковток. Його фужер уже знову був порожній, і Брюс налив собі ще шампанського.

— Ти трохи пригальмував би, — порадила вона, але Брюс проігнорував її. Коли він повернувся на диван, Мерсер запитала: — А ти колись любив кого-небудь?

— Я люблю Ноель, а вона — мене. Ми з нею дуже щасливі.

— Але ж любов — то вірність, відданість, готовність ділитися всім і в усьому.

— О, ми ділимося, ще й як, можеш мені повірити.

— Ти просто безнадійний.

— Ну годі тобі, Мерсер. Зараз ідеться не про любов, а про секс. Про чисту тілесну втіху. Ти не станеш заводити тривалі стосунки з одруженим чоловіком, а я взагалі ні з ким таких стосунків не будую. Ми робитимемо це лише тоді, коли ти багатимеш, а можемо хоч зараз зупинитися й залишитися друзями без жодних зобов'язань і претензій.

— Друзями? І скільки ж у тебе подруг?

— Узагалі-то жодної. Хіба лише кілька добрих приятельок. Слухай, якби я знав, що ти збираєшся влаштувати мені сеанс психоаналізу, я не став би тобі телефонувати.

— А нащо ти зателефонував?

— Подумав, що ти за мною скучиш.

Обоє спромоглися засміятися. Брюс раптом поставив свій фужер, забрав Мерсерів, а тоді схопив її за руку й сказав:

— Ходім, покажу тобі дещо.

— Що?

— Це сюрприз. Ходімо! Це вниз.

Не взуваючись, він вивів її з квартири, і вони попрямували через кафе: спочатку на перший поверх, а тоді — до дверей у підвал. Брюс відімкнув їх, увімкнув світло, і вони поволі покрокували дерев'яними сходами. Опинившись унизу, Брюс там теж увімкнув світло і, ввівши код, відімкнув двері в сховище.

— Сподіваюся, воно того варте, — майже нечутно пробурмотіла Мерсер.

— Ти навіть не уявляєш собі, наскільки!

Він відчинив товсті металеві двері сховища, увійшов усередину й увімкнув світло й там. Потім підійшов до сейфа, ввів ще один код і якусь мить почекав, поки від'їжджали п'ять гідравлічних штирів. Замок, гучно клацнувши, відімкнувся, і Брюс обережно відчинив дверцята. Мерсер стояла якомога ближче й уважно спостерігала, пам'ятаючи, що муситиме детально описати все побачене Елейн і членам її команди. І в самому сховищі, і всередині сейфа все з виду було таким самим, як минулого разу, коли вона тут була. Брюс висунув один із чотирьох ящиків. Усередині виявилися два однакові дерев'яні футляри — згодом Мерсер опише їх як квадратні ящики зі стороною в чотирнадцять дюймів, швидше за все, з кедр. Узявши один із них, Брюс підійшов до маленького столика в центрі сховища. Він поглянув на Мерсер і посміхнувся, ніби збирався показати їй якийсь рідкісний скарб.

Брюс обережно підняв кришку футляра, яка трималася на трьох маленьких шарнірах. Усередині була картонна коробка сірого кольору. Він дбайливо витягнув її та поклав на стіл.

— Це називається «футляр для зберігання архівних матеріалів». Його виготовлено зі спеціальної безкислотної й безлігнінової деревини. Такими футлярами користується більшість бібліотек і серйозних колекціонерів. Цей був у Принстоні, — Брюс відкрив коробку і з гордістю оголосив:

— Оригінал рукопису «Останнього магната»!

У Мерсер відвисла щелепа. Не зводячи очей із вмісту футляра, вона повільно підійшла ближче, не в змозі вимовити ні слова.

Усередині футляра був стіс вицвілих аркушів стандартного формату, десь дециметр завтовшки. Пожовклий від часу папір явно був із іншої епохи. Титульного аркуша не було, ніби Фіцджеральд одразу поринув у написання першого розділу, відклавши оформлення на потім. Його скоропис був недбалий і нерозбірливий, і вже з першої сторінки починалися примітки на берегах.

Торкнувшись країв рукопису, Брюс продовжив:

— Коли автор раптово помер у 1940 році, роман був далекий від завершення, але Фіцджеральд працював за заздальгідь складеним планом і залишив багато приміток і нарисів. Його близький друг, редактор і критик Едмунд Вілсон, зібрав до купи всі чернетки й через рік опублікував книгу. Багато критиків вважає цей роман найкращим твором Фіцджеральда, і, як ти правильно зауважила, це дуже вражає, зважаючи на тогочасний стан автора.

— Це такий жарт, адже так? — нарешті спромоглася вимовити вона.

— Ти про що?

— Цей рукопис. Це той самий, який було вкрадено?

— Авжеж — крав його, щоправда, не я.

— Гарзд. І як він тут опинився?

— Це дуже довга історія, і я не хочу втомлювати тебе подробицями, та й сам багато чого не знаю. Усі п'ять вкрали минулої осені з Бібліотеки Файрстоуна в Принстоні банда крадіїв, двох членів якої практично відразу впіймало ФБР, після чого інші злякалися, позбулися своєї здобичі й зникли. Рукописи тихенько з'явилися на чорному ринку, де кожен було збуто окремо. Я не знаю, де інші чотири, але думаю, що вже за межами країни.

— І як у це вплутався ти, Брюсе?

— Складно пояснити, але насправді я не дуже-то і вплутувався. Хочеш доторкнутися?

- Ні. Мені тут якось не по собі. Мене все це нервує.
- Розслабся. Я просто зберігаю рукопис на прохання одного з моїх друзів.
- Мабуть, дуже близький друг.
- Авжеж. Ми з ним давно вже торгуємо, і я повністю йому довіряю. Він зараз веде перемовини з одним лондонським колекціонером.
- А який у цьому твій інтерес?
- Та таке, дрібниці. Зароблю за зберігання пару баксів. Мерсер відступила й перейшла до іншого боку столу.
- Отже, ти за пару баксів береш на себе величезний ризик. Ти приховуєш у себе величезну вкрадену цінність! За такий злочин можна надовго потрапити за ґрати.
- Це злочин, лише якщо на цьому зловлять.
- І ти мене тепер робиш співучасницею, Брюсе. Я йду звідси.
- Та годі тобі, Мерсер, нічого так нервуватися. Хто не ризикує, той не п'є шампанського. Яка ти співучасниця? Ніхто ніколи нічого не дізнається. Як можна довести, що ти взагалі бачила цей рукопис?
- Не знаю. А хто ще його бачив?
- Лише ми двоє.
- І Ноель нічого не знає.
- Ну звісно, що ні. Їй до цього нема справи. У неї свій бізнес, у мене — свій.
- І торгівля краденими книгами й рукописами — це частина твого бізнесу?
- Іноді.
- Закривши коробку, Брюс помістив її назад у дерев'яний футляр, а тоді поклав його в ящик у сейфі й засунув його.
- Я правда хочу піти, — промовила Мерсер.
- Гаразд, гаразд. Не думав, що ти так відреагуєш. Ти казала, що нещодавно закінчила читати «Останнього магната», і я подумав, що тобі це сподобається.

— «Сподобається»? Це мене приголомшило, збило з пантелику, налякало до смерті, але аж ніяк мені не «сподобалося», Брюсе. Це якесь безумство!

Брюс замкнув сейф, потім сховище, і, коли вони ступили на східці, вимкнув світло. На першому поверсі Мерсер попрямувала до вхідних дверей.

— Ти куди? — запитав він.

— Я йду звідси. Відімкни, будь ласка, двері.

Брюс схопив її, обернувшись, міцно притиснув до себе й сказав:

— Слухай, мені шкода, що я тебе налякав. Вибач, гаразд?

Мерсер різко відсторонилася.

— Я йду звідси. Я не хочу тут лишатися.

— Ну Мерсер, ти надто гостро реагуєш. Ходімо нагору, доп'ємо шампанське.

— Ні, Брюсе, я зараз не в тому гуморі. Повірити не можу...

— Ну вибач.

— Ти вже це казав. Відімкни, будь ласка, двері.

Брюс знайшов ключ і відімкнув замок. Мерсер швидко вийшла, не сказавши ні слова, і попрямувала за риг, до своєї автівки.

XIV

Весь план спирався на припущення й здогадки — і значною мірою на надію. Але тепер він спрацював. Вони мали доказ, мали ту відповідь, яку так відчайдушно прагнули отримати, — але чи зможе Мерсер зробити наступний важливий крок? Чи наважиться вона зробити телефонний дзвінок, який відправить Брюса за ґрати на десять років? Мерсер уявляла собі, яким це стане для нього падінням, безчестям, приниженням, який жах він відчуватиме, коли його затримують і змусять пред'яви-

ти крадене, заарештують, засудять і нарешті ув'язнять. Що ж стане з його прекрасною та впливовою книгарнею, будинком, друзями, грішми, колекцією рідкісних книг, які для нього такі цінні? Її зрада матиме страшні наслідки й зашкодить не одному лише Брюсові. Можливо, сам Кейбл і заслуговував на таку долю, але не його працівники, друзі чи навіть Ноель.

Опівночі Мерсер продовжувала сидіти на пляжі, загорнувшись у шаль і зарившись ногами в пісок, і видивлялася на залиту місячним світлом воду, питаючи себе, навіщо піддалася вмовлянням Елейн Шелбі. Мерсер, звісно, пам'ятала, чому це зробила, але нині гроші здавалися справдешньою дрібницею порівняно з тією катастрофою, до якої призведе її дзвінок. Правда була в тому, що їй подобався Брюс Кейбл, подобалися його чарівна посмішка й невимушена манера спілкування, приваблива зовнішність, оригінальний стиль одягу, дотепність і розум, його щира повага до письменників, його досвідченість у ліжку, його імідж, його друзі, його репутація й харизма, яка іноді здавалася якоюсь магічною. Мерсер потайки раділа своїй близькості з ним і тому, що входить у його найближче оточення, — і навіть тому, що поповнила його й без того довгий список перемог на любовному фронті. Завдяки йому за останні шість тижнів вона відчула більше радості й утіхи, ніж за попередні шість років.

Один із варіантів полягав у тому, щоби просто приховати новини й дати всьому йти своєю чергою. Нехай Елейн зі своєю командою (і, можливо, ФБР) продовжують працювати. Мерсер може вдати, що діє з ними заодно й сама засмучена, що їй не вдається домогтися чогось більшого. Вона вже проникла в підвальне сховище й здобула для них безліч інформації. Та чого казати — вона навіть переспала з Брюсом і, можливо, піде на це знов. Досі вона робила все, що було в її силах, тому тепер

може просто вдавати, що продовжує старатися. А Брюс тим часом міг би, як і збирався, позбутися «Магната», не лишивши жодних слідів. Рукопис зникне в надрах чорного ринку, і коли в Брюсове сховище нагрянуть федерали, нічого незаконно добутого там не буде. Її піврічна творча відпустка незабаром закінчиться, і вона покине острів із щонайтеплішими спогадами і, може, навіть повернеться наступного літа, аби зупинитися в котеджі на свою літню відпустку—або, ще краще, заїде сюди з рекламним туром з нагоди публікації свого прекрасного нового роману. А потім іще з одним.

Їхня угода ніяк не залежала від успіху операції. Їй мали заплатити в будь-якому разі. Її студентські борги були вже в минулому, і половина оплати вже лежала на її рахунку в банку. Мерсер не сумнівалася, що отримає й другу половину, як було обіцяно.

Тієї ночі вона довго вмовляла себе змовчати й дати повільним літнім дням далі тягнутися своєю чергою. Скоро настане осінь, і вона буде вже не тут.

Але наскільки це було би правильно з точки зору моралі? Мерсер погодилася взяти участь у плані, кінцевою метою якого було проникнення в ближнє коло спілкування Кейбла й виявлення рукописів. Це їй тепер нарешті вдалося—щоправда, лише завдяки неймовірному промаху Брюса. Операція з Мерсер у головній ролі щойно завершилася успіхом. Хіба вона мала право ставити під сумнів доцільність цього плану? Брюс свідомо пішов на участь у злочинній змові з метою збути рукописи задля власної наживи, сховавши їх від законного власника. Брюс Кейбл аж ніяк не відрізнявся високими моральними принципами. Його підозрювали в торгівлі краденими книгами, і він сам підтвердив їй ці чутки. Він знав, чим ризикує, і свідомо йшов на цей ризик. Рано чи пізно його неодмінно спіймають—якщо не на цьому злочині, то на якомусь іншому.

Мерсер пішла вздовж крайки води, де хвилі тихо прибивали на пісок морську піну. Небо було безхмарне, і білий пісок було видно на кілька кілометрів удалину. Десь на обрії на гладіні океану мерехтіли вогні дюжини креветколовних човнів. Мерсер раптом збагнула, що дійшла до північного пірсу — довгого дерев'яного настилу, що заходив далеко у воду. Із часу свого повернення на острів вона уникала приходити сюди, бо саме тут знайшли винесене хвилями тіло Тесси. Чому ж вона тепер була тут?

Піднявшись східцями, Мерсер дійшла до кінця пірсу, сперлася на бильця й довго видивлялася на обрій. Як би вчинила Тесса? Ну, почнімо з того, що Тесса ніколи не опинилася б у такій ситуації. Вона ніколи не пішла би проти власної совісті. Ні за які гроші. Для Тесси правильне було правильним, а хибне хибним, і нічого — посередині. Брехня — гріх; обіцянок треба дотримуватись; угода є угода, попри будь-які обставини.

Мерсер роздирали суперечливі почуття, і вона геть змучилася, не в змозі дійти якогось рішення. Нарешті, коли було вже непристойно пізно, вона вирішила, що єдиним способом знайти спокій було повернути зараз гроші й вийти з операції. Щоправда, тоді вона залишить у таємниці те, про що по праву мали б дізнатися інші — хороші хлопці. Тесса точно засудила б її, якби вона зараз умила руки.

Мерсер лягла близько третьої ночі, розуміючи, що все одно не зможе заснути. Рівно о п'ятій вона зробила дзвінок.

XV

Елейн не спала й тихо потягувала в темряві першу на сьогодні чашку кави, а поруч спав її чоловік. За планом вона невдовзі знов мала полетіти на острів Каміно — вже вдесяте чи водинадцятье — тим самим рейсом

із Вашингтонського національного аеропорту імені Рейгана в Джексонвілл, де на неї чекатиме Рік чи Грем. Вони зберуться в квартирі коло пляжу, знятій для операції, й обговорять обстановку. Усі хвилюватимуться, адже їхня дівчинка провела вихідні з підозрюваним і неодмінно мала дізнатися щось нове. Вони подзвонять їй, призначать зустріч ближче до вечора, і вона поділиться з ними гарячими новинами.

Проте о 05:01 всі плани змінилися.

Почувши вібрацію мобільника, Елейн поглянула, хто дзвонить, а тоді вилізла з ліжка й пройшла на кухню.

— Трохи зарано, як для вас.

— Брюс виявився менш кмітливим, ніж ми вважали, — сказала Мерсер. — У нього є рукопис «Останнього магната», і він учора ввечері його мені показав. Він у сховищі, як ми й думали.

Елейн, заплющивши очі, переварювала щойно почуте.

— Ви впевнені?

— Так. Ви мені показували копії, і я цілком упевнена.

Елейн опустила на барний стілець поруч із кухонною стійкою й промовила:

— Розкажіть мені все.

XVI

О шостій Елейн зателефонувала Ламарові Бредшоу — керівникові Відділу ФБР із повернення рідкісних цінностей — і розбудила його. Йому теж довелося змінити всі свої плани. За дві години вони зустрілися в його кабінеті в штаб-квартирі ФБР на Пенсильванія-авеню, щоб провести докладний брифінг. Як Елейн і очікувала, Бредшоу і його співробітникам не сподобалося, що Елейн та її компанія таємно розробили таку хитромудру шпигунську операцію, щоб підібратися до Брюса Кейбла — підо-

зрюваного, ім'я якого на їхній зустрічі місяць тому було згадано лише побіжно. Кейбл входив до списку ФБР разом із десятком інших підозрюваних, але опинився там виключно через свою репутацію. Бредшоу майже не приділяв йому уваги. У ФБР терпіти не могли паралельні приватні розслідування, але зараз явно було не час з'ясовувати стосунки. Бредшоу був змушений проковтнути свою гордість, адже Елейн Шелбі знову вдалося знайти викрадене. Уклавши перемир'я, вони одразу взялися розробляти спільні плани.

XVII

Брюс Кейбл прокинувся о шостій ранку у своїй квартирці над магазином. Він випив кави й десь годину почитав, а тоді спустився вниз до свого кабінету в Залі перших видань, включив комп'ютер і став переглядати свій інвентар. Найнеприємнішою частиною його роботи було визначення найменувань, які він не зможе продати й муситиме повернути видавцям, які надали книги для реалізації. Кожну повернуту книгу він вважав своїм промахом, проте за двадцять років майже звик до цієї процедури. Десь годину Брюс вештався своїм напівтемним магазином, забираючи книжки з полиць і зі столів і збираючи їх у жалібні маленькі стосики в складському приміщенні.

За чверть дев'ята він, як завше, повернувся в квартиру, швидко прийняв душ, переодягнувся в костюм із легкого льону, заготовлений для того дня, і рівно о дев'ятій увімкнув світло й відчинив магазин. Давши завдання двом співробітникам, які прийшли першими, він спустився в підвал і відімкнув металеві двері до складського приміщення магазину Ноель, де Джейк уже забивав маленькі гвіздки в спинку старовинного

крісла-лежанки. Письмовий стіл для Мерсер був уже готовий і стояв біля стіни.

Після обміну вітаннями Брюс сказав:

— Пані Манн передумала купувати цей стіл. Ноель хоче, щоб його доставили за певною адресою у Форт-Лодердейл. Зніміть, будь ласка, ніжки й знайдіть контейнер для перевезення.

— Гаразд, — кивнув Джейк. — Це сьогодні треба?

— Так, це терміново — не баріться.

— Так точно.

XVIII

Об 11:06 із Вашингтонського міжнародного аеропорту імені Даллеса вилетів зафрахтований літак. На борту були Елейн Шелбі з двома колегами, а також Ламар Бредшоу й четверо спецагентів. Дорогою Бредшоу знову поговорив із федеральним прокурором штату Флорида, а Елейн зателефонувала Мерсер, яка сиділа в міській бібліотеці, намагаючись щось написати. Мерсер сказала, що у своєму номері в міні-готелі ніяк не може зосередитися. Елейн радила їй кілька днів триматися подалі від книгарні, і Мерсер запевнила її, що й не збиралася туди наближатися. Вона останнім часом удосталь наспілкувалася з Брюсом і тепер потребувала перерви.

Об 11:20 навпроти книгарні на Мейн-стрит припаркувався вантажний фургон без позначок. Усередині було троє оперативних співробітників відділення ФБР у Джексонвіллі. Спрямувавши відеокамеру на вхідні двері «Бей-Букс», вони стали знімати кожного, хто входив і виходив звідти. Ще один фургон припаркувався на Третій вулиці, і в ньому були ще двоє оперативних співробітників, завдання яких полягало в тому, щоб зні-

мати на відео й спостерігати за всіма поставками в магазин і відправками з нього.

Об 11:40 агент, одягнений у шорти й сандалі, увійшов у магазин через передні двері й кілька хвилин походив між полицями. Кейбла він не побачив. Придбавши за готівку аудіокнигу «Самотній голуб» Ларрі Мак-Мертрі, він вийшов із магазину й попрямував до першого фургона, де технік розкрив коробку, вийняв усі вісім компакт-дисків і встановив замість них крихітну відеокамеру з акумулятором.

О 12:15 Кейбл вийшов із невідомою їм людиною й пішов обідати. За п'ять хвилин по тому агентка — теж у шортах і сандалях — увійшла в магазин із коробкою від нещодавно придбаної аудіокниги «Самотній голуб». Купивши нагорі кави, вона трохи посиділа в кафе, а тоді спустилася на перший поверх і взяла дві книги в м'яких обкладинках. Дочекавшись, коли співробітник магазину відійде в інший кінець книгарні, вона хутко повернула коробку від «Голуба» на стійку з аудіокнигами й узяла іншу аудіокнигу, яка стояла поруч із нею, — «Останній кіносеанс» того ж автора. Заплативши за всі книги, вона запитала в продавця, де поблизу можна пристойно пообідати. Агенти в першому фургоні не зводили очей з екрана ноутбука. Тепер завдяки камері всередині магазину вони могли прекрасно роздивитися спереду всіх, кого при вході бачили лише зі спини. Їм лишалося тільки сподіватися, що найближчим часом нікому не захочеться послухати «Самотнього голуба».

О 12:31 зафрахтований літак приземлився в невеличкому аеропорту острова Каміно, розташованому за десять хвилин їзди від центру Санта-Рози. Рік із Гремом зустрічали Елейн і двох її помічників. На Бредшоу та його команду чекали два позашляховики. Сьогодні був понеділок, а отже в готелях було достатньо номерів,

які можна було зняти принаймні на кілька днів, і вони вже зарезервували кілька таких номерів в готелі поруч із гаванню, менш ніж за п'ять хвилин пішки від книгарні. Бредшоу зайняв найбільший номер і влаштував там командний пункт. На столі встановили кілька ноутбуків, на екрани яких постійно транслювалося відео з їхніх камер спостереження за магазином.

Невдовзі після того, як усі швидко перекусили, у номері з'явилася Мерсер, і їй спішно відрекомендували всіх присутніх. Вона була вражена тим, скільки сил було задіяно, і їй стало ніяково від думки, що це вона нацькувала всіх цих людей на Брюса Кейбла, який нічого їй не підозрював.

Елейн стояла осторонь, поки Мерсер допитували Бредшоу і ще один спецагент на ім'я Ванно. Мерсер знову докладно все розповіла, опустивши лише інтимні подробиці свого довгого вікенду — ця романтична пригода тепер видавалася їй ностальгійним спогадом з далекого минулого. Бредшоу продемонстрував їй низку високоякісних копій, зроблених Принстонським університетом із рукописів Фіцджеральда кілька років тому. Елейн мала той самий набір фотографій, тому Мерсер усе це вже бачила. Вона втомлено запевняла Бредшоу, що те, що вона бачила минулої ночі в підвальному сховищі, справді було оригінальним рукописом «Останнього магната».

Так, не можна було виключати, що то була підробка, але Мерсер це здавалося малоймовірним. Нащо Брюсові вдаватися до таких заходів безпеки, якщо рукопис підроблений?

Коли Бредшоу повторив питання втретє, не приховуючи скептичної нотки у своєму голосі, Мерсер не витримала й запитала:

— Хіба ми з вами тут не в одній команді?

— Звісно, Мерсер, ми в одній команді. Ми просто мусимо переконатися, — м'яко спробував заспокоїти її Ванно.

— Я вже переконалась, і помилки тут бути не може, гаразд?

За годину такого безплідного обговорення Мерсер зрозуміла, наскільки Елейн Шелбі була розумніша й тактовніша за Бредшоу й Ванно. Проте Елейн передала естафету ФБР, і командуватимуть тепер, звісно, саме вони. Під час перерви Бредшоу подзвонив помічникові прокурора в Джексонвіллі, і той повідомив йому, що виникла проблема. Як з'ясувалося, федеральний суддя наполягав на проведенні закритого засідання в присутності «свідка» й відмовився дозволити цьому «свідкові» дати показання з допомогою відеозв'язку. Бредшоу і Ванно це явно не сподобалося, але робити було нічого.

О 14:15 Мерсер посадили в автівку. Кермував Рік, передне пасажирське сидіння зайняв Грем, а Мерсер з Елейн улаштувалися позаду. Попереду них поїхав позашляховик з агентами ФБР. Незабаром машини виїхали з острова й попрямували в бік Джексонвілла. На мості через річку Каміно Мерсер перервала мовчання й роздратовано поцікавилася:

— Ну і що відбувається?

Рік і Грем мовчали, не зводячи очей з дороги. Елейн, прочистивши горло, пояснила:

— Федеральна тяганина — ось на таке й ідуть ваші податки. Федерального агента Бредшоу розлютив прокурор у цьому окрузі — теж федеральний, — і всі вони, вочевидь, злі на федерального суддю, який видає ордери на обшук. Вони розраховували, що ви зможете залишитись на острові й надати свідчення з допомогою відеозв'язку. Бредшоу каже, що це звичайна практика, але цього разу федеральний суддя чомусь хоче особисто з вами зустрітися. Тому ми ідемо до суду.

— До суду? Ви ніколи не казали, що мені доведеться свідчити в суді!

— Нам просто треба приїхати в будівлю федерального суду. Найімовірніше, ми зустрінемося з суддею віч-на-віч у його кабінеті чи ще десь. Не хвилюйтесь.

— Вам легко це казати. А скажіть: якщо Кейбла заарештують, він матиме право наполягти на судовому розгляді, навіть якщо його спіймають із вкраденим рукописом?

Елейн підняла голову й сказала:

— Греме, ти в нас юрист.

Гредем пирхнув, ніби то був жарт.

— У мене є диплом юриста, але він мені так і не знадобився. Але відповідь на ваше запитання — ні, обвинуваченого не можна примушувати визнати свою провину. Тому будь-яка особа, яку обвинувачують у вчиненні якогось злочину, має право наполягати на судовому розгляді. Але в нашому разі це виключено.

— І чому ж?

— Якщо в Кейбла знайдуть рукопис, то на нього страшенно тиснутимуть, щоб він розколовся. Повернення всіх п'яти рукописів набагато важливіше за покарання крадіїв і ділків. Вони запропонують Кейблові найпринадніші угоди, аби лиш він розколовся й вивів їх на інших. Ми гадки не маємо, що саме він знає, але не сумнівайтесь, що він усе викладе, аби врятувати свою дупу.

— Але якщо він все-таки постане перед судом, мене ж не викликатимуть як свідка? — не дочекавшись відповіді, Мерсер після тривалої й неприємної паузи вимовила: — Послухайте, Елейн, ви жодного разу не згадували ні про який суд і вже точно ні слова не казали про те, що мені може довестися свідчити проти Кейбла. Я не збираюся цього робити.

Елейн спробувала її заспокоїти:

— Вам не доведеться свідчити, Мерсер, повірте. Ви чудово спрацювали, і ми дуже вами пишаємося.

— Мені ні до чого це ваше опікунське ставлення! — не витримала Мерсер, хоча й не хотіла реагувати так різко.

В автівці надовго повисла тиша, проте атмосфера лишалася напруженою. Вони їхали 95-ю Міжштатною автомагістраллю й уже в'їжджали в передмістя Джек-сонвілла.

Будівля федерального суду являла собою високу багатопверхову будову в сучасному стилі з великими скляними вікнами. Їх пропустили через боковий в'їзд, і вони припаркувалися на маленькій службовій стоянці. Агенти ФБР тут же обступили Мерсер з усіх боків, ніби вона потребувала охорони. Ліфт ледь умістив усіх її супровідників. За кілька хвилин вони дісталися до офісів прокуратури Середнього федерального судового округу штату Флорида, де їх направили в конференц-залу, у якій вони мали зачекати. Там Бредшоу і Ванно дістали свої мобільники й стали приглушеним голосом із кимось розмовляти. Елейн зв'язалася зі штаб-квартирою в Бетесді. У Ріка й Грема теж були важливі дзвінки. Мерсер же сиділа на самоті за величезним столом, і поспілкуватися їй було ні з ким.

Десь за двадцять хвилин до зали увійшов молодий чоловік серйозного вигляду, одягнений у темний костюм — та тут усі до єдиного були в темних костюмах! — і відрекомендувався як помічник федерального прокурора Джейнвея. Він пояснив, що суддя Філбі зараз проводить слухання в справі, де на кону стоїть життя обвинуваченого, і їм доведеться трохи почекати. А поки, якщо Мерсер не проти, Джейнвей хотів би з'ясувати деякі деталі її показань.

Мерсер знизала плечима. Хіба в неї був вибір?

Джейнвей пішов і повернувся з іще двома «темними костюмами», які теж їй відрекомендувалися. Мерсер потиснула їм руки. Дуже приємно.

Вони дістали великоформатні блокноти й улаштувалися за столом навпроти неї. Джейнвей почав ставити питання, і одразу стало ясно, що він майже нічого не знає про справу. Повільно й не без труднощів Мерсер почала все роз'яснювати.

XIX

О 16:50 Мерсер, Бредшоу й Ванно пройшли за Джейнвеем у кабінет федерального судді Артура Філбі, який привітався з ними з таким виглядом, ніби вони вдерлися непрохані. Вочевидь, день у нього видався важкий, і він поводився дещо роздратовано. Мерсер сіла в кінці ще одного довгого стола, поруч із судовим секретарем, який попросив її підняти праву руку й заприсягтися казати правду. Відеокамера на штативі була спрямована на свідка. Суддя Філбі, уже без чорної мантиї, сидів на іншому кінці, ніби король на троні.

Протягом години Джейнвей і Бредшоу ставили їй запитання, і вона переказала все те саме — уже принаймні втретє за сьогодні. Бредшоу продемонстрував великоформатні фотографії підвалу, сховища й сейфа. Філбі раз у раз втручався зі своїми питаннями, і Мерсер доводилося багато зі своїх показань повторювати більш ніж двічі. Але вона зберігала спокій, і їй не раз спадала кумедна думка, що Брюс Кейбл був незрівнянно привабливіший за цих «хороших хлопців».

Коли дачу показань було завершено, вони зібрали речі й подякували їй за приділений час і зусилля. Мерсер насилу втрималася, щоб не сказати: «Пусте: мені за це платять». Її відпустили, і вона поспішно покину-

ла будівлю разом з Елейн, Ріком і Грехемом. Коли вони нарешті залишили федеральну будівлю позаду, Мерсер запитала:

— То що тепер?

— Тепер вони готують ордер на обшук, — відповіла Елейн. — Ваші свідчення були ідеальні, і в судді не лишилося жодних сумнівів.

— І коли вони увірвуться в магазин?

— Дуже скоро.

Розділ восьмий

Обмін

I

ДЕННІ БУВ НА ОСТРОВІ ВЖЕ ДЕСЯТИЙ ДЕНЬ, І ЙОМУ ПОЧИНАВ уриватися терпець. Стежити за всіма Кейбловими пересуваннями для них із Рукером було до нудьги простою роботою. Стежили вони й за Мерсер і знали її звички — це теж було простою, але рутинною роботою.

Залякування спрацювало з Оскаром Стайном у Бостоні й було, можливо, їхнім єдиним надійним інструментом. Пряме зіткнення й погрози насильства. Для Кейбла, як і для Стайна, звертатися в поліцію було не варіант. Якщо рукописи в нього, то його можна силою примусити укласти з ними угоду. Якщо ж вони не в нього, то він майже точно знає, де вони.

Зазвичай Кейбл ішов із роботи близько шостої вечора й одразу прямував додому. О пів на шосту в понеділок Денні увійшов у магазин і став удавати, що проглядає полиці. Кейбл за щасливим (принаймні для нього самого) збігом цієї миті був у підвалі, а його робітники знали, що розповідати про підвал нікому не слід.

А от Денні перестало щастити. Після кількох місяців постійних перельотів, проходження митниць і контрольно-пропускних пунктів із підробленими паспортами

й посвідченнями та зміненою зовнішністю, проживання в знятих кімнатах і номерах, оплачених завжди, коли тільки можна, готівкою, він вважав себе якщо не невловимим, то принаймні вельми розумним. Проте навіть найкмітливіші злочинці потрапляють за ґрати, варто їм лише розслабитись і втратити пильність.

Протягом багатьох років ФБР удосконалювало свою технологію розпізнавання облич під назвою *FacePrint*. У її основі був алгоритм визначення відстані між очима, носом і вухами людини, і за долю секунди зображення порівнювалося з фотографіями в банку даних для конкретного розслідування. У «справі Гетсбі», як у ФБР називали справу з украденими рукописами, банк даних був порівняно невеликий. Він включав дюжину фотографій із трьома злодіями біля стійки реєстрації в Бібліотеці Файрстоуна (хоча Джеррі Стінґарден і Марк Дрісколл уже перебували під вартою), а також кількасот фотографій людей, причетних або підозрюваних у причетності до світу крадених творів мистецтва, артефактів і книг.

Коли Денні ввійшов у магазин, камера, схована в коробці з-під «Самотнього голуба», зняла його обличчя, як і обличчя всіх інших відвідувачів «Бей-Букс», які встигли там побувати того дня після опівдня. Зображення надійшло на ноутбук у задній частині фургона, припаркованого через дорогу, і, що найважливіше, у грандіозну криміналістичну лабораторію ФБР у Квантіко, штат Вірджинія. Програма зафіксувала збіг і одразу ж сигналом сповістила про це співробітника. Уже за кілька секунд після входу в магазин Денні опізнали як третього крадія зі «справи Гетсбі».

Двох уже впіймали. Четвертий, Трей, досі гнів на дні ставка в Поконос, і його ніколи не буде знайдено й пов'язано з пограбуванням. П'ятий, Ахмед, як і раніше, переховувався в Європі.

За п'ятнадцять хвилин Денні вийшов із магазину, зайшов за ріг і сів у *Honda Accord* 2011 року випуску. Другий фургон поїхав слідом за нею, тримаючись на відстані, потім упустив її, але невдовзі *Honda* знайшлася на парковці мотелю «Морський бриз» біля пляжу, менш ніж за сто метрів від «Таверни "Маяк"». Було встановлено спостереження.

Цю *Honda Accord*, як з'ясувалося, було орендовано в джексонвілльській фірмі прокату автомобілів, яка спеціалізувалася на вживаних автівках і приймала оплату готівкою. Оренду було оформлено на пана Вілбера Шіффлета, і коли ФБР-ники зателефонували менеджеріві, той зізнався, що водійські права штату Мен, які пред'явив йому той пан, були дуже схожі на підробку. Шіффлет заплатив за двотижневу оренду тисячу доларів готівкою й відмовився від страховки.

ФБР не могло повірити в настільки щасливий поворот подій. Але навіщо одному з крадіїв було об'являтися в книгарні, коли після крадіжки минуло вже без малого вісім місяців? Чи він стежив і за Мерсер? Чи був він якось пов'язаний із Кейблом? Набралося чимало складних питань, які треба було обговорювати надалі, але зараз можна було вважати, що це вказує на те, що Мерсер має рацію і в підвалі є принаймні один із рукописів.

Коли почало сутеніти, Денні вийшов зі свого номера 18, а із сусіднього з'явився Рукер. Вони пішли в популярний гриль-бар «Прибій» на відкритому повітрі, який був менш ніж за сто метрів від їхнього мотелю, і замовили там сандвічі й пиво. Поки вони їли, чотири агенти ФБР пройшли в кабінет менеджера мотелю «Морський бриз» і вручили йому ордер на обшук. У номері Денні вони знайшли під ліжком спортивну сумку з дев'ятиміліметровим пістолетом, шістьма тисячами доларів готівкою і підробленими водійськими правами штатів Теннессі

та Вайомінг. Однак нічого, що дозволило б установити особу «Вілбера», відшукати не вдалося. У сусідньому номері агенти не знайшли нічого корисного.

Коли Денні й Рукер повернулися в «Морський бриз», їх заарештували, посадили в різні машини й доставили в офіс ФБР у Джексонвіллі—за всю поїздку ніхто не промовив ані слова. В офісі їх допитали й зняли їхні відбитки пальців. Обидва набори відбитків завантажили в банк даних і до десятої вечора встановили особи затриманих. У військових архівах відбитки Денні були з його іменем: Денніс Аллен Дербан, тридцять три роки, народився в Сакраменто. Рукера видало його досье судимостей: Браян Баер, тридцять дев'ять років, народився у Грін-Бей, штат Вісконсін. Обидва відмовилися співпрацювати, і їх помістили під варту. Ламар Бредшоу вирішив кілька днів почекати й подивитися, чи не буде якоїсь реакції на новину про їхні арешти.

Мерсер була з Елейн, Ріком і Гремом у орендованій квартирі й грала з ними в джин-раммі*, щоб згаяти час. Їх повідомили про арешти, але без подробиць. Бредшоу подзвонив об одинадцятій, поговорив із Елейн і здебільшого заповнив прогалини у їхній інформації. Усе відбувалося дуже швидко, накопичилося багато невирішених питань, і завтрашній день мав стати вирішальним. Що ж до Мерсер, то Бредшоу розпорядився вивезти її з острова.

II

Весь вівторок за магазином спостерігали ще ретельніше, але нічого підозрілого не помітили. Жодних крадіїв ніде поблизу видно не було, і ніяких сумнівних пакетів не відправлялося. О 10:50 вантажівка привезла шість ко-

---

* Джин-раммі — картярська гра для двох.

робок із книжками й поїхала порожня. Кейбл перебував то нагорі, то внизу, допомагав клієнтам, читав, як завжди, на своєму улюбленому місці — і, звісно ж, о 12:15 пішов обідати, а через годину повернувся.

О 17:00 Ламар Бредшоу й Деррі Ванно увійшли в магазин і запитали в Кейбла, чи можна з ним поговорити. Бредшоу тихенько вимовив єдине слово: «ФБР». Вони пройшли за Брюсом у Залу перших видань, і він зачинив двері, а тоді попросив Ламара й Деррі показати посвідчення, і ті пред'явили свої жетони. Вручивши Кейблові ордер на обшук, Ванно повідомив:

— Ми тут, щоб обшукати ваш підвал.

Брюс, продовжуючи стояти, поцікавився:

— Гаразд, але що ви хочете там знайти?

— Викрадені рукописи Френсіса Скотта Фіцджеральда з колекції, що належить Бібліотеці Принстона, — відповів Бредшоу.

Брюс, анітрохи не зніяковівши, засміявся і спитав:

— Ви серйозно?

— А самі як думаєте?

— Ну, мабуть, так. Можна я прочитаю? — він помахав ордером на обшук.

— Авжеж. До речі, зараз у вашому магазині п'ятеро агентів, включаючи нас.

— Що ж, почувайтесь як удома. Нагорі можна випити кави.

— Ми знаємо.

Брюс сів за стіл і уважно ознайомився з текстом ордера. Він не поспішав, повільно гортав сторінки й усім своїм виглядом показував безтурботність. Закінчивши, він зауважив:

— Ну, тут усе досить конкретно.

Тоді встав, потягнувся й подумав, що робити далі.

— Там ідеться лише про сховище в підвалі, чи не так?

— Так, — підтвердив Бредшоу.

— Там дуже багато цінних речей, і... ну, ваші колеги з ФБР славляться тим, що після обшуків за ордером лишають після себе цілковитий розгром.

— Ви забагато дивитесь телевізор, — відмахнувся Ванно. — Ми знаємо, що робимо, і якщо ви нам не заважатимете, ніхто в магазині навіть не дізнається, що ми тут були.

— Щось сумніваюся.

— Ходімо.

Прихопивши із собою ордер, Брюс провів їх у задню частину магазину, де вже чекали інші троє агентів, одягнені як звичайні туристи. Брюс удав, що не помічає їх, і відімкнув двері в підвал. Клацнувши вимикачем, він попередив:

— Обережно, сходи.

У підвалі він теж увімкнув світло й зупинився біля дверей у сховище, де набрав код. Відчинивши сховище, він увімкнув світло й там, і коли всі п'ятеро агентів зайшли, пояснив, указавши на стіни:

— Усе це рідкісні перші видання. Навряд чи вас щось тут зацікавить.

Один з агентів дістав маленьку відеокамеру й почав знімати інтер'єр сховища.

— Відкрийте сейф, — скомандував Бредшоу, і Брюс підкорився. Розкривши дверцята, він указав на верхні полиці:

— Тут найрідкісніші книги. Хочете подивитися?

— Можливо, пізніше, — відгукнувся Бредшоу. — Почнімо з цих чотирьох ящиків.

Він точно знав, що йому треба.

Брюс витяг перший ящик. У ньому були два кедрові футляри, як і казала Мерсер. Узявши один із них, він поклав його на стіл і зняв кришку.

— Це оригінальний рукопис роману Джона Данна Мак-Дональда «Темніші за бурштин», опублікованого в 1966 році. Я купив його близько десяти років тому, і в мене є рахунок, який це підтверджує.

Бредшоу й Ванно схилились над рукописом.

— Не заперечуйте, якщо ми подивимось? — запитав Ванно. Обидва мали великий досвід і знали, що роблять.

— Прошу.

Рукопис був надрукований, і сторінки добре збереглися й майже не вицвіли. Трохи погортавши рукопис, вони втратили до нього цікавість.

— А інший? — запитав Бредшоу.

Брюс витяг другий кедровий футляр, поклав його на стіл поруч із першим і зняв кришку.

— Ще один рукопис Мак-Дональда, «Самотній срібний дощ», опублікований у 1985 році. На нього теж є рахунок.

Цей рукопис теж добре зберігся й був надрукований із нотатками на полях. Брюс додав:

— Мак-Дональд жив на судні, де електроенергії було обмаль. Друкував він на старій механічній друкарській машинці *Underwood* і працював дуже педантично. Його рукописи надзвичайно охайні.

Цей рукопис їх явно не цікавив, але вони все ж перегорнули кілька сторінок.

Брюс не втримався й вирішив трохи розважитись:

— Я точно не пам'ятаю, але Фіцджеральд же ніби писав свої романи від руки?

Відповіді він не дочекався.

Бредшоу повернувся до сейфа й розпорядився:

— Тепер другий ящик.

Брюс його висунув, і Бредшоу з Ванно підійшли впритул, щоб заглянути туди. Ящик виявився пус-

тим—як і третій та четвертий. Приголомшений Бредшоу розгублено позирнув на Ванно, який вирячився на порожні ящики, не вірячи своїм очам.

Не в змозі отямитись від шоку, Бредшоу вимовив:

— Вийміть із сейфа все.

— Без проблем, — сказав Брюс. — Але, як на мене, ясно, що хтось вам надав хибну інформацію. Я не торгую краденим і вже точно не став би зв'язуватися з рукописами Фіцджеральда.

— Виймайте все із сейфа! — повторив Бредшоу, не зважаючи на його невимушену балаканину.

Брюс поклав два рукописи Мак-Дональда назад у верхній ящик, а тоді дістав із верхньої полиці футляр із першим виданням «Ловця в житі».

— Хочете подивитися?

— Так, — відповів Бредшоу.

Брюс обережно відкрив футляр і дістав книгу, підняв її, щоб вони могли її роздивитися й зняти на відео, а тоді повернув на місце.

— Ви всі з них хочете побачити?

— Авжеж, — сказав Бредшоу.

— Гаєте час. Усе це опубліковані романи, а не рукописи.

— Ми в курсі.

— Ці «мушлі» виготовлено на замовлення для кожної книги, і вони надто малі, щоб зберігати в них рукописи.

Це було й так зрозуміло, але вони нікуди не поспішали й мусили ретельно все оглянути.

— Далі, — розпорядився Бредшоу, киваючи на полиці в сейфі.

Брюс методично виймав одну книгу за одною, відкривав «мушлі», показував їхній вміст, а тоді відкладав убік. Бачачи, як він із готовністю все показує, Бредшоу

й Ванно переглядалися, хитаючи головами й закочуючи очі, і виглядали настільки збитими з пантелику, наскільки лише можуть виглядати агенти, яких обвели круг пальця.

Коли всі сорок вісім книг лежали на столі, у сейфі лишилися тільки два рукописи Мак-Дональда у верхньому ящику. Бредшоу підійшов до сейфа, ніби хотів знайти потаємні відділення, але було очевидно, що там для них просто нема місця. Він почухав підборіддя й провів рукою по своєму рідкому волосся.

— А це що? — поцікавився Ванно, махнувши на книжкові полиці вздовж стін.

— Це рідкісні перші видання — давно надруковані книги. Я збирав цю колекцію двадцять років. Але знов-таки — це видані книги, а не рукописи. Мабуть, ви й на них хочете подивитися?

— Ну а як же? — відгукнувся Ванно.

Брюс дістав ключі й відімкнув дверцята книжкових полиць. Агенти розійшлися по сховищу й узялися відчиняти скляні дверцята й проглядати ряди книг на полицях, однак у шафах не було нічого, що хоча б віддалено нагадувало товстий рукопис. Брюс уважно за ними спостерігав, готовий утрутитися, тільки-но вони захочуть вийняти якусь книгу. Утім, вони проводили свій огляд акуратно й дуже професійно. За годину пошук добіг кінця, так і не давши жодних результатів. Оглянуто було кожен сантиметр. Коли агенти покинули сховище, Брюс зачинив двері, але замикати їх не став.

Бредшоу огледів підвал, заставлений стелажками зі старими книгами, журналами, гранками й ознайомчими примірниками.

— Можна ми поглянемо? — запитав він в останній відчайдушній спробі щось знайти.

— Узагалі-то згідно з вашим ордером, обшук має обмежуватись сховищем, але чого там — дивіться. Усе одно нічого не знайдете.

— Отже, ви даєте згоду?

— Авжеж. Чому б і ні? Згаймо ще трохи часу.

Агенти розосередились по складу з макулатурою й десь півгодини все оглядали, ніби силкуючись відкласти свій неминучий провал. Визнавати поразку було немислимо, проте вони зрештою капітулювали. Брюс піднявся слідом за ними сходами й проводив їх до вхідних дверей. Бредшоу простягнув руку й сказав:

— Вибачте за незручності.

Потиснувши руку, Брюс запитав:

— То ви зі мною вже розібралися — чи я лишаюся підозрюваним?

Бредшоу витягнув із кишені візитну картку й простягнув її Брюсові.

— Я зателефоную вам завтра й дам відповідь на це питання.

— Чудово. А знаєте, як іще краще: я зв'яжуся зі своїм адвокатом, і він зателефонує вам.

— Як бажаєте.

Коли вони пішли, Брюс обернувся й піймав запитальні погляди двох продавців, що стояли на касі.

— Управління боротьби з наркотиками, — пояснив він. — Шукають метамфетамінову лабораторію. Повертайтеся до роботи.

III

Найстарішим баром на острові був «Піратський салун», розташований за три квартали на схід від книгарні. Коли стемніло, Брюс зустрівся там зі своїм адвокатом Майком

Вудом, аби пропустити по склянці. Вони зайняли столик у кутку, і Брюс розповів за порцією бурбону про обшук. Майк був надто досвідченим, щоб питати Брюса, чи знав той що-небудь про вкрадені рукописи.

— А можна якось з'ясувати, чи я досі лічуся в них за підозрюваного?

— Я спробую. Завтра зателефоную цьому Бредшоу, але думаю, відповідь буде ствердна.

— Я хотів би знати, чи вони збираються за мною стежити впродовж наступних півроку. Дивіться, Майку, наступного тижня я вирушаю до південної Франції й проведу там якийсь час із Ноель. Якщо ці хлопці не спустатимуть з мене очей, я хотів би про це знати. Та чого там — я їм повідомлю номери своїх рейсів і подзвоню, коли повернуся додому. Мені нічого приховувати.

— Я йому передам, але поки виходьте з того, що вони відстежують кожен ваш рух, прослуховують усі телефонні розмови й читають усі електронні листи й SMS.

Брюс удав, що не може в це повірити і що його все це дуже дратує, але насправді він уже впродовж двох місяців припускав, що хтось — може, ФБР, а може, і хтось іще, — постійно за ним стежить.

Наступного дня, в середу, Майк Вуд чотири рази телефонував Ламарові Бредшоу на мобільний, проте щоразу йому відповідала служба голосової пошти. Майк залишав повідомлення, але на жодне з них не отримав відповіді. У четвер Бредшоу передзвонив і підтвердив, що пан Кейбл досі їх цікавить, але вже не є об'єктом їхнього розслідування.

Майк поінформував Бредшоу, що його клієнт невдовзі покине країну, і повідомив номер його рейсу й назву готелю в Ніцці, де той мав провести кілька днів із дружиною. Бредшоу подякував за інформацію й сказав, що ФБР не цікавлять Кейблові поїздки за кордон.

IV

У п'ятницю Денні Дербана й Браяна Баєра, відомого також як Джо Рукер, доставили літаком до Філадельфії, а звідти перевезли машиною в Трентон, де після чергового допиту помістили в окремі камери. Невдовзі після цього Денні доставили в кімнату для допитів, де посадили за стіл, дали чашку кави й сказали зачекати. Спеціальний агент Мак-Ґрегор увів у сусіднє приміщення Марка Дрісколла та його адвоката Ґіла Петрочеллі й через однобічне вікно показав їм Денні, який сидів на самоті і явно нудьгував.

— Ми піймали вашого приятеля, — повідомив Маркові Мак-Ґрегор. — Заарештували його у Флориді.

— І? — відгукнувся Петрочеллі.

— І тепер маємо всіх трьох крадіїв, помічених у Бібліотеці Файрстоун. Надивилися?

— Так, — відповів Дрісколл.

Вони вийшли, минули дві двері й увійшли в іншу кімнату для допитів. Коли всі розсілися за маленьким столиком, Мак-Ґрегор промовив:

— Ми не знаємо ваших спільників, але знаємо, що вони були. Хтось мав відволікати увагу зовні бібліотеки, поки ви троє працювали всередині. Хтось іще зламав систему безпеки й мережу електропостачання кампусу. Отже, вас було принаймні п'ятеро, а може, й більше — і розповісти про це можете нам тільки ви самі. Скоро ми добудемо рукописи, і тоді вам загрожуватиме новий букет звинувачень. Ми готові піти з вами на неймовірну угоду, пане Дрісколле. Ви все нам розповідаєте й виходите на свободу. Усі звинувачення з вас буде знято. За програмою захисту свідків ми поселимо вас у комфортному місці, забезпечимо чистими документами, пристойною роботою — усім, чим захочете. Проте якщо буде призна-

чено судовий розгляд, ви, звісно, матимете знов явитися до нас, аби надати свідчення. Але я, правду сказати, сумніваюся, що до цього дійде.

Восьми місяців за ґратами Марку вистачило з лишком. Досі проблема була в Денні, але тепер, коли його було нейтралізовано, Марк міг зітхнути з полегшенням. Загроза відплати значно зменшилась. Трей не відрізнявся жорстокістю, а до того ж мусив весь час переховуватись. Якщо Марк назве їм його справжнє ім'я, то дуже ймовірно, що його невдовзі піймають. Ахмед був комп'ютерним задротом і хирляком, який боявся власної тіні, — здавалося неймовірним, що йому може спасти на думку помста.

— Мені треба подумати, — сказав Марк.

— Ми це обговоримо, — додав Петрочеллі.

— Гаразд, сьогодні п'ятниця — у вас є вихідні, щоб прийняти рішення. Я повернуся в понеділок вранці. Після цього пропозицію про угоду буде відкликано.

У понеділок Марк прийняв їхню пропозицію.

V

У вівторок, 19 липня, Брюс Кейбл вилетів із Джексонавілла в Атланту, де сів на прямий рейс до Парижа компанії *Air France*, а звідти за дві години вилетів у Ніццу, прибув туди о восьмій ранку й узяв таксі до *La Pérouse* — стильного бутик-готелю на березі моря, який вони з Ноель знайшли під час першої спільної поїздки до Франції десять років тому. Вона чекала на нього у вестибюлі в короткій білій сукні й елегантному солом'яному капелюсі з широкими крисами й виглядала справжньою французенкою. Вони поцілувалися й обнялися так, ніби не бачилися багато років, а тоді, узявшись за руки, попрямували до тераси біля басейну, де замовили шампанське й знов

поцілувались. Коли Брюс зізнався, що зголоднів, вони піднялись у номер на третьому поверсі й замовили туди обід. Влаштувавшись на терасі, вони взялися їсти, купаючись у сонячному промінні. Унизу в обидва боки на кілька кілометрів простягався довгий пляж, а справа за ним було видно Лазуровий берег, який прокидався під променями ранкового сонця. Брюс уже кілька місяців не брав собі вихідних, тому був готовий розслабитися по повній. Подрімавши декілька годин, він позбавився нездужання від зміни часового поясу, і вони з Ноель пішли в басейн.

Він, як завжди, запитав про Жана-Люка, і Ноель сказала, що в того все добре. Брюс передав йому привіт. Вона своє чергою запитала про Мерсер, і Брюс усе їй розповів. Він сумнівався, що колись іще з нею побачиться.

Ближче до вечора Брюс і Ноель вийшли з готелю й за п'ять хвилин дісталися пішки до Старого міста — трикутного району, який мав багатовікову історію й був чільною пам'яткою Ніцци. Змішавшись із натовпом туристів, вони поволі йшли через жваві вуличні ринки, розглядали вітрини бутиків на тісних вулицях, якими не могли проїхати автівки, ласували морозивом і кавою в одному з численних кафе просто неба. Вони блукали провулками, не раз збивалися зі шляху, але щоразу швидко зорієнтовувалися. Варто було повернути за ріг, і там одразу було видно море. Вони часто бралися за руки, весь час трималися разом, й іноді здавалось, ніби їх тягне одне до одного якась невидима сила.

VI

У четвер Брюс і Ноель встали пізно, поснідали на терасі і, прийнявши душ і одягнувшись, знов пішли в Старе місто. Вони неспішно крокували через квіткові ринки, захоплюючись неймовірним розмаїттям

квітів, багато з яких навіть Ноель не знала. Потім зайшли в іще одне кафе, де випили по еспресо, спостерігаючи за великим натовпом навколо барокового собору на площі Россетті. Ближче до опівдня вони поволі підбралися до краю Старого міста, до трохи ширшої вулиці, якою, хоч і з труднощами, час від часу проповзали машини. Там вони зайшли в антикварний магазин, і Ноель поговорила з власником, після чого майстер відвів їх у невеличку майстерню в задній частині магазину, заповнену столами й шафами на різних етапах реставрації. Показавши на великий дерев'яний ящик, майстер повідомив Ноель, що той щойно прибув. Перевіривши прикріплений біля одного з його кутків ярлик з інформацією про доставлений товар, вона попросила відкрити ящик. Майстер приніс дріль і почав вигвинчувати дюжину п'ятдесятиміліметрових шурупів, на яких трималася кришка. Він працював повільно й методично, і було очевидно, що він має багаторічний досвід роботи. Брюс стояв поруч, уважно спостерігаючи, а Ноель, здавалося, більше цікавив інший старий стіл, який стояв поблизу. Коли роботу було закінчено, Брюс із майстром зняли кришку й відставили її вбік.

Ноель щось сказала майстрові, і той зник. Брюс вийняв із ящика товстий шар пакувального наповнювача, і перед їхніми очима враз постав письмовий стіл Мерсер. Під його кришкою були три ящики, але їхній лицьовий бік був муляжем, що приховував тайник. Озброївшись молотком-цвяходером, Брюс обережно відігнув панель. За нею лежали п'ять однакових кедрових футлярів, виготовлених на особливе замовлення Брюса майстром-столяром на острові Каміно.

Там були «Гетсбі» й компанія.

VII

Зустріч розпочалася о 09:00, і все вказувало на те, що вона затягнеться надовго. Довгий стіл уже був завалений паперами, ніби за ним працювали багато годин. На дальньому кінці було встановлено великий екран, а біля нього стояло блюдо з пончиками і два кавники. Агент Мак-Грегор і ще три ФБР-ники сиділи з одного боку, а на іншому розмістився помічник прокурора Карлтон в оточенні похмурих молодиків у темних костюмах. В іншому кінці столу сидів Марк Дрісколл, а зліва від нього — його вірний адвокат Петрочеллі.

Марк подумки вже смакував вихід на свободу й життя в новому світі. Він був готовий викласти все.

Мак-Грегор заговорив перший:

— Почнімо з вашої команди. Усередині бібліотеки вас було троє, чи не так?

— Так. Я, Джеррі Стінґарден і Денні Дербан.

— А ще хто був?

— Зовні, біля бібліотеки був Тім Мальданадо, якого всі звали Треєм. Не знаю, звідки він родом, бо він більшість життя провів у втечах. Його мати звати Айріс Грін, і вона живе на Бакстер-роуд у Мансі, штат Індіана. Можете навідатись до неї, але думаю, що вона вже багато років не бачила свого сина. Десь два роки тому Трей втік із федеральної в'язниці в Огайо.

— А звідки ви знаєте, де живе його мати? — запитав Мак-Грегор.

— Це все було частиною плану: ми запам'ятали купу різних речей один про одного, щоб упевнитися в тому, що ні в кого не виникне спокуси розколотися, коли його затримують — щоб була загроза відплати. Це тоді здавалося дуже вдалою ідеєю.

— І коли ви востаннє бачили Трея?

— 12 листопада минулого року, коли ми з Джеррі покинули будиночок і поїхали в Рочестер. Трей із Денні лишилися там. Де він зараз — гадки не маю.

На екрані з'явилася усміхнена Треева пика — то була фотографія, зроблена після одного з його арештів.

— Це він, — підтвердив Марк.

— І яка була його роль?

— Він улаштував відволікальний маневр: зчинив переполох, підірвавши димові бомби й петарди, а тоді зателефонував до Служби порятунку й сказав, що якийсь хлопець із пістолетом почав стріляти по студентах. Я теж зробив кілька дзвінків, коли був усередині бібліотеки.

— Гарзд, до цього потім ще повернемося. А хто ще брав участь?

— Нас було всього п'ятеро, і п'ятим був Ахмед Мансур, американець ліванського походження, який працював зі свого підвалу в Баффало. У бібліотеці тієї ночі його не було. Він — хакер, майстер виготовлення фальшивих документів і комп'ютерний експерт. Довго працював на спецслужби, поки його звітти не звільнили, після чого подався в злочинний світ. Йому близько п'ятдесяти років, він розлучений і живе з якоюсь жінкою в будинку 662 на Вошберн-стрит у Баффало. Наскільки мені відомо, судимостей у нього немає.

Хоча свідчення Марка знімали на відео й записували на диктофон, усі четверо агентів ФБР і п'ятеро похмурих молодиків із прокуратури гарячково щось шкрябали в блокнотах, ніби боячись щось пропустити.

— Гарзд, якщо вас було всього п'ятеро, то хто цей хлопець? — запитав Мак-Ґрегор, указуючи на екран, де з'явилася фотографія Браяна Баєра.

— Ніколи раніше його не бачив.

— Це ж той поганець, що напав на мене на стоянці кілька тижнів тому. Попередив мене, щоб мій клієнт тримав язика за зубами, — втрутився Петрочеллі.

— Ми затримали його разом із Денні у Флориді, — пояснив Мак-Грегор. — Бандит-рецидивіст, справжнє ім'я — Браян Баєр, але відомий як Рукер.

— Я його не знаю, — повторив Марк. — Він не входив до нашої команди. Мабуть, Денні залучив його, щоб знайти рукописи.

— Ми про нього майже нічого не знаємо, і він мовчить, — повідомив Мак-Грегор.

— До викрадення він стосунку не має, — впевнено промовив Марк.

— Повернімося до вашої команди. Розкажіть нам про ваш план. Як у вас виник цей задум?

Марк посміхнувся, розслабився, відпив великий ковток кави й почав розповідати.

VIII

У самому серці Шостого округу Парижа, на вулиці Сен-Сюльпіс, була маленька книжкова крамниця. Володів нею пан Гастон Шапель, і за всі двадцять вісім років роботи в ній мало чого змінилося. Такі магазинчики розкидані по всьому центру міста, і кожен із них спеціалізується на чомусь своєму. Пан Шапель торгував рідкісними французькими, іспанськими й американськими романами дев'ятнадцятого й двадцятого століть. Його друг, власник крамниці поблизу, торгував лише старовинними мапами й атласами, а в магазинчику за рогом продавалися старовинні гравюри й листи, написані історичними постатями. Зазвичай відвідувачів у цих магазинчиках було небагато: чимало перехожих розглядали

вітрини, але покупці з'являлися нечасто й зазвичай були не туристами, які шукали що почитати, а серйозними колекціонерами з усіх куточків світу.

У понеділок, 25 липня, пан Шапель замкнув свій магазинчик об одинадцятій ранку й сів у таксі, яке на нього чекало. За двадцять хвилин воно зупинилося біля офісної будівлі на авеню Монтень у Восьмому окрузі, і пан Шапель вийшов із машини. Заходячи в будівлю, він насторожено озирнувся й окинув поглядом вулицю, хоча й не очікував побачити щось підозріле. Він не робив нічого протизаконного, принаймні за французьким законодавством.

Він поговорив із гарненькою секретаркою, і та зателефонувала нагору, а він тим часом пройшовся фойє, роздивляючись картини на стінах і дивуючись розмаху діяльності юридичної фірми, назву якої — *Scully & Pershing* — було вилито великими бронзовими літерами під стелею. Пан Шапель нарахував сорок чотири міста, де були відділення фірми, — як в усіх провідних країнах, так і в кількох менш значних. Напередодні він зайшов на сторінку сайту *Scully* й довідався звідти, що у фірмі працює три тисячі юристів і що вона є найбільшою юридичною компанією у світі.

Отримавши дозвіл пропустити пана Шапеля, секретарка направила його на третій поверх. Він піднявся сходами й незабаром знайшов кабінет людини на ім'я Томас Кендрік — одного зі старших партнерів, зобов'язаного своїм статусом виключно диплому бакалавра, отриманому в Принстоні. Крім того, він мав дипломи Колумбійського університету й Сорбонни. Панові Кендріку було сорок вісім років, і народився він у Вермонті, але нині мав подвійне громадянство. Одружившись із французенкою й закінчивши Сорбонну, він лишився жити в Парижі. Він спеціалізувався на складних судових роз-

глядах міжнародного масштабу й не дуже бажав витратити свій дорогоцінний час на власника якоїсь книжкової крамниці — принаймні, так панові Шапелю здалося з телефонної розмови. Проте пан Шапель виявив рідкісну наполегливість, і Кендрікові довелося поступитися.

Вони розмовляли французькою, і після досить сухого обміну вітаннями пан Кендрік одразу перейшов до справи:

— Чим можу бути вам корисний?

— Ви маєте тісні зв'язки з Принстонським університетом: навіть були членом його Опікунської ради, — зазначив пан Шапель. — Ви, мабуть, знайомі з президентом Принстона — доктором Карлайлом.

— Авжеж. Я підтримую тісні зв'язки зі своєю альма-матер. Але скажіть, будь ласка, яке це має значення?

— Дуже велике. У мене є друг, а в нього є знайомий, який знає людину, що володіє рукописами Фіцджеральда. І ця людина хотіла б повернути їх у Принстон — зрозуміло, за певну винагороду.

З Кендріка ніби водою зміло бундючність, властиву професіоналам, чий час коштує тисячу доларів на годину. Він відкрив рота, а очі його округлилися, ніби йому дали під дих.

— Я лише посередник, як і ви, — продовжив Шапель. — Нам потрібна ваша допомога.

Панові Кендріку не хотілося брати на себе ще одне завдання, особливо таке, яке не оплачувалося й забирало купу часу, однак відхилити пропозицію взяти участь у такій приголомшливій угоді було просто неможливо. Якщо цей хлопець каже правду, то він, Кендрік, може зіграти життєво важливу роль в отриманні призу, який його улюблений університет цінує понад усе. Прочистивши горло, він запитав:

— Наскільки розумію, з рукописами все гаразд, і всі вони зараз в однієї людини?

— Авжеж.

Кендрік посміхнувся, проте в голові його шалено крутилися думки.

— І де має відбутися обмін?

— Тут, у Парижі. Обмін буде ретельно сплановано, і треба буде строго виконувати всі вказівки. Звісно, пане Кендріку, ми маємо справу зі злочинцем, який володіє безцінними коштовностями й не хоче потрапитися. Він дуже розумний і розважливий, і через найменшу помилку чи необачність, через найменший натяк на щось неладне рукописи можуть зникнути назавжди. У Принстона є лише цей єдиний шанс повернути свої рукописи. Звертатися до поліції було б фатальною помилкою.

— Я не впевнений, що у Принстоні захочуть діяти без ФБР. Утім, ясна річ, точно цього знати я не можу.

— Тоді не буде жодної угоди, і крапка. Принстон більше ніколи їх не побачить.

Кендрік підвівся й заправив сорочку з тонкої тканини глибше у зшиті на замовлення штани, а тоді підійшов до вікна, визирнув невідомо на що й нарешті запитав:

— І яка ціна?

— Дуже висока.

— Це зрозуміло. Але мені потрібна якась орієнтовна цифра.

— Чотири мільйони доларів за кожен рукопис — і ця ціна не підлягає обговоренню.

Кендріка, як професіонала, що працював із судовими позовами на мільярди, сума викупу аж ніяк не приголомшила — і Принстон вона теж не відлякає. Він сумнівався, що університет мав такі кошти для непередбачених витрат, проте в активі Принстона було двадцять п'ять мільярдів доларів пожертв і тисячі багатих випускників.

Кендрік відійшов від вікна й промовив:

— Мені, звісно, треба зробити кілька дзвінків. Коли зустрінемося знову?

Шапель підвівся й відповів:

— Завтра. І хочу ще раз вас попередити, пане Кендріку, що будь-яке втручання поліції — французької чи американської — матиме катастрофічні наслідки.

— Я розумію. Дякую, що звернулись до мене, пане Шапелю.

Вони потиснули один одному руки й попрощались.

О десятій ранку наступного дня перед Люксембурзьким палацом на вулиці Вожирар зупинився чорний седан «Мерседес». Із заднього сидіння виліз Томас Кендрік і попрямував тротуаром до знаменитого саду. Він увійшов у нього через ковані залізні ворота і, змішавшись із натовпом відвідувачів, дістався до озера, навколо якого сиділи, читаючи й засмагаючи на ранковому сонці, сотні парижан і туристів. Діти ганяли по воді іграшкові катери. На низькій кам'яній стінці навколо озера сиділи й милувалися молоді парочки. Навколо снували бігуни, балакаючи між собою й сміючись. Біля пам'ятника Делакруа до Кендріка підійшов, не вітаючись, Гастон Шапель із портфелем в руці, і вони разом попрямували далі широкими доріжками, віддаляючись від озера.

— За мною стежать? — запитав Кендрік.

— Так, тут є люди. Той, у кого зараз рукописи, має спільників. А за мною стежать?

— Ні. Можете не сумніватися.

— Добре. Наскільки я розумію, ваші переговори пройшли успішно?

— Я за дві години вилітаю в США й завтра зустрінуся з людьми в Принстоні. Вони розуміють правила. Ви, мабуть, знаєте, пане Шапель, що вони хотіли б побачити якийсь доказ того, що рукописи справді у вашого знайомого.

Шапель, не сповільнюючи крок, витяг із портфеля папку.

— Це має їх переконати, — промовив він.

Кендрік узяв папку.

— А можна спитати, що тут?

Шапель, посміхнувшись, відповів:

— Перша сторінка третьої глави «Великого Гетсбі». Наскільки я можу судити, це оригінал.

— Боже! — пробурмотів Кендрік, зупинившись мов укопаний.

ІХ

Доктор Джеффри Браун майже бігом пронісся кампусом Принстона й похапцем піднявся сходами Нассау-Холу — будівлі адміністрації. Він обіймав посаду директора Відділу рукописів Бібліотеки Файрстоуна, але ледве пам'ятав, коли останнього разу був у кабінеті президента. А на зустріч, названу «терміною», його вже точно ніхто ніколи не запрошував. Його робота ніколи не була такою захопливою.

Його зустріла секретарка й провела в кабінет президента Карлайла, який теж стояв, чекаючи на нього. Доктору Брауну швидко відрекомендували штатного юриста університету, Річарда Фарлі, а також — Томаса Кендріка. Атмосфера в кабінеті була пронизана напругою — принаймні для Брауна.

Карлайл запросив усіх сісти за невеликий стіл для переговорів і звернувся до Брауна:

— Вибачте, що викликали вас без завчасного повідомлення, але ми отримали дещо, що треба перевірити. Учора в Парижі панові Кендріку передали один аркуш паперу, який має бути першою сторінкою третього розділу

оригінального рукопису Френсіса Скотта Фіцджеральда «Великий Гетсбі». Погляньте.

Він підсунув до себе папку й відкрив її. Браун подивився на сторінку й ахнув. Він обережно торкнувся верхнього правого кута аркуша, а тоді закрити обличчя руками.

X

За дві години по тому президент Карлайл скликав другу нараду за тим самим столом. Доктора Брауна відпустили, і на його місці сиділа тепер Елейн Шелбі, а поруч із нею — Джек Ленс, її клієнт і гендиректор страхової компанії, якій загрожувала втрата двадцяти п'яти мільйонів. Елейн ще не оговталася від провалу своєї блискучої операції з викриття Брюса Кейбла, але швидко пожвавішала, коли дізналась, що рукописи знову вийшли на поверхню. Елейн було відомо, що Кейбл зараз не на острові Каміно, але вона не знала, що той у Франції. ФБР знали, що він прилетів до Ніцци, проте не стали там за ним стежити й не ділилися цією інформацією з Елейн.

Томас Кендрік і Річард Фарлі сиділи навпроти Елейн і Ленса. Президент Карлайл простягнув папку й сказав:

— Ми отримали це вчора в Парижі. Це один аркуш із рукопису «Гетсбі», і ми переконалися, що він справжній.

Елейн відкрила папку й поглянула на аркуш, потім те саме зробив Ленс, але обоє промовчали. Кендрік розповів про зустріч із Гастоном Шапелем і повідомив умови угоди. Коли він закінчив, слово знов узяв Карлайл:

— Ясна річ, що наше головне завдання — отримати рукописи. Піймати ділка, звісно, було б непогано, але зараз це не так важливо.

— Отже, ФБР не залучаємо? — уточнила Елейн.

— З правової точки зору ми цього робити не зобов'язані, — відповів Фарлі. — Приватні угоди ніхто не забороняв. Утім ми б хотіли почути, що з цього приводу думаєте ви, адже ви набагато краще знайомі з ФБР.

Трохи відсунувши папку, Елейн подумала над відповіддю, а тоді повільно заговорила, ретельно підбираючи слова:

— Я позавчора розмовляла з Ламаром Бредшоу. Троє людей, які викрали рукописи, перебувають під вартою, і один із них пішов на угоду. Двох інших спільників так і не знайшли, але ФБР має їхні імена, і пошук триває. Для ФБР важливо насамперед те, що злочин уже розкрито. Від «приватної угоди» вони не були б у захваті, але поставилися б до неї з розумінням. Насправді вони лише зітхнуть із полегшенням, якщо рукописи повернуться в Принстон.

— Вам уже доводилось робити щось подібне? — запитав Карлайл.

— Авжеж, і не раз. Викуп сплачують таємно, і товар повертається на своє місце. Усі щасливі, особливо власник — та й ділок, мабуть, теж.

— Я не знаю, — завагався Карлайл. — У нас завжди були дуже хороші стосунки з ФБР. Мені здається, що було б неправильно викинути їх зі справи на цьому етапі.

— Але юрисдикція ФБР не поширюється на Францію, — зазначила Елейн. — Їм доведеться залучити французьку поліцію, а тоді ми втратимо контроль. Буде задіяно багатьох людей, і нічим хорошим це не закінчиться. Варто лише припуститися якоїсь маленької помилки — а від цього ніхто не застрахований, — і рукописи зникнуть назавжди.

— А якщо ми добудемо рукописи, то що робитиме ФБР, коли все закінчиться? — поцікавився Фарлі.

Вона посміхнулася й відповіла:

— Я добре знаю Ламара Бредшоу. Якщо рукописи надійно зберігатимуться у вашій бібліотеці, а злодії сидітимуть у в'язниці, він буде цілком задоволений. Він не закриватиме справу ще кілька місяців, і, можливо, злочинець усе-таки десь схибить, але, швидше за все, ми з Бредшоу незабаром зустрінемося випити десь у Вашингтоні й посміємося, згадуючи цю справу.

Карлайл подивився на Фарлі й Кендріка й нарешті промовив:

— Гаразд. Діятимемо без ФБР. А тепер делікатне питання — гроші. Пане Ленс?

Генеральний директор прочистив горло й сказав:

— Ну, ми вплили на двадцять п'ять мільйонів, але це в разі повної втрати рукописів. Схоже, справа йде до чогось іншого.

— Авжеж, — із посмішкою погодився Карлайл. — Якщо ділок має всі п'ять рукописів, то підрахунки прості. Скільки ви готові заплатити з двадцяти мільйонів?

— Половину, і ні цента більше, — без жодних вагань заявив Ленс.

Це було краще, ніж сподівався Карлайл, а до того ж йому, як людині з академічних кіл, не хотілося торгуватись із досвідченим керівником страхової компанії. Поглянувши на Фарлі, він розпорядився:

— Підготуйте другу половину.

XI

По той бік вулиці Сен-Сюльпіс, метрів за десять від вхідних дверей книгарні Гастона Шапеля, розташовувався готель «Пруст», який займав стару чотириповерхову будівлю з тісними номерами і єдиним ліфтом, який ледь уміщував одну дорослу людину з багажем. Брюс, скорис-

тавшись підробленим канадським паспортом, зняв за готівку номер на третьому поверсі. У вікні він установив маленьку камеру, спрямовану на вхід у магазин Ґастона. Зображення транслювалося на його айфон, з екрана якого він не зводив очей у номері готелю «Делакруа» на вулиці Сени за рогом. Ноель стежила з номера в готелі «Бонапарт». На ліжку поряд із нею лежали п'ять рукописів, розкладені по різних сумках.

Об 11:00 вона вийшла з номера із сумкою для шопінгу й попросила на стійці реєстрації, щоб покоївки не заходили в її номер, бо там спить її чоловік. Покинувши готель, вона перейшла через дорогу й зупинилася біля вітрини бутика. Брюс пройшов повз і, не зупиняючись, узяв у неї сумку. Ноель повернулася у свій готельний номер, щоб вартувати решту рукописів і стежити за тим, що відбувається у крамниці Ґастона.

Брюс наблизився до фонтану перед церквою Сен-Сюльпіс і якийсь час ходив туди-сюди, намагаючись змішатись із натовпом туристів і збираючись із силами. Наступні кілька годин кардинально змінять його життя. Якщо він потрапить у пастку, то полетить додому в кайданках і надовго сяде у в'язницю. Але якщо все пройде як слід, він стане справжнім багатієм, і знатиме про це лише Ноель. Він пройшов кілька кварталів, увесь час петляючи, ніби бажаючи зайвий раз переконатись, що за ним не стежать. Нарешті настав час для обміну.

Брюс увійшов у книгарню й побачив, що Ґастон розглядає старий атлас, удаючи, ніби зайнятий, але насправді стежачи за вулицею. Відвідувачів не було, а своєму помічникові Ґастон дав вихідний. Вони з Брюсом пройшли в його захищений кабінет у задній частині магазину. Брюс дістав кедровий ящик і витяг із нього архівний футляр:

— Перший рукопис, «По цей бік раю».

Ґастон обережно торкнувся верхнього аркуша й сказав англійською:

— Ніби порядок.

Брюс вийшов із крамниці і, зачинивши за собою вхідні двері, позирнув в обидва боки вулиці, а тоді якомога невимушеніше покрокував геть. Ноель, що стежила за зображенням із камери на смартфоні у своєму номері в готелі «Пруст», нічого підозрілого не побачила.

Використовуючи мобільний телефон із передплатою, Ґастон набрав даний йому номер банку *Credit Suisse* у Женеві й повідомив, що відбулася перша поставка. Згідно із вказівкою Брюса, викуп чекав на спеціально відкритому кодованому рахунку в цюрихському банку. Першу частину грошей, як було домовлено, переказали на кодований рахунок у банку *AGL* у Цюриху, а звідти їх одразу було переведено на інший кодований рахунок у люксембурзькому банку.

Брюс повернувся у свій готельний номер, відкрив ноутбук і отримав електронною поштою підтвердження двох грошових переказів.

Перед Ґастоновою крамницею зупинився чорний «Мерседес», і з нього вийшов Томас Кендрік. Він зайшов усередину й менш ніж за хвилину вийшов уже з рукописом, після чого відразу попрямував до свого офісу, де на нього чекали доктор Джеффрі Браун і ще один бібліотекар із Принстона. Вони відкрили футляр і благоговійно подивилися на свій скарб.

Треба було зберігати терпіння, проте очікування було майже пекельним. Брюс, переодягнувшись, вирушив у довгу прогулянку. У кафе просто неба на Рюдез-Еколь у латинському кварталі йому насилу вдалось увіпхнути в себе салат. За два столики від нього сіла випити кави Ноель. Вони жодного разу не поглянули одне на одного, і невдовзі Брюс пішов, прихопивши

дорогою рюкзак, який Ноель поклала на вільний стілець поруч. Кілька хвилин по першій Брюс знов увійшов у Гастонову крамницю і з подивом побачив, що той розмовляє з клієнтом. Брюс неквапно попрямував до кабінету, де поклав рюкзак на письмовий стіл. Коли Гастон звільнився, вони разом відкрили другий кедровий ящик і поглянули на другий рукопис із нерозбірливим почерком Фіцджеральда.

— Роман «Прекрасні й приречені», опублікований у 1922 році — це, можливо, його найслабший твір.

— Ніби все гаразд, — промовив Гастон.

— Телефонуйте, — сказав Брюс і вийшов.

За п'ятнадцять хвилин грошові перекази надійшли на потрібний рахунок. Невдовзі по тому біля магазину зупинився той самий чорний «Мерседес», і Томас Кендрік забрав у Гастона другий рукопис.

Третім за порядком публікації був «Гетсбі», але Брюс вирішив приберегти його наостанок. Його статок зростав на очах, але він досі хвилювався щодо фінального етапу обміну. Наступна зустріч із Ноель відбулася в Люксембурзькому саду, де вона чекала на лавці в тіні в'яза, а поруч із нею лежав коричневий паперовий пакет із назвою пекарні, з якого задля переконливості стирчав краєчок багета. Брюс відламав його, закинув до рота і, почавши жувати, попрямував до Гастонової крамниці. Він зайшов туди о 14:30, передав своєму другові пакет із залишками багета й рукописом «Ніч лагідна» і пішов назад.

Брюс вирішив трохи підстрахуватися й заплутати слід, тому третій переказ мав надійти на рахунок у філії *Deutsche Bank* у Цюриху, а звідти — на кодований рахунок у лондонському банку. Коли перекази було підтверджено, цифра, у яку оцінювався його статок, стала вже восьмизначною.

До крамниці знов під'їхав Кендрік і забрав третій рукопис. Доктор Джеффри Браун, що чекав у своєму кабінеті, не тямив себе від щастя, бачачи, як колекція зростає.

Четвертий рукопис — «Останнього магната», — зохований у спортивній сумці *Nike*, Ноель привезла в польську книгарню на бульварі Сен-Жермен. Поки вона проглядала там полиці, Брюс забрав у неї сумку й за чотири хвилини достався пішки до книгарні Шапеля.

Швейцарські банки закривалися о п'ятій. За кілька хвилин до четвертої Гастон подзвонив Томасові Кендріку й повідомив, що виникли деякі ускладнення. За «Гетсбі» його знайомий хотів отримати гроші авансом. Кендрік зберіг витримку, але заявив, що це неприйнятно: угоду було вже укладено, і досі обидві сторони неухильно виконували взяті на себе зобов'язання.

— Це, звісно, так, — увічливо погодився пан Шапель. — Проте мій знайомий побоюється, що, отримавши останній рукопис, ваша сторона може вирішити його не оплачувати.

— А що, як ми зробимо платіж, а він вирішить лишити рукопис у себе? — поцікавився Кендрік.

— Думаю, вам доведеться піти на цей ризик, — відповів Гастон. — На інше він не згоден.

Кендрік глибоко зітхнув і поглянув на спотворене жакхом обличчя доктора Брауна.

— Я вам передзвоню за п'ятнадцять хвилин, — сказав він Гастонові.

Доктор Браун вже телефонував у Принстон, де президент Карлайл усі останні п'ять годин не вставав з-за свого стола. Обговорювати насправді було нічого. Принстону «Гетсбі» був потрібен набагато більше, ніж злочинцеві чергові чотири мільйони. Вони мушили ризикнути.

Кендрік зателефонував Шапелю й передав йому новини. Коли о 16:45 було підтверджено останній банків-

ський переказ, Шапель подзвонив Кендрікові й повідомив, що сидить у таксі біля його офісної будівлі на авеню Монтень із рукописом «Гетсбі» в руках.

Кендрік кулею вилетів із кабінету, а за ним щодуху кинулися доктор Браун і його колега. Похапцем збігши вниз широкими сходами, вони проскочили повз налякану секретарку у приймальні, і вибігли на вулицю, де побачили, як Гастон виходить із таксі. Він передав їм товстий портфель і повідомив, що всередині — весь рукопис «Гетсбі», за винятком першої сторінки третього розділу.

Метрів за сорок звідти стояв, спершись на дерево, Брюс Кейбл і спостерігав за цією сценою, щиро усміхаючись.

Епілог

ЗА НІЧ У КАМПУСІ ВИПАЛО ДВАДЦЯТЬ САНТИМЕТРІВ СНІГУ, І, КОЛИ розвиднілося, там уже працювали команди прибиральників, розчищаючи лопатами й снігоприбиральними машинами доріжки й ганки, аби стало можливо продовжити заняття. Студенти в чоботах і теплих куртках старалися якомога швидше дістатися з однієї аудиторії до іншої: температура опустилася майже до мінус десяти за Цельсієм, а до того ж повівав кусючий вітер.

Згідно з розкладом, який він знайшов в інтернеті, вона мала бути в аудиторії Квіглі-холу, де проводила заняття з літературної творчості. Він дістався до будівлі, знайшов аудиторію, а тоді посидів і погрівся у вестибюлі другого поверху до 10:45. Потім вийшов на вулицю й став ходити туди-сюди доріжкою біля будівлі, удаючи, що розмовляє по мобільнику, аби не привернути зайвої уваги. Утім, на вулиці було надто холодно, щоб ним хтось зацікавився. Закутаний у теплий одяг, він нічим не відрізнявся від звичайних студентів. Вона вийшла з парадних дверей і попрямувала в інший бік від нього разом із купкою студентів, яка ставала дедалі більшою в міру того, як інші будівлі порожніли після закінчення

заняць. Він пішов за нею й побачив, що її супроводжує молодик із рюкзаком. Кілька разів звернувши, вони, вочевидь, попрямували до Стріпу — ряду магазинів, кафе й барів неподалік від кампусу Університету Південного Іллінойсу. Вони перейшли вулицю, і її супутник підтримав її за лікоть, ніби хотів їй допомогти, але потім відпустив, коли вони пішли швидше.

Побачивши, що вони заскочили в кав'ярню, Брюс зайшов у сусідній бар. Сунувши рукавиці в кишені куртки, він замовив чорну каву. За п'ятнадцять хвилин Брюс зігрівся й попрямував у кав'ярню. Мерсер та її супутник втулилися за маленьким столиком, повісивши свої куртки й шарфи на спинки стільців, і потягували якісь дорогі напої на основі еспресо, завзято щось обговорюючи. Брюс непомітно підійшов до їхнього столика.

— Здрастуй, Мерсер, — привітався він, не зважаючи на її супутника.

Вона була вражена, навіть приголомшена і, здавалося, не могла ні вдихнути, ні видихнути. Брюс обернувся до молодика й промовив:

— Даруйте: мені треба з нею поговорити кілька хвилин. Я довго сюди діставався.

— Якого біса? — обурився хлопець, вочевидь, уже готовий до бійки.

Мерсер торкнулася його руки й промовила:

— Усе гаразд. Просто дай нам кілька хвилин.

Молодик повільно підвівся, узяв свою каву і, проходячи повз Брюса, зачепив його плечем, на що той ніяк не відреагував.

— Гарненький. Твій студент? — поцікавився Брюс, сідаючи на його стілець.

Опанувавши себе, Мерсер відгукнулася:

— Повірити не можу... Яка тобі, власне, до цього справа?

— Ніякої. Чудово виглядаєш, Мерсер, — шкода тільки, що втратила свою засмагу.

— Зараз лютий, а я на Середньому Заході — далекувато від пляжів. Чого ти хочеш?

— У мене все гаразд, дякую, що запитала. А ти як?

— Чудово. Як ти мене знайшов?

— Ну як — ти не дуже-то й ховаєшся. Морт Гаспер обідав із твоєю агенткою, і вона йому розповіла сумну історію про те, як Воллі Старк помер наступного дня після Різдва. Їм знадобився новий письменник для викладання літератури — і ось ти тут. Тобі тут подобається?

— Нормально — тільки холоднувато й надто вітряно.

Мерсер відпила кави. Обое не опускали очі.

— А як там твій роман? — поцікавився Брюс із посмішкою.

— Добре. Половина вже готова, і я щодня продовжую писати.

— Про Зельду й Ернеста?

Вона посміхнулася: вочевидь, її це питання трохи повеселило:

— Та ні. То була дурна ідея.

— Дуже дурна, але тобі, наскільки пам'ятаю, вона спочатку сподобалася. То про що ти пишеш тепер?

Мерсер глибоко зітхнула й озирнулася навколо, а тоді посміхнулася й відповіла:

— Про Тессу, її життя на пляжі, її онуку, а також її роман із молодшим за неї чоловіком. Дуже гарно й сильно белетризовано.

— Про роман із Портером?

— Із кимось дуже на нього схожим.

— Мені подобається. А в Нью-Йорку вже бачили твою роботу?

— Моя агентка прочитала першу половину й налаштована дуже оптимістично. Думаю, все вийде. Сама

не можу в це повірити, Брюсе, але я рада тебе бачити — тепер, коли пройшов перший шок.

— І я тебе радий бачити, Мерсер. Я сумнівався, чи це взагалі коли-небудь станеться.

— То чому це таки сталося?

— Тому що в цій історії треба поставити крапку.

Мерсер зробила ковток і витерла губи серветкою.

— Скажи, Брюсе, а коли ти почав мене підозрювати?

Брюс позирнув на її каву — якийсь різновид лате з надмірною кількістю піни, поверх якої було налито щось схоже на карамель.

— Можна? — запитав він, потягнувшись до чашки. Мерсер промовчала, і він зробив ковток. — Одразу після того, як ти з'явилася, — повідомив він. — Я тоді був наготові, стежив за кожним новим обличчям, і не дарма. У тебе було ідеальне прикриття, ідеальна легенда, і я навіть припускав, що вона може виявитися правдивою, — але й не виключав, що то міг бути ретельно кимось розроблений блискучий план. Чия то була ідея, Мерсер?

— Не можу сказати.

— Розумію. Так от, що більше ми з тобою зближались, то більше в мене виникало підозр. Мені починало здаватися, що до мене підбираються погані хлопці. Забагато незнайомих облич у магазині, забагато фальшивих туристів навколо. Ти підтвердила мої страхи, і я зробив свій хід.

— Вийшов сухим із води, так?

— Так. Мені пощастило.

— Прийми мої вітання.

— Ти чудова коханка, Мерсер, але кепська шпигунка.

— Прийму й те, й інше за комплімент.

Мерсер зробила ще один ковток і передала йому чашку. Коли Брюс її повернув, вона запитала:

— То що за «крапку» ти хочеш поставити?

— Хочу дізнатися, чому ти це зробила. Ти намагалася надовго відправити мене за ґрати.

— А хіба на цей ризик не йдуть усі нечисті ділки, що вирішують зайнятися збутом краденого?

— То я, по-твоєму, нечистий ділок?

— Ну а як же?

— Тоді ти — підступна сучка.

Мерсер засміялася:

— Ну все, ми квити. Як іще мене обізвиш?

Брюс теж засміявся й відповів:

— Поки ніяк.

— А от я ще багато як могла б тебе назвати, Брюсе, проте в мене для тебе більше хороших слів, ніж поганих.

— Що ж, спасибі й на цьому. Але повернімося до мого питання. Чому ти на це пішла?

Мерсер глибоко зітхнула й знов озирнулася навколо. Її друг сидів у кутку, втупившись у смартфон.

— Через проблеми з грошима. Я була на мілині, по вуха в боргах і не знала, як із цього виплутатися. Виправдань насправді було багато. Але я завжди шкодуватиму про те, що вчинила, Брюсе. Пробач мені.

Він посміхнувся й сказав:

— Ось чому я тут. Саме це я й хотів почути.

— Вибачення?

— Так. Я його приймаю й не тримаю на тебе зла.

— Ти страшенно великодушний.

— Можу собі це дозволити, — сказав Брюс, і обоє хихикнули.

— А чому ти на це пішов, Брюсе? Зараз-то ми знаємо, що воно було того варте, але ж то був неймовірний ризик!

— Я нічого такого не планував, повір мені. Я час від часу приторговував рідкісними книгами на чорному

ринку. Тепер це для мене, мабуть, уже в минулому, але й тоді я нікуди сам не ліз, а мені просто дехто повідомив про ті рукописи — а тоді все якось саме собою закрутилося. Я побачив шанс, вирішив ним скористатись, і незабаром рукописи були в мене. Але я й не здогадувався, як близько до мене підібралися погані хлопці, поки не з'явилася ти. Тільки-но я зрозумів, що в мене завівся кріт, я мусив зробити свій хід. Це ти підштовхнула мене до цього, Мерсер.

— Хочеш мені подякувати?

— Так. Щиро тобі дякую.

— Пусте. Ми обоє знаємо, що шпигунка з мене кепська. Вони зробили ще по ковтку, явно насолоджуючись спілкуванням.

— Зізнаюсь тобі, Брюсе, що я дуже потішилася, читаючи про повернення рукописів у Принстон. Мені, звісно, не дуже сподобалось, що ти так обвів мене круг пальця, але я все одно подумала: «Ну, Брюсе, ти даєш!».

— Авжеж. То була велика авантюра, і більше я в такі ігри не гратиму.

— Щось сумніваюсь у цьому.

— Клянусь тобі. Послухай, Мерсер, я хотів би, щоб ти повернулася на острів. Адже це місце для тебе так багато значить. Котедж, пляж, друзі, мій магазин, ми з Ноель. Двері завжди відчинені.

— Буде видно. А як там Енді? Я часто про нього думаю.

— Тверезий як скельце. Двічі на тиждень ходить на збори анонімних алкоголіків — і пише, мов навіжений.

— Дуже рада це чути.

— Ми з Майрою минулого тижня розмовляли про тебе. Усіх здивував твій раптовий від'їзд, і вони тепер губляться у здогадах, що ж сталося. Ти вже стала для них своєю людиною, і я хочу, щоб ти знала, що ми завжди

будемо раді знову тебе побачити. Закінчуй свій роман, і ми влаштуємо тобі грандіозну вечірку.

— Мені приємно це чути, Брюсе, однак із тобою я завжди буду насторожі. Може, я й приїду, але цього разу без усяких інтрижок.

Брюс стиснув її руку й підвівся.

— Не зарікайся, — промовив він і, поцілувавши її в маківку, додав: — До зустрічі.

Мерсер проводила його поглядом, поки він пробирався між столиками до виходу.

Від автора

Прошу вибачення в Принстонського університету. Якщо інформація, подана на його сайті, є правдивою (а в мене немає підстав у цьому сумніватись), то оригінальні рукописи Френсіса Скотта Фіцджеральда справді зберігаються в Бібліотеці Файрстоуна. Утім, я знаю про це не з перших рук, ніколи сам не бував у цій бібліотеці і, працюючи над цим романом, жодного разу навіть не наближався до неї. Ці рукописи можуть насправді перебувати як у підвалі, так і на горищі чи в якомусь секретному склепі з озброєними охоронцями. Я не прагнув достовірно описати такі деталі, бо не хотів заронити лихий намір у якусь заблукалу душу.

Уже після свого першого роману я дізнався, що писати книги набагато простіше, ніж продавати їх. Оскільки я нічого не знаю про роздрібний бік цього бізнесу, я поклався на досвід свого старого друга Річарда Говорта, власника *Square Books* в Оксфорді, штат Міссісіпі. Він прочитав мій рукопис і знайшов незчисленну кількість місць, які варто було поправити. Дякую, Річе.

Світ рідкісних книжок дуже захопливий, але мої знання про нього вельми поверхові. Коли мені була потрібна допомога, я звертався до Чарлі Ловетта, Майкла Суареса, а також до Тома й Гайді Конгальтонів — власників книгарні *Between the Covers Rare Books*. Дуже вам дякую.

Окрема подяка Девідові Рауту з Чапел-Гілл і Тодду Дауті з Карбондейла. Ви справді мене виручили.

ЗМІСТ

<i>Розділ 1.</i> Крадіжка	5
<i>Розділ 2.</i> Торговець	48
<i>Розділ 3.</i> Найманка	72
<i>Розділ 4.</i> Пляжниця	123
<i>Розділ 5.</i> Посередник	169
<i>Розділ 6.</i> Легенда	178
<i>Розділ 7.</i> Подружка на вихідні	243
<i>Розділ 8.</i> Обмін	304
Епілог	335
<i>Від автора</i>	342

Літературно-художнє видання

Джон Грішем
Острів Каміно

Головний редактор В. Александров
Відповідальний редактор О. Петік
Літературна редакторка О. Проскура

ТОВ «Видавнича група КМ-БУКС»
04060, Київ, вул. Олега Ольжича, 27/22, офіс 3

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції ДК № 5006 від 06.11.2015

info@kmbooks.com.ua
www.kmbooks.com.ua

Замовляйте наші книжки в інтернет-магазинах:
www.kmbooks.com.ua +380 (44) 228 78 24
www.bukva.ua +380 (44) 359 0 369

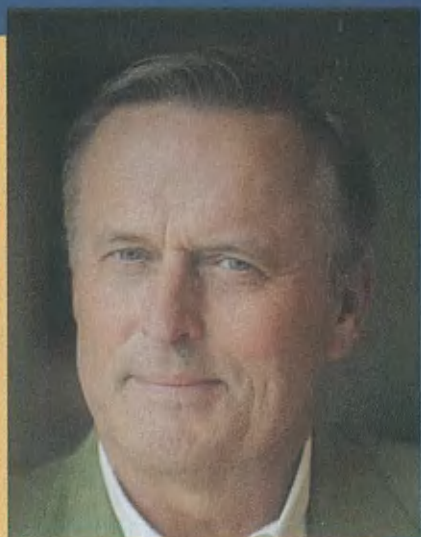
З питань гуртових закупівель звертайтеся:
у Києві: +380 (44) 237 70 25
у Львові: +380 (32) 245 01 71, +380 (67) 370 77 90

Повний асортимент наших книжок представлений у книгарнях
української національної мережі «Буква»
www.bukva.ua +380 (44) 237 70 24

Центральний магазин «Буква»:
м. Київ, вул. Богдана Хмельницького, 3-Б
+380 (44) 279-64-38

Формат 84×108/32.
Умов. друк. арк. 18,06. Обл.-вид. арк. 15,3. Наклад 2000.
Замовлення № 18-688.

Віддруковано на ПрАТ «Білоцерківська книжкова фабрика»,
09117, м. Біла Церква, вул. Леся Курбаса, 4

Джон Грішем (нар. 1955 р.) — фаховий юрист, що популяризував жанр «юридичних детективів». За тридцять років письменницької кар'єри Грішема у світі продалося понад триста мільйонів примірників його книжок. За мотивами його романів відзнято одинадцять фільмів і три телесеріали. Окрім «Острова Каміно» у видавництві «КМ-Букс» вийшли друком три переклади Джона Грішема: «Фірма», «Адвокат негідників» та «Інформатор».

«Оповідь починається зухвалим пограбуванням і закінчується примиренням. Поміж цими крайніми точками „Острів Каміно“ наповнений безжальними злочинцями, дотепними письменниками та інтригою, якої достатньо на цілу полицю детективів».

The Washington Times

«Для фанатів легкого читива, ймовірно, виявиться несподіванкою повільніший ритм цієї книжки та її схильність до самоаналізу. Але так само ці фанати можуть бути вражені автором, що зазвичай випускає романи один за одним, ніби з конвеєра, але цього разу присвячує досить багато часу роздумам про письменницьке ремесло і тих, хто ним зайнятий».

Star Tribune

ISBN 978-966-948-140-5

9 789669 481405